

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ
CAMELS DERECELENDİRME SİSTEMİ İLE
ANALİZİ: BİST BANKA ENDEKSİ ÖRNEĞİ**

Zehra Haşçelik

Zonguldak 2019

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ
CAMELS DERECELENDİRME SİSTEMİ İLE
ANALİZİ: BİST BANKA ENDEKSİ ÖRNEĞİ**

**Hazırlayan
Zehra Haşçelik**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Berk Yıldız**

Zonguldak 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığımı taahhüt ederim.

07. / 10 / 2019

Zehra Haşçelik

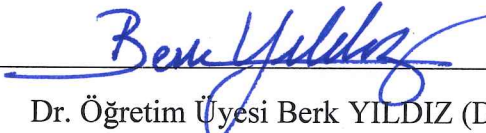
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

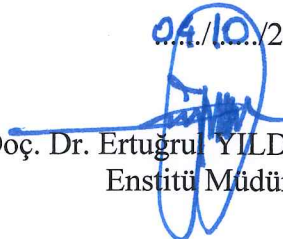
Enstitümüzün İşletme Anabilim Dalında 145282101005 numaralı Zehra Hasçelik' in hazırladığı “**Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizi: BİST Banka Endeksi Örneği**” konulu ~~DOKTORA~~/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 13/09/2019 Cuma günü saat 10:00’da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan
Prof. Dr. Ahmet Ferda ÇAKMAK

Üye
Doç. Dr. Serhan GÜRKAN

Üye
Dr. Öğretim Üyesi Berk YILDIZ (Danışman)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

04/10/2019

Doç. Dr. Ertuğrul YILDIRIM
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum : ZBEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı
Tez Başlığı : Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizi: BİST Banka Endeksi Örneği
Tez Yazarı : Zehra Haşçelik
Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Berk Yıldız
Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2019
Sayfa Adedi : 168

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul Banka Endeksi' nde faaliyet gösteren bankaların finansal performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi ile analiz edilmesidir. Dolayısıyla, 2008-2017 dönemine ilişkin finansal tablolardan elde edilen oranlar kullanılarak söz konusu dönemde Borsa İstanbul' da pay senetleri işlem gören bankaların finansal performansları CAMELS Derecelendirme Sistemi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, BİST Banka Endeksinde işlem gören bankaların çalışma dönemindeki sermaye yeterlilik oranları Basel Kriterleri ile uygun olmakla birlikte, genel olarak bankaların CAMELS derecelendirme notları problemlili ve bir dereceye kadar endişe verici olarak kabul edilen "3" notuna sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, BİST Banka Endeksi, CAMELS Derecelendirme Sistemi.

ABSTRACT

Institution : ZBEU Institute of Social Sciences, Department of Management
Title : Analysis of Financial Performance of Banks with CAMELS Rating System: An Application on BIST Banking Index
Author : Zehra Haşçelik
Adviser : Assist. Prof. Berk Yıldız
Type of Thesis, Year : MSc. Thesis, 2019
Total Number of Pages : 168

The purpose of this study is to analyze the financial performance of the banks listed in the BIST Banking Index with the CAMELS Rating System. Therefore, for evaluating of the CAMELS degrees of the banks, a data set was formed from the financial statements by the calculated ratios of the banks, covering the period of 2008-2017.

The findings of the CAMELS Rating System analysis have shown the capital adequacy ratios of the banks traded in the BIST Banking Index during the working period are in line with the Basel Criteria, but in general, the banks' CAMELS ratings have a “3” rating degree, which is considered problematic and to some extent alarming.

Keywords: Financial Performance, BIST Banking Index, CAMELS Rating System.

ÖN SÖZ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı kapsamında yapılan bu çalışmada, gelişmekte olan ekonomiler arasında yer alan Türkiye’ de, sermaye piyasasının en önemli kurumu olan Borsa İstanbul (BİST) A.Ş.’ de işlem gören ticari bankaların finansal performansları CAMELS derecelendirme notu yöntemi ile analiz edilmiştir.

Bu çalışma süresince, zamanını ve sabrını benden esirgmeden her konuda bana yol gösterip, bilgi ve deneyimleri ile ufku genişleten değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Dr. Öğretim Üyesi Berk Yıldız’a, tüm hayatım boyunca sevgi, anlayış ve destekleriyle her zaman yanımda olan babam Adem Haşçelik’e, annem Semra Haşçelik’e ve kardeşim Uğur Haşçelik’e, çok sevgili dost ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1
1. BANKA KAVRAMI VE BANKALARIN FAALİYET ALANLARINA GÖRE SINIFLANDIRILMASI.....	4
1.1. Banka Kavramı	4
1.3. Günümüz Bankacılık Sistemi ve Mevcut Yapısı	21
1.4. Faaliyet Alanlarına göre Bankaların Sınıflandırılması	22
1.4.1. Merkez Bankaları.....	23
1.4.2. Ticari (Mevduat) Bankalar.....	25
1.4.3. Yatırım Bankaları	26
1.4.4. Kalkınma Bankaları	27
1.5. Bankacılık Sektörü ve Basel Kriterleri	28
2. BANKACILIKTA FİNANSAL ORANLAR İLE ANALİZ VE CAMELS YÖNTEMİ.....	35
2.1. Finansal Analiz	35
2.2. Finansal Analizin Önemi	36
2.3. Finansal Analiz Teknikleri.....	37
2.4. CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Finansal Analiz	41
3. BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ CAMELS DERECELENDİRME SİSTEMİ İLE ANALİZİNE İLİŞKİN YAZIN TARAMASI.....	51
3.1. Türkiye’de Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması	51
3.2. Diğer Ülkelerde Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması	58

4. BİST BANKA ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ CAMELS DERECELENDİRME YÖNTEMİ İLE ANALİZİ.....	65
4.1. Araştırmanın Amacı	65
4.2. Araştırmanın Veri Seti ve Kapsamı.....	66
4.3. CAMELS Derecelendirme Yöntemi Analizi İle Puanların Hesaplanması .	68
4.4. Analize İlişkin Bulgular	69
SONUÇ	131
KAYNAKÇA.....	136
EKLER	144
Ek 1: Türkiye’de Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması	144
Ek 2: Diğer Ülkelerde Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması	146
Ek 3: Vakıfbank T.O.A. CAMELS Puanının Hesaplanması	148
ÖZGEÇMİŞ	168

GRAFİKLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik 4.1: Bankacılık Sektörü Sermaye Yeterlilik Oranları (2008-2017)	71
Grafik 4.2: HALKB Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	72
Grafik 4.3: HALKB Net Kâr/Özkaynak Oranı (2008-2017).....	73
Grafik 4.4: HALKB Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	74
Grafik 4.5: HALKB Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif Oranı (2008-2017)	75
Grafik 4.6: VAKBN' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması.....	76
Grafik 4.7: VAKBN Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	77
Grafik 4.8: VAKBN Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)	77
Grafik 4.9: VAKBN Şube Başına Net Kârları (2008-2017).....	78
Grafik 4.10: VAKBN Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)	79
Grafik 4.11: VAKBN Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	79
Grafik 4.12: VAKBN Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	80
Grafik 4.13: VAKBN Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif.....	81
Grafik 4.14: Kamu Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları	82
Grafik 4.15: AKBNK' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması.....	83
Grafik 4.16: AKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	84
Grafik 4.17: AKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017) ...	84
Grafik 4.18: AKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017).....	85
Grafik 4.19: AKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)	86
Grafik 4.20: AKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	86
Grafik 4.21: AKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	87
Grafik 4.22: AKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif.....	88
Grafik 4.23: YKBNK' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması.....	89
Grafik 4.24: YKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	90
Grafik 4.25: YKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017) ...	90
Grafik 4.26: YKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017).....	91
Grafik 4.27: YKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)	92
Grafik 4.28: YKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	92
Grafik 4.29: YKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	93
Grafik 4.30: YKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif.....	93
Grafik 4.31: SKBNK' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması	95

Grafik 4.32: SKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	95
Grafik 4.33: SKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)....	96
Grafik 4.34: SKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017)	96
Grafik 4.35: SKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017).....	97
Grafik 4.36: SKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	98
Grafik 4.37: SKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	98
Grafik 4.38: SKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif.....	99
Grafik 4.39: ISCTR' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması	100
Grafik 4.40: ISCTR Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	101
Grafik 4.41: ISCTR Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)....	101
Grafik 4.42: ISCTR Şube Başına Net Kârları (2008-2017).....	102
Grafik 4.43: ISCTR Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)	102
Grafik 4.44: ISCTR Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	103
Grafik 4.45: ISCTR Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	103
Grafik 4.46: ISCTR Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif ...	104
Grafik 4.47: Kamu Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları ...	105
Grafik 4.48: GARAN Sermaye Yeterlilik Oranları ile Karşılaştırması	106
Grafik 4.49: GARAN'ın Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	107
Grafik 4.50: Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)	107
Grafik 4.51: GARAN Şube Başına Net Kâr (2008-2017)	108
Grafik 4.52: GARAN Net Kâr/Özkaynak Oranı (2008-2017)	108
Grafik 4.53: GARAN Likit Aktif/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	109
Grafik 4.54: GARAN Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	110
Grafik 4.55: GARAN Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif.....	110
Grafik 4.56: ICBCT' in Sermaye Yeterlilik Oranının Karşılaştırması.....	112
Grafik 4.57: ICBCT Krediler/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	112
Grafik 4.58: ICBCT Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017) ...	113
Grafik 4.59: ICBCT Şube Başına Net Kâr (2008-2017)	114
Grafik 4.60: ICBCT Net Kâr/Özkaynak (2008-2017)	114
Grafik 4.61: ICBCT Likit Aktif/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	115
Grafik 4.62: ICBCT Likit Aktif/Kısa Vadeli Borçlar Yükümlülükler	116
Grafik 4.63: ICBCT Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif...117	
Grafik 4.64: QNBFB Sermaye Yeterlilik Oranlarının ile Karşılaştırması.....	118
Grafik 4.65: QNBFB Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	119
Grafik 4.66: QNBFB Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)..	119

Grafik 4.67: QNBFB Şube Başına Net Kâr (2008-2017).....	120
Grafik 4.68: QNBFB Net Kâr/Özkaynak (2008-2017)	121
Grafik 4.69: QNBFB Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	121
Grafik 4.70: QNBFB Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017).....	122
Grafik 4.71: QNBFB Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif .	123
Grafik 4.72: DENİZ Sermaye Yeterlilik Oranlarının Karşılaştırması	124
Grafik 4.73: DENİZ Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)	125
Grafik 4.74: DENİZ Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017) ...	125
Grafik 4.75: DENİZ Şube Başına Net Kâr (2008-2017)	126
Grafik 4.76: DENİZ Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)	127
Grafik 4.77: DENİZ Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017).....	127
Grafik 4.78: DENİZ Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)	128
Grafik 4.79: DENİZ Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif...	129
Grafik 4.80: Yabancı Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları	130

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Osmanlı Döneminde Kurulan Bankalardan Bazıları.....	12
Tablo 1.2: Planlı Dönemde (1960-1980) Banka Sayıları	15
Tablo 1.3: Dışa Açılma ve Piyasa Ekonomisi Dönemi (1980-2000) Banka Sayıları	16
Tablo 1.4: Bankacılık Sektöründe Yapılan Dönemi 2000’li Yıllar	19
Tablo 1.5: 2008-2018 Dönemi Banka sayıları.....	22
Tablo 4.1: BİST Banka Endeksinde İşlem Gören Bankalar ve BİST Kodları	67
Tablo 4.2: Analiz Kapsamında Kullanılan Finansal Oranlar ve Ağırlıkları	67
Tablo 4.3: CAMELS Puanlarının Hesaplanma Süreci Aşamaları	68
Tablo 4.4: Performans Puanının CAMELS Derecelendirme Notuna Dönüşümü.....	69
Tablo 4.5: Türkiye Halk Bankası A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	69
Tablo 4.6: Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	75
Tablo 4.7: Akbank T.A.Ş.’nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	82
Tablo 4.8: Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	88
Tablo 4.9: Şekerbank T.A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	94
Tablo 4.10: Türkiye İş Bankası A.Ş.’nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	99
Tablo 4.11: Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	105
Tablo 4.12: ICBC Turkey Bank A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	111
Tablo 4.13: QNB Finansbank A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	118
Tablo 4.14: Denizbank A.Ş.’nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları	124
Tablo 4.15: 2008-2017 Dönemi Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları	130

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AKBNK	: Akbank
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BFS	: Finansal Denetim Kurulu
BİST	: Borsa İstanbul
CEE-3	: Orta ve Doğu Avrupa: Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan
DENİZ	: Denizbank
FED	: Amerikan Merkez Bankası
FFIEC	: Federal Finansal Kurumlar İnceleme Komitesi
GARAN	: Garanti Bankası
GEGP	: Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı
HALKB	: Halk Bankası
ICBCT	: Industrial and Commercial Bank of China Limited
IMF	: Uluslararası Para Fonu
ISCTR	: İş Bankası
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
QIS	: Sayısal Etki Çalışmaları
QNBFB	: Finansbank
RBI	: Hindistan Merkez Bankası
SKBNK	: Şekerbank
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TDHP	: Tek Düzen Hesap Planı
TMSF	: Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu
UFIRS	: Tek Düzen Finansal Kurumlar Derecelendirme Sistemi
VAKBN	: Vakıfbank
YKBNK	: Yapı kredi Bankası

GİRİŞ

Günümüz ekonomilerinde entegrasyonun artması, rekabetin büyümesi ve bunların itici gücü olan teknolojik gelişmelerin hızlanması ile birlikte finans piyasalarının yapısında, kullandığı enstrümanlarda, geliştirdikleri stratejilerde ve sundukları hizmetlerde bir takım yenilikler ve değişiklikler meydana getirmiştir. Yaşanan bu değişim ve gelişmeler finans piyasalarının en temel aktörü olan bankalar ve bankacılık sektörü öncülüğünde kendini göstermiştir. Özellikle bankacılık sektöründe yaşanan bu hızlı değişim beraberinde krizler ve kırılganlıklar gibi dezavantajları da getirmiştir. Özellikle bankacılık sektörünün dışında gelişen bu olumsuzluklar yeterli yasal düzenlemelerin olmaması, denetim ve kontrollerin yetersizliği, uygulanan başarısız strateji ve politikardan kaynaklanmaktadır. Küreselleşme ile birlikte piyasaların entegre olması hem para hem de sermaye piyasalarının en temel aktörü olan bankaları pek çok sorun ile karşı karşıya bırakmıştır.

Diğer yandan, dış çevre faktörleri haricinde bankaların finansal yapılarında da zafiyetler bulunmaktadır. Kurumsal yapılarının sağlıklı olmayışı, denetim ve gözetim ile yükümlü kurum ve kuruluşların sosyal sorumluluk ilkesinin gereğini doğru ve şeffaf bir şekilde yerine getirmemeleri gibi davranışlar, etkin bir kamu gözetiminin gerçekleşmediği bir ortamda bu eksikliklerden faydalanma arzusunda olan bankaları hem sorun hem de kırılganlık riski artışları ile yüz yüze bırakmıştır. Bununla birlikte, hem para piyasasının hem de sermaye piyasasının paydaşı olan bankaların finansal yapılarının diğer sektörlerden farklı olarak ne kadar kırılgan veya sağlam bir yapıya sahip olup olmadıklarının bilinir veya ölçülebilir olması başta kamu olmak üzere hem mevcut ve potansiyel sektör yatırımcılarını hem de yönetici ve ortakları yakından ilgilendirmektedir.

Öte yandan, 1980'li yıllarda serbest piyasa koşullarının işleyişine dayalı sanayileşme politikaları doğrultusunda dünyadaki sermaye hareketleri hızlanmış ve bankacılık faaliyetleri de gelişmeye ve büyümeye başlamıştır. Bu gelişmeleri takip eden yıllarda ülkemizde de sermaye hareketlilikleri artmıştır. Bu artışlar, hukuki eksikliklerin mevcut olduğu bir ortamda finansal piyasaları olumsuz etkilemiş ve istikrarsızlıkların yaşanmasına ve başta merkez bankası olmak üzere sektörde faaliyet gösteren tüm bankaların rezervlerinin azalmasına yol açmıştır.

Bu süreç ise 1994 ve 2001 finansal krizlerini ortaya çıkarmıştır. Bu krizler, Türkiye ekonomisinde önemli ölçüde bir ekonomik daralma yaşanmasına sebebiyet vererek, bazı bankaların sistem dışında kalmalarına yol açmıştır. Tüm bu gelişmelerin sonucunda ülkemiz bankacılık sektörünün aldığı yara ve itibar kaybının bertaraf edilmesi ve finansal piyasalardaki denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması için yeni bir kurumun varlığına gereksinim bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bağımsız bir karar mekanizmasına kavuşulması ve kaybedilen güven ortamının tekrar oluşturulabilmesi amacıyla 1999 yılında Bankalar Kanunu ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir otorite olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) kurulmuştur.

2008 yılında ise dünya genelinde küresel bir finans krizi daha yaşanmıştır. Bu kriz de geçmiş krizlerle benzer bir şekilde ama çok daha büyük bir boyutta dünyanın pek çok ülkesinde olumsuz ekonomik gelişmelerin yaşanmasına ve finansal sistemin özellikle de bankacılık sisteminin önemli bir şekilde zarar görmesine neden olmuştur. Ekonomik hayatın içinde finansal piyasalarda karşılaşılan tüm bu olumsuz gelişmeler hem para piyasasının önemli bir parçası hem de sermaye piyasasını temsil eden borsaların önemli bir yapıtaşı olarak kabul gören bankaların finansal performanslarının ölçülmesi ve finansal yapılarındaki kırılganlıklarının çeşitli yöntemlerle test edilmesi gerekliliğini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Gelişmekte olan ülkelerde sermaye piyasalarının yeteri kadar derinlik kazanamaması para piyasalarının kendi görevlerini yerine getirirken sermaye piyasalarının görevlerini de üstlenmelerine neden olmaktadır. Para piyasalarının en önemli kurumu olan ticari bankaların böylelikle gelişmekte olan ülkeler için modern finansal sistemin en önemli kurumu haline geldikleri görülmektedir. Dolayısıyla gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde bankacılık sisteminin yapısı ve kırılganlıkları büyük önem taşımakta ve ülkelerin finansal sistemleri hakkında bilgi vermektedir. Bu nedenle bankacılık sektörünün gözetim ve denetimi de büyük önem taşımaktadır

Ayrıca, ülkelerin sürdürülebilir bir kalkınma süreci başlatabilmelerinde de bankaların önemli rolleri bulunmaktadır. Çünkü bankalar hem bölgesel hem de

uluslararası faaliyetler ile sektördeki diğer kuruluşlar ile sürekli etkileşim içindedirler. Dolayısıyla bankaların kırılganlıklarının ve finansal sağlıklarının ölçülmesi ve denetlenmesi küresel finansal sistem ile olan uyum düzeyleri nedeniyle de elzemdir. Bu noktadan hareketle, söz konusu denetimlerin yapılması ve sektör için gerekli genel geçer ölçütlerin şekillendirilmesi için bir üst kuruluşa gereksinim duyulmuş, bu ihtiyacın karşılanması görevini de Basel Bankacılık Denetim Komitesi üstlenmiştir. Ancak komitenin belirlediği kriterlerin uygulanması noktasında bir takım aksaklıklar bulunmaktadır. Çünkü komite tarafından belirlenen kriterler tavsiye niteliğinde olduğundan uygulamaların yürütülmesi yasal bir zorunluluk gerektirmemektedir. Bu nedenle ülkeler arasında denetim ve gözetim faaliyetlerinin uygulanmasında bazı farklılıklar meydana gelmektedir.

Bankaların finansal kırılganlıklarını ve sağlıklarını uluslararası standartlarda ölçme ve değerlendirme görevini Basel Bankacılık Denetim Komitesi üstlenmiştir. Özellikle bankaların sermaye yeterlilik oranlarını düzenlemelerinin merkezine yerleştiren komite, küresel finansal istikrarı sağlamayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla da bankaların faaliyetlerini sürdürürken uymaları gereken kuralları yayınlamakta ve bu düzenlemeler neticesinde ülkeleri izlemektedir. Böylelikle bütün dünya da bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların uyması gereken kurallar, çalışma yöntem ve prensipleri uluslararası bir boyut kazanmış olmaktadır.

Bankaların finansal sistem içerisindeki bu öneminden hareketle ilgili literatür de dikkate alınarak Borsa İstanbul banka endeksinde yer alan bankalar üzerine bir değerlendirme yapabilmek için böyle bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmada Borsa İstanbul (BİST) Banka Endeksinde işlem gören bankaların performansları CAMELS derecelendirme sistemi ile ölçülmüştür. Çalışma kapsamında 2008-2017 yıllarına ait finansal tablo verileri Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun (KAP) resmi internet sitesinden alınmıştır.

1. BANKA KAVRAMI VE BANKALARIN FAALİYET ALANLARINA GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Bu bölümde ilk olarak banka kavramı tanımlanacak, bankacılık faaliyetlerinin tarihsel gelişimi ile bankaların görev ve yetkileri ve Basel Kriterleri hakkında bilgiler verilecektir.

1.1. Banka Kavramı

Tarihi çok eskilere dayanan bankalar ekonomik sistemin en önemli kurumları olarak karşımıza çıkmaktadır. Başlangıcı göz önüne alındığında Mezopotamya'dan başlayan adını İtalyanca "banco" kelimesinden alan ve modern bankacılığın temellerini 1609 yılında Amsterdam Bankası'nın kurulmasıyla atan bankalar hala çağın gereklerine uygun olarak hem hizmet sektörünün rekabet koşullarını yakalamaya hem de kaynaklarını verimli alanlara kanalize etmeye çalışarak modern evrimini sürdürmektedir. Bankalar bir işletme gibi çalışarak ticari kar elde etme amacının yanı sıra ekonomik sistem içerisinde de pek çok önemli rol üstlenmektedirler.

Diğer yandan büyümenin en önemli unsuru sermaye birikimidir ve sermaye birikiminin verimli alanlara kanalize edilmesi gerekmektedir. Bu sistemin işlemesine olanak sağlayan da sağlıklı bir finansal sistemin varlığıdır. Ancak her ne kadar fon arz edenler ve fon talep edenler, aracı kurumlar, finansal araçlar ve benzerlerinden oluşan finansal sistemin temel fonksiyonları ülke ve zamanlar arasında değişiklik göstermese de, sunulan hizmetlerin çeşitliği, niteliği ve kalitesi açısından bir takım farklılıklar bulunmaktadır. Bu fark gelişmiş finansal piyasalara sahip ülkelerde, fon arz eden ve fon talep edenlerin haklarının sağlam bir yasal çerçeve ile korunması, teknolojik gelişmelerle içselleşmiş yeni finansal araçları kullandırma konusunda iyi yönlendirme yapabilecek aktif finansal araçların olması, yasal düzenlemeler ile güçlü hala getirilmiş bankacılık kesimi ve etkin bir pay piyasasının varlığı ile kendini göstermektedir. Bu özelliklere sahip gelişmiş ülkelerinde daha yüksek büyüme trendi göstermesi mümkündür.

Bununla birlikte finansal gelişme ile finansal sistemin aracılık yapma fonksiyonu doğru orantılıdır. Zira ekonomik kalkınmanın başlangıcında bu

aracılık fonksiyonunu bankalar üstlenmiş, ilerleyen dönemlerde ise yeni finansal araçlar ortaya çıkmıştır (Öztürk vd., 2010: 97-98).

Öte yandan finansal sistem içerisinde bankaların ve sermaye piyasalarının ağırlıklarına göre finansal sistemler *banka temelli* ve *piyasa temelli* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bankaların finansal sistem içerisindeki payının yüksek olması durumunda banka temelli, sermaye piyasası kurumlarının payının yüksek olması durumunda ise piyasa temelli finansal sistemden söz etmek gerekir ki, düzenlemeler ve yaklaşımlar da bu farklılıklar doğrultusunda şekillenir (Kartal, 2018: 6-7).

Bilindiği üzere bankaların en temel işlevi fon arz edenler ile fon talep edenler arasında bir köprü vazifesi görmeleridir. Bu aracılık faaliyetini yerine getirirken ise, alternatifler arasından en uygun kaynakları bulma; vade, risk ve tutar uyumunu sağlayarak, minimum maliyetle maksimum verimliliği gerçekleştirecek fayda maksimizasyonunu kurmaya çalışırlar. Zira bankaların aracılık fonksiyonunu etkin bir biçimde yerine getirmeleri, fon aktarım işlevinin ötesinde, kaynakların verimli yatırımlara yönlendirilmesine, ekonomide üretimin ve etkinliğin arttırılmasına, ekonomideki paydaşlar arasında bilgi asimetrisi ile riskin azalmasına, ölçek ekonomisinden yararlanılmasına fırsat yaratmaktadır (Kale, 2017: 210).

Diğer yandan, Türkiye’de faaliyet gösteren bankalar faaliyetlerini temel olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’na bağlı olarak gerçekleştirmektedir. Zira Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde banka ile bankacılık tanımları yetersizdir. Ancak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 3. maddesinde *banka*; mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını, yine 3. madde de *mevduat bankası*; bu kanuna göre kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye’deki şubeleri şeklinde tanımlanmıştır. Bununla birlikte aynı kanunun 4. maddesine göre diğer kanunlarda ön görülen hükümler saklı kalmak kaydıyla bankaların başlıca faaliyetleri şöyle sıralanmaktadır (TBB, 2011: 18-20):

- Mevduat kabulü
- Nakdi, gayrinakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri
- Nakdî ve kaydî ödeme ve fon transferi işlemleri, muhabir bankacılık veya çek hesaplarının kullanılması dahil her türlü ödeme ve tahsilat işlemleri
- Çek ve diğer kambiyo senetlerinin iştirası işlemleri
- Saklama hizmetleri.
- Kredi kartları, banka kartları ve seyahat çekleri gibi ödeme vasıtalarının ihracı ve bunlarla ilgili faaliyetlerin yürütülmesi işlemleri
- Efektif dahil kambiyo işlemleri; para piyasası araçlarının alım ve satımı; kıymetli maden ve taşların alımı, satımı veya bunların emanete alınması işlemleri
- Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı; vadeli işlem sözleşmelerinin, opsiyon sözleşmelerinin, birden fazla türev aracı içeren basit veya karmaşık yapıdaki finansal araçların alımı, satımı ve aracılık işlemleri
- Sermaye piyasası araçlarının alım ve satımı ile geri alım veya tekrar satım taahhüdü işlemleri
- Sermaye piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yoluyla satışına aracılık işlemleri
- Daha önce ihraç edilmiş olan sermaye piyasası araçlarının aracılık maksadıyla alım satımının yürütülmesi işlemleri
- Başkaları lehine teminat, garanti ve sair yükümlülüklerin üstlenilmesi işlemleri gibi garanti işleri
- Yatırım danışmanlığı işlemleri
- Portföy işletmeciliği ve yönetimi
- Hazine Müsteşarlığı ve/veya Merkez Bankası ve kuruluş birlikleri nezdinde oluşturulan bir sözleşme kapsamında üstlenilen yükümlülükler çerçevesinde alım satım işlemlerine ilişkin piyasa yapıcılığı
- Faktöring ve forfaiting işlemleri
- Bankalar arası piyasada para alım satımı işlemlerine aracılık.
- Sigorta acenteliği ve bireysel emeklilik aracılık hizmetleri.
- Kurulca belirlenecek diğer faaliyetler

Dolayısıyla bankaları; kurulması, görev yetki ve organları kanunla belirlenmiş, devletin kontrol ve iznine bağlı olarak faaliyetlerini yerine getiren, anonim şirket olarak kurulan, başlıca mevduat kabul etme, kredi verme, kambiyo işlemleri ve aracılık hizmetler gibi bireysel faaliyetleri olmakla birlikte bankalar arası para piyasaları gibi piyasalarda da aracılık hizmetleri yaparak faaliyette bulunan geniş bir işlevselliğe sahip yapı olarak tanımlamak mümkündür.

Diğer yandan, bankaların sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik büyümeye hizmet eden kurumlar olarak başka görevleri de bulunmaktadır. Bu görevler ise şöyledir:

Finansal Aracılık bankalar fon fazlası olanlarla fon ihtiyacı olan iktisadi birimleri bir araya getirerek, tasarruf fazlalarını krediye dönüştürmekte ve fon ihtiyacı olan kişilere kullanıdılmaktadırlar. Adeta bir köprü vazifesi görürler ve bu aracılık vazifesini yerine getirirlerken, zaman ve mekân ayırımı olmaksızın kaynak aktarımı sağlarlar. Ayrıca küçük ölçekli ve kısa vadeli fonlar da toplayarak, büyük ölçekli ve uzun vadeli fonlara dönüştürürler (Ayanoglu vd., 2013: 4).

Asimetrik Bilgi Problemini Çözmek piyasalar da bazı ekonomik birimlerin diğerlerine göre daha fazla bilgiye sahip olması asimetrik bilgi olarak ifade edilmektedir. Asimetrik bilgi, farklı ortamlar ve iş çevreleri tarafından bilgi simetrisinin optimal gerçekleşmemesi yani bilgiye ulaşma imkanı fazla olanlar ile bilgiye ulaşma imkanı düşük olanlar arasında bilgi simetrisinin bozulmasıdır. Asimetrik bilgi, bir piyasa başarısızlığı durumudur ve pareto-etkin dağılımından sapmaya yol açmaktadır (Alunöz, 2013:2). Bununla beraber, bankalar asimetrik bilgiyi bertaraf etmek ve kaynakları verimli ve etkin kullanabilmek adına bir filtre görevi görmektedirler. Şöyle ki bankalar, kredi talep edenlerin finansal bilgilerini araştırırken kredibilitesi, güvenilirliği ve risk durumunu nitelikli ve yeterli personel ve enstrümana sahip olmaları nedeniyle ölçek ekonomisinden de faydalanarak daha düşük maliyetle gerçekleştirebilmektedirler. Böylelikle ahlaki zafiyet ve ters çekim engellenebilmekte ve kredi verenler korunabilmektedir (Ayanoglu vd., 2013: 4). Zira geçmiş deneyimler ve yaşanan ekonomik krizler göstermiştir ki, finansal krizlere yol açan dengesizliklerin pek çoğunun ardında asimetrik bilgiye dayanan problemler yatmaktadır.

Likidite Sağlamak likidite, yükümlüklerin ve takas borçların istenildiğinde ödenmesi anlamına gelen birincil öneme haiz bir husus olarak kabul edilmektedir (Gülhan ve Uzunlar, 2011: 344) Başka bir deyişle, likidite bir bankanın ödeme gücünü ifade eder. Dolayısıyla bankalar hem vadesiz mevduat hizmeti ile kişi ve kurumlara istedikleri zaman harcama yapma imkanı sağlamakta hem de kullandıkları krediler ile likiditenin ekonominin tüm katmanlarına yayılmasına imkan sağlarlar (Ayanoglu vd., 2013: 4). Ancak, 2008 küresel finans krizi göstermiştir ki likidite konusunda finans kurumlarının gerekmektedir. Çünkü ABD’de 2007 yılında konut piyasasında başlayan kriz, 2008 yılında kontrol edilemeyen likidite krizi safhasına geçmiş ve likidite krizinin sistematik bir karakter taşıması nedeni ile tüm dünya piyasaları bu gelişmelerden olumsuz bir şekilde etkilenmiştir (Akkaya ve Azimli, 2018: 228).

Kaydi Para ve Banka Parası Yaratmak kaydi para, bankaların müşterilerine kredi açması ve bu kredi limitleri içinde çek kullanma hakkı tanınması ya da kredi kartı uygulamaları ile ortaya çıkan bir hizmettir. Ancak bu para türü bankalar hesabına alacak ya da borç kaydedilerek takip edilebilmektedir. Maddi varlığı yoktur. Bu nedenle de, maddi varlığı olmamasına rağmen ödeme kolaylığı sağlaması ve para dolaşımını kolaylaştırması gibi imkanlar sağlamaktadır (Ayanoglu vd., 2013: 5).

Para Politikasının Etkinliğini Arttırmak bir ekonomideki bankacılık sisteminin gelişmişlik düzeyi ile para politikası arasında doğru orantı vardır. Merkez bankasının belirlediği reeskont faiz oranı, munzam karşılıklar, açık piyasa işlemleri ve kredi sınırlaması gibi para politikası uygulamaları bankalar aracılığıyla etkinlik kazanmaktadır (Ayanoglu vd., 2013: 5).

Sermaye Piyasalarının Gelişimine ve Yatırımların Finansmanına Katkıda Bulunmak bankalar; menkul kıymet ihraç etme, saklama ve yönetimi işlemlerine doğrudan ve/veya dolaylı olarak aracılık etmekte ve böylece de sermaye piyasalarının gelişimine katkı yapmaktadırlar. Ayrıca bireylerin kısa vadeli ve küçük miktarlardaki fonlarını uzun süreli fonlara dönüştürerek de yatırımlara finansman sağlamaktadırlar (Ayanoglu vd., 2013: 5).

Gelir ve Servet Dağılımını Etkilemek bankalar, ekonomideki gelir ve servet dağılımını etkin bir sermaye piyasasının varlığı ile de özellikle kamu bankalarının kredilendirme politikaları aracılığıyla etkileyebilmekte, toplanan kaynakları belirli yöre, sektör ve kişilere aktararak ekonomik kalkına için kaynak yaratabilmektedir.

Dış Ticareti Geliştirmek bankalar; peşin ödeme, belge karşılığı ödeme, banka teminatı, alıcı firma prefinansmanı, akreditif, forfaiting gibi uygulamalarla dış ticareti finanse ederler. Böylelikle firmaların ithalat ve ihracat işlemleri daha hızlı, kolay ve güvenilir bir şekilde yapılır. Dolayısıyla, bu ödeme ve kredilendirme yöntemleri ile hem ulusal hem de uluslararası ticaretin artmasına katkı sağlanır (Ayanoğlu vd., 2013: 5).

Factoring Forfaiting ve Akreditif factoring işlemi factor adı verilen bir banka ya da bir factoring şirketi ile müşteri arasında, factor olarak temsil edilen kurumun, müşterinin yapacağı ticari satışlardan doğan alacak haklarını devralarak tahsilini üstlenmesidir. Factoring'in finansman, hizmet ve teminat olarak üç temel fonksiyonu bulunmaktadır (Tiryaki, 2006: 189, 194). Alacak hakkının kayıtsız ve şartsız olarak teslim edilmesine forfaiting denilmektedir. Akreditif ise belirli bir nicelikteki para için bir bankanın veya bir finans kurumunun yükümlülüğü altında, üçüncü bir kişi yararına bir başka bankada veya şubesinde açtırılan kredi olarak tanımlanabilir (Ayanoğlu vd., 2013: 5).

Sonuç olarak, bankalar ekonomik sistem içerisindeki görev ve sorumluluklarını yerine getirirken bir taraftan da ticari bankacılığın en temel görevlerinden biri olan mevduat saklama fonksiyonu açısından bir güven unsuru olma misyonu taşımaktadırlar. Güven unsurlarından biri gerçek kişi ve mevduat sahiplerine verilen mevduatı belli bir tutara kadar geri ödeme garantisidir. Diğer ise banka yöneticilerinin kötü niyetli işlemlerine bankanın para, para yerine geçen evrak ve senetlerine veya mallarına, devlet malına sağlanan koruma ile eş güçte bir hukuki koruma sağlanması suretiyle mevduat sahiplerine ve diğer ilgililere karşı olmak üzere iki taraflıdır (Oğuz, 2017:256). Zira bankacılık sisteminde güven unsuru önemli bir faktör olarak tasarruf sahiplerinin sisteme katılmasını etkilemektedir. Güven ortamının oluşturulmadığı bir ekonomide bireyler kazançlarını ve birikimlerini ekonomiye yönlendirmekten kaçınırlar ve atıl olarak

bekletmeyi tercih edebilirler. Bu durumda ise ekonomilerin üretimde kaynak sıkıntısı çekmelerine yol açmaktadır.

1.2. Bankacılığın Tarihsel Gelişimi

Para ile ilgili kurumların oluşumunu, ticaretin gelişmesi ile uluslararası bir boyut kazanması zorunlu kılmıştır. Bunun sonucu olarak da sarraflar ortaya çıkmıştır. Bu nedenle sarrafları, bankerlerin ve bankaların öncüsü olarak nitelendirmek mümkündür. Banka sözcüğü de zaten sarrafların üzerinde işlemlerini yaptığı “sıra”, “masa” anlamına gelen ve İtalyanca “banko” sözcüğünden gelmektedir. Zamanla sarrafların mevduat kabul etmelerinin yanında transfer işlemleri yapmaları, müşterilerine kredi vermeleri gibi işlev alanlarını genişletmeleri iş yerlerini mevduat ve transfer bankalarına dönüştürmüştür. Para ticareti ise tam anlamıyla, mal ve sermaye ticaretine katılan sınıflar, tefeciler ve 11 tüccardan oluşan burjuvazi ile ortaya çıkmıştır. Ticaret sermayesinin gelişimi banka denilen kurumları ekonomik hayatın önemli bir unsuru haline getirirken, sanayi devrimi ise bankacılığın gelişim sürecini hızlandırmıştır (Yetiz, 2016: 108).

M.Ö. 3500 yıllarında Mezopotamya Uruk'ta “Maket” adı ile ilk banka kurulmuştur. Maket sahipleri çiftçiye harman zamanı ödemeleri için hammadde ve teçhizat ödünç vermişlerdir (Sümer, 2016: 487). M.Ö. VII. Yüzyılda eski Yunan'da ise krallar kendi adlarına para bastırmışlar ve bu dönemde bankacılık Sinop, Sicilya, Kartaca ve Lidya'yı ele geçiren Persler tarafından Ortadoğu'ya yayılmıştır. Bununla birlikte, M.Ö. III. Yüzyıldan MS. II. Yüzyıla kadar bankacılığın dünyada egemen güç olan Roma'da da bir hayli geliştiği görülmüştür (Yetiz, 2016: 109).

Ancak hem yaşanan savaşlar hem de etkin ruhban sınıfının faiz ve kredi işlemlerini yasaklaması gibi uygulamaları nedeniyle Ortaçağ Avrupası'nda bankacılık kayda değer bir gelişme gösterememiştir. Bununla birlikte modern bankacılık anlayışı, 1609'da Amsterdam Bankasının kurulması ile başlamıştır. 1694 yılında İngiltere Merkez Bankası'nın kurulması ile merkez bankacılığı aşamasına geçilmiş ve 1913 yılında da Federal Rezerv Bank (FED), Amerikan Merkez Bankası kurulmuştur (Sümer, 2016: 487).

Bankacılık sektörünün Türkiye’de ki tarihsel gelişimi ise, Türkler arasında ticaret ve sarraflık gibi mesleklerin yapılmayışı ve bu meslek gruplarının gayrimüslimler tarafından yapılıyor olması nedeniyle Tanzimat Dönemi’ne kadar bir hareket göstermemiştir (Acar, 2017: 97). Çünkü Osmanlı Devleti döneminde bankacılık 1840’lı yıllara kadar sarraflar ve Galata Bankerleri tarafından ilkel bir şekilde yürütülmüştür. Hatta Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk bankası 1847 yılında J. Alléon ve Th. Baltazzi isimli 2 Galata bankerleri tarafından “İstanbul Bankası” ismi ile kurulmuştur. Fakat kurulan bu banka 5 yıl gibi kısa bir süre faaliyet gösterebilmiş ve 1852 yılında batmıştır (Şen ve Süer, 2016: 449). İstanbul Bankası’nın bu kadar kısa sürede batmasının nedeni ise bankanın ödeme yeteneğini tehlikeye düşüren işlemler yapması ve spekülasyondur (TBB, 2012: 3).

Bu nedenle Osmanlı Devlet’inde bankacılığın başlangıcı 1856 yılında kurulan Osmanlı Bankası ile olmuştur. 1839 yılında Tanzimat Fermanı’ndan sonra devlet harcamalarının gelirleri aştığı bir sürece girilmiş ve devletin kaynak ihtiyacı İstanbul’da faaliyet gösteren sarraf ve bankerlerden borç alınarak karşılanmıştır. Karşılık olarak da önce kaimeler sonra da toplanacak vergiler gösterilmiştir. Bununla birlikte, Kırım Savaşı’nın bitmesi ve ardından Paris Antlaşması’nın imzalanmasıyla Osmanlı Devleti’nin dış borç alma imkânları artmıştır. Bu durum ise Osmanlı Bankası’nın kurulmasındaki en önemli etken olmuştur. Osmanlı Bankası, Osmanlı Devleti ile yabancı sermaye sahipleri arasında dış borçların alınması konusunda aracılık etmek amacıyla İngiliz sermayesi ile kurulmuştur (Yetiz, 2013: 110).

Osmanlı Bankası ile birlikte borçlanma bankacılığı dönemi başlamıştır. Ancak banknot çıkarma yetkisi verilerek imtiyazlı hale getirilen Osmanlı Bankası 1863 yılında kapatılmış ve sermayedarları ile yeni kurulan Osmani-i Şahane Bankası’na aktarılmıştır. Osmanlı Bankası’nın bir diğer özelliği de, bir nevi Merkez Bankası görevi üstlenmesidir. Merkez Bankası kurulduktan sonra banknot çıkarma yetkisini kaybetmiş ve özel bir banka statüsünde faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir (Şen ve Süer, 2016: 450).

Diğer yandan ulusal sermayeye dayalı, kalıcı ilk bankacılık girişimi 1863 yılında Mithat Paşa tarafından kurulan tarım kredi kooperatiflerinin 1888 yılında Ziraat Bankası’na dönüştürülmesi ile olmuştur (TBB, 2012: 4). Ayrıca 1863

yılında kurulan Bank-ı Osmani Şahane banknot çıkarma ve emisyon yaratma yetkisine sahip olarak faaliyet göstermiş ve TCMB (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası) kurulana kadar işlevine devam etmiştir (Sümer, 2016: 488). 1911 ve 1923 yılları arasını kapsayan dönemde ise Osmanlı'da 19 tane ulusal sermayeli banka kurulmuştur (Acar, 2017: 97).

Bununla birlikte, Osmanlı Dönemi'nde İstanbul Bankası ve Osmanlı Bankası ile başlayan fiili bankacılık faaliyetleri Cumhuriyetin ilanına kadar yerli ve yabancı çok sayıda banka devam etmiştir. Osmanlı Dönemi'nde kurulan söz konusu bu bankaların adları ile sahiplik durumlarını gösteren kronolojik bilgiye ise aşağıdaki Tablo 1.1'de ulaşmak mümkündür:

Tablo 1.1: Osmanlı Döneminde Kurulan Bankalardan Bazıları

Kuruluş Tarihi	Banka Adı	Sahiplik Durumu
1864	Şirketi Umumiyei Osmaniye Bankası	Yabancı
1866	Şirketi Maliyei Osmaniye Bankası	Yabancı
1870	Avusturya – Osmanlı Bankası	Yabancı
1870	Avusturya – Türk Bankası	Yabancı
1872	İkinci İstanbul Bankası	Yabancı
1872	Kambiyo ve Esham Şirketi Osmaniye	Yabancı
1888	Selânik Bankası	Yabancı
1891	Midilli Bankası	Yabancı
1909	Türkiye Millî Bankası	Yabancı
1910	Türkiye Ticaret ve Sanayi Bankası	Yabancı
1910	Osmanlı Ticaret Bankası	Yabancı
1913	Türk Ticaret Bankası	Milli
1914	Millî Aydın Bankası	Milli
1914	Millî Karaman Bankası	Milli
1914	Emlâki Gayrimenkule ve İkrazat Bankası	Milli
1916	Akşehir Bankası	Milli
1917	Manisa Bağcılar Bankası	Milli
1917	İtibarî Millî Bankası	Milli
1917	Konya Ahalî Bankası	Milli
1917	İktisadî Millî Bankası	Milli
1919	Eskişehir Çiftçiler Bankası	Milli
1919	Adapazarı Emniyet Bankası	Milli
1920	Konya Türk Ticaret Bankası	Milli
1922	Bor Zürra ve Tüccar Bankası	Milli

Kaynak: Süleyman Şen ve Ömür Süer (2016); “Mülkiyet Yapısı Bağlamında Türk Bankacılık Sektörünün Tarihçesi,” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.450.

Cumhuriyet Dönemi'ne geçildiğinde ise hala yabancı bankaların etkisi devam etmekteydi. Zira zirai faaliyetlere destek verdiği için 320 şubesi bulunan Ziraat Bankası haricinde diğer milli bankaların sadece tek şubeleri vardı. Dolayısıyla Cumhuriyetin ilk yıllarında dış ticaret faaliyetleri yabancı sermayeli bankalar aracılığı ile finanse edilmiştir. Bu nedenle de söz konusu olumsuzlukların bertaraf edilmesi amacıyla 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi düzenlenmiştir (Acar, 2017: 97).

1923 yılında düzenlenen iktisat kongresinde, ülkenin iktisadi kalkınmasında bankaların rolü üzerinde durulmuş ve ulusal bankacılığı geliştirmeye yönelik bir takım kararlar alınmıştır (Şen ve Süer, 2016: 451). Bu kongrede katılımcılar tarafında ekonomik gelişme için ulusal bankacılığın gelişmesinin gerekliliği dile getirilmiş ve bankaların kurulması için özel sektörün yeteri kadar hazır olmadığı dolayısıyla bu görevi devlet katkısının olması gerektiği söylenmiştir. Bu gelişmeler ışığında 1924 yılında ilk özel sektör bankası olan Türkiye İş Bankası faaliyete geçmiştir. Ardından 1925 yılında ise ilk kalkınma bankası olan Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası kurulmuştur (Yetiz, 2016: 111). 1926 yılında ülkenin hızlı inşasını gerçekleştirmesi ve inşaat kesimi için gerekli kredileri sağlamak ve yetim haklarını korumak amacıyla Emlak ve Eytam Bankası kurulmuştur (TBB, 2012: 6). Cumhuriyet'in ilanı ile kurulan bu 3 bankanın dışında, ulusal bankacılık adına atılan diğer bir adım da 11 Haziran 1930 yılında 1715 sayılı kanunla, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nın kurulmasıdır. Bu bankanın kurulması ile Osmanlı Bankası'nın emisyon bankacılığı faaliyetleri sona ermiş ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye tarihinde banknot ihraç etme yetkisine sahip olan ikinci banka, fakat ulusal sermaye ile kurulmuş ilk emisyon bankası olmuştur (Şen ve Süer, 2016: 451).

1933 yılında ilk beş yıllık kalkınma planı çerçevesinde Türkiye'nin ve Dünya'nın içinde bulunduğu büyük kriz ve etkilerinin azaltılması ve kalkınmanın devlet eli ile gerçekleştirilebilmesi amacıyla "iktisadi devletçilik" anlayışı benimsenerek 1933 yılında Sümerbank kurulmuştur. Yerel yönetimleri kalkındırmak, şehir imar planlarını hazırlamak, su, elektrik-havagazı kanalizasyon gibi altyapı hizmetlerinin sağlanmasını orta ve uzun vadeli kredilerle desteklemek için ise İller Bankası kurulmuştur. Ayrıca bu gelişmeleri 1935 yılında Etibank, 1937 yılında Türk ve yabancı limanlar arasında düzenli posta seferleri işletmek, çeşitli liman işlerini yürütmek amacıyla Denizbank ve 1938 yılında küçük esnaf ve zanaatkârlara kredi sağlamak amacıyla Halk Bankası'nın kuruluşları izlemiştir. (Yetiz, 2016: 111).

1945 ve 1960 arası dönem ise özel bankacılığın geliştiği dönem olmuştur. Zira 1945-1950 yılları arasında bankacılık alanında yapılan yatırımların getirisi artmış bu nedenle de özel bankacılık hızlı bir şekilde önem kazanmıştır (Yetiz, 2016: 111). Bahsedilen dönemde büyük çoğunluğu özel bankalar olmak üzere (1944 Yapı ve

Kredi, 1946 Türkiye Garanti Bankası, 1948 Akbank gibi) toplam 30 banka kurulmuştur.

Bu dönemde ki bankacılık adına önemli gelişmelerden biri de 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile 1958 yılında Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) kurulmasıdır. Türkiye Bankalar Birliği Statüsü'nde Birliğin amacı tanımlanmıştır. Buna göre birliğin amacı:

“serbest piyasa ekonomisi ve tam rekabet ilkeleri çerçevesinde, bankacılık düzenleme ilke ve kuralları doğrultusunda bankaların hak ve menfaatlerini savunmak, bankacılık sisteminin büyümesi, sağlıklı olarak çalışması ve bankacılık mesleğinin gelişmesi, rekabet gücünün artırılması amacıyla çalışmalar yapmak, rekabetçi bir ortamın yaratılması ve haksız rekabetin önlenmesi için gerekli kararları almak/alınmasını sağlamak, uygulamak ve uygulanmasını talep etmektir” (TBB, 2008: 7).

Diğer yandan, 1960 ve 1980'li yıllar arasındaki dönem planlı ekonomi dönemidir. Çünkü 1950-1960 yılları arasında Türkiye ekonomisi istikrarsız bir büyüme süreci yaşamıştır. 1954 yılına kadar iç ve dış koşullar sayesinde iyi bir gelişme gösteren ekonomi 1954 yılından itibaren üretim koşullarında yavaşlama, dış ticaret açığının büyümesi ve enflasyon ile bir krize sürüklenmiş ve büyüme hızı yavaşlamıştır. 1958 yılında alınan önlemler ise başarılı olamamıştır. Dolayısıyla o yıllarda ekonomiye istikrar kazandırmak için iç ve dış koşullar, etkenler ve yaşanan gelişmeler doğrultusunda liberal politikaların terk edilerek kalkınma planları ile ekonomiye yön verilmesine karar verilmiştir. Bu nedenle bu dönemde yeterli ölçüde ticaret bankası bulunduğu için yeni yabancı banka ve özel durumlar hariç ticaret bankası kurulmasına izin verilmemiş, daha çok ihtisas alanlarına öncelik verilmesi düşünülmüştür (TBB, 2012: 12). Planlı dönemde toplam 7 yeni banka kurulmuştur. Bunların 5'i kalkınma ve 2'si ticaret bankasıdır. Bu dönemde kurulan bankalar, 1962 TC Turizm Bankası, 1963 Sınai Yatırım ve Kredi Bankası, 1964 Devlet Yatırım Bankası, 1964 Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası, 1968 Türkiye Maden Bankası, 1976 Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası, 1977 Arap-Türk Bankası'dır (Yetiz, 2016: 111).

Tablo 1.2'de 1960-1980 Planlı Ekonomi dönemine ait bankaların tür ve sayılarına yer verilmiştir.

Tablo 1.2: Planlı Dönemde (1960-1980) Banka Sayıları

Yıllar	Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	Mahalli Bankalar	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	Toplam
1960	14	20	5	12	0	51
1961	14	20	5	12	1	52
1962	14	22	5	9	1	51
1963	14	23	5	9	1	51
1964	12	23	5	6	2	48
1965	12	23	5	6	2	48
1966	12	23	5	5	2	47
1967	12	22	5	5	2	46
1968	12	22	5	5	3	47
1969	12	22	5	5	2	46
1970	12	22	5	5	2	46
1971	12	23	5	3	2	45
1972	12	22	5	3	2	44
1973	12	21	5	3	2	43
1974	12	22	5	2	2	43
1975	12	23	5	-	2	42
1976	13	23	5	-	2	43
1977	13	23	5	-	2	43
1978	13	24	4	-	2	43
1979	13	24	4	-	2	43
1980	12	24	4	-	3	43

Kaynak: TBB (2008); *50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Kesimi “1958-2007”*, Yayın No: 262, <https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/808/2tbb50yil.pdf>, s: 183 (Erişim Tarihi: 21.05.2019).

Diğer yandan, planlı ekonomi dönemi bir bunalımla başladığı gibi daha ağır bir bunalımla sona ermiştir. 1970’li yılların ortasından itibaren bunalım göstergeleri ortaya çıkmış, 1978-1979 yılları arasında ise bunalım ağırlaşmış ve planlı ekonomi uygulaması anlamını yitirmiştir. Bu bunalımdan çıkış için 1978-1979 yılları arasında bir takım önlemler alınmış fakat yetersiz kalınmıştır. Hükümet 24 Ocak 1980 yılından itibaren yeni bir iktisat politikası uygulamaya başlamıştır. Bu uygulanan politikanın özelliği ise ekonomiye ilişkin karar süreçleri için piyasanın işleyişine göre oluşacak fiyatların tek yol gösterici olmasının kabulüdür. Ayrıca 24 Ocak kararlarının bir uzantısı olarak 1 Temmuz 1980 tarihi de bankacılık için önemli bir dönüm noktası olmuş “Temmuz Bankacılığı” olarak yerini almıştır. Temmuz Bankacılığı ile vadeli mevduat ve krediler için uygulanan faiz oranları serbest bırakılmış, bankalara mevduat sertifikası çıkarma izni verilmiştir. Temmuz Bankacılığı ile ayrıca yabancı bankaların kurulmasına ve Türkiye’de şube açmalarına getirilen kısıtlamalar kaldırılmış ve yeni ticaret bankalarının kurulmasına izin verilmiştir. Ayrıca bu dönemde yapılan düzenlemeler bankacılıkta finansal serbestleşmeyi sağlamaya yöneliktir. Bu yönde her ne kadar zaman zaman uygulamalarda geri dönüşler yaşansa

da piyasa mekanizmasının düzenleyici etkisini güçlendirmeye yönelik ve rekabeti kısıtlayan koşulları bertaraf etmeye yönelik düzenlemeler de gerçekleştirilmiştir (TBB, 2012: 14-15).

1982 yılında Sermaye Piyasası Kanununun çıkarılması, 1986 yılında İstanbul Menkul Kıymet Borsası'nın ve Altın Borsası'nın kurulması ile finans sektörü hem liberalleşmiş hem de çeşitlilik kazanmıştır. 1983 yılında Bankalar Tasfiye Fonu, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna dönüştürülmüş ve bankalara alacaklarına ilişkin kredi kayıp karşılığı ayırma zorunluluğu getirilmiştir. 1985 yılında ise yeni bankalar yasasının yürürlüğe girmesi ile Türk bankacılık sektörü uluslararası standartlara tabi olmaya başlamıştır (Şen ve Süer, 2016: 452). Bununla beraber, Tek Düzen Hesap Planı (TDHP)'nin uygulamaya geçirilerek tek ve ortak bir muhasebe sistemi kullanılması ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bünyesinde İnterbank (Bankalar arası para piyasası) kurulması yaşanan diğer gelişmelerdir (Sümer, 2016: 489).

Aşağıdaki Tablo 1.3.'de söz konusu gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan dışa açılma dönemindeki bankaların sayıları gösterilmektedir:

Tablo 1.3: Dışa Açılma ve Piyasa Ekonomisi Dönemi (1980-2000) Banka Sayıları

Yıllar	Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	Mahalli Bankalar	TMSF'ye Devredilen Bankalar	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	Toplam
1980	12	24	4	-	-	3	43
1981	12	24	6	-	-	3	45
1982	12	24	9	-	-	3	48
1983	13	19	10	-	-	3	45
1984	12	19	13	-	-	3	47
1985	12	20	15	-	-	3	50
1986	8	24	17	-	-	6	55
1987	9	24	17	-	-	6	56
1988	8	25	19	-	-	8	60
1989	8	24	21	-	-	9	62
1990	8	25	23	-	-	10	66
1991	8	26	21	-	-	10	65
1992	6	31	20	-	-	12	69
1993	6	32	20	-	-	12	70
1994	6	29	20	-	-	12	67
1995	5	32	18	-	-	13	68
1996	5	33	18	-	-	13	69
1997	5	36	18	-	-	13	72
1998	4	38	18	-	-	15	75
1999	4	31	19	-	8	19	81
2000	4	28	18	-	11	18	79

Kaynak: TBB (2008); 50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye'de Bankacılık Kesimi "1958-2007", Yayın No: 262, <https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/808/2tbb50yil.pdf>, s: 183 (Erişim Tarihi: 21.05.2019).

Bu dönemde 1987 yılında açık piyasa işlemleri, 1988 yılında döviz piyasasının kurulması, 1989 yılında döviz işlemlerinin ve sermaye hareketlerinin serbest bırakılması gibi yapılan faaliyetler finansal piyasalarda serbestleşmenin önünü açmıştır. Sektöre yabancı sermayeli aktörlerin girmesine izin verilmesi ile rekabet artmış ve bu gelişme de finansal piyasayı klasik bankacılık ürünleri yerine yeni plasman ve kaynak çeşitliliği tercih eden bir yapıya dönüşmesine neden olmuştur (Acar, 2017: 98).

Türk lirasının aşırı değer kaybettiği 1994 Krizi sonrasında ise, 1999 yılına kadar toplamda 11 bankaya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından el konulmuştur. Bu dönemde bankacılık sektöründe denetim Hazine Müsteşarlığı tarafından gözetim ise TCMB tarafından sağlanmaktaydı. Ancak 1999 yılında bu parçalı yapıyı ortadan kaldırılmış ve Türk Bankacılık sektöründe bağımsız denetleyicilik ve düzenleyicilik görevi tek bir kuruma verilmiştir. Bu amaçla Ağustos 2000’de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur (Şen ve Süer, 2016: 452-453). Kurum, finansal piyasalardaki denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bağımsız karar mekanizmalarına kavuşturulması yönündeki politikalar uyarınca, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir otorite olarak kurulmuş ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile de bağımsızlık, etkinlik ve kapasite açısından güçlendirilmiştir (BDDK, 2019).

Diğer yandan, 2000’li yılların ilk yarısında IMF ile “stand-by” anlaşması imzalandığı halde, 2000 yılının ikinci yarısında kamu bankalarının yeniden yapılandırılması için yapılacak olan düzenlemelerin zamanında çıkarılmaması ve bu nedenle Dünya Bankası tarafında verilecek olan mali sektör uyum kredisinin askıya alınması gibi yapısal düzenlemelerin gecikmesi, enflasyonun beklenildiği ölçüde hızlı düşmemesi, kamu mal ve hizmetlerine enflasyon artışı kadar zam yapılması ve iç talebin alınan ek önlemlere rağmen kontrol altına alınamaması gibi nedenler ile ekonomik görünüm yılsonuna doğru bozulmaya başlamış ve Kasım 2000’de bankacılık sektörü krize girmiştir (Arabacı, 2018: 32).

Bununla birlikte özellikle döviz kurları ve faiz oranları hızla yükselmiş, bankacılık sektörü zayıflamış, 8 banka daha T.M.S.F.’ye devredilmiştir. Ayrıca,

Egebank, Yurtbank, Yaşarbank, Bank Kapital ve Ulusal Bank Sümerbank, Interbank ve Esbank ise Etibank çatısı altında birleştirilmiştir (Yetiz, 2016: 113).

Aslında bahsi geçen dönemde Türk bankacılık sektörü temel olarak bir takım yapısal sorunlar yaşamaktadır ve söz konusu yapısal sorunları aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Şen ve Süer, 2016: 453):

- Kamu bankalarının, Hazine'nin finansal ihtiyacını karşılamada önemli rol almaya başlamaları ile birlikte, bu bankaların görev zararlarında önemli artışlar oluşması ve bu zararların banka aktiflerinde oldukça büyük yer tutması;
- Kamunun finans sektöründen fon talebini arttırması ve iç borç yönetiminin bankacılık sektörüne bağımlılığı sonucunda, bankaların aracılık faaliyetlerini etkin bir şekilde gerçekleştirememeleri;
- Özel sermayeli bankaların, grup ve ortaklarına kullandığı kredilerin artması sonucunda aracılık faaliyetlerinin etkinliğinin azalması;
- Mali açıdan zayıf olan bankalara karşı alınan tedbirlerde geç kalınmış olunması;
- Bankacılık sektöründe rekabetin sağlanamamış olması.

Bununla beraber 2000 yılının Kasım ayında yaşanan ve krize neden olan sorunlar 2001 yılında daha da ağırlaşmıştır. Türkiye ekonomisinde Şubat 2001 de finansal sistemde başlayan ve hızlı bir şekilde reel kesime bulaşan ikinci bir kriz daha yaşanmış, 2001 Şubat ayında başlayan bu kriz “Kara Çarşamba” olarak adlandırılmış ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ki en büyük krize sebebiyet vermiştir (Arabacı, 2018: 32).

Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerinin temel sebebi temeli bankaların kırılğan bir yapıya sahip olmasıdır ve sistemin zayıflıklarını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür (Sümer, 2016: 490):

- Öz kaynak yetersizliği,
- Küçük ölçekli bankacılık yapısı,
- Kamu bankalarının sektör içindeki ağırlığının fazla olması,

- Vade uyumsuzluğu ve kontrol edilemeyen açık pozisyonlar gibi piyasa risklerine karşı aşırı derecede duyarlılık, İç denetim, risk yönetimi ve kurumsal yönetimin yetersiz düzeyde olması,
- Zayıf bir aktif yapısının varlığı göze çarpmıştır.

Şubat 2001 krizinin Kasım 2000 krizinden farkı, krizin yarattığı riskin sistemik hale dönüşmüş olmasıdır. Sistemik risk, dolayısıyla bankacılık sektöründe yaşanan likidite sıkışıklığı aşılamamış, ödemeler dengesi kilitlenme düzeyine gelmiştir. Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri sonucunda, bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması gündeme gelmiştir (Şen ve Süer, 2016: 454). Diğer krizlerle kıyaslandığında, 2001 krizi hem uzun sürmesi ve derinleşmesi hem de finansal krizlerin Türk ekonomisine etkileri ve bu krizlere karşı alınan ekonomik politikalar açısından farklılık göstermektedir. Krizden sonra, Nisan 2001’de ekonomideki yapısal sorunları gidermek ve finansal sistemin mali yapısını güçlendirmek amacıyla, “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” (GEGP) uygulamaya konulmuştur. GEGP ve daha sonra IMF ile birlikte düzenlenen program çerçevesinde uygulanan sıkı para ve maliye politikaları, 2001 sonrası dönemde makroekonomik politikaların genel çerçevesini oluşturmuştur (Arabacı, 2018: 32).

2002-2007 dönemi hem ekonomi hem de bankacılık sistemi açısından adeta bir yapılanma dönemi olmuştur. Bu dönemde bankacılığa ilişkin yasal düzenlemelerin uluslararası standartlara ve uygulamalara uyumlaştırılması çalışmaları gerçekleşmiş ve Bankalar Kanunu’nda çok ciddi değişiklikler yapılmıştır. Sözü edilen değişiklikler ise aşağıdaki Tablo 1.4.’de görmek mümkündür:

Tablo 1.4: Bankacılık Sektöründe Yapılan Dönemi 2000’li Yıllar

Yıllar	Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	Mahalli Bankalar	TMSF’ye Devredilen Bankalar	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	Toplam
2000	4	28	18	-	11	18	79
2001	3	22	15		6	15	61
2002	3	20	15		2	14	54
2003	3	18	13		2	14	50
2004	3	18	13		1	13	48
2005	3	17	13		1	13	47
2006	3	14	15		1	13	46
2007	3	11	18		1	13	46

Kaynak: TBB (2008); 50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Kesimi “1958-2007”, Yayın No: 262, <https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/808/2tbb50yil.pdf>, s: 183 (Erişim Tarihi: 21.05.2019).

Alınan ekonomik önlemlerin olumlu yansımaları 2004 yılının sonundan itibaren bankacılık sektöründe kendini göstermeye başlamıştır. Ayrıca Bankacılık Kanunu 2005 yılında yasallaşmıştır. Bankacılık sektörünün denetimi ve düzenlemesine ilişkin tüm yetki Hazine Müsteşarlığı ve Merkez Bankası'ndan alınmış yeni kurulan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na (BDDK) aktarılmıştır (Arabacı, 2018: 34).

2000-2006 yılları arasını kapsayan dönemde ABD finans piyasalarında bollaşan likiditenin karlı operasyonlarda değerlendirilme isteği kredilerin gelişigüzel dağıtılması ile sonuçlanmış, risk iştahı kontrolsüzce bırakılan ABD'de, ödeme gücü düşük kişilere sub-prime (eşik altı) olarak adlandırılan mortgage kredileri verilmeye başlanmıştır. Bunun bir sonucu olarak da konut fiyatları giderek artmış ve artan konut fiyatları ise riskli konut kredilerinin daha fazla artmasına da neden olmuştur. Fakat FED' in 2004 yılı sonrasında enflasyonla mücadele amacıyla faizleri hızlı bir şekilde artırması değişken faizli mortgage kredilerinin geri dönüşümünde sorunlar yaratmıştır. Gelişigüzel dağıtılan mortgage kredilerinin geri ödenmesinde sorunlar başlamış, bankalarda hacizli konut sayısı artmış ve bankalarında bu konutları piyasaya arz etmesi ile konut fiyatları iyice düşmüştür. Halen kredilerini ödemekte olan kont kredisi kullanıcıları ise ellerindeki evlerin değeri, kalan kredi ödemelerinin net bugünkü değerinin altında kalması durumu ile karşılaşmışlar ve bu durumda da kredilerinin geri ödemesinden vazgeçmeleri ile ödeme zincirinde bir kopukluk meydana gelmiş, bankaların kredilerin geri ödemesini diğer mali kuruluşlara satması ve bu evleri teminat olarak alan sermaye piyasası araçlarının yaygınlaşması ile zararın bir mali kuruluştan diğerine yayılmasına neden olan bir domino etkisi yaratmıştır (Ertuğrul vd., 2010: 61).

Riskli konut kredisine dayalı yatırım araçlarının ve bunlara yatırım yapan finansal kuruluşların kredi derecesi düşmüş, bu durum yatırımların ve firma değerlerinin erimesine neden olmuştur. Ürünlerin nakde dönüştürülmesinde yaşanan sıkıntılar ve yatırımcıların paralarını geri alma isteği neticesinde piyasalar likidite krizine doğru sürüklenmiş ve konut kredilerinde başlayan kriz, zamanla tüm kredi piyasasına yayılmış ve en büyük etkileri de yatırım bankalarında hızla görülmeye başlamıştır (Ertuğrul vd., 2010: 61). 12 Mart 2007'de, ülkenin en

büyük ikinci ipotekli kredi kuruluşu olan New Century Financial Corporation'ın iflas isteminde bulunması krizin üstündeki perdeyi de kaldırmıştır. Temmuz 2007'de ipotekli kredi şirketi Bear Stearns'ın sub-prime kredi yatırımları yapan yatırım fonu yıkılmış ve bu şirket daha sonra en büyük bankalardan JP Morgan'a satılmış, Haziran 2008 itibarıyla 12 büyük finansal kuruluşun zararı 153,6 milyar dolara ulaşmıştır. Eylül 2008'de mali kriz hızını artırmaya başlamış ve bu ay içinde Merrill Lynch, Bank of America tarafından satın alınmıştır. FED ABD'nin en büyük sigorta şirketi olan AIG'ye mali yardımda bulunmuş ve son olarak da 158 yıllık yatırım bankası Lehman Brothers'ın iflas etmesi ile ABD'nin mortgage krizi, küresel finans kriz haline gelmiştir (Kutlu ve Demirci, 2011: 125-126).

ABD'de 2008 yılından itibaren başlayan ve temelinde düşük gelirli ve zayıf hane halkına verilen yüksek riskli ipotekli konut kredileri, başta ABD olmak üzere tüm gelişmiş ülkeleri etkilemiş, sonrasında da gelişmekte olan ülkeleri de etkisi altına almıştır. 2008 yılında başlayan ve aniden alevlenen bu kriz küresel ekonomiyi bir anda alt üst etmiş ve hatta 1929 yılında gerçekleşen ekonomik buhranı akıllara getirmiştir.

İşte tüm bu gelişmeler, küresel çapta tüm ülkeleri ve finansal kuruluşları tehdit etmiş, bunun sonucunda da risk ve likidite yönetimine olan ilgi daha da önem kazanmıştır.

1.3. Günümüz Bankacılık Sistemi ve Mevcut Yapısı

Sermaye birikiminin sağlanması, kaynakların toplanması ve kullanılması ile yeni teknolojilerin yaratılması gibi bir ülkenin büyüme sürecinde önemli rol oynayan ve performansını etkileyen önemli faktörler finansal sistemin etkinliğine bağlıdır. Böyle bir sürecin kesintisiz ve istikrarlı bir şekilde işlemesi de ancak sağlıklı bir finansal sistem ile mümkündür. Finansal sistem bilgiye ulaşmanın maliyetini düşürmekte ve hızlı bir şekilde elde edilmesine ve yatırımcılara bilginin simetrik bir şekilde ulaşmasına da olanak tanımaktadır. Bu durumda da tasarruf sahipleri ve yatırımcılar için etkinlik ve verimlilik sağlanmış olmakta ve büyüme süreci de bu verimlilikten olumlu yönde etkilenmektedir.

Diğer yandan, Türkiye de finansal sistemin temelini bankalar oluşturmaktadır. Çünkü sistem içerisinde finansal kaynakların büyük bir bölümünün toplanması ve kullanılması işlevini bankalar yerine getirmektedir.

Tablo 1.5: 2008-2018 Dönemi Banka sayıları

Yıllar	Kamu Sermayeli Mevduat Bankaları	Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	Mahalli Bankalar	TMSF'ye Devredilen Bankalar	Kalkınma ve Yatırım Bankaları	Toplam
2008	3	11	17	-	1	13	45
2009	3	11	17	-	1	13	45
2010	3	11	17	-	1	13	45
2011	3	11	16	-	1	13	45
2012	3	12	16	-	1	13	45
2013	3	11	17	-	1	13	45
2014	3	11	19	-	1	13	47
2015	3	9	21	-	1	13	47
2016	3	9	21	-	1	13	47
2017	3	9	21	-	1	13	47
2018	3	9	21	-	1	13	47

Kaynak: TBB, İstatistiki Rapor: Banka, Çalışan ve Şube Bilgileri 2008-2018, <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/4>, (Erişim Tarihi: 10.10.2016)

1.4. Faaliyet Alanlarına göre Bankaların Sınıflandırılması

Türkiye’ de bankacılık faaliyetlerinin belirlenmesinde hem Türkiye’nin ihtiyaçları hem de küresel finans piyasalarının ihtiyaç ve yönlendirmesi etkili olmuştur. Cumhuriyet’in ilk yıllarında kalkınma bankalarının ön plana çıktığı görülürken, 1950’lerden itibaren mevduat toplamak önem kazanmış ve ticari bankalar ön plana çıkmıştır. Faizden kaçınan kesimin tasarruflarını finans sistemine dahil etmek için ise 1980 sonrasında katılım bankalarının sisteme entegre edildiği görülmektedir (Oğuz ve Canan, 2016).

Banka kavramı ile ilgili mevzuatta tam bir tanım yapılamamış olsa da bankaların işlevleri dikkate alınarak bazı tanımlar ve sınıflandırmalar yapılmıştır. Bankacılık Kanunu’na göre banka; mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankaları olarak tanımlanmakta ve faaliyet konularına 4. madde de yer verilmektedir.

Bankaları sermaye yapılarına, faaliyet alanlarına, işlevlerine ve kuruluş yapılarına göre sınıflandırmak mümkündür. Türk bankacılık sistemini temel olarak faaliyet alanlarına göre merkez bankası, mevduat (ticaret) bankaları, yatırım bankaları ve kalkınma bankaları olarak dört ana grupta sınıflandırılmaktadır.

1.4.1. Merkez Bankaları

Merkez bankası ulusal bir banka kurumudur. Merkez bankası, para politikasının en önemli konusu olma, bankaların bankası, devlet bankası, parasal alanda devleti temsil etmesi, döviz rezervlerini sigortalaması, döviz kurunu etkilemesi, ticari bankaların ve yabancı bankaların bağlı ortaklıklarının faaliyetlerini gözetmesi gibi pek çok konuda rol oynar (Bucka ve Buckova, 2011: 79).

Dünya genelinde merkez bankalarının tarihsel gelişimi şu şekilde sıralanabilir (Turna, 2014: 42-43):

1668- İsveç Bankası (Riksbank): Dünya'nın ilk merkez bankasıdır. Özel ticari bir banka olarak ortaya çıkmış, doğrudan kar amacı gütmemiştir. Hollandalı bir işadınının yardımıyla İsveç'te kurulduğu bilinmektedir.

1694 İngiltere Bankası (The Bank of England): Fransa ile Dokuz Yıl Savaşları'nın finansmanını sağlamak için İskoç işadamı Willeam Peterson tarafından Londra'da kurulduğu bilinmektedir

1791 - First Bank of United States: Özel statüde kurulmuştur. Para basımı ve sirkülasyonu konusunda faaliyet göstermiştir. 1812 Savaşı'nın borçlarını fonlamak amacıyla 25 yıl sonra bu bankanın yerine 1816 yılında "The Second Bank of United States" kurulmuştur.

1800 - Fransa Merkez Bankası (Banque de France): 19. yy ortalarına kadar özel ticari banka statüsünde faaliyet göstermiştir ve 1945 yılına gelindiğinde kamulaştırılmıştır.

1816 - The Second Bank of United States: 1812 Savaşı'nın borçlarını fonlamak amacıyla 1816 yılında kurulan banka 1840'ların sonlarında kapatılmıştır.

1875 - Reichsbank: Almanya'nın siyasi birliğinin tamamlanmasıyla birlikte ülke sınırları içerisinde ki 33 bankanın banknot ihraç etme yetkisi vardı. 1875'te çıkartılan yasayla yetki devri gerçekleştirilerek Reichsbank'a merkez bankası rolü verildi.

1913 - Amerikan Merkez Bankası (Federal Reserve Bank System/FED): Merkezi Washington'dadır ve Washington'da merkezi hükümet dairesi olan yönetim kurulu ve on iki tane Bölge Merkez Bankasından (Federal Reserve District Banks) oluşan bir yapıya sahip merkez bankasıdır.

1957 - Alman Merkez Bankası (Bundesbank): Sermayesi bütünüyle kamuya aittir. Bağımsız merkez bankalarının kuruluşuna öncülük etmiştir. Bazı temel konularda hükümete karşı sorumlulukları bulunmasına rağmen, birçok yönden oldukça geniş yetkilere sahiptir (para politikasının formülasyonu ve hedeflerinin seçimi, para arzının düzenlenmesi gibi).

1994 - Avrupa Merkez Bankası/AMB (The European Central Bank/ECB): AMB 1994 yılında Frankfurt'ta kurulmuştur. 1998 Avrupa Para Enstitüsü'nün görevlerini AMB'ye devretmesiyle AMB 1 Temmuz 1998 tarihinden itibaren resmi olarak göreve başlamıştır.

Merkez bankasının Türkiye'de geçirdiği tarihi aşamalar ise şöyle sıralanabilir (Turna, 2014: 42-43):

1847- Bank-ı Dersaadet: Galata bankerleri tarafından kurulan banka Osmanlı İmparatorluğu'nda ilk defa dış ödemeleri düzenleme işlevini üstlenen bir banka olarak faaliyet göstermiştir.

1856 - Osmanlı Bankası (Ottoman Bank): 1856 yılında İngiltere kralının bir fermanı ile merkezi Londra'da olan İngiliz sermayeli Osmanlı Bankası kurulmuştur. Küçük miktarlarda kredi vermek, hükümete avans vermek ve bazı hazine bonolarını iskonto etmek gibi sınırlı görevleri bulunmaktaydı.

1863 - Bank-ı Osmanii Sahane: 1863 yılında Osmanlı Bankası kendini feshetmesi ile İngiliz ve Fransız ortaklığı şeklinde yeniden örgütlenmiştir. Böylece devlet bankası niteliği kazanmıştır.

1930 - TC Merkez Bankası: 3 Ekim 1931 de 1715 sayılı kanunla faaliyete geçmiştir. 1970 de 1211 sayılı kanunla 1715 sayılı kanun değiştirilmiş, 2001 de 1211 sayılı kanunun yerine 4651 sayılı kanun getirilmiş ve en son 2008'de 4651 sayılı kanunun yerine 5787 sayılı kanun getirilmiştir.

Merkez bankası temel olarak para ve kur politikalarını düzenlemek ve banknot dolaşımı sağlamaktan sorumludur. Günümüzde pek çok merkez bankası fiyat istikrarını sağlamanın yanında kur rejiminden, döviz ve altın rezervlerinin yönetiminden, finansal sistemin ve istikrarın gözetiminden de sorumlu olabilmektedir (TCMB, 2018: 5).

Merkez bankasının faaliyetleri şöyle sıralanabilir (TCMB, 2018):

- Banknot basımı
- Para politikası ve fiyat istikrarı
- Finansal istikrar
- Ödeme sistemlerinin etkin ve güvenli çalışması
- Döviz kuru politikası
- Rezerv yönetimi

1.4.2. Ticari (Mevduat) Bankalar

Ticari bankalar genellikle ekonomideki geçici serbest kaynakları transfer eden, biriktiren ve yatırım imkânı olanlara kredi sağlayan finansal bir araçtır (Bucka ve Buckova, 2011: 79). 5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre ise mevduat bankası, kendi nam ve hesabın mevduat kabul etmek ve kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade etmektedir.

Ticari bankaların finansal sistem içerisinde bireysel bankacılık, kurumsal bankacılık ve global bankacılık gibi çeşitli hizmetleri vardır. Bireysel bankacılık hizmetleri ile vadeli/vadesiz mevduat hesapları, ihtiyaç, taşıt, konut kredisi gibi kredi hizmetleri, kredi ve banka kartları, mesleklere özel krediler, özel ihtiyaç kredisi, özel kasa sigorta, broker ve yatırım hizmetleri olarak sıralanabilmektedir. Bunlara ek olarak bankalar müşterilerine; telefon bankacılığı, ATM, EFT, havale, yatırım, maaş ve otomatik olarak verilen ödeme hizmetleri sunmaktadırlar. Kurumsal bankacılık faaliyetleri içerisinde ise finansal olmayan işletmeler, finansal nitelikli işletmeler ve hükümetin bazı kurumları bankacılık içerisinde değerlendirilir. Bu kategoriye ayrıca leasing, factoring ve forfaiting faaliyetleri de girmektedir. Kurumsal bankacılık içerisinde ayrıca ticari krediler, çek, şirketlere özel kart hizmetleri, nakit yönetimi, yatırım ve dış ticaret finansmanı, yatırım,

sigorta ve elektronik bankacılık, otomatik tahsilat ve ödeme hizmetleri verilmektedir. Küresel bankacılık ise işletme finansmanını, sermaye piyasası ve yabancı para enstrümanlarını ve hizmetleri gibi çok geniş bir faaliyet alanını kapsamaktadır (Korkmaz, 2012: 42).

2018 itibari ile Türkiye'deki ticari bankalara bakıldığında sermaye yapılarına göre üç tane kamusal sermayeli, dokuz tane özel sermayeli, 21 tanede yabancı sermayeli banka bulunmakla birlikte bir tane de Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen banka bulunmaktadır. Yine 2018 yılı için sistem içerisindeki bankaların aktif toplamı 3.656.359 milyon TL ve net dönem karı toplam 51.687 milyon TL'dir. Türk bankacılık sisteminde 2018 yılı için bankaların toplam mevduatları ise 2.036.665 milyon TL'dir (TBB, 2019).

1.4.3. Yatırım Bankaları

Sermaye piyasalarının en önemli aracı kuruluşlarından biri de yatırım bankalarıdır. Yatırım bankaları hisse senetleri ve tahvil ihraçlarını "taahhüt eder", kendi hesaplarıyla ticaret, piyasa yaparlar ve şirketlere birleşme ile devralma gibi sermaye piyasası faaliyetleri konusunda danışmanlık hizmeti sağlarlar (Bucka ve Buckova, 2011: 79). Bununla birlikte devletlerin ve işletmelerin uzun vadeli fon ihtiyaçlarını karşılamak için pay senedi ve tahvil gibi menkul kıymet ihracına da aracılık etmektedirler.

Yatırım bankalarının görevi, menkul kıymetlerin satış zamanını, fiyatlarını, taşıyacakları hakları organize etmektir. Menkul kıymetleri satın almak ve yatırımcıların menkul kıymetleri satın almalarını sağlamaktır. Tasarruflarını menkul kıymetlere yatırmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerle, tahvil ve hisse senetleri ile uzun vadeli fon sağlamak isteyen kuruluşlar arasında aracılık yapan yatırım bankalarının en temel fonksiyonlarından biri de risk taşımalarıdır (Korkmaz, 2012: 121-122).

Diğer yandan yatırım bankaları; ticaret ve tasarruf bankaları gibi mevduat toplamazlar, işletmelere doğrudan doğruya kredi vermezler, fonlarını devamlı olarak belli menkul kıymetlere yatırmazlar ve tasarruf bankaları gibi fonların korunması ile de ilgilenmezler (Korkmaz, 2012:121).

Yatırım bankacılığının gelişmesi, para ve sermaye piyasalarının büyümesi ve gelişmesi ile bu piyasalarda kullanılan ürün ve mekanizmaların gelişmesi ile bağlantılıdır. Özel tasarrufların, sanayi işletmelerinin ihraç edecekleri menkul kıymetlere kanalize edilmesi, sermaye piyasasının kurulmuş olmasına bağlıdır. Dolayısıyla yatırım bankasının oluşabilmesi için temel şart, sermaye piyasasının kurulması ve işlemesidir. Fakat Sermaye piyasasının işlerlik kazanabilmesi için de yatırım bankaları ve aracı kurumların etkin çalışmalarının önemli bir payı bulunmaktadır (Lök, 2018: 415).

Bununla beraber gelişmiş ülkelerde mevduat ve yatırım bankacılığı 2008 Küresel krizinden sonra yapılan yapısal düzenlerle birbirinden ayrılmıştır. Zira temel fonksiyonu mevduat toplama olan bankalar, sermaye piyasalarında spekülatif amaçlı faaliyetlerde bulunarak riskli işlemler yapabilmektedirler.

1.4.4. Kalkınma Bankaları

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra 1950'li yıllarda savaş sonrası şehirlerin ve hatta ülkelerin yeniden imarı ve kalkınması bir sorun olarak ortaya çıkmış, bu sorununda ancak sanayileşme ve gerekli yatırımların arttırılması ile çözüleceği öngörülmüştür. Bunun sonucu olarak kalkınma ve yatırım bankaları Dünya Bankası'nın da teşvikleri ile gelişmekte olan ülkelerin hemen hepsinde kurulmaya başlamıştır (Yardımcıoğlu vd., 2015: 70).

Başka bir deyişle, kalkınma bankaları gelişmekte olan ülkelere yatırım sermayesinin eksikliğini gidermek ve kalkınmada öncelikli olan bölgelere finansman sağlamak amacıyla kurulmakta ve kaynaklarını, hükümetler veya uluslararası kurumlar tarafından sağlanan fonlar ve tahvil ihracı yoluyla temin ederler (Gökçe ve Küçük Kaplan, 2018: 156).

Diğer yandan, yatırım ve kalkınma bankacılığı arasında bir fark vardır. Bu fark yatırım bankacılığının gelişmiş ülkelerde ortaya çıkarken kalkınma bankacılığının daha çok sermaye piyasası gelişmemiş ve sermayenin kıt olduğu ülkelere ortaya çıkmasıdır. Bu nedenle kalkınma bankaları daha çok gelişmekte olan ülkelere özgü kuruluşlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kuruluşlarında amaç yatırımlara orta ve uzun vadeli yeterli kaynak sağlamak ve kalkınmayı engelleyen

eksiklikleri giderici destekler sağlamak ve bu alandaki sorunları çözümlenerek ülke kalkınmasına hızlandırmayı kazandırmaktır (Yardımcıoğlu vd., 2015: 71).

1.5. Bankacılık Sektörü ve Basel Kriterleri

Finansal sistemler, ülkelerin ve ekonomik aktörlerin finansal ihtiyaçlarının hangi kaynaklardan ve hangi yöntemlerle sağlanacağını etkilemektedir. Genel olarak finansal sistemler banka temelli ve piyasa temelli olarak olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Banka temelli finansal sistemlerde, finansal aracılık işlemi büyük oranda bankacılık üzerine kuruludur fakat piyasa temelli sistemde ise yatırım ve emeklilik fonları gibi piyasa aktörlerinin daha etkin olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte banka temelli bir finansal sisteme sahip olan Türkiye’de finansal istikrarın sağlanabilmesi bankaların sağlam, güçlü ve dayanıklı olmasına bağlıdır. Çünkü Türkiye’de ki ekonomik faaliyetlerin büyük bir kısmı bankalar tarafından sağlanmaktadır. Bankaların ekonomiye etkilerinin ve katkılarının başında ise aracılık fonksiyonu gelmektedir. Bankaların ekonomiye diğer bütün katkıları da bu aracılık vasıtası ile yerine getirilmektedir. Aynı zamanda bankalar tüketim ve yatırımların finansmanı sağlayarak, ekonomik büyümeyi de desteklemekte ve sürdürülebilir kılmaktadır. Dolayısıyla da bankacılık sektörü makroekonomik kırılganlığı etkilemektedir (Kartal, 2018: 19,22).

Diğer yandan, başlangıçta Bankacılık Düzenlemeleri ve Denetleme Uygulamaları Komitesi olarak adlandırılan Basel Komitesi, uluslararası para ve bankacılık piyasalarındaki ciddi rahatsızlıkların ardından, 1974 yılının sonunda G-10 ülkelerinin Merkez bankaları guvernörleri tarafından kurulmuştur. Komite Bank for International Settlements’in Basel’de ki merkezinde dünya çapında bankacılık denetim kalitesini artırarak finansal istikrarı artırmak ve üye ülkeler arasında bankacılık denetleme konularında düzenli işbirliği için bir forum olarak hizmet etmek üzere kurulmuştur. Komitenin ilk toplantısı Şubat 1975’te yapılmış ve toplantılar o zamandan beri yılda üç veya dört kez düzenli olarak tekrarlanmıştır. Komite, banka düzenlemeleri için, özellikle de Basel I, Basel II ve çok yakında Basel III olarak bilinen sermaye yeterliliği anlaşmalarıyla ilgili başlıca yayımları olan bir dizi uluslararası standart belirlemiştir. Basel I, Basel sermaye anlaşması, Basel II, yeni sermaye çerçevesi ve Basel III, 2007-09 mali

krizine cevap vermek başlıklı olmak üzere bankacılık sektörü üzerine üç önemli standart yayınlamıştır (BIS, 2018).

1980'lerin başında, Latin Amerika borç krizinin başlangıcı, Komitenin başlıca uluslararası bankaların sermaye oranlarının, artan uluslararası riskler zamanında kötüleştiği endişesini arttırmış ve bu durum, bankaların bilançolarının hem açık hem de fazlaları, risk ölçümüne yönelik ağırlıklı bir yaklaşım hakkında geniş bir fikir birliği ile sonuçlanmıştır (BIS, 2018). Komitenin belirlediği uzlaşma esaslarının temel amacı ise ülkesel sermaye ihtiyaçlarının farklılığı nedeni ile oluşan rekabet eşitsizliğine çözüm bulmaktır. Bu sebeple Aralık 1987'de komite tarafından "Basel Sermaye Uzlaşısı" adı ile sermaye ölçüm sistemleri yayınlanmış ve G-10 guvernörleri tarafından onaylanarak ve 1988' de bankaların uygulamasına bırakılmıştır (Torun, 2017:3). 1988 Anlaşması'na göre bankaların sermayelerinin riskli aktiflere oranının %8'den az olmaması gerekmektedir (BIS, 2006:12).

Sermaye Uzlaşısı Adı ile yayınlanan bu kriterlerin amacı, bankaların mali bünyelerinin ekonomide oluşacak krizlere karşı dayanıklılığını sağlamaktır. Bu adım, dünya bankacılık sisteminin tek bir standart ölçüt ile denetleme anlayışının ve finansal piyasaların istikrarının ilk adımı olmuştur (Yıldırım, 2015: 11).

Basel I temel olarak bankaların bilançolarında en fazla yer kaplayan ve bankaların korunması gereken risklerden en önemlisi olan kredi riskini sermaye yeterliliği rasyosunun hesaplanmasında göz önünde bulundurmıştır. Kredi riskinde ki en önemli kavram ise kredi riskini oluşturan varlıklara ilişkin belirlenmiş olan risk ağırlıklarıdır (İmişiker, 2005:5). Bankaların aktifleri ve bilanço dışı kalemleri farklı risk sınıflarına ayrılmış ve her sınıfa karşılık gelen risk ağırlıkları %0, %10, %20, %50 ve %100 katsayıları ile çarpılması şeklinde hesaplanmıştır. Basel I bankaların faaliyet alanlarındaki farklılıkları göz ardı etmiş ve tüm bankalar için "herkese tek beden elbise" (one-size-fits-all) olarak tanımlanabilecek düzenlemeler içermiştir. BASEL I'de, "OECD kulüp kuralı" (club rule) geçerli olmaktadır. Bu kurala göre de; OECD'ye üye ülkelerin bankalarına olan borçlara % 20 risk ağırlığı verilirken, OECD üyesi olmayan ülkelere ise % 100 risk ağırlığı öngörülmekteydi (Torun, 2017: 3).

Basel I kriterleri genel olarak bankaların sermaye yeterlilik oranlarını artırmaya yönelik olumlu katkı yapmışsa da zaman içinde ortaya çıkan gelişmeler bu yaklaşımın bazı açıdan yetersiz kaldığı görüşünü kuvvetlendirmiş ve Basel I kriterleri aşağıdaki yoğun eleştirilere maruz kalmıştır: (Yıldırım, 2015: 11):

- Kredi riskinin ayrıştırılmasının sınırlı olması,
- Kredi riskinin statik ölçümü,
- Vadenin dikkate alınmaması,
- Karşı tarafın kredi değerliliğine dikkat edilmemesi,
- Basel I düzenlemesi zaman geçtikçe doğan ihtiyaçlara göre geliştirilmesi.

Türkiye’de, 1989 yılında kabul edilen Basel I kriterleri 1992 yılının sonundan itibaren kademeli bir geçiş sürecinden sonra tam olarak uygulamaya konulmuştur. Bu süreçte sermaye yeterlilik oranları sırasıyla; 1989 yılında %5, 1990 yılında %6, 1991 yılında %7 ve 1998 yılında %8 olarak uygulanması öngörülmüş ve bankacılık sektöründeki yasal ve kurumsal düzenlemelere, değişen koşullara ve uluslararası standartlara uyumu konusunda önemli adımlar atılmıştır. Şubat 2001 tarihinde yürürlüğe giren ‘Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik ile piyasa riskleri de ilk olarak sermaye yeterliliği ölçümlerine dâhil edilmiştir. Bununla birlikte BDDK, 2001 yılından itibaren ilgili yönetmeliğin uygulanmasını da zorunlu hale getirmiştir (Külahi vd., 2013: 189).

1988 yılında Basel komitesi tarafından kabul edilerek uygulamaya konmuş, Basel I Sermaye Uzlaşısı, sermaye yeterliliği odaklı bir çerçeveye sahip olması ve gelişen ekonomik ve finansal şartlara yeterli çözüm sağlayamaması nedeni ile revize edilerek, 2004 yılında Basel II yayınlanmıştır. Basel II ile herkese tek beden elbise anlayışı yerine ülkelerin içinde buldukları şartları da göz önüne alarak uygulama noktasında öncelik kullanmalarına imkân tanımaktadır.

Temel olarak risk odaklı ve bankacılık sistemine risk kültürünü yerleştirmeyi amaçlayan Basel komitesi risk kültürünün bankacılık sistemini daha verimli hale getireceğini, nitel ve nicel herhangi bir sorun ortaya çıktığında daha çabuk teşhis edilebileceğini öngörmektedir. Basel II düzenlemesi ile temelde risk duyarlılığı daha fazla olan ve daha esnek bir yapının oluşturulması, sermaye

gereği hesaplamasında risk duyarlılığının artırılması, düzenleyici yükümlülüklerde teşviklerin ve uyumluluğun artırılması amaçlanmaktadır (Özince, 2005: 19).

Genel olarak "Basel II" olarak bilinen revize edilmiş çerçeve üç ayaktan oluşmaktadır (BIS, 2019):

- 1988 Anlaşması'nda belirtilen standartlaştırılmış kuralları geliştirmek ve genişletmek isteyen asgari sermaye gereksinimleri
- Bir kurumun sermaye yeterliliği ve iç değerlendirme sürecinin denetleyici incelemesi
- Piyasa disiplini güçlendirmek ve sağlam bankacılık uygulamalarını teşvik etmek için açıklamanın etkili bir şekilde kullanılması

Yeni çerçeve, yasal sermaye gereksinimlerinin temel riskleri yansıtmaya şeklini geliştirmek ve son yıllarda meydana gelen finansal inovasyonu daha iyi ele almak için tasarlanmıştır.

Basel-II Kriterleri, riskleri yasal öz kaynak gereksinimleri ile daha iyi eşleştirmiş, risk ölçümü ve yönetimindeki gelişmeleri dikkate alarak daha kapsamlı bir yaklaşım inşa etmiştir. Finansal sistemdeki güvenliği ve sağlamlığı desteklemeyi ve rekabet eşitliğini kolaylaştırmayı sürdürmüş ve karmaşıklık düzeyi çeşitlilik arz eden özellikle uluslararası bankalara odaklanmıştır. Basel II Kriterleri, Basel I Kriterlerinden farklı olarak operasyonel riski de asgari sermaye yeterliliği hesabına dâhil etmiştir. Bankalarda etkin risk yönetimi ve piyasa disiplinini geliştirmek, sermaye yeterliliği ölçümlerinin etkinliğini arttırmak ve bu sayede sağlam ve etkin bir bankacılık sistemi oluşturmak ve finansal istikrarı sağlamayı hedeflemiştir (Yıldırım, 2015: 13).

Basel II, bankaların çalışma kriterlerini belirlemeyi amaçlamaktadır ve bu amaçla da bankaların hangi işlemleri nasıl ve ne şekilde yapılacağını hazırlanan standartlar ile uygulamakta ve bankadan bankaya çalışma kriterlerinin değişiklik göstermesini önlemeye çalışmaktadır. Bu kriterler ise şöyledir (Akbaş, 2007):

- Bankalar sermayelerini daha dikkatli ve verimli alanlarda kullanacaklardır.
- Reel sektör aldığı kredileri daha etkin ve verimli kullanacaktır.
- Bankacılıkta sermaye girişi hızlanacak ve faiz oranları düşecektir.
- Bankaların kırılabilirliği önlenecektir.
- Bankacılık sisteminde risk yönetimi
- Değişime açık bir reel sektör

Basel II'nin odak noktasını bankalar ve bankaların sahip olduğu sermaye yeterliliği oluşturmaktadır. Bankalar, Basel II kriterlerine göre uygun yasal ve ekonomik sermaye bulundurmaya öncelik haline getirecekler ve etkin bir risk ölçümü ile de bulunduracakları bu sermaye düzeyini belirleyeceklerdir. Basel II sermaye yeterliliği konusunda ciddi kriterler getirirken bir diğer yandan da kurumsal yönetimin gelişmesi içinde belli kriterler getirmektedir. Çünkü etkin bir üst yönetimin risk yönetiminde önemli görevler üstlenmesi gerekmektedir. Etkin bir üst yönetim beraberinde başarılı bir risk yönetimini de getirmektedir.

Türkiye, Basel II ilkelerinin hazırlanmasına aktif bir şekilde katılmış, uluslararası piyasalarda yaşanan gelişmeler çerçevesinde özellikle BDDK bünyesinde, Basel II kriterlerine geçiş sürecine yönelik önemli hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Basel II'ye verdiği önemin bir göstergesi olarak da BDDK tarafından 2003 Mart ayında, BDDK yetkilileri ile çeşitli bankaların risk yönetiminden sorumlu üst düzey yöneticilerinin katılımı ile TBB bünyesinde Basel II Yönlendirme Komitesi tesis edilmiştir. Bu komite Basel II kriterlerine geçiş için bir yol haritası hazırlamış ve ilkelerin uygulanması için Basel Komitesi tarafından öngörülen ve 2006 yılının sonuna kadar yapılması gereken faaliyetleri detaylı olarak belirlemiştir (Yıldırım, 2015: 15).

Basel Komitesi tarafından Basel II'nin hazırlanması sürecinde getirilen hükümlerin banka sermaye yeterlilikleri üzerindeki etkilerini değerlendirmek ve gerekli değişikliklerin yapılabilmesi amacı ile de küresel düzeyde “*Sayısal Etki Çalışmaları (QIS)*” gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde de Basel II hükümlerinin Türk Bankacılık Sektörü'nde ki bankaların sermaye yeterlilikleri üzerindeki görebilmek için yapılan etki çalışmaları, Basel Komitesi tarafından 2003 yılında

gerçekleştirilen Üçüncü Sayısal Etki Çalışmasına (QIS-3) katılım sağlanması ile başlanmıştır (Külahi vd., 2013: 191)

Basel II kriterlerine uyuma giden süreçte çok önemli ivme kazanılmasına sebep olan Yol Haritasında Türkiye'nin, kredi ve operasyonel riskler için basit ve standart ölçüm yaklaşımlarını fiilen 2008 yılında ve 2009 yılından itibaren ise ileri ölçüm yaklaşımlarını kullanarak Basel II kriterlerine geçmesi planlanmıştır. Fakat 2007 yılının ortalarından itibaren ilk etkileri görülmeye başlayan küresel kriz nedeni ile kredi riskinin derecelendirmeye dayalı olarak hesaplanmasına ilişkin Basel II kriteri, 1 Ocak 2009 tarihinde başlaması öngörüldürken ileri bir tarihi ertelenmiştir. Ancak 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren kredi riskinin ölçümünde derecelendirmeye dayalı standart yöntemin uygulanmaya başlaması ile ülkemizde Basel Kriterleri tam olarak uygulanmaya başlanmıştır (Yıldırım, 2015: 16).

ABD'de konut fiyatlarındaki dalgalanma ile finans piyasalarında başlayan daha sonra tüm dünyaya yayılan ve finans piyasalarından sonra reel piyasaları da etkileyen 2008 Küresel Krizi, uygulanan ve günümüz koşullarının hızlı gelişime ayak uydurabilecek şekilde hazırlanan Basel Kriterlerinin yeterliliğinin sorgulanmasına neden olmuştur. Krizlere daha dayanıklı ve esnek bir bankacılık sistemini de risk yönetimi yaklaşımının içinde dâhil edilmesi gündeme gelmiştir. Basel II' ye ek olarak kriz faktörünü de dikkate alan Basel III uzlaşısı yayınlanmıştır.

Basel III, Basel II gibi sermaye gereksinimi hesaplama yöntemini tümden değiştiren bir devrim değil, Basel II' nin özellikle son finansal krizdeki gözlemlenen eksikliklerini tamamlayan bir ek düzenlemedir. Basel III olarak adlandırılan düzenleme değişiklikleri ile ulaşılmak istenen hedefler şöyle özetlenmektedir (BDDK, 2010: 1):

- Kaynağı ne olursa olsun finansal ve ekonomik şoklara karşı bankacılık sisteminin dayanıklılığının artırılması,
- Kurumsal yönetim ve risk yönetimi uygulamalarının geliştirilmesi,
- Bankaların şeffaflığının ve kamuya bilgi verme özelliklerinin artırılması,

- Mikro bazda yapılan düzenlemelerle bireysel olarak bankaların dayanıklılığının artırılması,
- Makro bazda düzenlemelerle finansal sistemin şoklara karşı direncinin artırılması

Türkiye mevzuatında henüz uygulaması bulunmayan (Çekirdek Sermaye-Common Equity)/(Risk Ağırlıklı Varlıklar-Risk Weighted Assets) oranı artırılmış; sermaye koruma tamponu (Capital Conservation Buffer) ve döngüsel sermaye (Countercyclical Capital) isimli oranlar ihdas edilmiştir. Bu söz konusu değişiklikler Basel II'nin temel felsefesinden ciddi sapmalar göstermemiştir. Yükümlülükleri daha da sıkılaştıran bir özellik göstermektedir. Adı geçen düzenlemelere tam uyumun sağlanmasının 2013-2019 arasındaki dönemde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır (BDDK, 2010: 3).

2. BANKACILIKTA FİNANSAL ORANLAR İLE ANALİZ VE CAMELS YÖNTEMİ

Bu bölümde önce finansal analiz ve işletmeler açısından özellikle de bankalar açısından finansal analizin önemine değinilecek. Daha sonra finansal analiz teknikleri ve kullanılan oranlar açıklanacaktır. Son olarak da çalışmada kullanılan analiz yöntemi olan CAMELS Derecelendirme Sistemi hakkında bilgi verilecektir.

2.1. Finansal Analiz

Bir işletmenin finansal gücünün dengeli ve sağlam tutulması, işletmenin faaliyetlerinin düzgün bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan fon akımı ile yakından ilgilidir. Finansal analiz, belirli zaman aralıklarında veriler sağlayarak işletmenin finansal açıdan faaliyetlerini ve etkinliğini ölçmek, faaliyetlerinde oluşabilecek olası aksaklıkları, potansiyel kapasitesini, gereksinim duyulan finansman türünü ve miktarını ortaya koyar (Şimşek ve Çelik, 2015: 246).

Finansal analiz, finansal tablolarda yer alan önemli ilişkilerin tespit edilmesi ve yorumlanması açısından etkili bir finansal kontrol ve planlama aracı olmaktadır (Özyürek ve Erdoğan, 2011: 230). Finansal planlamanın ön koşulu olan finansal analiz, başarılı ve etkin bir varlık ve kaynak yönetimini gerçekleştirebilmek ve yatırım kararlarını rasyonel bir şekilde alabilmek için büyük önem taşımaktadır. Etkin bir finansal yönetimin iki önemli ayağını oluşturan finansal planlama ve finansal kontrolün başarısı, amaca uygun finansal analiz tekniğinin seçilmesi, uygulanması ve sonuçların yorumlanarak kararların alınması süreçlerine bağlı olmaktadır (Dalak vd., 2018: 2).

Yöneticiler, finansal analiz sayesinde işletmenin durumunu takip etme imkânına sahip olmaktadır. Yapılan analizin sonuçlarını yorumlayarak geleceğe yönelik kararlar alırlar. İleriye dönük finansal kararlarını alınırken finansal analiz sonuçlarından mutlaka yararlanmaları gerekmektedir. Çünkü bütün işletmelerin amacı, devamlılık ve büyümedir. Bu amaçla da faaliyetlerini, etkinliklerini yerine getirirken ve işletmenin performansını etkileyen konuları yani likidite, sermaye yapısı, aktif yapısı, karlılık gibi konular başta olmak üzere ve bu konularda kararalar alırken firmanın gelecek değerini arttırmak amacıyla faaliyetlerini

planlamak ve yerine getirmektedirler. Dolayısıyla da bu konularda kararlar alırken ve politika geliştirirken finansal analiz sonuçları büyük önem taşımaktadır.

Yalnız işletme yöneticileri değil, işletme sahipleri, ortakları, çalışanlar, yerli ve yabancı kredi veren kuruluşlar, yatırımcılar ve devlette finansal analizden yararlanmakta ve uygulayacağı politikaları belirlerken finansal analizi dikkate almaktadır.

İşletmelerin içinde bulunduğu finansal durumun ve gerçekleştirdiği faaliyetlerinin sonuçlarının finansal açıdan yeterli düzeyde olup olmadığı tespit etmeye yönelik yapılan finansal analiz Dünya’da ilk ABD’de uygulanmıştır. Banka kredisi kararı alınırken firma bilançosunun ve diğer finansal verilerin kullanılması tam olarak ilk ticari bankanın kurulmasından 89 yıl sonra olmuştur. Finansal analizin kredi riskini ölçmek maksadı ile ilk kez telaffuz edilmesi 1890’lı yılların başına rastlamaktadır. Ülkemiz de ise finansal analizin ilk uygulandığı kurum 1950 yılında Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası olmuştur. Kredi isteyen sınai kuruluşlarının riskini ölçmek için finansal durum tablolarını analiz etmiştir (Sarıkamış, 2005:3).

Günümüzde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde ilk olarak kredi riskini ölçmek için finansal analiz yapılamaya başlanmış olsa da finansal yöneticilere, ortaklara ve yatırımcılara yatırım kararları alırken yol gösterici olma ve yatırımın kalitesi hakkında fikir verme özelliği taşımasından dolayı finansal analiz büyük önem taşımaktadır.

2.2. Finansal Analizin Önemi

Finansal analiz, finansal tablolarda yer alan kalemler arasındaki ilişkiyi ve bu kalemlerin zaman içerisinde göstermiş olduğu incelerken, işletmelerin likidite, karlılık, borç ödeme gücünü değerlendirme ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunma noktasında tahmin imkânı vermektedir.

Hem mevcut durumu değerlendirme hem de geleceğe yönelik tahmin etmede yol gösterici olan finansal analizin işletmeler açısından önemi şu şekilde sıralanabilir (Aktan ve Bodur, 2006: 51-52):

- İşletmenin faaliyetlerinde etkinlik ve başarı derecesini ölçme
- İşletmenin ana ve ikincil hedeflerine ulaşp ulaşmadığını saptama
- Hedefe varılamamışsa nedenlerini araştırma
- Geleceğe ait planlar hazırlama
- Üretilecek mal ya da hizmetlerin, üretim miktarı, bileşimi ve izlenecek fiyat politikası konularında karar almada
- İşletmenin varlığını tehlikeye düşürmeden, yükümlülüklerini yerine getirip getirememeye gücünün olup olmadığını belirleme
- İşletme faaliyetlerini kontrol ve denetleme
- İşletme faaliyetlerinin her evresinde doğru ve düzeltici kararlar alınması

İşletmelerin finansal kararlar alma ve geleceğe yönelik tahminlerde bulunması için dönem arz eden finansal analizin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi belli bir takım ön koşullara bağlı olmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilmektedir (Sarıkale ve İlter, 2018: 166):

- Analizde kullanılacak mali tabloların sağlıklı bir şekilde hazırlanması
- Kullanılacak bilgileri gerçeği yansıtmalı, tam ve karşılaştırılabilir olması
- Analiz edilen işletmenin-firmanın, özellikleri, bulunduğu sektör ile işletmenin politika ve muhasebe yöntemlerinin iyi bilinmesi
- Analizin yapıldığı dönemin ekonomik ve çevresel koşullarının dikkate alınması
- Analizi yapan analistin, yeterli bilgi, tecrübe ve yetkinliğe sahip olması

2.3. Finansal Analiz Teknikleri

Finansal analiz, geçmişte kayıt altına alınan muhasebe bilgilerinin finansal kararlar alırken kullanılacak şekilde işletmenin geleceğine dönük bilgilere dönüştürülmek amacı ile yapılır. Finansal analiz, kapsamına göre, amacına göre ve yapanın kimliğine göre olmak üzere üç temel başlıkta sınıflandırılabilir. Bunlar sırasıyla şu şekilde açıklanmaktadır (Göçer, 2015: 142-413):

Kapsamına Göre Finansal Analiz: Statik ve dinamik olmak üzere ikiye ayrılır. Statik analiz sadece belli bir yıla ait finansal tablonun analiz edilmesi iken

dinamik analiz, birbirini takip eden birkaç yılın finansal tablolarının analiz edilmesidir.

Amacına Göre Finansal Analiz: yatırım, yönetim ve kredi analizi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Yatırım analizi, yatırımcılar tarafından yapılmaktadır ve işletmenin gelecek dönemdeki kazanma gücünün belirlenmesi amacı ile yapılmaktadır. Yönetim analizi, işletme faaliyetlerini başarısının ölçülmesi amacıyla yapılırken kredi analizi, kredi kurumları tarafından, kredi gücünü belirlemek amacı ile yapılmaktadır.

Yapanın Kimliğine Göre Finansal Analiz: iç ve dış analiz olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç analiz, işletme içindeki kişilerin yaptığı analiz olurken dış analiz, işletme dışındaki kişiler tarafından yapılmaktadır.

Finansal analiz, işletmenin finansal durumu ve faaliyetlerinin sonuçlarına ilişkin bilgi veren tablolar olan finansal tablolar vasıtasıyla yapılmaktadır. Finansal tablolardaki kalemlere analiz teknikleri uygulanmak suretiyle finansal analiz sonuçlarına ulaşılmaktadır. Genel olarak finansal tablolara dört çeşit analiz tekniği uygulanmaktadır. Bunlar karşılaştırmalı tablolar analizi (yatay analiz), yüzde yöntemi ile analiz (dikey analiz), eğim yüzdeleri yöntemi ile analiz (trend analizi) ve oran (rasyo) analizidir.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi: Farklı dönemlere ait düzenlenmiş finansal tablolarda yer alan kalemlerde meydana gelen değişikliklerin incelenmesi ve değerlendirilmesidir. Karşılaştırmalı tablolar analizinde, mali tablolardaki kalemlerde süreç içerisinde oluşmuş artış ve azalışlar incelenmektedir. Tekniğin en büyük üstünlüğü ise analiz edilen işletmenin gelişme yönü hakkında görüş verecek bilgileri temin etmesidir (Özer, 2017: 185). Finansal kalemler arasındaki ilişki hakkında bilgi vermemesi ise tekniğin zayıf yönü olarak görülmektedir (Dalak vd., 2018: 3).

Yüzde Yöntemi İle Analiz: Finansal tablolarda yer alan her bir hesap kaleminin aynı tabloda yer alan başka bir hesap kalemi ya da hesap toplamına oranlanması ve bulunan sonucun yüzdelerle ifade edilmesi tekniğidir (Özyürek ve Erdoğan, 2011: 231). Başka bir ifadeyle, bilanço toplamı 100 kabul edilir ve her bir kalemin toplama oran, toplam içerisindeki yüzde ile ifade edilir (Aktan ve Bodur, 2006:

56). Diğer analiz tekniklerinde bilançoda ki hesap kalemlerinin nispi değerini görmek mümkün değilken bu teknikte mümkündür. Ayrıca bu yöntemde sektöre ilişkin ortalama değerlerde hesaplanabilmektedir (Bülüç vd., 2017: 66).

Eğim Yüzdeleri Yöntemi İle Analiz: Belirli tarihler arasındaki dönemde finansal tablo kalemlerinde görülen artış ya da azalışların, bir baz yıl ile karşılaştırmalar yapılarak ortaya konması aracılığıyla yapılan dinamik bir analiz tekniğidir (Göçer, 2015: 143). Başka bir deyişle, belli bir yılın verileri 100 kabul edilerek yıllar itibari ile ortaya çıkan değişimler izlenir ve bu kalemlerin gösterdiği eğilimlerin nasıl bir yön izlediği analiz edilir (Dalak vd., 2017: 3). Eğim yüzdeleri yöntemi ile analiz, bir işletmenin finansal durumunun iyileşme gösterip göstermemesi, sabit kalması, gelişmesi ya da bozulmasına yönelik ipuçları veren bir tekniktir (Bülüç vd., 2017: 66)

Oran Analizi: birbirleri ile ilişkili hesap kalemlerinin oranlanarak ortaya anlamlı ilişkiler konması temeline dayanmaktadır (Bülüç vd., 2017: 66). Oran analizi tekniğinde bilançonun aktif ve pasifi ile gelir tablosunda yer alan kalemler arasındaki bağlantılar kesir ve yüzde olarak ortaya konmaktadır (Göçer vd., 2015: 143). Finansal tablolarda yer alan hesap kalemleri arasındaki ilişkiler birbirinin yüzdesi ve birkaç katı olarak belirtilmekte, hesap ve hesap grupları arasındaki ilişkiler matematiksel olarak ifade edilerek; bir işletmenin, ekonomik ve mali yapısı ile karlılık ve çalışma durumu hakkında tespitler yapılamaya çalışılmaktadır (Özyürek ve Erdoğan, 2011: 232).

Bir işletmenin finansal durumu değerlendirilirken oran analizi tekniği daha çok kullanılmaktadır. Çünkü işletmenin finansal durumu değerlendirilirken, finansal tablolarda yer alan rakamlardan çok; kalemler arasındaki ilişkiler daha anlamlı olmaktadır (Akgüç, 2012: 453). Bir diğer yandan oran analizin uygulanabilmesi ve yorumlanabilmesi kolay olduğundan da yaygın olarak kullanılmaktadır. Fakat oran analizinin özellikle bankacılık gibi birçok girdi ve çıktı içeren karar birimlerinde tek bir orana bakarak karar verilmesi halinde incelenen bankanın ve şubenin verimliliği konusunda sağlıklı bilgi alınmasını engellemesi bir dezavantaj olarak görülmektedir. Bu dezavantajı ortadan kaldırmak için birden çok oran aynı anda incelenmeli ve ele alınan oranlar anlamlı bir şekilde bir araya getirilmelidir. Söz konusu oranların değerlendirilmesi ve

yorumlanması çok önemlidir ve dolayısıyla bir takım ölçütlerden yararlanılmaktadır. Bunlar şöyle sıralanabilmektedir (Pehlivan, 2013: 32):

- Hesaplanan oranların, bankaların geçmiş faaliyet dönemlerindeki oranlar ile karşılaştırılması
- Oranların, aynı işleve sahip benzer bankalar kolundaki tipik oranlar ya da sektör ortalaması ile karşılaştırılması
- Oranların, deneyimler sonucu bulunan oranlar ile kıyaslanması

Yaygın olarak kullanılan oran analizinin belli başlı üstünlükleri ve sınırlı yönleri bulunmaktadır. Bunları şöyle sıralamak mümkündür (Akgüç, 2012:456):

- Bir oran incelenirken ya da değerlendirilirken, hem pay da hem de payda da meydana gelen değişimler ve değişim hızları da incelenmelidir.
- Pay ve payda da bulunan değerlerin bileşenleri ve öğeleri dikkate alınmadan yapılan analiz yetersiz kalır
- Farklı dönemlerde karşılaştırmalı olarak yapılan oran analizi, gelişmelerin yönü ve performansı hakkında bilgi verirken bu gelişmelerin nedenlerini açıklayamaz
- Oranlardan, erken uyarı modeli geliştirilirken ve oluşturulurken yararlanılabilmektedir.
- Oran analizi, tarihi muhasebe verilerine dayandığından, kullanılan girdiler sağlıklı olduğu sürece yararlı ve anlamlı bilgiler elde edilebilir
- Tek bir oran hatta oranlar kümesine bakarak bir bankanın finansal durumu ve performansı hakkında bilgi edinilemez, gelişmelerin farklı yönlerini ortaya koyan tüm faktör, ekonomide ki ve sektörde ki tüm gelişmeler dikkate alınmalıdır.

Finansal tablolarda yer alan kalemlerden birçok anlamlı bilgiler elde edilebilmektedir. Hesaplanan bu oranlardan elde edilen bilgiler, fayda sağlama, kullanım ve karşılaştırma yaparken kolaylık sağlama gibi nedenler ile çeşitli sınıflara ayrılabilir. Fakat yapılan sınıflandırmalar içinde en çok kullanılan sınıflandırma, oranların işletme faaliyetlerinin değerlendirilmesinde kullanım biçimine göre yapılandırılmıştır. Buna göre oranlar; likidite oranları, finansal yapı oranları, faaliyet oranları ve karlılık oranları şeklinde sınıflandırılabilir (Çabuk, 2013: 64).

2.4. CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Finansal Analiz

Özellikle gelişmekte olan ekonomilerde para ve sermaye piyasalarının en önemli sacayağını oluşturan bankaların sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi ekonomik gelişme açısından son derece önem taşımaktadır. Bankaların günümüz rekabet koşullarında hizmet kalitesini artırabilmesi için kaynaklarını etkin ve verimli kullanması gerekmektedir. Hem rekabetçi ortama ayak uydurabilme hem de kırılgan ve riskli ekonomik ortamlarda varlığını sürdürebilmek için bankaların; sağlıklı kararlar alma, denetim ve gözetim ve planlama gibi konularda etkinlik sağlamak için düzenli aralıklarla finansal performanslarının ölçülmesi gerekmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde bu gerekliliğe daha fazla ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Bankaların finansal performanslarını ölçmek için birçok yöntemden faydalanılmaktadır. Bu yöntemler arasında en çok kullanılan oran analizi yöntemidir. Buna ek olarak birçok matematiksel ve istatistiksel yöntemlerde kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri de finansal oranları temel alan CAMELS Derecelendirme Sistemi'dir. CAMELS Derecelendirme Sistemi, bankaların gözetim ve denetiminde genel durumun belirlenebilmesi için uzaktan gözetim yöntemi olarak kullanılan bir değerlendirme sistemidir.

CAMELS derecelendirme sistemi, bankaların genel durumunu analiz etmeye yardımcı olacak bir denetleyici derecelendirme sistemi olarak 1979'da ABD'de geliştirilmiştir. Genellikle, CAMELS derecelendirme sistemi olarak bilinen Tekdüzen Finansal Kurumlar Derecelendirme Sistemi (The Uniform Financial Institutions Rating System-UFIRS), 13 Kasım 1979'da Federal Finansal Kurumlar Sınav Konseyi tarafından (Federal Financial Institutions Examination

Council- FFIEC) tarafından kabul edildi. ABD’de başladı, fakat şimdi ABD Merkez Bankası’nın tavsiyesi üzerine çeşitli bankacılık denetleme düzenleyicileri tarafından küresel olarak uygulanmaya başladı (Babu ve Kumar, 2017: 3).

1994 yılında, güçlü ve istikrarlı bir finansal sistemin değişen ihtiyaçlarına uyacak şekilde denetim mekanizmasını güçlendirmek için RBI tarafından Finansal Denetim Kurulu (Board of Financial Supervision- BFS) kurulmuştur. BFS, denetim uygulamalarını, kalitesini ve kapsamını rutin olarak incelemek üzere alt komite oluşturmuştur. 1995’te, Shri S Padmanabhan başkanlığında RBI, bankacılık gözetim sistemini gözden geçirmek için bir çalışma grubu kurmuştu. Grup, finansal sistemi ve kontrolü birleştiren uluslararası CAMEL modeline dayanarak yerli ve yabancı bankalar için derecelendirme sistemi ile ilgili bazı tavsiye ve önerilerde bulunmuştur. Çalışma komitesinin Temmuz 1998 tarihli önerisine göre CAMELS derecelendirme sistemi, finansal kurumlardaki gözetim ve denetim döngüsünün bir parçası haline geldi. CAMEL modeli bankaların verimliliğini nitelik ve nicelik olarak analiz etmeye yardımcı olurken Nicel kısım analizde kullanılan oranlara bağlıdır ve nitel kısım, durumun operasyonlarındaki mali durumu yönlendiren öznel unsurlara bağlıdır. Finansal performans bilgilerinin kullanılabilirliği, CAMEL analizinin derinliğinin ve kalitesinin başarısının anahtarıdır (Babu ve Kumar, 2017: 3).

Orijinal CAMEL versiyonu 1990’ların başlarında başladı. Bu sistemde düzenleyici otoriteler risk değerlendirmesini yapmak için yerinde araştırmalardan ve banka ile ilgili veri analizlerinden yararlanmaktadırlar. Son versiyon olan CAMELS, 1996’nın sonunda tamamlanmış ve 1997’nin başlarında yürürlüğe girmiştir (Karapınar ve Doğan, 2015: 26-27). UFIRS 1996 yılı sonunda CAMEL modeline bankanın piyasa riskine duyarlılığı, “S” (sensitivity to market risk) bileşenini de eklemiş ve model CAMELS halini almıştır (Kandemir ve Arıcı, 2013: 65).

CAMELS Derecelendirme sistemi bir bankanın sadece finansal durumunu yansıtan kaynak ve tabloları değil bankaya ait yönetim kalitesi başta olmak üzere diğer çeşitli nitel bilgi kaynaklarını da göz önüne almaktadır. Böylelikle bir bankaya ait hem nicel hem de nitel düzeyde tüm göstergeler ölçülerek bankanın sağlıklı koşullar içinde optimum kararlar almasına fayda sağlanmaktadır.

Temel amacı kontrol sağlamak olan CAMELS Derecelendirme sistemi, bankaların performanslarını izlemek ve denetlemektedir. Buna ek olarak, aynı zamanda bankaların ilgili yasaları ve düzenlemeleri benimseyip benimsemediği ve etkili bir iç kontrol sistemi oluşturup oluşturmadığını anlamaya yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla, bu analizi kullanarak herhangi bir problemi erken aşamada tanımlamak mümkün olacaktır (Yüksel vd., 2015: 3).

CAMELS derecelendirme sistemi oluşturulurken çeşitli finansal oranlar kullanılır ve ilk olarak her bir CAMELS bileşeni için bankalar ayrı ayrı değerlendirilir. Derecelendirme yapılırken 1-5 arasında bir ölçek kullanılır. Buna göre “1” ilgili bileşende en iyi performans gösteren kurumları temsil ederken, artan derece kötüleşen durumu göstermektedir. Ayrı ayrı belirlenen şekilde bileşenler hesaplanır ve bu bileşenlerin ağırlıklı ortalaması bankanın genel notunu oluşturur. Bankaların değerlendirmesi yapılırken kullanılan ağırlıklar; bankanın yapısı, büyüklüğü, genel veya bankaya özgü konular dikkate alınarak tamamen denetçinin kontrolündedir (Çağır ve Mukhtarov, 2014: 80). Her bir banka için bankaya özgü göstergeler dikkate alınması, CAMELS oranlarının bankadan bankaya farklılık göstermesi ve farklı ağırlıklandırılmasına sebep olmaktadır. Ayrıca hesaplamada kullanılan bileşenler oluşturulurken aynı finansal oran başka bir bileşenin alt bileşeni olarak kullanılabilir.

Bankaların CAMELS notlarının 1-5 arasında olması durumlarının neyi ifade ettiği aşağıda belirtilmiştir (Gümüş ve Nalbantoğlu, 2015: 85) :

“1”	Banka her yönden güçlüdür.
“2”	Banka genel olarak güçlüdür.
“3”	Banka performansı bazı açılardan problemlili ve tatminkâr değildir. Banka olası şoklardan etkilenebilir ve denetçi problemlili alanlara önemle yaklaşmalıdır.
“4”	Bankanın genel olarak ciddi problemleri vardır ve finansal açıdan performansı kötüdür.
“5”	Bankanın ciddi manada finansal ve yönetsel problemleri vardır. Böyle bankalar için batma riski söz konusudur.

Bankaların uzaktan gözetim ve denetim yöntemleri ile belli periyotlarla incelenerek kontrol edilmesi; bankaların mali durumları kötüye gittiğinde ve performansları düşme eğilimi gösterdiğinde ilgili otoritelere önceden tespit imkânı sağlamaktadır. Bu gözetim ve denetim yöntemlerinden biri olan CAMELS

Derecelendirme sistemi ismini kendini oluşturan 6 bileşenin baş harflerinden almıştır. Bu bileşenler sırasıyla;

- C : Sermaye Yeterliliği (Capital Adequacy)
- A : Aktif Kalitesi (Asset Quality)
- M : Yönetim Yeterliliği (Management Adequacy)
- E : Kazanç Durumu (Earnings)
- L : Likidite (Liquidity)
- S : Piyasa Riskine Duyarlılık (Sensitivity to Market Risk)

Sermaye Yeterliliği: Bankacılık kanuna göre; maruz kalınan riskler nedeniyle oluşabilecek zararlara karşı yeterli öz kaynak bulundurulması sermaye yeterliliğini ifade etmektedir. Bankalar, Kurum tarafından düzenlenecek yönetmelikte öngörülen usul ve esaslara göre yüzde sekiz (%8) oranından az olmamak üzere belirlenecek sermaye yeterliliği oranını hesaplamak, tutturmak, idame ettirmek ve raporlamak zorundadır (TBB, 2011: 48-49). Denetçiler, sermaye trendi analizi yoluyla kurumların sermaye yeterliliğini değerlendirir. Ayrıca kurumların risk tabanlı net değer koşullarına ilişkin düzenlemelere uyup uymadıklarını da kontrol ederler. Yüksek bir sermaye yeterliliği derecesine sahip olmak için, kurumlar faiz ve temettü kuralları ve uygulamalarına da uymak zorundadırlar. Bir kurumun sermaye yeterliliğini derecelendirme ve değerlendirmede yer alan diğer faktörler, büyüme planları, ekonomik çevre, riski kontrol etme yeteneği ve kredi ve yatırım yoğunlaşmalarıdır. Sermaye yeterliliği, bir bankanın güvenilirliğinin ve sağlamlığının temel göstergesidir. Bankacılar ve banka denetçileri, bankanın bilançosundaki ve bilanço dışı faaliyetlerinde doğabilecek riskler, yerel ekonomik koşullar ve risk yönetimi uygulamaları göz önünde bulundurulduğunda, bankanın beklenmeyen zararları karşılama yeteneğine dayanan bir sermaye yeterliliğini değerlendirir (O' Keefe ve Wilcox, 2009:3).

Daha açık bir ifade ile sermaye yeterliliği; bir bankanın kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk ile karşı karşıya kalması durumun bu riskleri karşılayabilecek kadar sermaye yani özkaynak bulundurması gereken orandır. Sermaye yeterliliğinin en önemli özelliği mevduat sahiplerini koruma ve herhangi bir kriz durumunda güvence altına almasıdır. Çünkü güçlü bir sermaye yapısı ve

yüksek bir sermaye oranı bankaların bilanço krizleri karşısında sağlamlıklarını belirler ve karşılaşılabilecek risklere karşı daha güçlü olabileceğini ifade eder.

ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin sermaye yeterliliği bileşeni için dikkate aldıkları unsurlar aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001: 2):

- Sermayenin düzeyi ve kalitesi, bankanın genel finansal durumunun banka büyüklüğü de dikkate alınarak değerlendirilmesi,
- Acil ek sermaye yaratılması gerektiği durumlarda kaynak imkânlarının durumu,
- Problemler varlıkların durumu ve bunlara yeterli karlılığın ayrılıp ayrılmadığı, yeniden değerlendirme koşulları,
- Bilançonun varlık yapısının muhtelif riskleri de içerecek şekilde ayrıştırılması. Örneğin, risk yoğunlaşması, ticaret dışı aktivitelerden kaynaklanan riskler, duran varlıkların durumu gibi,
- Bilanço dışı işlemlerin yarattığı risklerin değerlendirilmesi,
- Karlılık durumu,
- Bankanın büyümeye ilişkin planları,
- Dağıtılmamış karların büyüklüğü,
- Sermaye piyasalarına ve diğer sermaye kaynaklarına erişim imkânları

Aktif Kalitesi: Kurumun kazancını yansıtan bir kurumsal kredinin kalitesini kapsamaktadır. Aktif kalitesinin değerlendirilmesi, şirketin karşılaşılabileceği ve şirketin sermaye kazançları ile karşılaştırılabileceği derecelendirme yatırım risk faktörlerini içerir. Bu, belirli risklerle karşılaşıldığında şirketin istikrarını gösterir. Denetçiler aynı zamanda şirketlerin yatırımlarının defter değeriyle eşleştirildiğinde, yatırımların adil piyasa değerinden nasıl etkilendiğini de kontrol ederler. Bununla birlikte, varlık kalitesi bir kurumun yatırım politikalarının ve uygulamalarının verimliliği ile yansıtılmaktadır.

Aktif kalitesi bankalar için önem taşıyan bir kavram olmakla birlikte en önemli unsur kredilerin kalitesidir (Helhel ve Varshalomidze, 2014: 416). Aktif kalitesi, bir bankanın mali gücünün derecelendirilmesi için önemli bir husustur. Aktif kalitesinin ölçülmesinde asıl amaç, toplam varlıkların yüzdesi olarak

takipteki varlıkların kompozisyonunu belirlemektir. Kredi portföyünün kalitesi bankaların karlılığını ifade etmektedir (Aspal ve Dhawal, 2016: 12).

Aktif kalitesi bankaların sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilmelerine imkân tanıyan en önemli faktörlerden biridir. Aktif kalitesinin en önemli unsurlarını ise kredi güvencesi ve ilgili müşterinin kredibilitesi oluşturmaktadır. Çünkü krediler bilanço içinde önemli derecede ağırlık sahibidirler ve bu nedenle taşıdıkları riskin boyutu da oldukça büyüktür. Bankaların verdikleri kredilerin temerrüte düşmesi ciddi problemlere neden olmaktadır. Aktif kalitesi sadece kredilerin kalitesini ya da geri ödenmeme riskini belirlemez. Aynı zamanda belli sektörlerde kullanılan kredilerin ileride sorun çıkarabilme ihtimalini de gözetir. Buna en iyi örnek Mortgage Krizi verilebilir.

ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin aktif kalitesi bileşeni için dikkate alınmaları gereken unsurlar aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001: 3):

- Kredi kullandırma sürecinin etkinliği/uygunluğu, Şartları, yönetsel değerlendirme, kredi kullandırırken gerekli risk değerlendirmesinin yapılıp yapılmaması ve buna uygun teminat alınması,
- Problemlı varlıkların (tahsili gecikmiş, yeniden yapılandırılmış, idari/kanuni takibe alınmış vb) tespiti ve izlenmesi ve bu süreçte gösterilen başarı,
- Kredi karşılıklarının durumu, yeterli muhtemel zarar karşılıklarının ayrılması,
- Kredi riskinin düzeyi ve bilanço dışı faaliyetlerde verilen teminatların, türev işlemlerin, kredi limitlerinin incelenerek değerlendirilmesi,
- Kredi ve yatırım portföyünün değerlendirilmesi,
- Varlık yoğunlaşmasının değerlendirilmesi
- Sorunlu varlıkların tahsilatındaki başarı,
- İç denetim ve yönetim bilgi sistemlerinin durumu.

Yönetim Kalitesi: Yönetim kalitesi ve değerlendirmesi, bir kurumun finansal strese düzgün bir şekilde tepki verip veremeyeceğini belirler. Bu bileşen notu, yönetimin kurumun günlük faaliyetlerinin risklerini belirleme, ölçme ve kontrol

etme yeteneği ile yansıtılmaktadır. Yönetimin, kurumun gerekli ve geçerli iç ve dış düzenlemelere uygun olarak güvenli bir şekilde çalışmasını sağlama yeteneğini kapsar. Diğer bir ifade ile yönetimsel kapasiteyi ve yönetimin performansını temsil etmektedir. Öngörülen normlara bağlılığı, değişen çevreye karşı durma yeteneğini, liderliği ve bankanın idari kapasitesini belirtir (Aspal ve Dhawal, 2016: 12). CAMELS derecelendirme sistemi içinde üçüncü bileşen olarak yer alan yönetim kalitesi yani “M” bileşeni sistemin hörgücü olarak tanımlanır. Bu bileşenin diğerlerinden farkı finansal tablolardan yararlanılarak kolayca ölçülemiyor olmasıdır (Helhel ve Varshalomidze, 2014: 417). Yönetim kalitesi bileşeni; iç ve dış denetçilerin sübjektif değerlendirme ve verilerine dayandığı için bir takım farklılıklar gösterebilir. ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin yönetim kalitesi bileşeni için dikkate almaları gereken kriterler aşığıdaki gibidir (Kaya, 2001: 3-4):

- Banka kararlarının yönetim kurulu tarafından desteklenme şartları,
- Yönetim kurulunun ve üst yönetimin faaliyetlere ait riskleri kontrol etme başarıları, stratejileri ve sektördeki gelişmelere ve yeni ürün ve hizmetlere uyumu ve önderlik etme kapasiteleri,
- Faaliyet alanlarındaki iç kontrol sistemlerinin yeterliliği, uygun politikaların üretilme düzeyi,
- Bankanın yönetim bilgi ve risk sistemlerinin yapısı, büyüklüğü ve faaliyet alanlarına göre yeterliliği,
- Mevzuata uygun işleyiş,
- Banka yönetiminin denetçilerin değerlendirmelerini ve uyanlarını dikkate alması ve iyi çalışan, mevzuata uygun bir bankacılık sisteminin yaratılmasına katkı yapma istekliliği,
- Yönetimin derinliği ve başarısı,
- Üst yönetim ve yönetim kurulunda otoritenin dağılımı, yönetişim kalitesi,
- Bankanın genel başarısı ve risk profili

Kazançlar: Bir kurumun, genişleyebilmek, rekabet gücünü koruyabilmek ve sermayeyi artırabilmek için uygun getiri yaratma kabiliyeti, sürdürülebilirliğini derecelendirmede kilit bir faktördür. Denetçiler, bunu şirketin büyüme, istikrar, değerleme ödenekleri, net faiz marjı, net değer düzeyi ve şirketin mevcut

varlıklarının kalitesini değerlendirerek belirlemektedir. Kazanç bir kuruluşun finansal performansını ölçmek için önemli bir parametredir. Kazanç kalitesi, esas olarak bankanın karlılığını ve verimliliğini ölçer, gelecekteki kazanç kapasitesinin büyümesini ve sürdürülebilirliğini açıklar (Ahsan, 2016: 3). Bankanın hem geçmişten bugüne gösterdiği istikrar hem de performans derecelendirilir. Kazanç bileşeninde, varlık satışlarından elde edilen gelirler üzerinde durulmaktadır. Aynı zamanda bu bileşen yoluyla bankanın beklenmedik olaylar karşısındaki savunma refleksi belirlenir (Şen ve Solak, 2011: 54). Kazançlar bileşeninde en önemli nokta bilançonun varlıklarının sürekliliği ve kalitesidir. Ancak kaliteli bir kazançta sahip banka rekabetçi yapısını sürdürebilir, hizmet kalitesini arttırabilir, temettü sahiplerine güven verebilir ve tatmin edebilir ayrıca fonlarını arttırabilir. Bir bankanın varlıklarının yetersiz ve iyi yönetilememesi varlık kalitesini düşürmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde banka varlıklarının iyi yönetilmesi kazançlar bileşeninin önemini daha iyi ortaya koymaktadır. ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin kazançlar bileşeni için dikkate alınmaları gereken kriterler aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001: 4):

- Kazançların durumunun trende bağlı ve istikrar açısından değerlendirilmesi,
- Dağıtılmamış karlar yoluyla banka için yeterli sermayenin yaratılıp yaratılmadığı,
- Kazanç kaynakları ve kalitesi,
- Bütçelendirme sistemleri ve yönetim bilgi sistemlerin değerlendirilmesi,
- Karlılık sisteminin ve yeniden değerlemenin durumu,
- Kazançların piyasa riskine duyarlılığı.

Likidite: Bir şirketin likiditesini değerlendirmek için, denetçiler faiz oranı riskine duyarlılık, kolayca nakde dönüştürülebilecek varlıkların kullanılabilirliği, kısa vadeli değişken mali kaynaklara bağımlılıklarına bakarlar. Bankaların likidite düzeyleri, bankaların karşılaştıkları olağanüstü durumlarda beklenmedik para çıkışlarını kontrol ve koordine etme açısından önemlidir. Likidite krizlerinin aşamadığı durumlarda bankalar iflaslar ile karşı karşıya kalabilmektedir. Likidite krizlerine genellikle bankanın aktif ve pasifindeki uyumsuzluktan kaynaklı talep edildiği anda nakde dönüştürülemez ve âni para çıkışları sebep olmaktadır.

Dolayısıyla sağlam bir bankacılık faaliyeti sağlayabilmek için bankaların likidite düzeylerinin büyük bir önem taşımakta olduğu görülmektedir. Likide krizlerini başarılı bir şekilde yönetme banka imajı açısından oldukça önem göstermektedir. Çünkü bir bankadaki likidite düzeyi bankanın yükümlüklerini yerine getirme yeteneğinin bir göstergesidir. Genel olarak bankaların fon yönetimi yaparken, bankanın likidite düzeyini, finansal yükümlülüklerini zamanında ve etkili bir biçimde karşılayabilme ve müşteriler tarafından likiditeye ihtiyaç duyulduğu zaman sorumluluğunu yerine getirebilecek seviyede tutma gibi noktaları göz önünde bulundurmaları gerekir (Kandemir ve Arıcı: 2013: 65).

ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin kazançlar bileşeni için dikkate almaları gereken kriterler aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001:4):

- Likidite kaynaklarının bugün ve gelecek için değerlendirilmesi ve likidite ihtiyacının bankanın durumunu ve operasyonlarını olumsuz etkilemeden giderilmesi,
- Para piyasaları ve benzeri fon piyasalarına erişim imkânları,
- Bankanın fon kaynaklarının farklılaştırılma durumu (bilanço ve bilanço dışı),
- Kısa vadeli oynak fonlara bağımlılık düzeyi,
- Mevduatların gelişimi ve istikrarı,
- Varlıkların menkul kıymetlere dönüştürülebilme durumu ve ihtiyaç halinde satılabilme olanakları,
- Bankanın likidite durumunun kaynak yönetimindeki etkinlik, likidite stratejileri ve yönetim bilgi sistemlerini de içerecek şekilde değerlendirilmesi.

Piyasa Riskine Duyarlılık: Duyarlılık, belirli risklerin kurumları nasıl etkileyebileceğini kapsar. Denetçiler, bir kurumun kredi risklerinin yönetimini izleyerek piyasa riskine olan duyarlılığını değerlendirir. Bu şekilde, denetçiler belirli sektörlere borç vermenin bir kurumu nasıl etkilediğini görebilir. Bu krediler, tarım kredileri, tıbbi krediler, kredi kartı kredileri ve enerji sektörü kredilerini içerir. Döviz kuru, emtia, hisse senedi ve türev ürünlere maruz kalmanın yanı sıra, bir şirketin piyasa riskine karşı duyarlılığına da yer verilir.

Bankaların etkinlik alanının artması beraberinde bir takım riskleri de getirmektedir. Sınır ötesi ticaretin artması, bilgi işlem teknolojilerinde ki hızla gelişme finansal ürünlerin pazarlamasında uluslararası bir boyut kazandırmış ve buna bağlı olarak bankacılık sisteminde yeni riskler ortaya çıkmıştır (Şen ve Solak, 2011: 55). Faiz oranlarında, kurlarda, ticari mal fiyatlarında, hisse senedi fiyatlarındaki değişim bankacılık kurumunun kazançlarını ve ekonomik sermayesini olumsuz yönde etkilemektedir. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni tüm bu faktörlerin değişim derecesini yansıtmaktadır. Bu bileşen değerlendirilirken, yönetimin piyasa risklerini tespit etme, ölçme, izleme ve kontrol etme yeteneğinin, kurumun büyüklüğünün, faaliyetlerinin türünün ve karmaşıklığının, maruz kalınan piyasa riski seviyesiyle ilişkili olarak sermaye yeterliliğinin ve kazançlarının göz önüne alınması gerekmektedir (Tükenmez vd., 2009:382). ABD’de yetkililerin yerinde denetim de kullandığı CAMELS sisteminin kazançlar bileşeni için dikkate almaları gereken kriterler aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001: 5):

- Bankanın kazançlarının ve sermaye değerinin piyasa koşullarındaki olumsuz değişimlere duyarlılığı,
- Banka yönetiminin bankanın maruz kaldığı piyasa riskini tespit ve kontrol etmedeki başarısı,
- Bankanın ticari olmayan işlemlerde maruz kaldığı faiz riskinin yapısı,
- Bankanın ticaret ve döviz işlemlerinden kaynaklanan piyasa riski durumu.

2. BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ CAMELS DERECELENDİRME SİSTEMİ İLE ANALİZİNE İLİŞKİN YAZIN TARAMASI

Çalışmanın bu bölümünde bankaların finansal performanslarının CAMELS derecelendirme sistemi ile analizine ilişkin daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiştir. İlk olarak Türkiye için yapılmış çalışmalara değinilmiştir. Daha sonra da Türkiye dışında gelişmiş ve gelişen ülkeler üzerine yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

3.1. Türkiye’de Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması

Bu bölümde Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların performanslarının CAMELS derecelendirme sistemi ile analizine ilişkin yapılmış çalışmalara yer verilmiştir.

Çinko ve Avcı (2008), CAMELS derecelendirme sisteminin Türk ticari bankacılık sisteminde kullanılabilirliğini ve bankaların mali başarısızlıklarını tespit etmedeki etkinliğini analiz ettikleri çalışmalarında, 2001 yılında TMSF’ ye devredilen bankaları CAMELS bileşenlerini oluşturan mali oranları kullanarak; diskriminant analizi, lojistik regresyon ve yapay sinir ağları modelleri ile analiz etmişlerdir. 1996-2000 döneminin analiz edildiği çalışmalarında 44 özel sermayeli bankanın verilerini kullanmışlar ve CAMELS bileşenlerini temsil eden 22 adet finansal oran hesaplamışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre, doğrusal sınıflama oranının dikkate alındığı her üç modelde de benzer sonuçlar elde etmişlerdir. Modeller arasında ayrıştırıcı farklara rastlanmamıştır. Elde edilen sonuçlardan en dikkat çekici olanı ise TMSF’ye devredilen bazı bankaların faaliyetlerine devam eden bazı bankalara göre daha başarılı CAMELS derecesi aldığıdır.

Sakarya (2010), 2005-2006 ve 2007 yıllarına ilişkin verileri kullandığı çalışmasında, İMKB’de işlem gören ve faaliyetlerini Türkiye ‘de sürdüren yabancı sermayeli bankaların performanslarını CAMELS yöntemi ile test etmiştir. 21 adet finansal oranı kullandığı çalışmasında, çalışma kapsamına ilişkin dönemde Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların sermaye yeterlilik oranlarının diğer bankalara kıyasla daha düşük olduğundan, piyasa

işlemlerine karşı daha hassas ve duyarlı olduklarını tespit etmiştir. Bununla birlikte, çalışma kapsamında yer alan yabancı sermayeli bankaların hem varlık hem de yönetim kalitesinin yüksek olduğu da elde ettiği bulgular arasındadır. Ayrıca karlılık ve likidite faktörlerinin yerli bankalara kıyasla daha yetersiz olduğu da ulaştığı diğer sonuçlardandır.

Şen ve Solak (2011), çalışmalarında CAMELS derecelendirme sistemini kullanarak Türk ticari bankacılık sektörünün performansını test ettikleri çalışmalarında, kamu, özel ve yabancı bankalara ait 1995-2008 dönemlerine ait verileri kullanmışlardır.

CAMELS bileşenleri için toplam 25 adet finansal oranın kullanıldığı çalışmanın sonuçlarından ulaştıklarına göre, ticari bankaların performanslarında 2001 krizi öncesinde bozulmalar başlamış, kriz esnasında ciddi boyutlara ulaşmış ve kriz sonrasında ki dönemde ise ciddi bir toparlanma görülmüştür. 2008-2009 küresel krizinde 2001 krizi öncesinde görüldüğü gibi bir kötüleşme olmamıştır. 2001 krizi öncesindeki düşük sermaye yeterliliği bankaların krizlere karşı duyarlılığını artırdığını tespit etmişlerdir. 1995-2008 yılları için bankaları kamu, özel ve yabancı olarak gruplara ayırmışlar ve kamu bankaları kriz öncesinde diğer bankalara kıyasla çok kötü bir performans sergilerken kriz sonrasında ciddi bir iyileşme göstermişlerdir. Yabancı bankalar küresel kriz esnasında özellikle sermaye yeterliliği, karlılık ve likidite kalitesi bakımından diğer bankalara kıyasla kötü bir performans göstermiştir. İlgili dönemler için sektör ortalamasını en iyi yansıtan performansı özel yerli bankalar olmuştur. Sonuç olarak CAMELS yönteminin krizlerin tamamını tam olarak tahmin etmesinin zorluğuna rağmen, bankaların riskliliğini ölçmede oldukça başarılı olduğunu tespit etmişlerdir.

Abdullayev (2013), 2005-2008 dönemine ait verileri kullanarak kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının performanslarını 2005-2008 dönemlerine ait veriler ile CAMELS yöntemi ile test çalışmasında, performans endeksini hesaplamak için her bir CAMELS bileşenine üçer adet olmak üzere toplam 18 (on sekiz) adet referans gösterge kullanmıştır. Elde ettiği bulgulara göre, mevduat bankalarının 2005-2008 yılları arasındaki CAMELS değerleri devamlı iyileşen bir eğilim göstermiştir. Sermaye yapılarına göre dört senenin etkinlik değerinin ortalaması alınarak hesaplandığında kamu sermayeli mevduat

bankaları birinci sırada yer alırken özel sermayeli mevduat bankaları ikinci sırada yer aldığını tespit etmişlerdir.

Aytekin ve Sakarya (2013), 2001 yerel finansal krizi ile 2008 küresel finans krizinin Türk bankacılık sektörü üzerindeki etkilerini araştırdıkları çalışmalarında, BİST’te işlem gören mevduat bankalarının performanslarını CAMELS yöntemi ile analiz etmişlerdir. 12 mevduat bankasının 1999-2004 ve 2006-2011 dönemlerine ilişkin mali tablolarından faydalanılarak hesapladıkları finansal oranları kullandıkları çalışmalarında iki ayrı dönem için CAMELS derecelerini hesaplamışlardır. Elde ettikleri bulgular, her iki dönemde de mevduat bankalarının performanslarında dalgalanmalar olduğu yönündedir.

Ecer (2013), özel Türk bankalarının performansları için Gri İlişkisel Analiz yaklaşımı ile araştırdığı çalışmasında 2008-2011 dönemine ilişkin verileri kullanmıştır. CAMELS bileşenlerinden sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, likidite ve karlılık göstergelerini kullanmıştır. Buna göre 11 özel banka için 12 adet finansal orandan yararlanarak, performansları analiz etmiştir. Çalışmasından elde ettiği sonuçlara göre, bankaların finansal etkinliklerinin belirlenmesinde en fazla etkiye sahip olan bileşen aktif kalitesidir. Bununla birlikte, sermaye yeterliliği bileşenin ise bankaların performansını en az etkileyen bileşen olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kandemir ve Arıcı (2013), çalışmalarında Türkiye de faaliyette bulunan mevduat bankalarını mülkiyet yapılarına göre gruplandırmışlar ve 3 kamusal sermayeli, 11 özel sermayeli ve Türkiye de kurulmuş 11 yabancı sermayeli olmak üzere toplam 25 bankanın performanslarını 2001-2010 dönemlerine ait verileri kullanarak grup bazında karşılaştırmalı olarak analiz etmişlerdir. Elde ettiği bulgulara göre, yabancı sermayeli mevduat bankaları aktif kalitesi ve yönetim kalitesi bileşenleri için en iyi performansı gösterirken, piyasa riskine duyarlılık bileşeni için diğer banka gruplarına göre daha duyarlı olarak bulmuştur. Kamu sermayeli mevduat bankaları ise kazançlar bileşeni için en iyi performansı gösteren banka grubu olmuştur. Ayrıca da, 2001 bankacılık krizinden sonra bankaların krizlere karşı temkinli olduğu dolayısıyla yüksek sermaye yeterlilik ve likidite oranlarına sahip oldukları da tespit etmişlerdir.

Altan vd., (2014), 2005-2012 dönemi için Türk bankacılık sisteminde faaliyet gösteren kamu ve özel bankaların mali istikrar ve performanslarını analiz ettikleri çalışmalarında, 15 banka için performans ölçümünde CAMEL yaklaşımını kullanmışlar ve 23 oran hesaplamışlardır. Ulaştıkları sonuçlar, çalışma kapsamındaki dönemde en iyi sermaye yeterliliğine sahip bankanın Ada Bank olduğunu gösterirken, aynı dönemde aktif kalitesi en yüksek banka ise Ziraat Bankası olmuştur.

Ege vd. (2015), Türk bankacılık sisteminde yer alan bankaları kamu, yabancı ve özel sermayeli mevduat bankaları olarak üçe ayırdıkları çalışmalarında, bankaların mali durumlarını CAMELS yöntemi ile test etmişlerdir. 2002-2010 dönemine ait verileri kullanmışlar ve 25 adet referans gösterge hesaplamışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre, sermaye yeterliliği en yüksek kamu sermayeli mevduat bankalarının olduğu görülürken, aktif kalitesi ve likidite açısından yabancı sermayeli mevduat bankalarının en iyi durumda olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Gümüş ve Nalbantoğlu (2015), 2002-2013 dönemlerine ait verileri kullanarak Türk bankacılık sektörünün performansını CAMELS yöntemi ile analiz etmişlerdir. Bunun için Türk bankacılık faaliyette bulunan bankaları kamu, yerli özel, yabancı ve katılım bankaları olarak dört ayrı gruba ayırmışlardır. 23 adet finansal oran hesapladıkları çalışmalarından elde ettikleri bulgulara göre, yönetim kalitesi ve karlılık bileşenleri için gösterdikleri başarıdan dolayı en yüksek notu yerli özel bankalar almıştır. Katılım bankalarının ise faizsiz enstrüman zorunluluğu nedeniyle olumsuz etkilenmiş ve diğer banka gruplarına göre sermaye yapılarının zayıf kaldığını tespit etmişlerdir.

Karapınar ve Doğan (2015), çalışmalarında 2006-2011 dönemine ait verileri kullanarak 32 ticari ve 4 katılım bankasının performanslarını CAMELS yöntemi ile test etmişler ve 28 adet finansal oran hesaplamışlardır. Ulaştıkları sonuçlara göre, genel olarak katılım bankalarının ilgili dönemde ticari bankalarla kıyaslandığında, ticari bankalara göre biraz daha kötü bir performans gösterdiğini görmüşlerdir. Fakat katılım bankalarının ticari bankalardan daha iyi olduğu tek yıl 2008 yılı olarak tespit edilmiştir. Katılım bankaları en kötü performansı likidite

bileşeni için göstermiştir. En iyi performans gösterdiği bileşen ise piyasa riskine duyarlılık bileşeni olmuştur.

Yüksel vd., (2015), çalışmalarında Türkiye’de mevduat bankalarının CAMELS oranları ile kredi notları arasındaki ilişkiyi multi nominal lojistik regresyon analizi ile test etmişlerdir. 20 mevduat bankası için 2004-2014 dönemlerine ait verileri kullanmışlardır. Ulaştıkları sonuçlara göre, CAMELS derecelendirme sisteminin varlık kalitesi, yönetim kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık gibi üç bileşenin kredi notlarını etkilediği fakat sermaye yeterliliği ve kazançlar bileşenlerini etkilemediğini görmüşlerdir.

Altın vd., (2016), çalışmalarında küresel ekonomik kriz döneminde Türk bankacılık sisteminde yer alan kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankaları ile kamu, özel ve yabancı sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarının mali durumlarını 2007-2014 dönemleri için test etmişlerdir. 3 kamusal sermayeli mevduat bankası, 11 özel sermayeli mevduat bankası, Türkiye’de kurulmuş 9 yabancı sermayeli mevduat bankası, 3 kamusal sermayeli yatırım ve kalkınma bankası, 6 özel sermayeli yatırım ve kalkınma bankası ile Türkiye’de kurulmuş 4 yabancı sermayeli yatırım ve kalkınma bankası olmak üzere toplam 36 banka üzerinde çalışmışlardır. Çalışmada CAMELS yöntemini kullanmışlar ve toplam 19 adet finansal oran hesaplanmıştır. Elde ettikleri bulgulara göre, en iyi performansı yatırım ve kalkınma bankaları gösterirken, kalkınma ve yatırım bankaları içerisinde ise kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları gösterdiğini tespit etmişlerdir. Ayrıca analizde kriz dönemini de dikkate almışlar ve kriz döneminde tüm banka grupları sermaye yeterliliği ve aktif kalitesi bileşenleri için kötü bir performans sergilediği fakat krizden sonra toparlandığı sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmanın diğer bir sonucuna göre de, Türk bankacılık sisteminin güçlü bir yapısı olduğudur.

Coşkun ve Karğın (2016), bankaların gerçekleştirdikleri sınır ötesi satın alma ve birleşmelerin bankaların finansal performansları üzerindeki etkilerini araştırdıkları çalışmalarında, Türkiye’de gerçekleşen sınır ötesi banka satın almalarının etkilerini Denizbank (2006), Finansbank(2006) ve ING Bank(2007), üzerinde CAMELS analizi yöntemini kullanarak 2003-2010 dönemleri için analiz etmişlerdir. Satın alma öncesi 3 yıl ve satın alma sonrası 3 yıl olmak üzere

mevduat bankalarının ortalamalarıyla karşılaştırmışlar ve performans gelişimini test etmişlerdir. Aynı zamanda da üç bankanın ilgili dönemler için sonuçlarını birbirleri ile karşılaştırmışlardır. Ulaştıkları sonuçlara göre, satın alma ve satın alma sonrası dönemler karşılaştırıldığında benzer eğilimlere rastlamışlardır. Satın alma öncesi 3 bankanın da CAMELS puanı ortalaması mevduat bankalarının üzerindeyken, satın alma sonrasında bu puanlar ortalamasının altında değerler almıştır.

Gündoğdu (2017), 2015 yılı verilerinden hareketle aktif büyüklüklerine göre Türkiye'nin en büyük 10 bankasının finansal performanslarını 2008 küresel finansal krizin etkilerini ve kriz öncesi, kriz süreci ve kriz sonrası olmak üzere 3 dönem için de analiz etmiştir. 2005-2015 dönemine ilişkin verileri kullanmış ve toplam 29 finansal oran hesaplamıştır. Çalışmadan ulaştığı bulgulara göre; 2005 yılının ciddi zararlar nedeni ile Türk bankacılık sektörü açısından bir dönüm noktası olduğudur. 2006 yılından itibaren toparlanmalar yaşanmış, Yapı ve Kredi bankası hariç incelenen diğer bankalar iyileşme göstermiştir. Ziraat Bankası en iyi gelişme gösteren banka olmuş ve Ziraat Bankası'nın 2013 yılından itibaren CAMELS puanının yükseldiğini tespit etmiştir. 2015 yılı analiz sonuçlarına göre de en iyi 3. banka olduğunu saptanmıştır. 2015 yılı baz alındığında en yüksek puana sahip banka olarak ise AKBANK olarak tespit etmiştir.

Altınay ve Elitaş (2018), çalışmalarında 2018 yılı verilerine göre aktif büyüklükleri göz önüne alarak Türkiye'nin ve Avrupa'nın en büyük 5 özel sermayeli mevduat bankasının finansal performanslarını CAMELS derecelendirme sistemi ile test etmişlerdir. 2013-2017 dönemlerine ait verileri kullanmışlar ve 14 adet finansal oran hesaplamışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre; 2013-2017 yıllarını kapsayan dönemler için 2017 yılı CAMELS puanlarına bakıldığında Türkiye'de faaliyet gösteren özel sermayeli mevduat bankalarının sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim kalitesi ve likidite durumunun olumlu bir sonuç gösterdiği görülürken kazançlar ve piyasa duyarlılığı bileşenleri için nispeten olumsuz bir sonuç gösterdiği görülmüştür. Ayrıca çalışmalarında analiz sonuçlarının Türkiye ve Avrupa bankaları açısından karşılaştırılmasını da yapmışlar ve Türk bankacılık karlılık oranlarının Avrupa bankacılık sektörü oranları ile karşılaştırıldığında Türk bankacılık sektörünün nispeten daha olumlu

bir sonuç gösterdiği görülmüştür. Fakat piyasa riskine duyarlılık ve aktif kalitesi gibi bileşenlerin hem Türkiye hem de Avrupa için dikkat edilmesi gereken unsurlar olduğunu tespit etmişlerdir.

Altemur vd. (2018), çalışmalarında 2017 yılı itibariye Türkiye’de faaliyet gösteren ve 2017 yılı için hesaplanan bilançolarında aktif büyüklükleri dikkate alınarak 10 bankanın finansal performansı 2006-2016 dönemleri için CAMELS yöntemi ile test edilmiştir. Toplam 23 alt bileşen hesaplanmıştır. Elde ettikleri bulgulara göre, bankaların genel durumu göz önüne alındığında 2006-2009 ve 2012-2014 dönemlerini kapsayan yıllarda genel bir performans düşüklüğü görülürken 2009-2011 yılları arasında iyi bir seyir izlendiği görülmüştür. 2015 yılı sonrası ise genel bir iyileşme olduğu sonucuna ulaşmışlardır. En iyi performansı gösteren banka Citibank A.Ş. olurken en düşük puanı ING Bank A.Ş.’nin aldığı görülmüştür. Diğer bir yanda da 2008 krizinin Türkiye’deki yabancı sermayeli bankalar üzerinde etkisinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Benli ve vd. (2018), çalışmalarında Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankalarından Kuveyt Türk Katılım Bankası, Türkiye Finans Katılım Bankası ve Albaraka Türk Katılım bankası olmak üzere üç bankanın 2010-2017 yılları arasındaki performanslarını CAMELS yöntemi ile test etmişlerdir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; Albaraka Türk ve Türkiye Finans Katılım Bankaları en düşük performansı 2014 yılında gösterirken Kuveyt Türk’ün 2015 yılında düşük bir performans gösterdiği görülmüştür. Finansal performanslar tek tek incelendiğinde ise genel olarak en iyi performansı Türkiye Finans Katılım Bankasının gösterdiği, en kötü performansı ise Kuveyt Türk’ün gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Bankaların negatif bir izlemeye yatkın olduklarına da tespit etmişlerdir.

Karaca vd. (2018), çalışmalarında Türkiye’de faaliyet gösteren yerli ve yabancı sermayeli olmak üzere iki gruba ayırdıkları mevduat bankalarının finansal performanslarını 12 adet yerli sermayeli ve 21 adet yabancı sermayeli olmak üzere toplam 33 banka için 2010-2017 dönemine ait verileri kullanarak CAMELS yönetimi ile test etmişlerdir. 24 adet finansal oran hesaplamışlardır. Ulaştıkları sonuçlara göre; yerli sermayeli mevduat bankalarının oranları yabancı sermayeli mevduat bankalarının oranlarına göre 2010-2017 dönemi için daha iyi bir

performans göstermiştir. Her iki banka grubu da 2016-2017 yılları için en yüksek olan “1” puan derecesini almıştır. Bu durum yerli sermayeli ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının olumlu bir seyir izlediklerini gösterirken; 2011, 2016 ve 2017 yılları için her iki banka grubunun da “güçlü performans” notuna sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Karaçor vd. (2018), Türkiye’de faaliyet gösteren kamu ve yabancı sermayeli bankaların performanslarını 3 kamusal ve 9 özel sermayeli olmak üzere toplam 12 banka için 2003-2015 dönemleri verilerini kullanarak olarak test ettikleri çalışmalarında, CAMELS Dereceleme sistemini kullanılmışlar ve toplam 21 finansal oran hesaplamışlardır. Elde ettikleri sonuçlara göre; kamusal sermayeli bankalar özel sermayeli bankalara göre ilgili dönemler için sermaye yeterliliği, yönetim yeterliliği ve likidite durumuna göre daha iyi performans göstermiş ve daha iyi bir seviye yakaladıklarını tespit etmişlerdir. Aktif kalitesi bileşkeni için özel sermayeli bankalar daha iyi bir performans göstermiştir. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni için 2003-2015 yılları arasındaki en iyi performansı kamusal sermayeli bankaların gösterdiği sonucuna ulaşılırken özel sermayeli bankaların ise sadece 2008 ve 2015 yılları için başarı sağladıkları görülmüştür.

3.2. Diğer Ülkelerde Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması

Bu bölümde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki bankacılık sisteminde faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası bankaların finansal performanslarının CAMELS yöntemi ile analiz edildiği çalışmalar incelenmiştir.

Christopoulos vd. (2011), çalışmalarında çöküşü büyük yankı uyandıran yatırım bankası Lehman Brothers’ı, CAMELS oranlarını kullanarak 2003-2007 dönemlerini kapsayan son beş yılın finansal özelliklerini dikkate alarak analiz etmişlerdir.

CAMELS yönteminin sonuçlarına göre, grubun çöküşünün sadece finansal kriz salgınından ve kapsamından dolayı olmadığı görülmüştür. Ayrıca, takip edilen risk yönetim yöntemleri ile Lehman Brothers’ın büyüklüğü orantılı olarak düşünüldüğünde yetersiz kabul edilmiş ve yönetiminin denetim otoritelerinin belirlediği kurallara uymadığını tespit etmişlerdir. Kombine değerlendirme

açısından en iyi yıllar 2005 ve 2006 yılları olurken ve bankanın durumunun takip eden yıl oldukça kötüleştiği görülmüştür. Diğer yıllarla karşılaştırıldığında ise 2007 yılını muhtemel en kötü yıl olarak tespit etmişlerdir. Yönetimin isteksiz, kredilerin şüpheli ve kötü olduğu, bankanın risklere ve dengesiz durumlara karşı savunmasız olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.

Dang (2011), American International Assurance Vietnam (AIA) tarafından örnek olay olarak yürütülen çalışmasında ve CAMEL derecelendirme yönteminin bankacılık denetiminde çok önemli bir rol oynayıp oynamadığını test etmiştir. Ayrıca CAMEL yönteminin AIA'ya getirdiği avantajlar ve dezavantajları da araştırmıştır. Çalışmada yer alan Bank X, Vietnam Devlet Bankasından ayrılarak 1988 yılının mart ayında kurulmuş ve 2007-2010 dönemi için CAMEL yönteminin sermaye yeterliği, aktif kalitesi, yönetim, kazanç ve likidite bileşenleri kullanılmıştır. Elde ettiği bulgulara göre, CAMEL derecelendirmesinin beş unsuru olan kompozit derecelendirmeyi 2 olarak bulmuştur. Bu, bankanın ortalama bir bankadan daha iyi olduğu ancak her açıdan oldukça üstün olmayan üstün dereceye sahip olduğu anlamına gelmektedir. Elde edilen bulgular CAMEL derecelendirme sisteminin kullanışlı olduğunu ortaya koymuştur.

Roman ve Şargu (2013), Romanya'da faaliyet gösteren ve toplam bankacılık faaliyetlerinin %78,10'una sahip olan 15 ticari bankanın finansal sağlamlığını 2004-2011 dönemi için araştırdıkları çalışmalarında CAMELS yöntemini kullanmışlardır. Elde ettikleri bulgulara göre, sermaye yeterliliği açısından seçilen tüm bankaların iyi durumda olduğu ve gerçekleştirilen faaliyetlerden kaynaklanan potansiyel kayıpların absorbe etme kapasitelerinin arttığını tespit etmişlerdir. Varlık kalitesi bakımından, özellikle Pire Bank'ın analiz edilen üç gösterge açısından en düşük varlık kalitesini kaydettiğine görmüşlerdir. Yönetim kalitesi değişkeni açısından en zayıf sonucu ise Banka Romaneasca göstermiştir. Kazanç ve kârlılıkla ilgili göstergeler, en zayıf finansal performansın MKB Romexterra ve OTP Bank Romanya tarafından gerçekleştirildiğini göstermiştir. Likidite bileşeni, özellikle ProCredit Bank'taki kırılğanlıklarda dikkat çekmiştir. Piyasa riskine karşı artan hassasiyet açısından, öne çıkan bankaları MKB Romexterra ve ProCredit Bankası olarak tespit etmişlerdir.

Sayed ve Sayed (2013), dört özel sektör bankasının karşılaştırmalı analizini yaptıkları çalışmalarında, 2009-2011 dönemi için her bir bankanın performansını, kilit rollerini, nasıl ilerlediklerini ve birbirlerinden ayrıştıkları noktaları CAMEL yöntemi ile test etmişlerdir. Ayrıca ülkenin bankacılık ve finansal sisteminin işleyişi içinde bankacılık işlemlerinin öngörülen parametreleri takip edip etmediklerine de analizlerinde araştırmışlardır.

Çalışmadan elde ettikleri bulgulara göre; CAMEL'in tüm parametrelerinde Kotak Mahindra Bank'ın diğerlerine kıyasla en iyi performansı gösterdiği görülmüştür. Kotak Mahindra Bank'ı takiben sırasıyla ICICI Bank, Axis Bank ve en düşük performansla HDFC Bank geldiği sonucuna ulaşmışlardır.

Şargu ve Angela (2013), çalışmalarında Orta ve Doğu Avrupa'dan üç AB üye ülkesi olan Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti ve Romanya'da faaliyet gösteren toplam bankacılık varlıklarının %75'inden fazlasına sahip Bulgaristan (11), Çek Cumhuriyeti (14) ve Romanya (15) da toplam 40 ticari bankanın finansal sağlamlılığını CAMELS yöntemi ve Z-Score'na dayanarak nicel analiz kombinasyonlarını kullanarak test etmişlerdir. 2004-2011 dönemine ait verileri kullanmışlardır. Çalışmadan elde ettikleri bulgulara göre, İlk beş sırada yer alan bankalar için her bir CEE-3 ülkesi için bazı yerel bankaların bulunduğunu tespit etmişlerdir. Yerel bilgi ve ağ bu bankalara çok istikrarlı bir mali pozisyona sahip olabilmeleri için gerekli kaynakları sağlayabileceğinin altını çizmiştir. En düşük puanı alan bankaların çoğunlukla analiz edilen ülke için örneklemedeki en küçük bankalar tarafından temsil edildiği görülmüştür. CAMELS derecelendirmesi ve Z-Score sonuçlarına göre CEE-3 ülkelerinde faaliyet gösteren bankaların istikrarlı bir durum kaydettiği sonucuna ulaşmışlardır.

Ferrouhi (2014), 2001-2011 dönemi için başlıca Faslı finansal kurumların performanslarını CAMEL yaklaşımıyla analiz etmiştir. Ayrıca çalışmasında, işletme sağlamlığı ve mevzuata uygunluğunu da araştırmıştır. Fas'ta faaliyet gösteren başlıca 6 finansal kurumun verilerinden yararlanmıştır. Elde ettiği bulgulara göre, CAMEL'in tüm parametreleri göz önüne alındığında 4,4 ortalama ile Credit Du Maroc (CDM) birinci sırada yer aldığıdır. Takiben Credit Agricole Du Maroc (CAM) gelmiştir. CAMEL derecelendirmesinde en son sırada

ise Banque Marocaine Pour Le Commerce Et L'Industrie (BCMI) geldiğini görmüşlerdir.

Helhel ve Varshalomidze (2014), çalışmalarında Gürcistan'da faaliyet gösteren yerli ve özel sermayeli 6 adet bankanın 2007-2013 dönemleri arasındaki performansını CAMELS derecelendirme sistemi ile test etmişlerdir. Ulaştıkları sonuçlara göre, yıllar itibariyle sermaye yeterlilik oranlarının inişli çıkışlı bir seyir izlemiştir. Aktif kalitesi kriteri için 2010 yılı en iyi performans gösterilen yıl olurken 2011 ve 2012 dönemlerinde bir düşüş yaşanmış fakat 2013 yılında tekrar toparlanma kendini göstermiştir. Yönetim kriteri için en iyi yıl 2013 yılı olurken 2008 yılı en kötü yıl olmuştur. Likidite için genel olarak bankaların zayıf bir görünüm çizdiklerini tespit etmişlerdir. 2012 yılına kadar piyasa riskine duyarlılık artarken 2012 yılında ise bir düşüş olmuş ve yeniden 2013 yılında arttığı gözlenmiştir. Bankaların sadece içsel sebeplerden kaynaklı risklere değil ulusal ve uluslararası risklere de maruz kaldıkları sonucuna da ulaşmışlardır.

Nicolae ve Daciana (2014), Bucharest Stock Exchange'de yer alan ticari bankaların finansal sağlamlığını CAMELS yöntemini kullanarak test ettikleri çalışmaların da, 2011-2013 mali yılı için 4 adet bankaya ait verileri kullanmışlardır.

Elde ettikleri sonuçlara göre, incelenen dönemler dikkate alındığında bankalar için kredi riskinin hassasiyet noktası olduğu ve CAMELS modeli de göz önüne alındığında göstergeler üzerinde negatif etkiye sahip olduğunu yönündedir. Yaptıkları analizde, CAMELS derecelendirme sisteminin yeterli ve erken şokları tanımlama olasılığı olduğunu sonucunu da elde etmişlerdir. Romen ticari bankalarının finansal sağlamlığının değerlendirilmesi için kullanışlı bir yöntem olduğu sonucuna da ulaşmışlardır.

Muhmad ve Hashim (2015), çalışmalarında Malezya'da faaliyet gösteren yerli ve yabancı bankaları ticari bankalar, İslami bankalar, uluslararası İslami bankalar ve yatırım bankaları olarak dört gruba olmak ayırmışlar ve toplam 35 bankanın performansları üzerinde CAMEL'in etkilerini incelemek için Havuzlu Olağan En Küçük Kareler (OLS-Pooled Ordinary Least Squares) yöntemini kullanmışlardır. 2008-2012 dönemine ait verilerden faydalanmışlardır. Çalışmanın

sonuçlarından elde ettikleri bulgulara göre, sermaye yeterliliği, varlık kalitesi, kazanç ve likiditenin Malezya bankalarının performansları üzerinde belirgin bir etkisinin olduğudur.

Rostami (2015), çalışmasında 2009-2014 dönemi için CAMELS kategorisinin her birinden 5 gösterge seçmiş ve seçilen göstergeleri bir İnan bankası için analiz etmiştir. Bulduğu sonuçları da 16 İnan bankasının ortalamasından oluşan bankacılık sektör ortalaması ile karşılaştırmıştır. alışmasından, "CAMELS" modeli, yöneticilerin bir sektördeki finansal verileri ve organizasyonel konumu kontrol etmesi ve analiz etmesi için yardımcı olabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Ahsan (2016), çalışmasında seçtiği  İşlami bankanın Bangladeş bankacılık sektöründeki finansal performanslarını 2007-2014 dönemi verileri ile CAMEL yöntemini kullanarak test etmiştir. Çalışmada sermaye yeterliliği, varlık kalitesi, yönetim etkinliği, kazançlar ve likidite bileşenlerini kullanmıştır. alışmasında, tüm seçilmiş bankaların kompozit derecelendirme sistemi üzerinde güçlü bir konumda oldukları ve temel olarak her açıdan yani sermaye yeterliliği, varlık kalitesi, yönetim, kazançlar ve likidite koşullarında sağlam bir performans gösterdiklerini tespit etmiştir. Finansal performanslarının her açıdan güçlü olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Desta (2016), Afrika ticari bankalarının finansal performanslarını derecelendirmek, gelişen sorunları önceden belirlemek ve tedbir alabilmek için yaptığı analizde CAMEL derecelendirme sistemini kullanmıştır. Global Finance Magazine (2015) tarafından belirlenen Afrika'nın en iyi 30 bankasından sadece 7 tanesinin gözlendiği çalışmada 2012-2014 yıllarına ait verileri kullanmıştır. Elde ettiği sonuçlara göre, bankaların sermaye yeterliliği rasyosu ve kazançlar göstergeleri açısından güçlü ve tatmin edici bir durumda olduğunu; aktif kalitesi, yönetim ve likidite açısından daha az tatmin edici, eksik ve kritik derecede yetersiz durumda olduğunu tespit etmiştir. Global Finance Magazine (2015) tarafından en iyi bölge bankası olarak seçilen Standart Bank Of South Africa Ltd. incelenen bankalar arasında en son sırada yer aldığı da ulaştığı sonuçlar arasındadır.

Masood vd. (2016), Pakistan da faaliyet gösteren 6 İslami bankanın 2015 yılına ait mali sonuçlarına göre performanslarını CAMELS derecelendirme sistemi ile analiz etmişlerdir. Çalışmadan ulaştıkları bulgulara göre, İslami bankalardan 2'sinin tatmin edici sonuçlar verdiği diğerlerinin ise makul bir pozisyonda olduğunu tespit etmişlerdir. Elde edilen sonuçlar Pakistan da ki İslami bankalar için fon ve emtia piyasasının geliştirilmesi konusunda güçlü bir ihtiyaç olduğunu göstermiştir.

Stephen vd. (2016), çalışmalarında CAMEL derecelendirme sistemini kullanarak konsolidasyon sonrası dönemde seçilen 15 Nijeryalı bankanın performansını 2006-2012 dönemi için analiz etmişlerdir. Elde ettikleri sonuçlar birleşme ve satın almaların gelişmekte olan bankaların performansları üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu kanıtlamıştır. Bu politikaların daha büyük finansal aracılık ile Nijerya bankacılık sistemi için yatırım getirisinin artmasına sebep olduğu sunucuna ulaşmışlardır.

Ab-Rahim vd. (2018), 5 ASEAN ülkesi olan ve 1997 ile 2011 yılları arasında Malezya, Singapur, Tayland, Endonezya ve Filipinlerde faaliyet gösteren 63 halka açık bankanın finansal performanslarını CAMEL yöntemi ile test etmişlerdir. Ayrıca ülkelerin performanslarını da karşılaştırmışlardır. CAMEL analizinin sonuçlarına göre, Singapur'da halka açık bankaların benzerlerine kıyasla en yüksek performansa sahip olduğunu görülürken Singapur'u sırasıyla Filipinler, Malezya, Tayland ve Endonezya izlemiştir. Malezya'daki Public Bank, Singapur'daki United Overseas Bank, Endonezya'daki Bank ArthaGraha'nın, Tayland'daki Ayudhya Bank ve Filipinler'deki Union Bank'ın en iyi performans gösteren bankalar olarak tespit etmişlerdir.

Bothra ve Ashwinpurohit (2018), Hindistan Devlet Bankası ve özel sektörden ICICI bankasının CAMEL modeli ile karşılaştırmalı performansını test ettikleri çalışmalarında. 2012-2013'den 2016-2017'ye kadar olan 5 yıllık dönem için en son finansal analiz modeli olan CAMEL parametrelerini kullanmışlardır. Elde ettikleri sonuçlara göre, sermaye yeterliliği ve varlık kalitesi açısından SBI'nin ilk sırada yer aldığı görülürken, yönetim kalitesi, kazanç kalitesi ve likidite parametreleri için ise ilk sırada ICICI Bank'ın yer aldığı görülmüştür. Ortalama

olarak 1.4 ile ICICI Bank, 1.6 ortalama ile SBI Bank'tan daha iyi performans gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Okey vd. (2018), çalışmalarında Nijerya'da basit tesadüfi örnekleme kullanılarak seçilen 10 mevduat bankasının performansını CAMELS yöntemi ile ve 2000-2015 dönemi için test etmişlerdir. Çalışmada kullandıkları bankaları A, B,C,D, E,F,G,H,I ve J olarak isimlendirmişlerdir. Elde ettikleri sonuçlara göre, CAMELS Derecelendirme sisteminin Nijerya da ki bankaların sağlamlıklarını analiz etmek için yeterli olduğudur. 6 bankanın yani A, B, C, D, E ve G olarak isimlendirilen bankaların 5'li Likert ölçeğine göre tatmin edici olarak derecelendirildiği (2 puan), F,H, I ve J olarak isimlendirilen 4 banka için performanslarının daha az tatmin edici (3 puan) olduklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca Nijerya da ki mevduat bankalarının sermaye yeterliliği konusunda önemli farklar gösterdiği, varlıklarının kalitesini iyileştirmeleri ve varlıklarının takipteki varlıklar yerine daha fazla performans göstermesini sağlamaları, bankaların kazanç kabiliyetlerini geliştirecekleri yeni girişimler yapmaları ve şüpheli olanlara kredi vermekten kaçınmaları gibi sonuçlar ulaştıkları diğer sonuçlar arasındadır.

Subbiramani vd. (2018), çalışmalarında Hindistan'da faaliyet gösteren kamu sektörü için Canara Bank ve özel sektör için HDFC Bank olmak üzere önde gelen iki bankanın performanslarını CAMELS modelini kullanarak analiz etmişlerdir. Veriler 2013-2017 dönemlerine ait olmak üzere 5 yılı kapsamaktadır. Çalışmanın sonuçlarından elde ettikleri bulgulara göre; HDFC' nin Canara Bankası ile karşılaştırıldığında, kârlılık ve likidite açısından uygun bir işaret gösterdiği sonucuna ulaşırken bir diğer yandan da, sermaye yeterliliği durumunda ise sonuçları tam tersi olarak bulmuşlardır.

4. BİST BANKA ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSLARININ CAMELS DERECELENDİRME YÖNTEMİ İLE ANALİZİ

Çalışmanın bu bölümünde, hem çalışmaya konu olan ticari bankalara hem de çalışmanın amacı ve kapsamına ilişkin olarak yapılan analizler ile elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

4.1. Araştırmanın Amacı

19.yy'ın son çeyreğinden itibaren yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte finansal piyasalar ve piyasalardaki finansal araçlar özellikle bankacılık sektörünün öncülüğünde hızlı bir değişim geçirmiştir. Ancak, bu değişim krizleri ve kırılanlıkları tetiklemiş, bu durum da finansal piyasaları derinden sarsmıştır. Özellikle işletme dış çevresinden kaynaklı tüm bu olumsuzlukların temelinde hukuki regülasyonların eksik, denetim ve kontrol faaliyetlerinin ise başarısız olması bulunmaktadır. Dolayısıyla, küreselleşme hareketlerinin bir sonucu olan piyasalar arası bütünleşme, bu uyumun bir nevi yegâne birleştiricisi olan bankaları da pek çok sorun ile karşı karşıya bırakmıştır.

Bununla beraber, ekonomik faaliyetlerin sürekliliğinin sağlanmasında başta krediler aracılığıyla önemli bir katkı sağlayan bankaların performanslarının belirlenmesi, sektörel başarının hem ulusal hem de uluslararası düzeyde değerlendirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Zira ülkelerin kalkınma politikalarında önemli bir yeri olan ve birçok sektöre destek veren bankaların performansları herkes için önemlidir. Ayrıca performansın hangi ölçütler doğrultusunda saptanacağına belirlenmesi de stratejik bir karardır. Çünkü bankaların performans değerlendirme süreci bankacılık sisteminde etkinliğin sağlanması için önemli bir aşamadır.

Diğer yandan, Türkiye gibi gelişen bir ekonomide, sermaye piyasasını temsil ederek, hem yatırımcılara ve işletmelere orta ve uzun vadeli yatırım imkânı sunan hem de finansman sağlama görevini yerine getiren yegâne kurum Borsa İstanbul (BİST)'dur. Geleceğin sermaye piyasaları arasında yer alarak çeşitli finansal varlıkların el değiştirmesinde aracılık üstlenen ve küresel entegre bir pazar yeri olma vizyonu ile faaliyetlerini sürdüren BİST' de, tüm yatırımcılar için güvenilir, şeffaf,

etkin, adil, yenilikçi, rekabetçi ve sürdürülebilir bir işlem platformu sağlama misyonunun yerine getirilebilmesi ise bilgi üretimi ve akışı ile mümkün olmaktadır. Dolayısıyla BİST bünyesinde oluşturulan endeksler vasıtasıyla yatırımcıların piyasada oluşan hareketleri takip edebilmeleri sağlanmaktadır. Bu endekslerden bir tanesi de BİST Banka Endeksi' dir. Banka endeksinde toplam 13 adet banka işlem görmektedir. Ancak bunların 10 adedi ticari mevduat bankaları olup, diğer işlem gören bankalar yatırım ve kalkınma bankası niteliğine haizdirler. Bununla birlikte, BİST Banka Endeksi'nde işlem gören ticari bankaların aktif büyüklükleri, Türkiye'de faaliyetlerini sürdüren bankaların aktif büyüklüğü olarak yaklaşık %70' ini temsil edebilme ölçüsüne sahiptir (TBB, 2018) ve sektöre ilişkin genel bir değerlendirme yapabilme açısından da bu oran oldukça önemlidir.

Bu noktadan hareketle hem finansal piyasalarda bu sektörde faaliyet gösteren ticari bankalara yatırım yapmayı planlayan potansiyel tasarruf sahiplerine yol göstermek hem de başta sektördeki hissedar ve yöneticiler olmak üzere tüm ilgililere bilgi aktararak, finans yazınına katkı sağlamak amacıyla bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada, BİST Banka Endeksi'nde faaliyet gösteren ticari bankaların performansları CAMELS Derecelendirme Analizi yöntemi ile test edilmiş ve ulaşılan bulgulara da takip eden bölümlerde detaylı olarak yer verilmiştir.

4.2. Araştırmanın Veri Seti ve Kapsamı

BİST Banka Endeksi' nde işlem gören ticari bankaların finansal performanslarının CAMELS Derecelendirme Analizi ile araştırıldığı çalışmada ilk olarak, BİST' de işlem gören 10 ticari bankaya ilişkin veriler, bankaların finansal tablolarından yararlanılarak elde edilmiştir. 2008-2017 yıllarını kapsayan bu veriler ise Kamuyu Aydınlatma Platformu (<https://www.kap.org.tr>)'nun resmi internet sitesinden temin edilmiş ve CAMELS Derecelendirme Analizi yöntemi aşamaları çerçevesinde tüm analizler sıra ile yapılmıştır. Küresel finans krizi sonrası gelişmelerin bankalar üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amacıyla da çalışmaya 2008 yılı verileri ile başlanılmasına karar verilmiştir.

Bununla beraber, çalışmada yer alan ticari bankaların isimlerini ve BİST kodlarını gösteren bilgilere aşağıdaki Tablo 4.1' de verilmiştir. Çalışmada yer alan

finansal oranların seçimi ile ağırlıklarının belirlenmesi sürecinde ise finans yazınında yaygın olarak kullanılan oranlar dikkate alınmıştır. Finansal performanslar ve hesaplamaların yapılmasında kullanılan 19 adet finansal oran ile söz konusu oranların performans ölçümündeki ağırlıklarına ilişkin bilgilere ise aşağıdaki Tablo 4.2’ de yer verilmiştir. Ancak, çalışma kapsamı ticari bankaların CAMELS değerleri ile sınırlandırıldığından, Tablo 4.1’ de yer almasına karşın ticari banka olma özelliğini taşımayan yatırım ve kalkınma bankaları çalışma kapsamından çıkarılmıştır.

Tablo 4.1: BİST Banka Endeksinde İşlem Gören Bankalar ve BİST Kodları

Banka İsimleri	BİST Kodları
Akbank T.A.Ş.	AKBNK
<i>Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.</i>	<i>ALBRK</i>
Denizbank A.Ş.	DENIZ
ICBC Turkey Bank A.Ş.	ICBCT
QNB Finansbank A.Ş.	QNBFB
Şekerbank T.A.Ş.	SKBNK
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	GARAN
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	HALKB
Türkiye İş Bankası A.Ş.	ISCTR
<i>Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.</i>	<i>KLNMA</i>
<i>Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.</i>	<i>TSKB</i>
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	VAKBN
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	YKBNK

Tablo 4.2: Analiz Kapsamında Kullanılan Finansal Oranlar ve Ağırlıkları

CAMELS Bileşenleri ve Finansal Oranlar	İlişki Yönü	Ağırlık
(C) Sermaye Yeterliliği		%20
Sermaye Yeterlilik Oranı (SYO1)	+	%25
Özkaynak / Toplam Pasif (SYO2)	+	%25
(Özkaynaklar-Duran Aktif) / Toplam Aktif (SYO3)	+	%25
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar) (SYO4)	+	%25
(A) Aktif Kalitesi		%20
Krediler / Toplam Aktif (AK1)	+	%25
Duran Varlıklar / Toplam Aktif (AK2)	-	%25
Takipteki Krediler / Toplam Krediler (AK3)	-	%25
Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Aktifler (AK4)	+	%25
(M) Yönetim Kalitesi		%10
Takipteki Krediler / Toplam Krediler (YK1)	-	%30
Şube Başına Net Kâr (YK2)	+	%40
Şube Başına Toplam Mevduat (YK3)	+	%30
(E) Kârlılık		%15
Net Kâr / Toplam Aktif (K1)	+	%25
Net Kâr / Özkaynak (K2)	+	%25
Toplam Faaliyet Gelirleri / Toplam Aktifler (K3)	+	%25
Net Dönem Kârı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye (K4)	+	%25
(L) Likidite		%20
Likit Aktif / Toplam Aktif (L1)	+	%50
Likit Aktif / (Kısa Vadeli Borçlar) (L2)	+	%50
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık		%15
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktif (SPD1)	-	%50
Yabancı Para Toplam Aktif / Yabancı Para Toplam Pasif (SPD2)	-	%50

4.3. CAMELS Derecelendirme Yöntemi Analizi İle Puanların Hesaplanması

Bankaların CAMELS Derecelendirme puanlarının hesaplanması için birbirini takip eden aşamalardan oluşan bir sürecin takip edilmesi gerekir. Bu süreç aşağıdaki Tablo 4.3' de gösterilmiştir.

Tablo 4.3: CAMELS Puanlarının Hesaplanma Süreci Aşamaları

İlişki Yönü	(a)	(+) ya da (-)
Ana Bileşene Verilen Ağırlık (%)	(b)	Toplam %100 olmak üzere ana bileşenlere (C, A, M, E, L, S) verilen ağırlık değerleri
Finansal Orana Verilen Ağırlık	(c)	Finansal oranlara ana bileşim toplamı %100 edecek şekilde ağırlıklar verilmesi
Referans Değeri	(d)	Belirli dönemde ilgili bankalar için hesaplanan finansal oranların aritmetik ortalama
Banka Değeri	(e)	Belirli dönem içindeki bankanın finansal oranı
Sapma Değeri	(f)	$(e/d)*100$
Ağırlıklı Değerler	(g)	İlişki Yönü (+) ise; $(f)-100$ İlişki Yönü (-) ise; $100-(f)$
CAMELS Puanı	(h)	$\Sigma(b*\Sigma h)$

Kaynak: Gizay Daver (2015); "Turkish Banking Sector Performance Analysis After the 2001 Crisis," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 61.

Tablo 4.3' den de görüldüğü üzere bankaların CAMELS Derecelendirme puanlarının hesaplanmasında öncelikli olarak bankaların belirli bir dönemdeki ilgili banka değerlerinin *aritmetik ortalamaları* alınmakta ve bu ortalamalardan faydalanılarak *referans değerleri* hesaplanmaktadır. Bir sonraki aşamada ise, bankalara ait değerler referans değerlerine bölünüp, 100 ile çarpılarak *endeks değerlerine* ulaşılmaktadır. İlerleyen aşamada ise *sapma değerleri* hesaplanmaktadır. Bu değerlerin hesaplanması sırasında ise ilişki yönü büyük önem arz etmektedir. Zira eğer ilişki yönü (+) ise, sapma değerinin hesaplanması sırasında bir önceki safhada bulunan endeks değerinden 100 çıkarılır. Ancak ilişki yönü (-) ise bu durumda da 100'den endeks değeri çıkarılarak sapma değerine ulaşılmaktadır. CAMELS puanına ulaşılmadan önceki son aşamada ise, finansal oranlara verilen ağırlık değerleri ile sapma değerleri çarpılmaktadır. Bu çarpma işlemi sonucunda CAMELS bileşenini oluşturan her bir finansal orana ait değerler toplanmakta ve toplama işlemi sonucunda elde edilen değer ile de CAMELS derecelendirme puanına ulaşılmaktadır. Tüm hesaplamalar yapıldıktan sonra, son adım da her bir bileşen için CAMELS derecelendirme notlarını atamak gerekmektedir. Zira CAMELS ifadesi, banka gözetim otoritelerinin, finansal kurumları altı faktöre göre derecelendirmek için kullandıkları tanınmış bir

uluslararası derecelendirme sistemidir. Dolayısıyla, denetim otoriteleri her bankaya bir ölçekte puan verir. Bu puanlama da bir (1) en iyi, beş (5) puan ise her faktör için en kötü olarak kabul edilir. Bu nedenle, Finansal Kurumlar Derecelendirme Sistemi standartlarına göre tek tip CAMELS derecelendirme notu hesaplanmalıdır. Söz konusu tek tip notun hesaplanmasında kullanılan ölçüt ise aşağıdaki Tablo 4.4’de gösterilmektedir.

Tablo 4.4: Performans Puanının CAMELS Derecelendirme Notuna Dönüşümü

Performans Puanı	CAMELS Derecesi
$[(-\infty) - (-30)]$	5
$[(-30) - (-10)]$	4
$[(-10) - (+10)]$	3
$[(+10) - (+30)]$	2
$[(+30) - (+\infty)]$	1

Kaynak: Gizay Daver (2015); “*Turkish Banking Sector Performance Analysis After the 2001 Crisis*,” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 61.

4.4. Analize İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, pay senetleri Borsa İstanbul A.Ş.’ de işlem gören 10 adet mevduat bankasının 2008-2017 dönemine ait hesaplanmış CAMELS puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları ayrı ayrı değerlendirilerek analiz edilmiştir. Bununla birlikte, çalışmanın bundan sonraki kısmında analizlerin değerlendirilmesi sürecinde kolaylık olması amacıyla bankaların BİST kodları kullanılacaktır.

Analizlere ilk olarak çalışmada yer alan 2 adet Kamu Sermayeli Banka’dan başlanmıştır. Bu bankalardan biri Türkiye Halk Bankası A.Ş. (HALKB) diğeri ise Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. (VAKBN)’ dir. HALKB’ ye ait analiz sonuçlarına ilişkin ana ve alt bileşenler Tablo 4.5’ de, diğeri bir Kamu Sermayeli Banka olan VAKBN’ ye ait verilere ise 4.6’ da yer verilmiştir.

Tablo 4.5: Türkiye Halk Bankası A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş. (HALKB)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	-4,80	-5,28	-4,18	-3,54	-2,74	-2,73	-2,43	-0,55	-2,00	-2,81
SYO1	13,9	15,8	15,4	13,8	15,3	13,3	12,7	13,0	12,5	13,5
SYO2	0,08	0,10	0,10	0,09	0,11	0,09	0,10	0,10	0,09	0,08
SYO3	0,06	0,08	0,08	0,08	0,09	0,08	0,09	0,08	0,08	0,07
SYO4	0,09	0,11	0,12	0,11	0,12	0,11	0,12	0,12	0,10	0,10
(A) Aktif Kalitesi	-1,40	1,13	0,77	0,92	0,38	0,31	1,42	1,55	-0,69	1,07
AK1	0,51	0,53	0,61	0,61	0,60	0,60	0,65	0,67	0,67	0,66
AK2	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01

AK3	0,05	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03
AK4	0,36	0,35	0,28	0,26	0,22	0,20	0,17	0,15	0,14	0,16
(M) Yönetim Kalitesi	0,61	1,30	1,44	1,57	2,56	1,16	0,53	2,09	0,05	0,97
YK1	0,05	0,05	0,04	0,03	0,03	0,01	0,02	0,03	0,03	0,03
YK2	1633	2489	2599	2628	3219	3252	2541	2453	2634	4180
YK3	64,7	65,7	77,2	85,9	97,4	114	115	128	155	199
(E) Kârlılık	-1,36	7,20	7,90	8,90	10,6	10,3	7,30	10,1	5,03	7,76
K1	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
K2	0,02	0,29	0,25	0,24	0,23	0,21	0,14	0,12	0,12	0,16
K3	0,05	0,07	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
K4	0,81	1,33	1,47	1,62	2,11	2,28	1,83	1,86	2,03	3,24
(L) Likidite	-8,66	-9,53	-6,62	-6,35	-4,08	0,12	-0,65	-5,04	-2,72	-1,44
L1	0,15	0,16	0,18	0,20	0,23	0,30	0,30	0,20	0,21	0,23
L2	0,17	0,19	0,22	0,24	0,28	0,28	0,25	0,25	0,26	0,29
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,25	1,92	1,97	2,05	2,18	-0,25	1,62	1,27	0,73	0,21
PRD1	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02
PRD2	0,87	0,90	0,95	0,97	0,98	0,92	0,98	0,97	0,98	0,97
CAMELS Puanı	-15,4	-3,3	1,3	3,6	8,9	8,9	7,8	9,4	0,4	5,8
CAMELS Derecelendirme Notu	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3

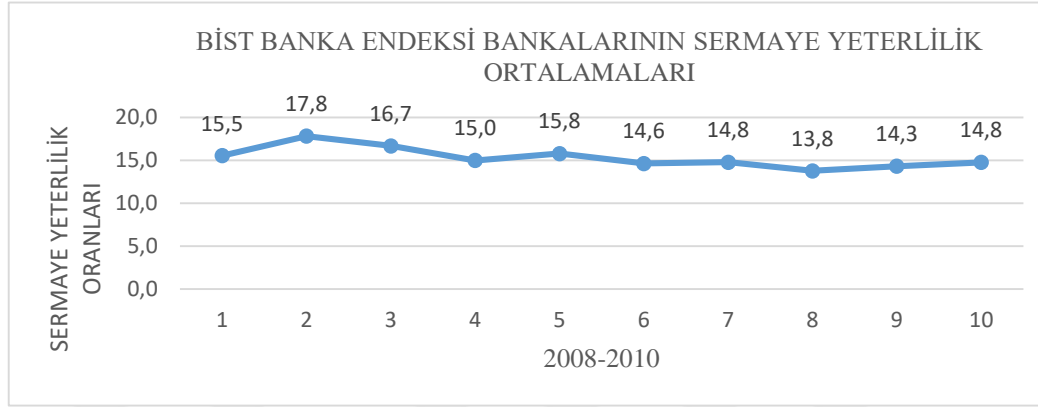
Bilindiği üzere bankaların düzenleme ve denetleme faaliyetlerini yürütmekle görevlendirilen kuruluşlar, bankaların risk seviyelerini ölçme ve değerlendirme amacıyla, CAMELS Derecelendirme Sistemi'nden faydalanmaktadır. CAMELS derecelendirme notu ile sonuçlanan bu sistem ise 6 faktörün bileşimi ile oluşmaktadır ki, bu faktörlerden ilki (C) ile sembolize edilen *Sermaye Yeterliliği* (Capital Adequacy) faktörüdür.

Tablo 4.5' den görüldüğü üzere, HALKB' nin 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, 2016 yılında en düşük değer olan %12,5'e düşmüş iken, 2009 yılında ise %15,8' lik değer ile en yüksek performansa ulaşmıştır. Bununla birlikte, özellikle Basel II Kriterleri'nin en önemli özelliği olan sermaye yeterlilik oranının %8' in altına düşmemesi gerekliliğine ilişkin koşulları HALKB 2008-2017 yıllarının tamamında sağlamıştır. Ayrıca, HALKB 'nin 10 yıllık süreç içerisinde sermaye yeterlilik oranının genellikle pozitif bir seyir izlediği görülmektedir ki, özellikle 2008 küresel finans krizi sonuçlarının, bankalar üzerindeki olumsuz etkilerini göz önünde bulundurulduğunda, ulaşılan sermaye yeterlilik oranları oldukça iyi değerlerdir.

Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları aşağıdaki Grafik 4.1' deki gibidir. Ancak, HALKB' nin sermaye yeterlilik oranı her ne kadar %8 kriterinin üstünde olsa da, endekste yer alan ticari bankaların 10 yıllık sürecin her bir yılındaki sermaye yeterlilik ortalamalarının (Grafik 4.1) altında bir performans sergilemiştir. Diğer yandan, özellikle 2012 yılından itibaren bankanın

sermaye yeterlilik oranında her ne kadar bir düşme yaşanmış olsa da, Tablo 4.5’deki oranlar ile (2016, 12,5 iken 2017 yılında 13,5) 2017 yılı itibariyle bir toparlanma sürecine girildiği de açıkça gözlemlenebilmektedir.

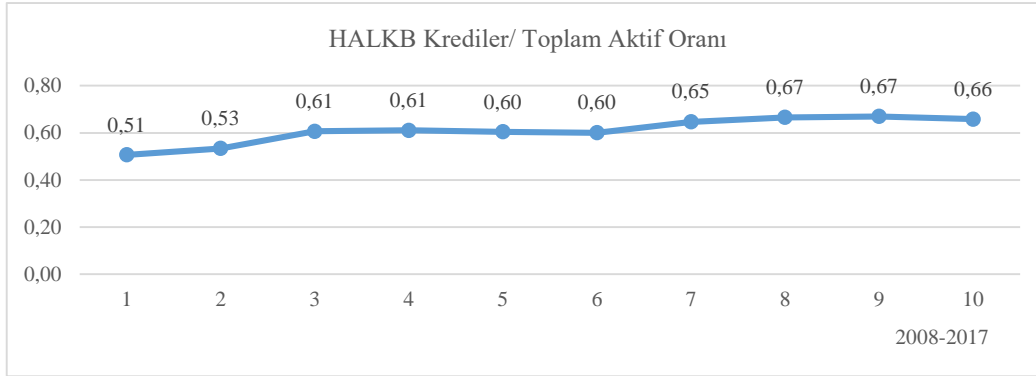
Grafik 4.1: Bankacılık Sektörü Sermaye Yeterlilik Oranları (2008-2017)

Bankaların kurumsal kredi kalitesini kapsayan ve bankaların kazanç elde etme gücünü gösteren ve CAMELS derecelendirme notunun hesaplanmasında göz önünden bulundurulmuş ikinci faktör ise (A) ile sembolize edilen *Aktif Kalitesi* (Asset Quality)’dir. HALKB ’nin aktif kalitesi ise genel olarak pozitif değerler almıştır. Sadece 2008 ve 2016 yıllarında negatif değerler söz konusudur. Ancak 2016 yılında ortaya çıkan düşük negatif değer (-0,69), 2017 yılında bertaraf edilmiştir.

Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi *krediler/toplam aktif* oranıdır. Ancak bu oranı tek başına değil *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz etmek daha doğru sonuçlar vermektedir. Genel ölçüler üzerine tam bir görüş birliği bulunmamakla birlikte, *krediler/toplam aktif* oranının %50’ nin altına düşmemesi, %65’ i ise aşmamasının uygun olacağı görüşü ağırlıklı görüştür. Zira söz konusu oranın %50’ nin altına düşmesi, bankanın temel işlevi olan kredi vermeyi yeterince yerine getiremediğini; %65’ in üstüne yükselmesi de likiditeye gereken önemin verilmediğini gösterebilir (Akgüç, 2012: 521). Çalışmada, HALKB’ nin hesaplanan değerlerine baktığımızda (Grafik 4.2) *krediler/toplam aktif* 2008 yılında (0,51) iken 2015 ve 2016 yıllarında ise en yüksek değer olan (0,67) seviyesi sınırlarına ulaştığını görüyoruz. Bu durum bankanın açtığı kredilerin miktarında bir artış trendi olduğunu göstermektedir.

Grafik 4.2: HALKB Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Aynı zamanda 2008 yılında *takipteki krediler/toplam krediler* oranı (0,05) iken 2017 yılında bu oran (0,03)' e düşmüştür. Başka bir ifadeyle, işletmenin kullandığı kredi miktarı artarken, takipteki kredilerin oranı ise düşmektedir. Dolayısıyla bankanın hem kredi hizmetlerini yerine getirmede ve tahsil etme de hem de kredi geri ödeme gücü açısından daha kaliteli bir müşteri portföyüne ulaşma da başarılı bir performans sergilediğinin bir işaretidir ki, çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarında endeks bankaları ile uyumludur.

Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, HALKB için yatay bir seyir görülmektedir. Ancak endeks bankalarının ortalaması ile kıyaslandığında HALKB' in özellikle *şube başına net kâr* oranları 10 yıllık süreçte daha yüksek değerlere ulaşmıştır. Bu durum etkin bir yönetim performansı olduğunun bir işaretidir.

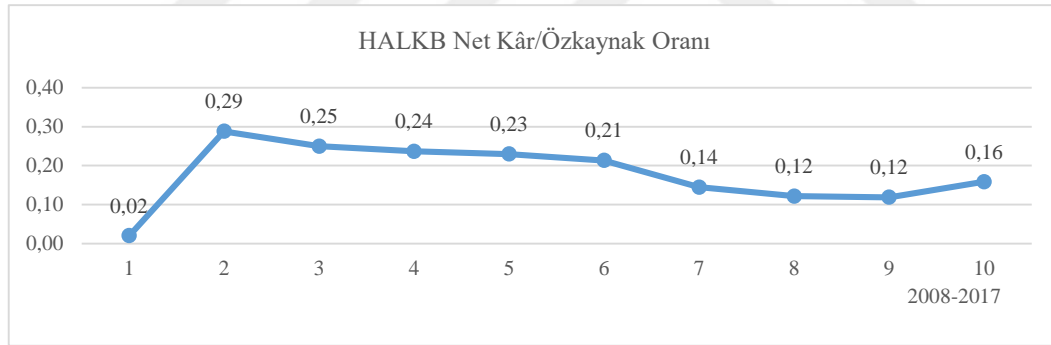
Bankaların kurumsal gelirlerinin ne kadar istikrarlı olduğunu gösteren ve CAMELS derecelendirme notunun hesaplanmasında göz önünde bulundurulmuş dördüncü faktör, (E) ile sembolize edilen *Kârlılık* (Earnings)'dir. HALKB 'nin kârlılığa ilişkin referans değerleri 2008 yılı (-1,36) haricinde çalışma dönemi boyunca hep pozitif değerler almıştır. Kârlılık faktörünün hesaplanmasında kullanılan *net kar/toplam aktif* ile *toplam faaliyet gelirleri/toplam aktif* oranları çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarını kapsayan 10 yıllık süreçte yatay bir eğilim izlemiştir.

Bununla birlikte, tüm işletmeler için olduğu gibi bankalar içinde *öz sermaye kârlılık* oranı en önemli göstergelerden biridir. Zira güncel finansal yönetimin amacı gereği bankaların birincil amaçları da hissedarlarının piyasa

değeri veya bankanın piyasa değerini maksimize etme amacı ile uyumludur. Bu durum bankanın finansal kaldıraçtan yararlanma kabiliyeti ile de yakın ilişkilidir. HALKB' in yıllar itibariyle öz sermaye kârlılık oranları incelendiğinde pozitif referans değerlerine ulaşıldığı Tablo 4.5' den görülebilmektedir. Çalışma döneminde HALKB' in öz sermaye kârlılığına ilişkin referans değeri 2012 yılında (10,6) ile en yüksek değere ulaşmıştır. Ancak, 2016 yılında bu değer her ne kadar (5,03)' e düşse de izleyen yılda çabuk bir toparlanma ile referans değeri (7,76) seviyesine yükselmiştir.

Diğer yandan, endeks bankalarının endeks verilerinden yararlanılarak ulaşılan sonuçlara göre en yüksek oran (0,18)' lik bir değerle 2009 yılında gerçekleşirken, en düşük değer (0,09) ise 2016 yılında gözlemlenmiştir. Ancak Grafik 4.3 incelendiğinde çalışma kapsamına ilişkin dönemde HALKB' nin öz sermaye kârlılık oranları endeks bankalarına kıyasla daha yüksek değerde seyretmektedir.

Grafik 4.3: HALKB Net Kâr/Özkaynak Oranı (2008-2017)

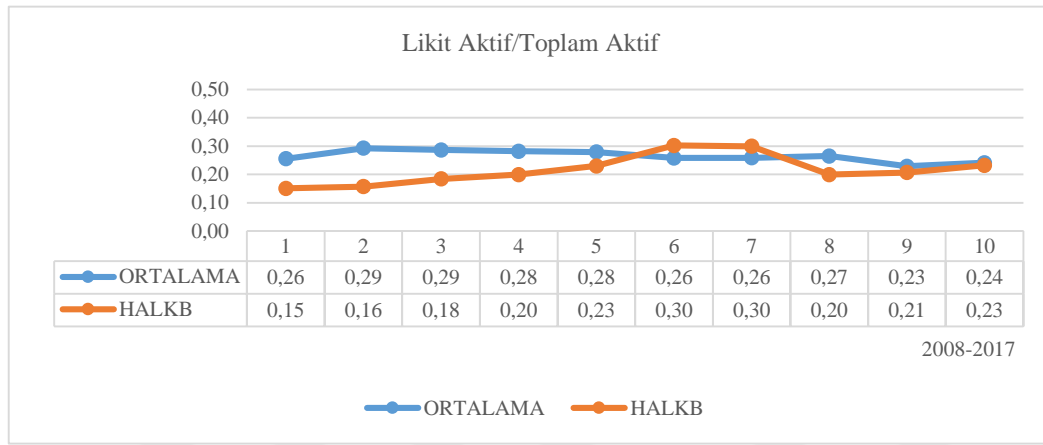

Bankaların aktiflerini kolay ve değer kaybı yaşamadan ne kadar hızlı bir şekilde nakde dönüştürebildiklerini ölçen ve CAMELS derecelendirme notunun hesaplanmasında göz önünden bulundurulmuş beşinci faktör, (L) ile sembolize edilen *Likidite* (Liquidity)' dir. HALKB ' nin likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 2013 yılı (0,12) haricinde çalışma dönemi boyunca hep negatif değerler almıştır.

Likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan *likit aktif/toplam aktif* ile *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* oranlarına ilişkin referans değerleri çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarını kapsayan 10 yıllık süreçte (0,15-0,30) bandında düşük oynaklık gösteren bir seyir izlemiştir. Bununla birlikte, HALKB' in likidite

değerlerinin negatif olması bankanın atıl likit varlık miktarının az olduğunun bir göstergesidir. Ancak düşük likidite ekonomik dalgalanmaların olduğu dönemlerde bankaları riskli hale getirmekte, likidite sorununa bağlı iflas riski ile karşı karşıya bırakabilmektedirler. Nitekim, Grafik 4.4’ den de görüldüğü üzere çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarında HALKB’ nin toplam aktifleri içerisindeki likit aktiflerinin oranları, 2013 ve 2014 yılları haricinde endeks bankalarına ilişkin ortalama likidite oranlarının altında seyretmiştir.

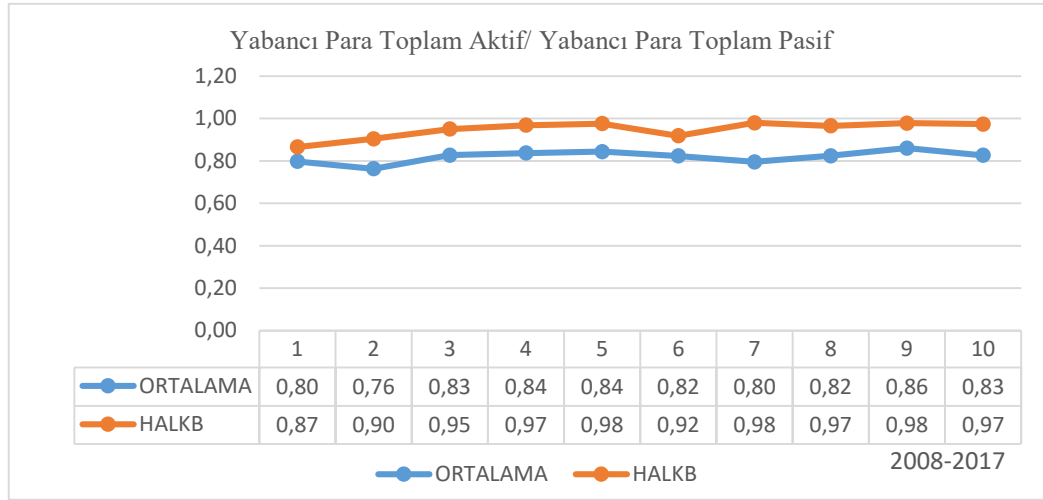
Grafik 4.4: HALKB Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Bankaların piyasa risklerine karşı duyarlılıklarını ve CAMELS derecelendirme notunun hesaplanmasında göz önünde bulundurulmuş altıncı ve son faktör, (S) ile sembolize edilen *Piyasa Riskine Duyarlılık (Sensitivity)*’dir.

Temel olarak bankaların faiz oranlarındaki değişimler gibi piyasalarda meydana gelen ani oynaklıklar karşısında kazançlarında oluşabilecek farklılıkların araştırıldığı bu faktör ile elde edilen sonuç veya puanların düşük olması tercih edilmektedir. Burada en önemli oran yabancı para aktiflerin yabancı para pasiflere oranıdır. Genel itibari ile bu oranın 1 olması beklenir. Piyasadaki döviz kurlarındaki oynamalarda meydana gelebilecek zararları minimum düzeyde tutmak ve olası daha büyük dalgalanmalarda riski azaltmak adına oldukça önemli bir orandır.

Grafik 4.5: HALKB Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif Oranı (2008-2017)

Yukarıdaki Grafik 4.5’ den de görüldüğü üzere, HALKB’ nin piyasa risklerine karşı duyarlılığı endeks bankalarının ortalamalarına kıyasla daha yüksektir.

Çalışmanın bu kısmında, analizlere kamu sermayeli bankalardan diğeri olan Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. (VAKBN) ile devam edilmiş olup, VAKBN’ ye ait analiz sonuçları ise aşağıdaki Tablo 4.6’ da gösterilmiştir:

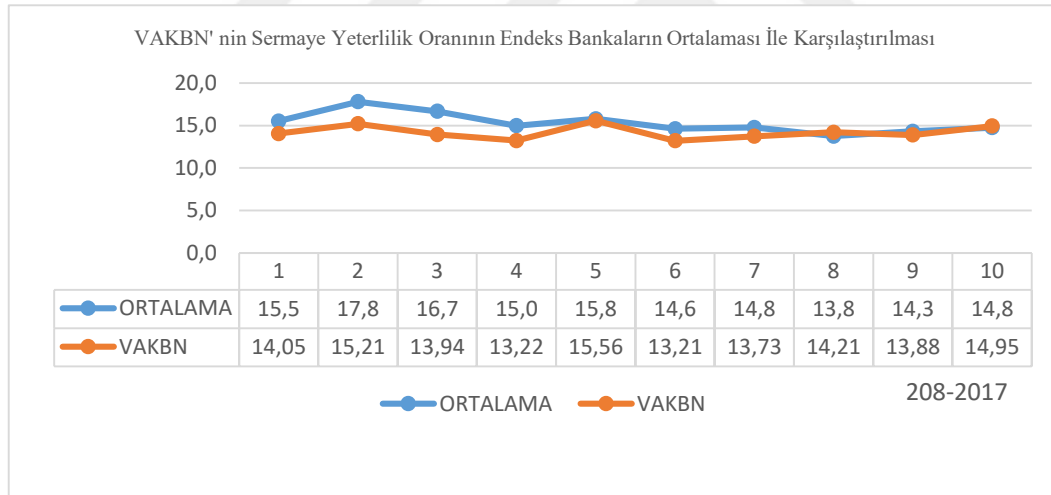
Tablo 4.6: Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O’ nun 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O. (VAKBN)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	-0,85	-3,16	-3,11	-2,14	-1,93	-3,17	-2,95	-1,15	-1,09	-1,56
SYO1	14,1	15,2	13,9	13,2	15,6	13,2	13,7	14,2	13,9	15,0
SYO2	0,11	0,11	0,11	0,10	0,11	0,09	0,09	0,09	0,09	0,08
SYO3	0,09	0,10	0,10	0,09	0,10	0,08	0,09	0,08	0,08	0,08
SYO4	0,13	0,14	0,14	0,12	0,13	0,11	0,11	0,11	0,11	0,10
(A) Aktif Kalitesi	24,64	-2,23	1,01	0,42	0,53	-0,94	-1,93	-1,16	-1,94	-1,22
AK1	0,57	0,51	0,58	0,62	0,64	0,63	0,65	0,66	0,68	0,66
AK2	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01
AK3	0,52	0,03	0,06	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
AK4	0,22	0,28	0,24	0,21	0,17	0,16	0,15	0,14	0,13	0,12
(M) Yönetim Kalitesi	16,92	1,07	0,77	1,15	0,72	0,29	1,19	1,59	0,92	1,55
YK1	0,52	0,03	0,06	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
YK2	1542	2375	1782	2001	1913	1895	2031	2036	3022	4333
YK3	70,7	81,9	75,0	89,6	90,4	94,9	103	119	134	168
(E) Kârlılık	-3,34	-1,40	-2,90	-1,40	-3,14	-1,65	-0,10	1,79	2,72	3,76
K1	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
K2	0,14	0,17	0,13	0,14	0,12	0,13	0,12	0,10	0,14	0,17
K3	0,06	0,07	0,06	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
K4	0,32	0,52	0,45	0,54	0,57	0,65	0,73	0,75	1,12	1,61
(L) Likidite	3,52	4,96	2,12	-2,46	-0,74	1,86	0,72	-1,34	-0,43	-2,39
L1	0,31	0,37	0,30	0,25	0,27	0,28	0,26	0,24	0,23	0,21
L2	0,37	0,45	0,37	0,31	0,35	0,36	0,34	0,32	0,30	0,28
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,06	0,90	-0,93	0,11	-0,15	0,59	-0,98	0,41	0,81	-0,14
PRD1	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
PRD2	1,00	0,97	0,96	1,01	0,94	0,97	0,92	0,95	0,96	0,94
CAMELS Puanı	40,94	0,14	-3,04	-4,32	-4,71	-3,01	-4,05	0,14	0,99	0
CAMELS Derecelendirme Notu	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Tablo 4.6' dan görüldüğü üzere, VAKBN' in 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, %13,2 oranının altına 10 yıllık süreç içerisinde hiç düşmemiştir. 2012 yılında ise en yüksek değer olan %15,6' ya ulaşmıştır. Bu verilere göre bankanın 10 yıllık dönemdeki sermaye yeterlilik oranları Basel II Kriterleri doğrultusundaki sermaye yeterlilik oranı olan %8' in oldukça üzerindedir. Ancak, VAKBN 'in referans değerleri incelendiğinde sermaye yeterliliğini temsil eden değerlerin 10 yıllık süreçte hep negatif olduğu gözlemlenmektedir.

Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları ile bir karşılaştırma yapıldığında ise VAKBN' in sermaye yeterlilik oranının endeks bankaları ortalamasının altında bir performans gösterdiği aşağıdaki Grafik 4.6' dan gözlemlenebilmektedir.

Grafik 4.6: VAKBN' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması

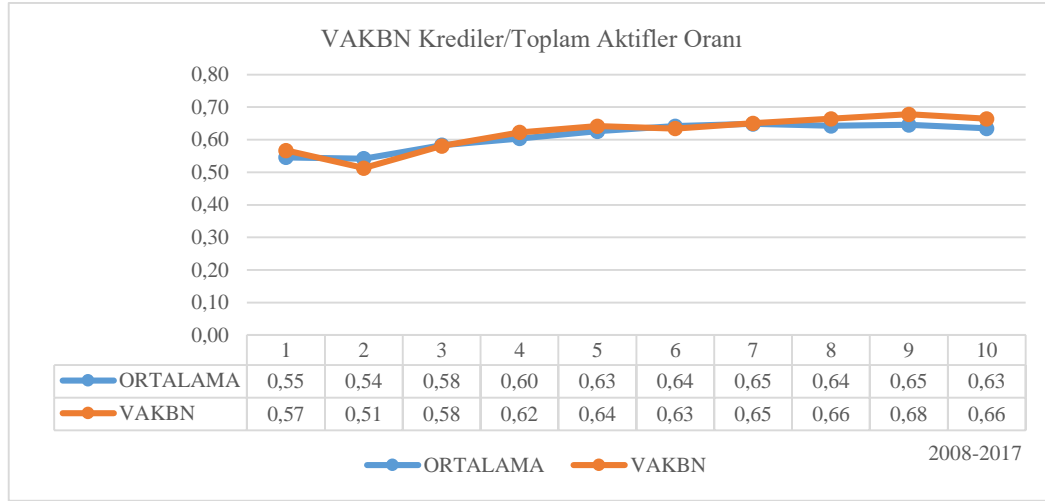

Diğer yandan, VAKBN 'in aktif kalitesine ilişkin referans değerlerine bakıldığında, 2012 yılından sonra sırasıyla; 2013 (-0,94), 2014 (-1,93), 2015 (-1,16), 2016 (-1,94), 2017 (-1,22) olmak üzere negatif değerler aldığı görülmektedir.

Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks bankaları ile karşılaştırılarak, bir değerlendirme yapıldığında ise; 2015, 2016 ve 2017 yıllarında her ne kadar bu oran 0,65 kritik üst limitin üzerinde seyretse de, endeks bankaları ortalamaları da benzer oranlardadır. Bu sonuçları aşağıdaki Grafik 4.7' de görmek

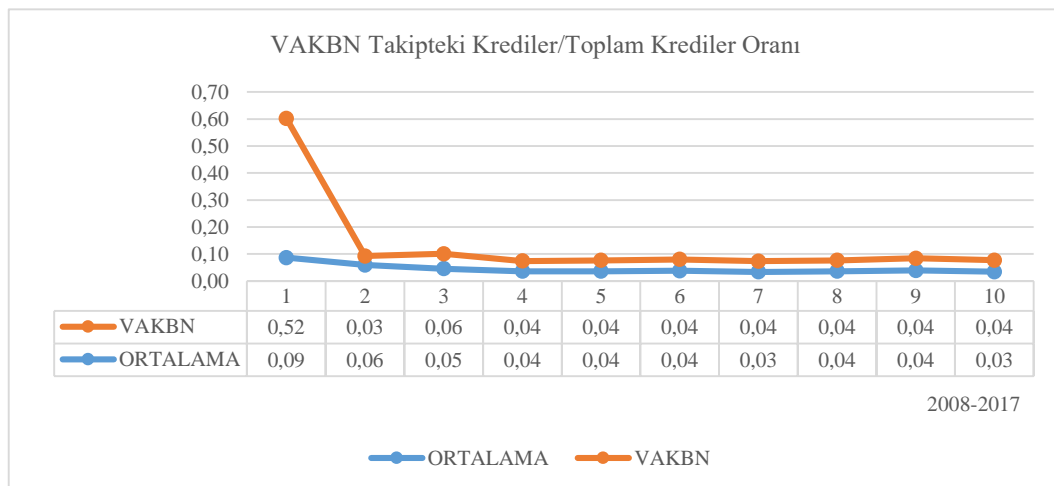
mümkündür. Grafik 4.7' den gözlemlenebileceği üzere endeks bankalarının ortalamaları ile VAKBN' in değerleri genel olarak bir paralellik göstermektedir. Dolayısıyla, VAKBN' in krediler/toplam aktif oranına ilişkin değerlendirme yapılırken, sonuçları genel ekonomik koşullar çerçevesinde değerlendirmek yapılan analiz açısından daha doğru olacaktır.

Grafik 4.7: VAKBN Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

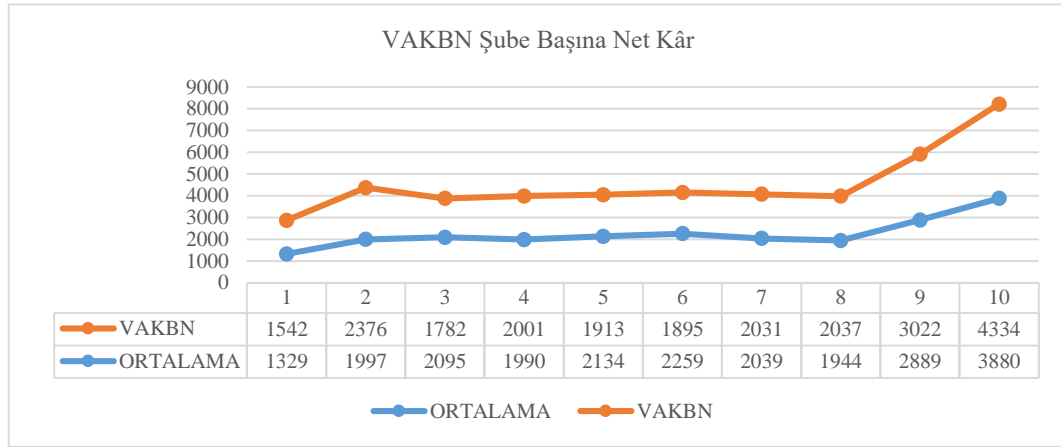
Bu oranın, *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz edilmesi bilindiği üzere daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki Grafik 4.8 incelendiğinde, 2008 ve 2009 yıllarında VAKBN' in takipteki kredi oranları endeks de yer alan tüm bankalardan daha düşük olduğu görülebilmektedir. Diğer yıllarda da endeks ortalaması ile paralel bir eğilim vardır. Dolayısıyla VAKBN' in aktif yönetimi performansının oldukça başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Grafik 4.8: VAKBN Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

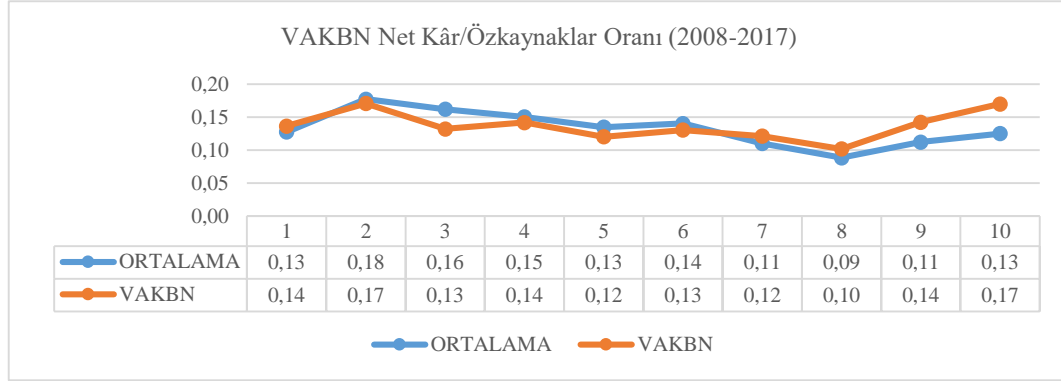
Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, VAKBN' in şube bazında kârlılığı çalışma kapsamındaki 10 yıllık süre boyunca hep endeks bankaların ortalama şube başına net kârları üzerinde seyretmiştir. Söz konusu verileri ise aşağıda yer alan Grafik 4.9' de görmek mümkündür. Bu değerler etkin bir yönetim performansı olduğunu ve rakiplerine kıyasla daha başarılı bir yönetim stratejisi benimsendiğini göstermektedir.

Grafik 4.9: VAKBN Şube Başına Net Kârları (2008-2017)

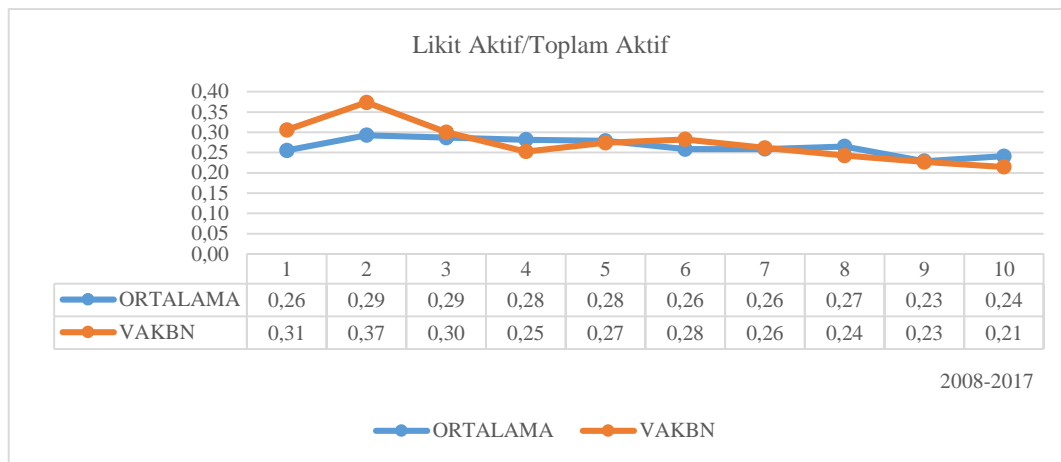
VAKBN' in kârlılığa ilişkin referans değerleri incelediğinde 2014 yılına dek referans değerlerinin hep negatif değer aldıkları görülmektedir. Ancak 2015, 2016 ve 2017 yıllarında negatif referans değerleri pozitif değerlere dönüşmüştür. Kârlılık faktörünün bileşenlerinden olan *net kâr/toplam aktif* ile *net kâr/öz kaynaklar* oranları bilindiği üzere banka kârlılık performanslarının değerlendirilmesi sürecinde en önem arz eden oranlar arasında yer almaktadırlar. Çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarında arasında VAKBN' in aktif kârlılık oranları, endeks bankalarının kârlılık oranları ile paralel bir süreç göstermektedir. Ancak aşağıdaki Grafik 4.10'da görüldüğü üzere VAKBN' in öz sermaye kârlılık oranları 2014 yılından sonra bir yükseliş eğilimine girmiş endeks bankaların ortalama değerlerinden daha yüksek bir kârlılık elde edilmiştir.

Grafik 4.10: VAKBN Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

VAKBN' in likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 10 yıllık çalışma döneminin yarısında negatif, yarısında ise pozitif değerler almıştır. Bununla birlikte, VAKBN' in likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan oranlardan ilki *likit aktif/toplam aktif oranıdır*. Diğeri ise *likit aktif/ kısa vadeli borçlar oranıdır*. Aşağıda yer alan Grafik 4.11 incelendiğinde, VAKBN' in toplam aktifleri içerisindeki likit değer oranlarının 2008-2013 döneminde endeks banka ortalamasının altında bir eğilim sergilediği gözlemlenmektedir. Aynı oran, 2014-2017 döneminde ise tam ters yönde bir trend ile yükselişe geçmiştir. Bankanın likidite pozisyonunu artırmasını, riski düşürücü bir strateji benimsediği ile ilişkilendirmek mümkündür.

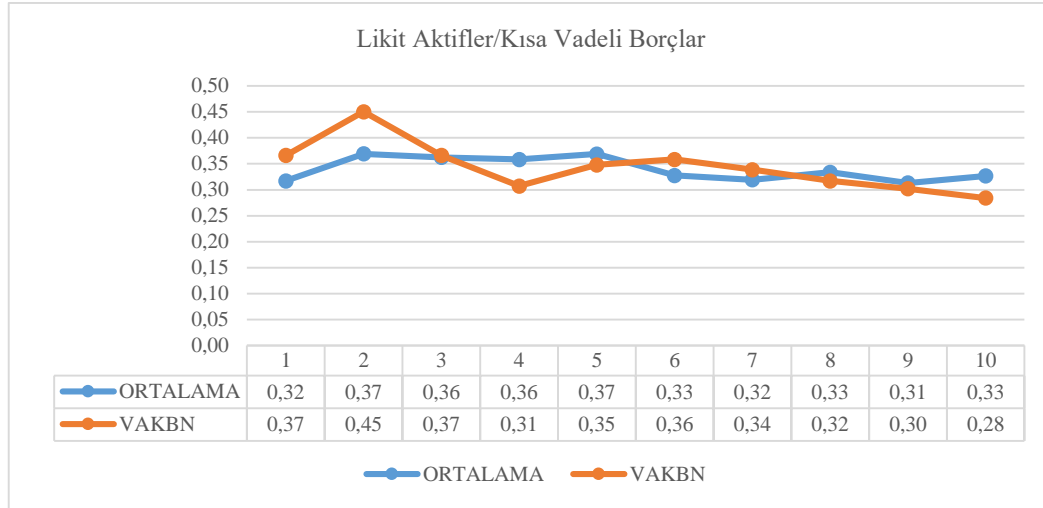
Grafik 4.11: VAKBN Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Öte yandan, VAKBN' in kısa vadeli yükümlülüklerini likit varlıkları ile karşılama oranına baktığımızda (Grafik 4.12), likit gücün yüksek olduğu yıllarda (2011, 2012, 2015, 2016, 2017) bankanın kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama

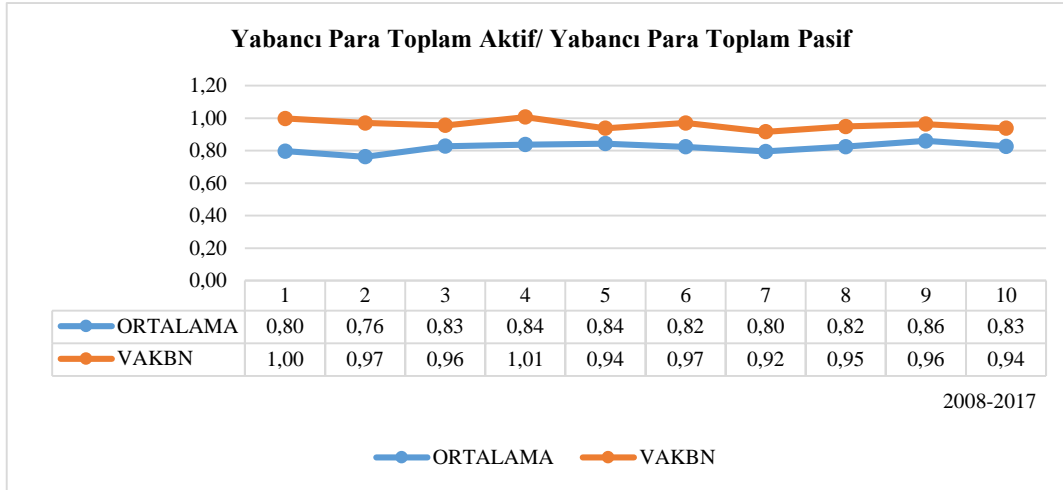
oranının bazı yıllarda sektör ortalamasının altında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, likidite mevcudunun düşüş gösterdiği bu dönemler her ne kadar risklilik artsa da, bankanın öz sermaye kârlılığı artış (Grafik 4.10) göstermiştir. Dolayısıyla bu durum risk ile getiri arasındaki doğrusal ilişkinin doğruluğunu da teyit eder niteliktedir.

Grafik 4.12: VAKBN Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

VAKBN' in piyasa risklerine olan dayanıklılığına bakacak olursak genellikle CAMELS puanının dalgalı bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz. Zira çalışma dönemi olan 2008-2017 yılları arasında genel olarak bir yıl pozitif değer alırken, diğer yıl negatif değer ortaya çıkmıştır (Tablo 4.6). Bununla birlikte, aşağıdaki Grafik 4.13'de bankanın yabancı aktiflerinin yabancı pasiflerine oranına baktığımızda bankanın 10 yıllık süreçte ulaştığı değerlerin yaklaşık 1'e yakın olduğu görülmektedir ki, bu durum bankanın olası döviz kuru risklerine karşı hazırlıklı olduğunun ve etkin bir risk yönetimi stratejisi benimsediğinin bir işaretidir.

Grafik 4.13: VAKBN Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

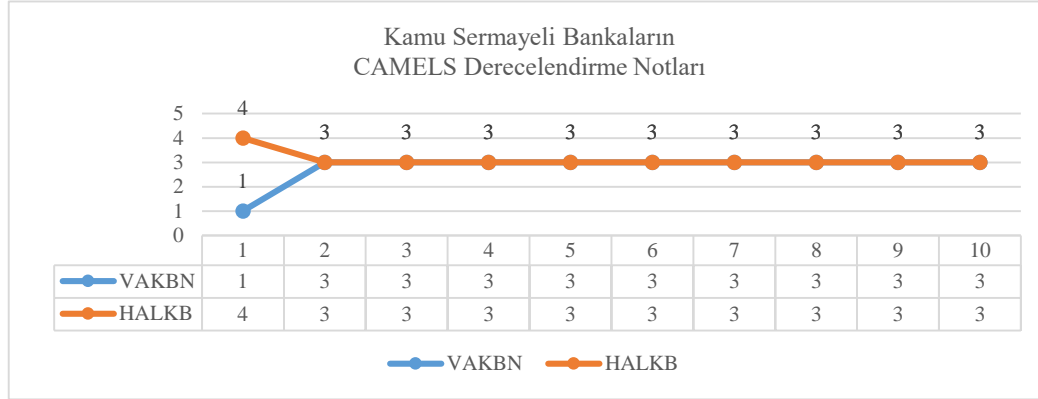

Nitekim BİST Banka Endeksi' nde işlem gören ve yukarıda analizleri yapılan kamu sermayeli bankaların (HALKB ile VAKBN) CAMELS Derecelendirme Notları referans değerlerinden yararlanarak elde edilen CAMELS puanları Tablo 4.4' de yer alan dönüşüm ölçütleri aracılığıyla hesaplanmış ve aşağıda yer alan Grafik 4.14' de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Grafik 4.14' den görüldüğü üzere VAKBN' in 2008 yılındaki CAMELS derecelendirme notu en yüksek değer olan "1" seviyesine yükselmiştir, ancak çalışma kapsamındaki diğer 9 yıllık süreçte CAMELS derecelendirme notu "3" seviyesine düşerek sabit bir hale gelmiştir. Bununla birlikte, HALKB' in CAMELS derecelendirme notu 2008 yılında kritik bir değer olan "4" iken, 2009 yılında daha iyi bir performans ile "3" seviyesine yükselmiştir. Ancak her iki kamu bankasının da performansları çalışma kapsamındaki 9 yıllık süreçte bir değişme göstermemiştir. Bilindiği üzere "1" notu her yönden güçlü bankayı temsil etmektedir ve her bir bileşenin 1 ya da 2 olması güçlü bir yapı için arzulanan seviyelerdir. "3" notu ise, söz konusu bankanın performansı ile ilgili sıkıntıları olduğunu, tatmin edici bir yapıda çalışmadığını ve olası ekonomik şoklara karşı yeterince dayanıklı olamayacağını bir göstergesidir. Diğer yandan, CAMELS derecelendirme notunun "4" olması, bankanın ciddi problemleri olduğunu, finansal ve yönetsel bozulmaların da yaşanabileceğini bu nedenle de performansın kötü bir yönde olduğunu gösterir. Her iki bankanın da CAMELS derecelendirme notu çalışma kapsamının 9 yıllık sürecinde "3" değerini almıştır.

Dolayısıyla her iki kamu bankası da düzenleme ve denetleme kuruluşlarının yakın gözetimine alınma eşiğinde oldukları anlamına gelmektedir.

Grafik 4.14: Kamu Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları

Analizlere Özel Sermayeli Bankalar ile devam edilmiştir. Bu bankalardan ilki Akbank T.A.Ş. (AKBNK)' tır ve AKBNK' a ilişkin referans değerleri ile alt bileşenlere ait verilere aşağıdaki Tablo 4.7' de yer verilmiştir.

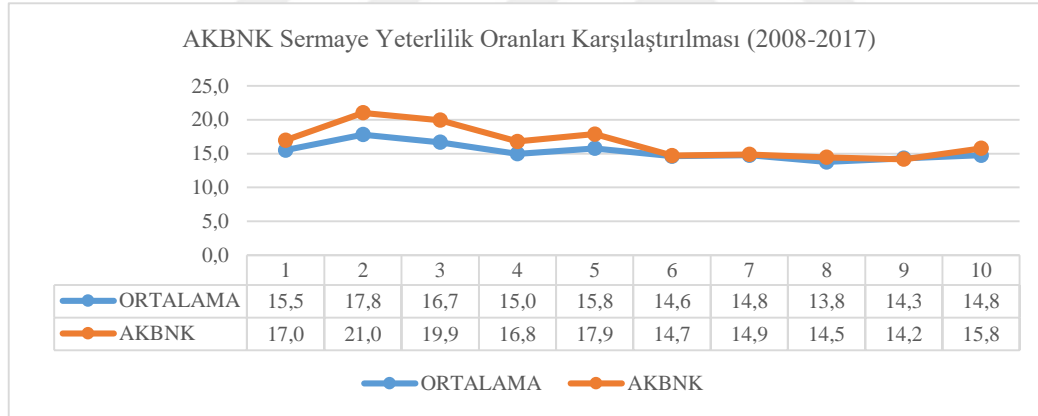
Tablo 4.7: Akbank T.A.Ş.'nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

AKBANK T.A.Ş. (AKBNK)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	3,85	3,30	4,32	3,29	2,63	0,79	1,33	2,46	2,62	4,14
SYO1	17,0	21,0	19,9	16,8	17,9	14,7	14,9	14,5	14,2	15,8
SYO2	0,13	0,15	0,16	0,13	0,14	0,11	0,12	0,11	0,11	0,12
SYO3	0,12	0,14	0,15	0,13	0,13	0,11	0,12	0,11	0,11	0,11
SYO4	0,16	0,18	0,19	0,16	0,17	0,13	0,14	0,13	0,13	0,14
(A) Aktif Kalitesi	1,65	-1,56	-2,14	-3,27	-4,10	-3,38	-3,22	-3,86	-4,43	0,33
AK1	0,52	0,42	0,47	0,53	0,57	0,60	0,62	0,61	0,61	0,61
AK2	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
AK3	0,03	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
AK4	0,76	0,48	0,44	0,33	0,29	0,24	0,23	0,23	0,21	0,21
(M) Yönetim Kalitesi	0,53	2,08	1,24	0,34	0,56	0,62	2,20	4,34	4,48	4,25
YK1	0,03	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
YK2	1964	3105	3129	2583	3124	3121	3409	3580	5772	7516
YK3	60,1	63,6	73,6	82,9	89,5	106	114	154	189	231
(E) Kârlılık	0,53	3,05	1,11	-1,10	-1,03	-0,08	2,06	3,64	4,34	3,44
K1	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02
K2	0,15	0,19	0,16	0,14	0,13	0,14	0,13	0,12	0,15	0,15
K3	0,06	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04
K4	0,57	0,91	0,71	0,60	0,75	0,77	0,84	0,81	1,21	1,51
(L) Likidite	-3,57	6,34	14,1	9,33	7,35	3,31	3,44	4,10	5,07	-0,87
L1	0,21	0,39	0,45	0,42	0,39	0,30	0,30	0,32	0,30	0,19
L2	0,26	0,48	0,58	0,52	0,50	0,38	0,38	0,40	0,38	0,37
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	-0,07	1,56	0,13	-1,15	-0,60	-0,62	-0,16	0,08	-3,01	0,21
PRD1	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,03
PRD2	0,96	0,95	0,86	0,79	0,89	0,82	0,87	0,92	0,95	0,85
CAMELS Puanı	2,91	14,8	18,8	7,44	4,80	0,65	5,64	10,8	9,06	11,5
CAMELS Derecelendirme Notu	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2

Tablo 4.7’ den görüldüğü üzere, AKBNK’ in 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, %14,2 oranının altına 10 yıllık süreç içerisinde hiç düşmemiştir. 2009 yılında ise en yüksek değer olan %21,0’ ya ulaşmıştır. Bu verilere göre bankanın 10 yıllık dönemdeki sermaye yeterlilik oranları Basel II Kriterleri doğrultusundaki sermaye yeterlilik oranı olan %8’ in oldukça üzerindedir. Bununla birlikte, AKBNK ’in referans değerleri incelendiğinde sermaye yeterliliğini temsil eden değerlerin 10 yıllık süreçte de hep pozitif değerler aldığı gözlemlenmektedir.

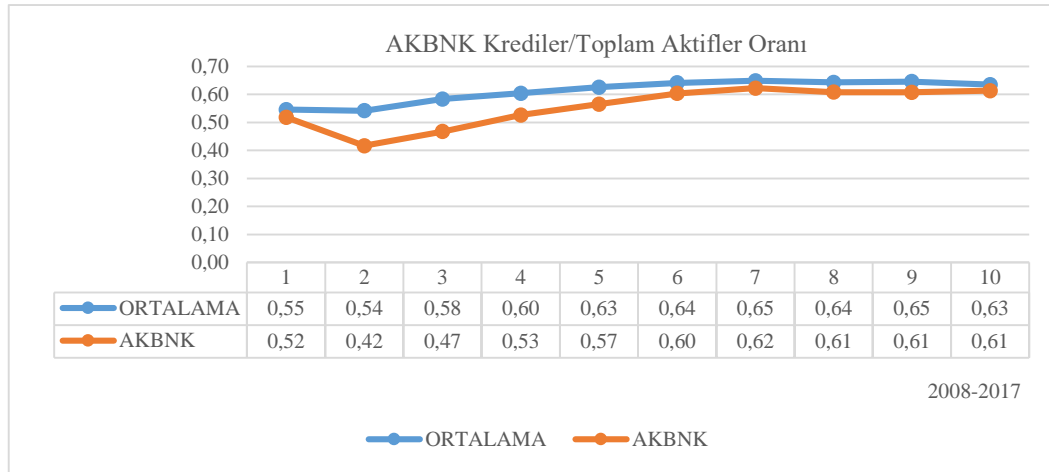
Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları ile bir karşılaştırma yapıldığında ise AKBNK’ in sermaye yeterlilik oranının endeks bankaları ortalamasının üstünde bir performans gösterdiği aşağıdaki Grafik 4.15’ den gözlemlenebilmektedir.

Grafik 4.15: AKBNK’ in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması

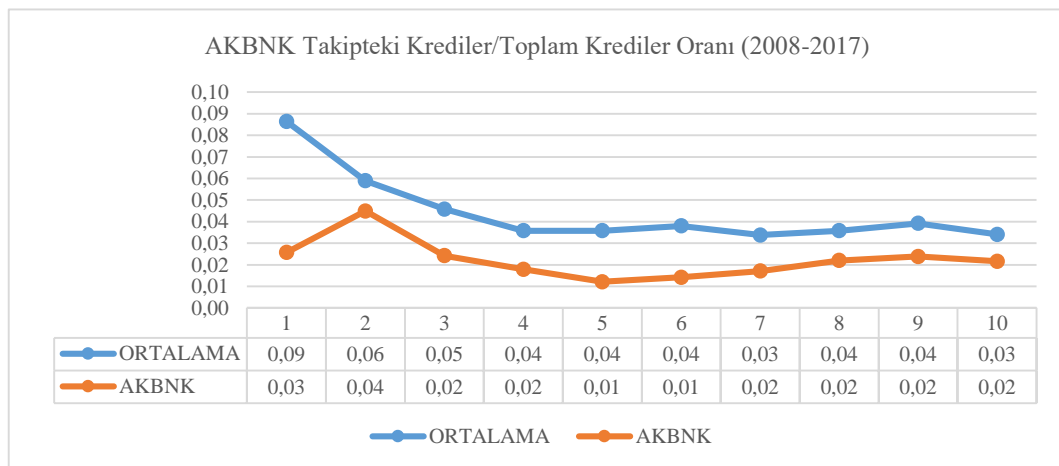
Diğer yandan, AKBNK’ in aktif kalitesine ilişkin referans değerlerine bakıldığında, 2009 ve 2017 yılları haricinde hep negatif değerler aldığı görülmektedir. Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks bankaları ile karşılaştırılarak, bir değerlendirme yapıldığında ise; AKBNK’ in çalışma döneminin tamamı olan 2008-2017 yılları arasında endeks bankaları ortalamalarının altında bir seyir izlediği görülmektedir. Bu sonuçları aşağıdaki Grafik 4.16’ de görmek mümkündür.

Grafik 4.16: AKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Bu oranın, *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz edilmesi bilindiği üzere daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki Grafik 4.17 incelendiğinde, çalışma döneminin tamamında (2008-2017) AKBNK' in takipteki kredi oranlarının endeks bankaları ortalamasından daha düşük değerler aldığı görülmektedir. AKBNK' in hem toplam aktifler içerisindeki kredilerin toplam aktifler içerisindeki payının endeks bankaları ortalamasından düşüktür hem de takipteki kredilerin toplam krediler içerisinde payları endeks bankaları ortalamalarının altındadır. Dolayısıyla AKBNK' in aktif yönetimi performansının oldukça başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

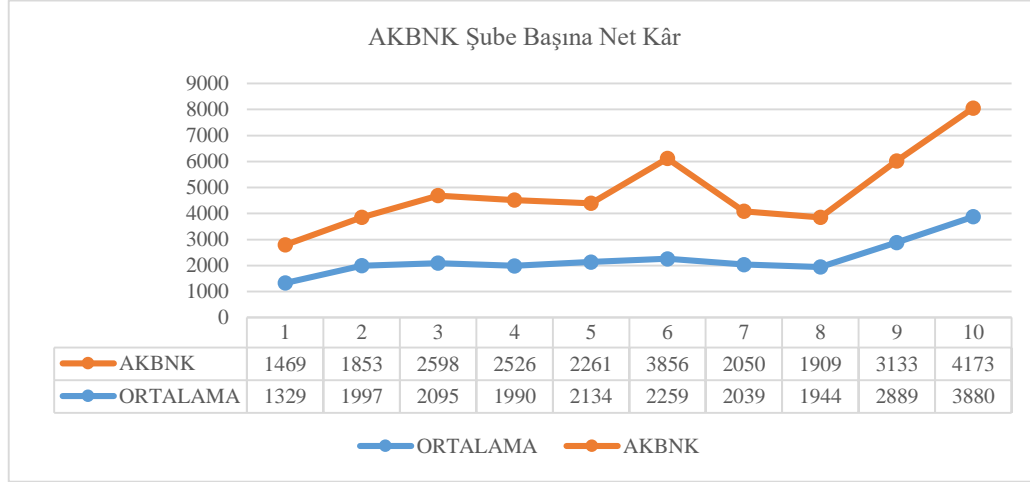
Grafik 4.17: AKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, AKBNK' in şube bazında kârlılığı çalışma kapsamındaki 10 yıllık süre boyunca hep endeks bankaların ortalama şube başına net kârları üzerinde seyretmiştir. Söz konusu verileri ise

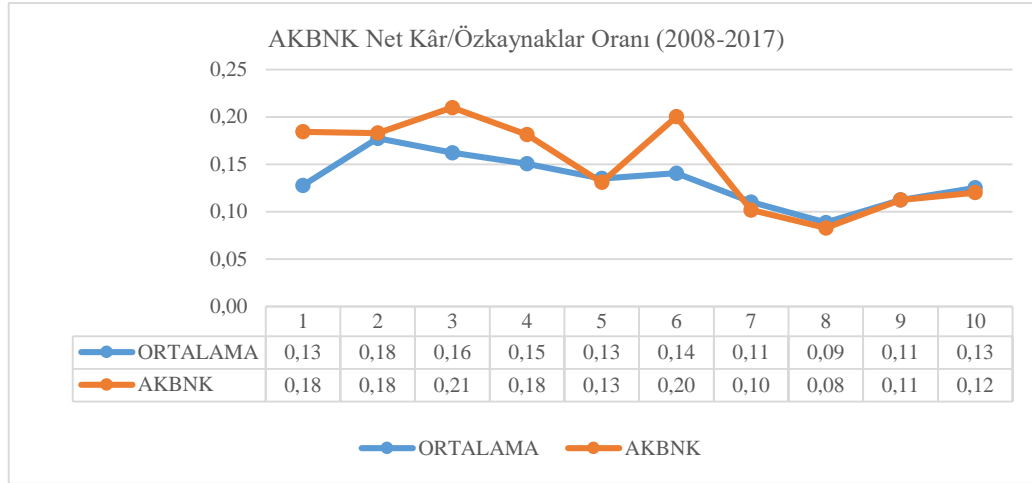
aşağıda yer alan Grafik 4.18’ de görmek mümkündür. Bu değerler etkin bir yönetim performansı olduğunu ve rakiplerine kıyasla daha başarılı bir yönetim stratejisi benimsendiğini göstermektedir.

Grafik 4.18: AKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017)

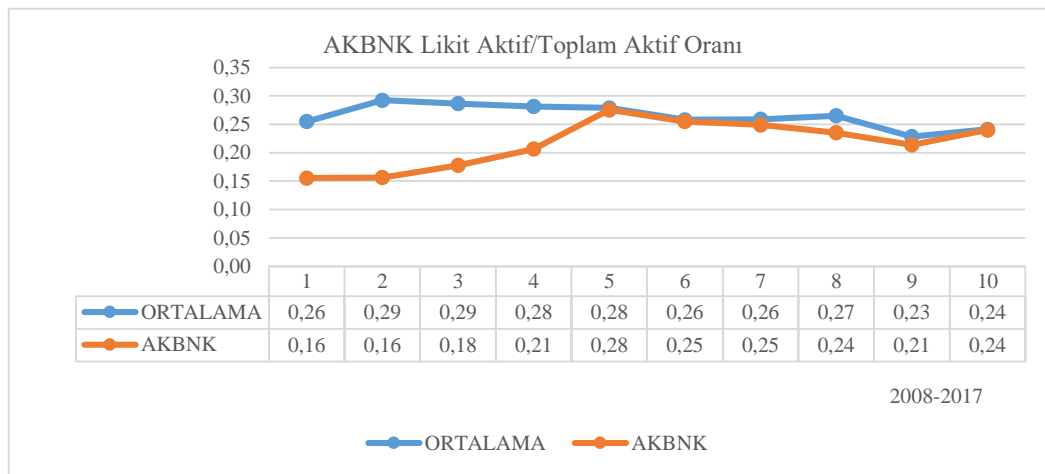
AKBNK’ in kârlılığa ilişkin referans değerleri incelediğinde 2011 (-1,10), 2012 (-1,03) ve 2013 (-0,08) yılları haricinde tüm referans değerlerinin pozitif değer aldıkları görülmektedir. Bununla beraber, kârlılık faktörünün bileşenlerinden olan *net kâr/toplam aktif* ile *net kâr/öz kaynaklar* oranları bilindiği üzere banka kârlılık performanslarının değerlendirilmesi sürecinde en önem arz eden oranlar arasında yer almaktadırlar. Çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarında arasında AKBNK’ in aktif kârlılık oranları, endeks bankalarının kârlılık oranları ile paralel bir süreç göstermektedir. Ancak aşağıdaki Grafik 4.19’ de görüldüğü üzere AKBNK’ in öz sermaye kârlılık oranları hemen hemen tüm çalışma dönemi boyunca endeks bankalarının ortalama öz sermaye kârlılıklarının üzerinde değerler almıştır ve özellikle 2014 yılından sonra da AKBNK’ in öz sermaye kârlılığı bir yükseliş trendine girmiştir.

Grafik 4.19: AKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

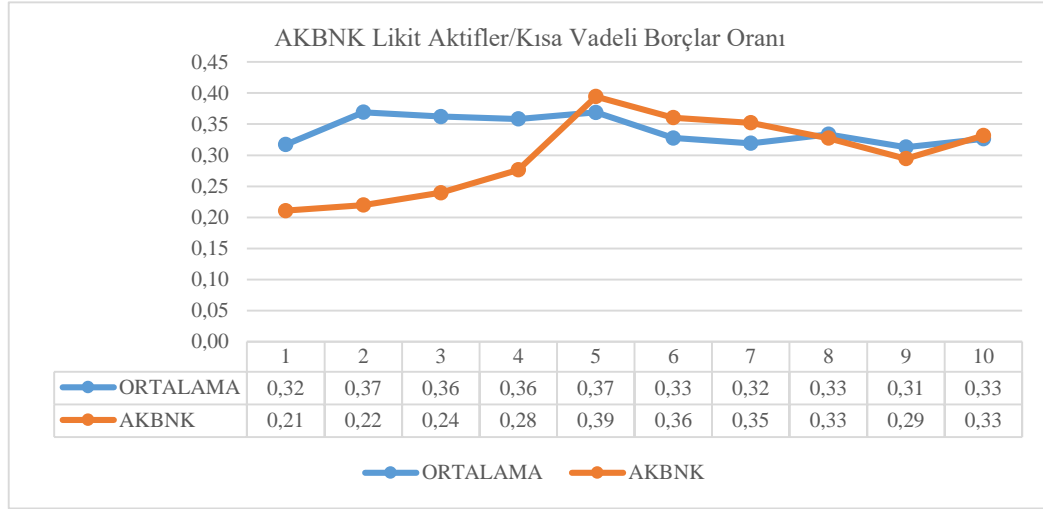
AKBNK' in likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 10 yıllık çalışma döneminin sadece 2008 (-3,57) ve 2017 (-0,87) yıllarında negatif, diğer yıllarda ise pozitif değerler almıştır. Bununla birlikte, AKBNK' in likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan oranlardan ilki *likit aktif/toplam aktif oranıdır*. Diğeri ise *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* oranıdır. Aşağıda yer alan Grafik 4.20 incelendiğinde, AKBNK' in toplam aktifleri içerisindeki likit değer oranlarını 2008-2009 döneminde artırma eğilimi gösterdiğini, 2010-2016 yılları arasında da AKBNK' in endeks banka ortalamasının üstünde bir eğilim sergilediği gözlemlenmektedir. Aynı oran, 2014-2017 döneminde ise tam ters yönde bir trend ile yükselişe geçmiştir. Bu durumu, bankanın likidite pozisyonunu artırarak, riski düşürücü bir strateji benimsediği ile ilişkilendirmek mümkündür.

Grafik 4.20: AKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

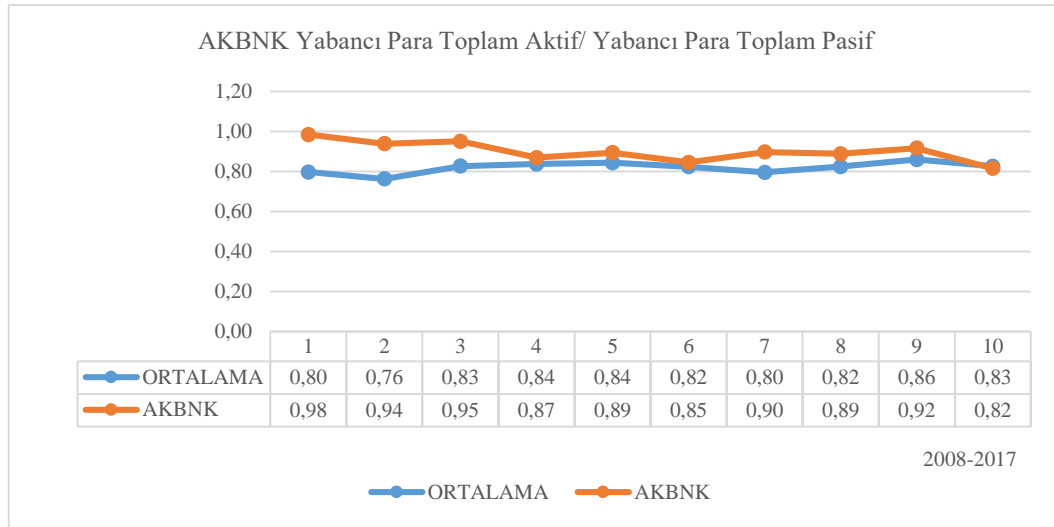
Öte yandan, AKBNK' in kısa vadeli yükümlülüklerini likit varlıkları ile karşılama oranına baktığımızda (Grafik 4.21), likit gücün yüksek olduğu yıllarda bankanın kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama oranının 2008 yılı hariç çalışma döneminin geri kalanında (2009-2016) sektör ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu durum, AKBNK' in başarılı bir likidite performansı sergileyerek, iyi bir likidite yönetim stratejisi benimsediğini de teyit etmektedir.

Grafik 4.21: AKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

AKBNK' in piyasa risklerine olan dayanıklılığına bakıldığında, genellikle referans değerinin dalgalı bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo 4.7). Bununla birlikte, aşağıdaki Grafik 4.22' de bankanın yabancı aktiflerinin yabancı pasiflerine oranına baktığımızda bankanın 10 yıllık süreçte ulaştığı değerlerin yaklaşık 1'e yakın olduğu görülmektedir ki, bu durum bankanın olası döviz kuru risklerine karşı hazırlıklı olduğunun ve etkin bir risk yönetimi stratejisi benimsediğinin bir işaretidir.

Grafik 4.22: AKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

Analizlere özel sermayeli bankalardan biri olan Yapı Kredi Bankası A.Ş. (YKBNK) ile devam edilmiş olup, YKBNK' ye ait analiz sonuçları ise aşağıdaki Tablo 4.8' da gösterilmiştir:

Tablo 4.8: Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.' nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

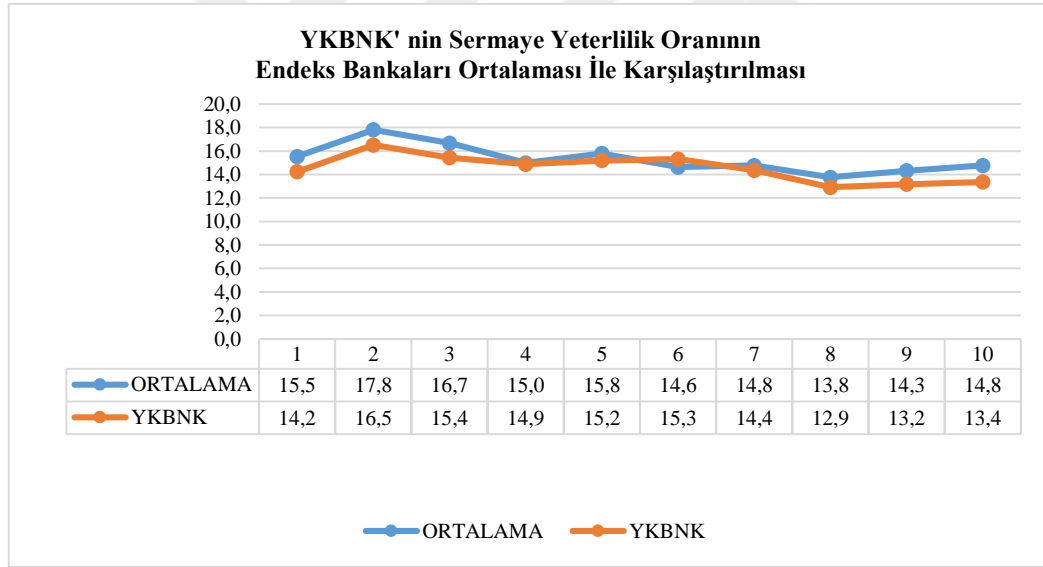
YAPI KREDİ A.Ş. (YKBNK)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	-1,98	-1,50	-1,69	-0,44	0,25	1,56	-0,77	-0,32	-0,11	-0,45
SYO1	14,2	16,5	15,4	14,9	15,2	15,3	14,4	12,9	13,2	13,4
SYO2	0,10	0,12	0,12	0,11	0,12	0,11	0,10	0,10	0,10	0,09
SYO3	0,08	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,10	0,09	0,09	0,09
SYO4	0,13	0,16	0,15	0,14	0,17	0,15	0,13	0,12	0,12	0,12
(A) Aktif Kalitesi	-3,69	-0,49	-2,66	-2,23	-2,80	-2,51	-2,71	0,09	-0,72	0,68
AK1	0,56	0,55	0,59	0,60	0,60	0,63	0,65	0,66	0,66	0,63
AK2	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
AK3	0,04	0,07	0,03	0,04	0,03	0,04	0,03	0,04	0,05	0,05
AK4	0,22	0,23	0,22	0,18	0,17	0,14	0,13	0,14	0,13	0,14
(M) Yönetim Kalitesi	-1,05	-0,15	0,29	1,10	0,00	3,13	0,85	-2,70	1,26	2,19
YK1	0,04	0,07	0,03	0,04	0,03	0,04	0,03	0,04	0,05	0,05
YK2	1469	1853	2598	2526	2261	3856	2050	1909	3133	4173
YK3	48,4	48,7	60,7	70,0	73,3	91,0	105	0,13	127	196
(E) Kârlılık	-1,41	-0,85	1,66	0,72	-2,85	3,82	-2,51	-1,90	-1,21	-1,67
K1	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
K2	0,18	0,18	0,21	0,18	0,13	0,20	0,10	0,08	0,11	0,12
K3	0,07	0,08	0,07	0,06	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04
K4	0,29	0,36	0,52	0,53	0,48	0,84	0,47	0,44	0,67	0,83
(L) Likidite	-7,26	-8,70	-6,17	-4,95	0,58	0,87	0,66	-1,30	-1,24	0,11
L1	0,16	0,16	0,18	0,21	0,28	0,25	0,25	0,24	0,21	0,24
L2	0,21	0,22	0,24	0,28	0,39	0,36	0,35	0,33	0,29	0,33
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,96	0,39	-0,59	-0,52	-0,41	-0,61	-0,68	-0,90	-0,53	-1,80
PRD1	0,03	0,03	0,03	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
PRD2	0,98	0,94	0,95	0,87	0,89	0,85	0,90	0,89	0,92	0,82
CAMELS Puanı	-14,4	-11,3	-9,17	-6,33	-5,23	6,26	-5,16	-7,03	-2,55	-0,96
CAMELS Derecelendirme Notu	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3

Tablo 4.8' den de görüldüğü üzere, YKBNK' in 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, %12,9 oranının altına 10

yıllık süreç içerisinde hiç düşmemiştir. 2009 yılında ise en yüksek değer olan %16,5' e ulaşmıştır. Bu verilere göre bankanın 10 yıllık dönemdeki sermaye yeterlilik oranları Basel II Kriterleri doğrultusundaki sermaye yeterlilik oranı olan %8' in oldukça üzerindedir. Bununla birlikte, YKBNK 'in referans değerleri incelendiğinde sermaye yeterliliğini temsil eden değerlerin 10 yıllık süreçte de 2012 (0,25) ve 2013 (1,56) haricinde genel olarak negatif değerler aldığı görülmektedir.

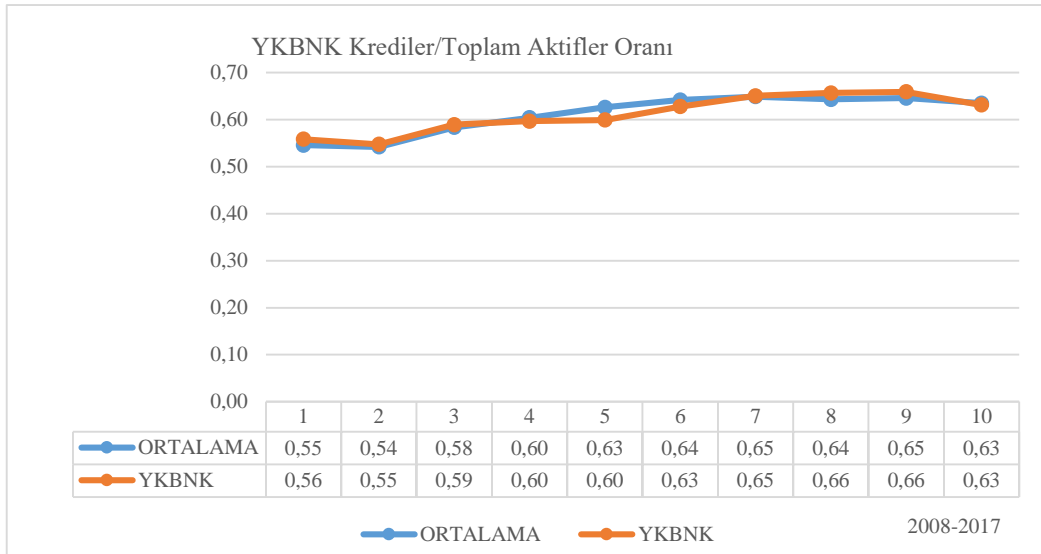
Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları ile bir karşılaştırma yapıldığında ise YKBNK' in sermaye yeterlilik oranının endeks bankaları ortalamasının biraz altında olmakla beraber genel olarak bankaların endeks ortalamasına paralel bir performans gösterdiği aşağıdaki Grafik 4.23' de görülmektedir.

Grafik 4.23: YKBNK' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması

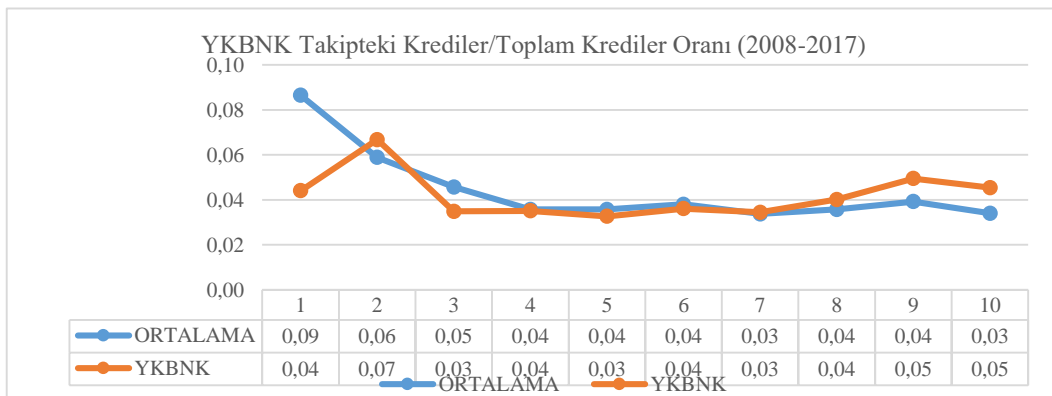
Diğer yandan, YKBNK 'in aktif kalitesine ilişkin referans değerleri 2008-2017 dönemi içerisinde hep pozitif değerler almıştır. Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks bankaları ile karşılaştırılarak, bir değerlendirme yapıldığında ise; YKBNK' in çalışma döneminin tamamı olan 2008-2017 yılları arasında endeks bankaları ortalamalarına paralel bir seyir izlediği görülmektedir. Bu sonuçları aşağıdaki Grafik 4.24' de görmek mümkündür.

Grafik 4.24: YKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Bu oranın, *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz edilmesi bilindiği üzere daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki Grafik 4.25 incelendiğinde, endeks bankalarının ortalamalarının altında olan YKBNK' in *takipteki krediler/toplam krediler* oranı, 2009 yılında endeks bankaları ortalamasının üstüne çıkmış, 2010-2014 döneminde ise endeks bankaları ortalaması ile paralellik göstermiştir. Ancak, 2015-2017 döneminde bankanın *takipteki krediler/toplam krediler* oranında bir yükselme eğilimi görülmektedir. Dolayısıyla YKBNK' in tahsilat servisinin iyi çalışmadığı veya müşteri portföyü seçiminde özensiz veya dikkatsiz davranıldığını söylemek mümkündür.

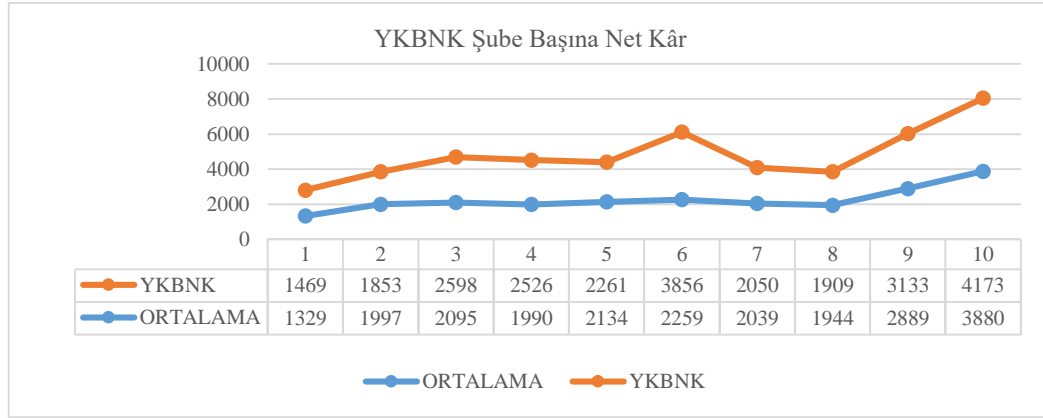
Grafik 4.25: YKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, YKBNK' in şube bazında kârlılığı çalışma kapsamındaki 10 yıllık süre boyunca hep endeks bankaların ortalama şube başına net kârları üzerinde seyretmiştir. Söz konusu verileri ise

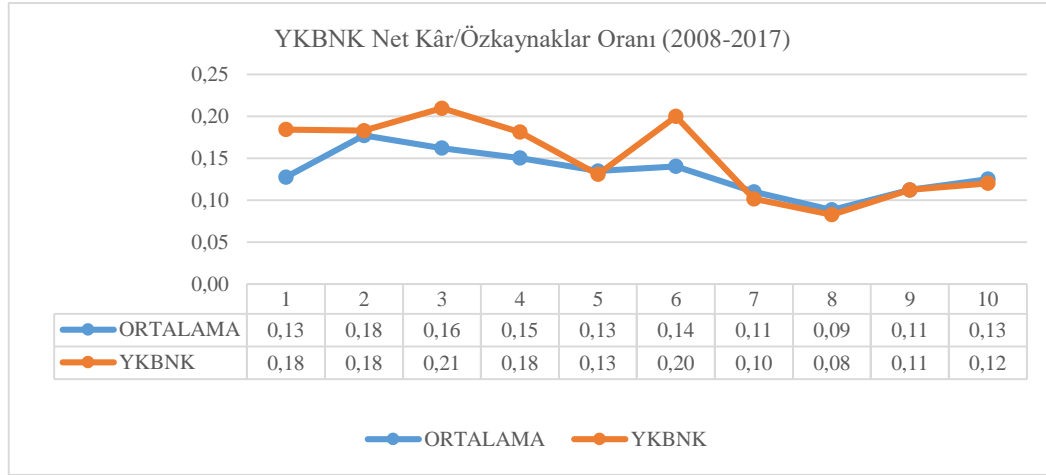
aşağıda yer alan Grafik 4.26’ de görmek mümkündür. Bu değerleri Grafik 4.24’deki veriler ile kıyasladığımızda, bankanın *takipteki krediler/toplam krediler* oranındaki riskli faaliyetlerine bağlı olarak şube kârlılıklarının arttığını söylemek mümkündür. Zira bilindiği üzere risk ve getiri arasında aynı yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Grafik 4.26: YKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017)

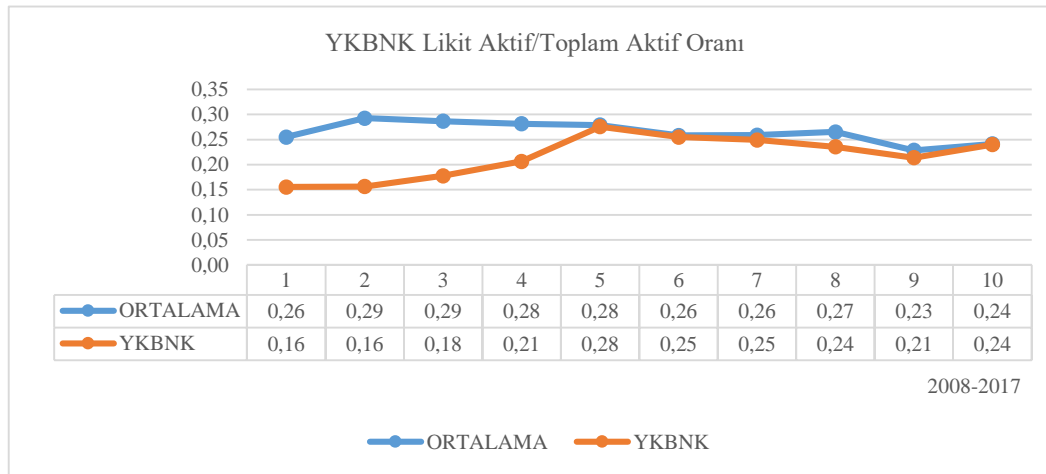
YKBNK’ in kârlılığa ilişkin referans değerleri incelediğinde 2010 (1,66), 2011 (0,72) ve 2013 (3,82) yılları haricinde tüm referans değerlerinin negatif değer aldıkları görülmektedir. Bununla beraber, kârlılık faktörünün bileşenlerinden olan *net kâr/toplam aktif* ile *net kâr/öz kaynaklar* oranları bilindiği üzere banka kârlılık performanslarının değerlendirilmesi sürecinde en önem arz eden oranlar arasında yer almaktadırlar. Çalışma dönemi olan 2008-2017 yıllarında arasında YKBNK’ in aktif kârlılık oranları, endeks bankalarının kârlılık oranları ile paralel bir süreç göstermektedir. Ancak aşağıdaki Grafik 4.27’ de görüldüğü üzere YKBNK’ in öz sermaye kârlılık oranları hemen hemen tüm çalışma dönemi boyunca endeks bankalarının ortalama öz sermaye kârlılıklarının üzerinde ve dalgalı değerler almıştır. Özellikle 2013 yılında YKBNK’ in öz sermaye kârlılığı en yüksek seviyeye ulaşmıştır, diğer yıllarda ise endeks bankalarının ortalama kârlılıklarının altına hiç düşmemiştir.

Grafik 4.27: YKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

YKBNK' in likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 10 yıllık çalışma döneminin sadece 2012 (0,58), 2013 (0,87) ve 2014 (0,66) yıllarında pozitif, diğer yıllarda ise negatif değerler almıştır. Bununla birlikte, YKBNK' in likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan oranlardan ilki *likit aktif/toplam aktif oranıdır*. Diğeri ise *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* oranıdır. Aşağıda yer alan Grafik 4.28 incelendiğinde, YKBNK' in toplam aktifleri içerisindeki likit değer oranlarının 2008-2017 döneminde ya endeks bankaları ortalamalarının altında ya da ortalamalara paralel değerler gösterdiği görülmektedir. Bu durumu, bankanın kârlılık oranları ile açıklamak mümkündür. Banka likidite pozisyonunu düşürüp, risk alan bir politika ile kârlılığı artırıcı bir strateji benimsemektedir.

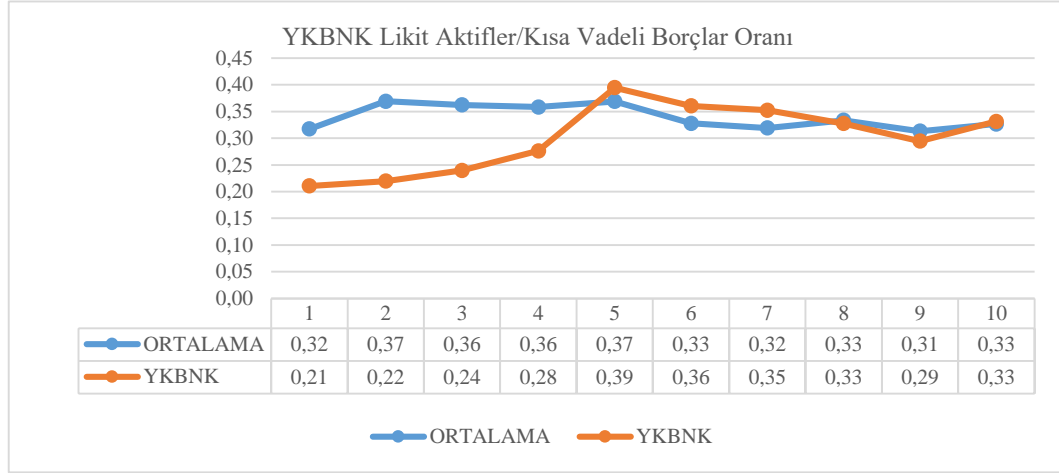
Grafik 4.28: YKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Öte yandan, YKBNK' in kısa vadeli yükümlülüklerini likit varlıkları ile karşılama oranına baktığımızda (Grafik 4.29), likit gücün düşük olduğu yıllarda

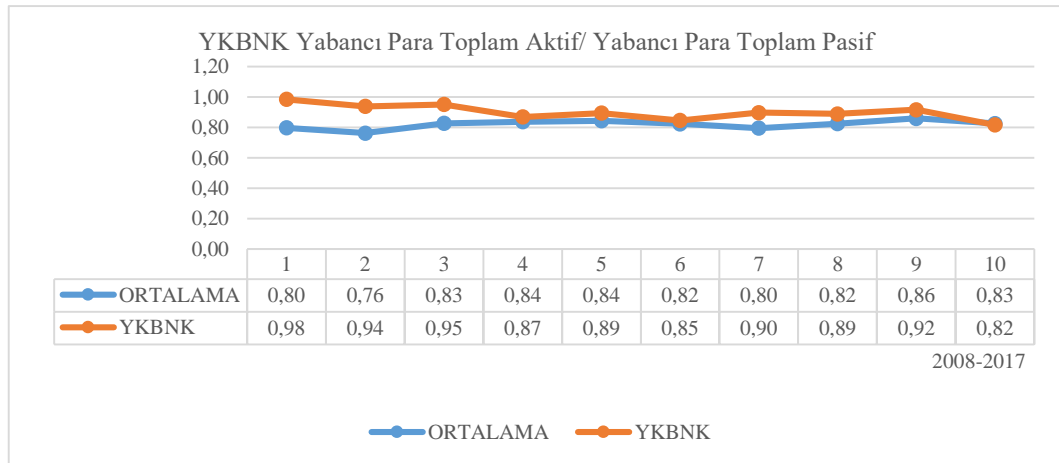
bankanın kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama oranının 2012 yılına dek endeks bankaların ortalamalarının altında olduğu görülmektedir.

Grafik 4.29: YKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

YKBNK' in piyasa risklerine olan dayanıklılığına bakıldığında, genellikle referans değerinin dalgalı bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo 4.8). Bununla birlikte, aşağıdaki Grafik 4.30' da bankanın yabancı aktiflerinin yabancı pasiflerine oranına baktığımızda bankanın 10 yıllık süreçte ulaştığı değerlerin yaklaşık 1'e yakın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, bu oran endeks bankaları ortalamaları ile de paralellik göstermektedir.

Grafik 4.30: YKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/ Yabancı Para Toplam Pasif

Çalışmadaki analizlere özel sermayeli bankalardan bir diğeri olan Şekerbank T.A.Ş. (SKBNK) ile devam edilmiş olup, SKBNK' ye ait analiz sonuçları ise aşağıdaki Tablo 4.9' da gösterilmiştir:

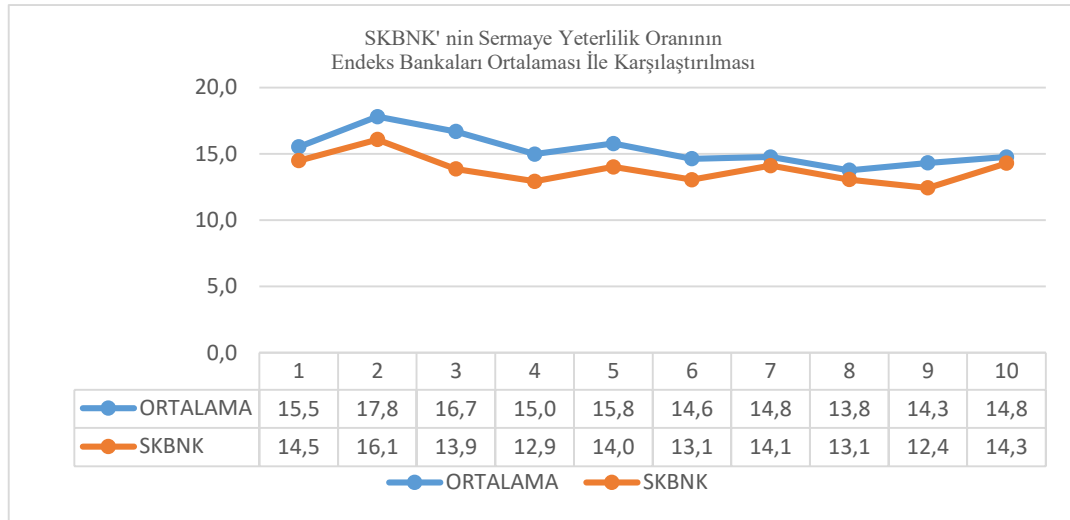
Tablo 4.9: Şekerbank T.A.Ş.' nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

ŞEKERBANK T.A.Ş. (SKBNK)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	0,77	0,10	-2,06	-2,94	-1,12	-1,46	-1,90	-1,01	-1,38	-2,30
SYO1	14,5	16,1	13,9	12,9	14,0	13,1	14,1	13,1	12,4	14,3
SYO2	0,12	0,14	0,12	0,10	0,13	0,11	0,11	0,10	0,10	0,08
SYO3	0,09	0,12	0,10	0,08	0,10	0,08	0,07	0,07	0,06	0,07
SYO4	0,15	0,17	0,15	0,12	0,15	0,13	0,13	0,12	0,12	0,10
(A) Aktif Kalitesi	1,67	5,01	4,84	7,72	6,04	12,4	19,5	12,9	13,8	1,94
AK1	0,54	0,55	0,62	0,59	0,69	0,72	0,69	0,69	0,71	0,63
AK2	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04	0,01
AK3	0,05	0,08	0,07	0,06	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06	0,05
AK4	0,35	0,35	0,27	0,27	0,15	0,10	0,12	0,13	0,12	0,10
(M) Yönetim Kalitesi	-4,86	-3,05	-2,95	-2,70	-3,51	-2,97	-1,56	-2,62	-3,14	-3,73
YK1	0,05	0,08	0,07	0,06	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06	0,05
YK2	588	655	655	434	931	709	794	324	461	411
YK3	23,7	25,9	29,6	33,4	37,3	40,5	43,4	49,4	59,1	72,3
(E) Kârlılık	-1,29	-6,75	-3,71	-6,38	-2,57	-3,59	-2,63	-6,38	-7,61	-8,31
K1	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
K2	0,15	0,12	0,12	0,08	0,13	0,10	0,09	0,04	0,04	0,04
K3	0,10	0,02	0,07	0,06	0,09	0,06	0,07	0,06	0,06	0,05
K4	0,36	0,31	0,23	0,12	0,24	0,21	0,21	0,09	0,08	0,10
(L) Likidite	-1,23	-2,90	-1,37	2,86	-5,91	-7,11	-5,94	-5,20	-7,77	-0,96
L1	0,24	0,25	0,25	0,32	0,20	0,17	0,18	0,19	0,14	0,24
L2	0,30	0,31	0,31	0,41	0,26	0,21	0,23	0,25	0,19	0,29
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	1,55	-0,11	-0,67	-0,49	0,38	1,20	-0,34	-1,51	-1,18	-1,91
PRD1	0,06	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
PRD2	0,46	0,44	0,69	0,79	0,75	0,72	0,59	0,60	0,56	0,63
CAMELS Puanı	-3,39	-7,70	-5,90	-1,93	-6,69	-1,56	7,11	-3,85	-7,34	-15,3
CAMELS Derecelendirme Notu	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4

Tablo 4.9' dan da görüldüğü üzere, SKBNK' in 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, %12,4 oranının altına 10 yıllık süreç içerisinde hiç düşmemiştir. 2009 yılında ise en yüksek değer olan %16,1' e ulaşmıştır. Bu verilere göre bankanın 10 yıllık dönemdeki sermaye yeterlilik oranları Basel II Kriterleri doğrultusundaki sermaye yeterlilik oranı olan %8' in oldukça üzerindedir. Bununla birlikte, SKBNK 'in referans değerleri incelendiğinde sermaye yeterliliğini temsil eden değerlerin 10 yıllık süreçte de 2008 (0,77) ve 2009 (0,10) haricinde genel olarak negatif değerler aldığı görülmektedir.

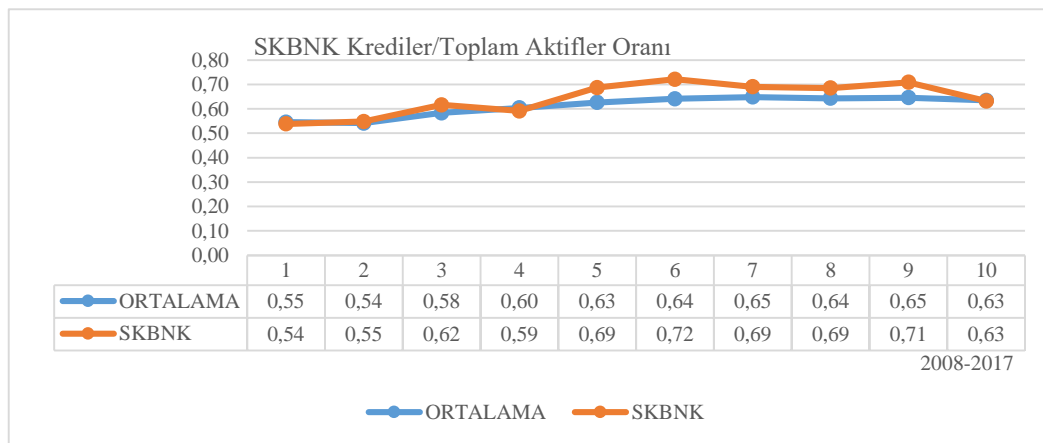
Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları ile bir karşılaştırma yapıldığında ise SKBNK' in sermaye yeterlilik oranının endeks bankaları ortalamasının biraz altında olmakla beraber genel olarak bankaların endeks ortalamasına paralel bir performans gösterdiği aşağıdaki Grafik 4.31' de görülmektedir.

Grafik 4.31: SKBNK' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması

Diğer yandan SKBNK' in aktif kalitesine ilişkin referans değerleri 2008-2017 dönemi içerisinde hep pozitif değerler almıştır. Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks bankaları ile karşılaştırılarak, bir değerlendirme yapıldığında ise; SKBNK' in çalışma döneminin tamamı olan 2008-2017 yılları arasında endeks bankaları ortalamalarına paralel bir seyir izlediği görülmektedir. Bu sonuçları aşağıdaki Grafik 4.32' de görmek mümkündür.

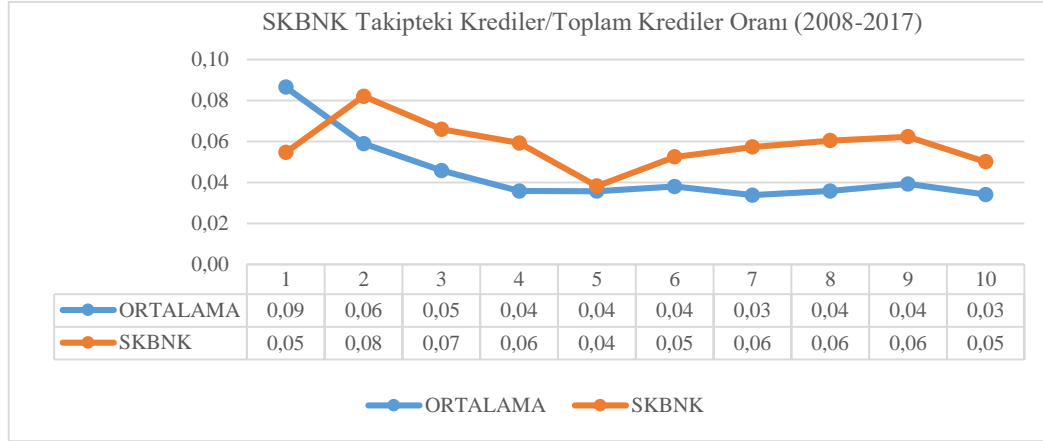
Grafik 4.32: SKBNK Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Bu oranın, *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz edilmesi bilindiği üzere daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki Grafik 4.33 incelendiğinde, endeks bankalarının ortalamalarının üzerinde olan SKBNK' in

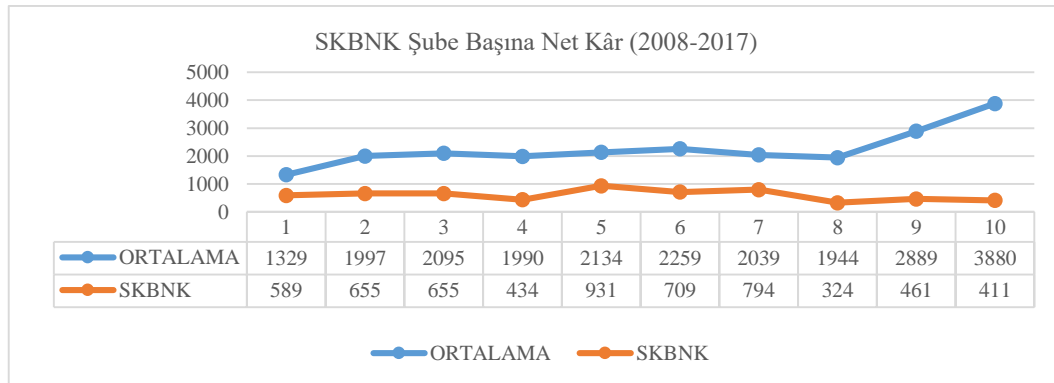
takipteki krediler/toplam krediler oranı, sadece 2012 yılında endeks bankaları ortalaması ile paralellik göstermiştir. Dolayısıyla SKBNK' in tahsilat servisinin iyi çalışmadığı veya müşteri portföyü seçiminde özensiz veya dikkatsiz davranıldığını söylemek mümkündür.

Grafik 4.33: SKBNK Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

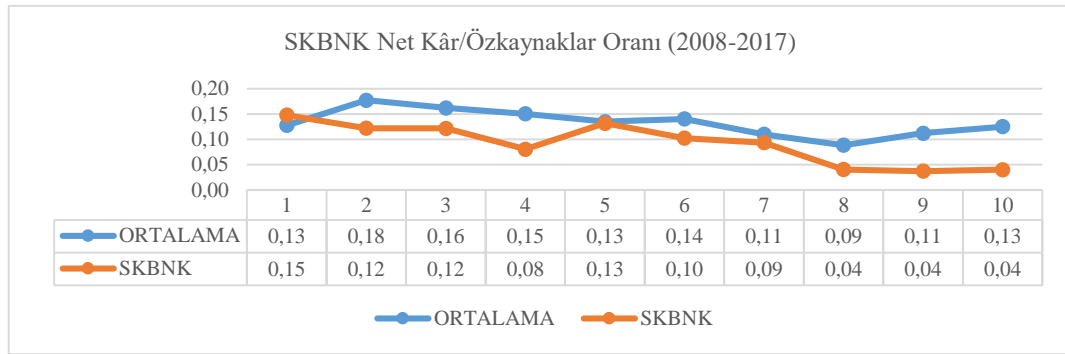
Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, SKBNK' in şube bazında kârlılığı çalışma kapsamındaki 10 yıllık süre boyunca hep endeks bankaların ortalama şube başına net kârlarının altında seyretmiştir. Söz konusu verileri ise aşağıda yer alan Grafik 4.34' de görmek mümkündür. Bu değerleri Grafik 4.33' deki veriler ile kıyasladığımızda, bankanın *takipteki krediler/toplam krediler* oranındaki riskli faaliyetlerine bağlı olarak şube kârlılıklarının arttırması gerekirken aksine bir durum olduğu görülmektedir ki, bu SKBNK yönetim kalitesinde zayıflıklar bulunduğunun bir işaretidir.

Grafik 4.34: SKBNK Şube Başına Net Kârları (2008-2017)

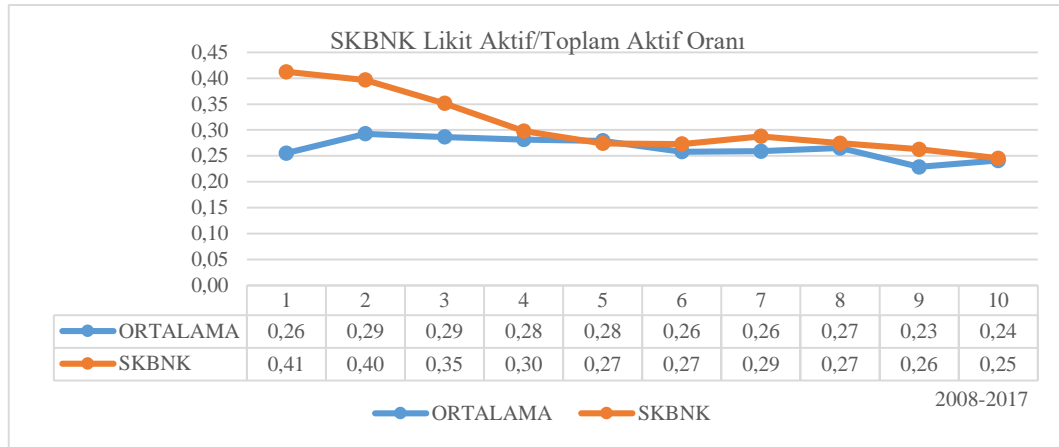
SKBNK' in kârlılığa ilişkin referans değerleri incelediğinde, tüm referans değerlerinin negatif değer aldıkları görülmektedir. Bununla beraber, kârlılık faktörünün bileşenlerinden olan *net kâr/toplam aktif* ile *net kâr/özkaynaklar* oranları bilindiği üzere banka kârlılık performanslarının değerlendirilmesi sürecinde en önem arz eden oranlar arasında yer almaktadırlar. Çalışma dönemi olan 2008-2017 yılları arasında SKBNK' in aktif kârlılık oranları, endeks bankalarının kârlılık oranlarının oldukça altında (Grafik 4.35) seyretmektedir. Grafik 4.34' deki değerler SKBNK' in aktif yönetimi ile şube başına kârlılık oranları ile de uyumludur.

Grafik 4.35: SKBNK Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

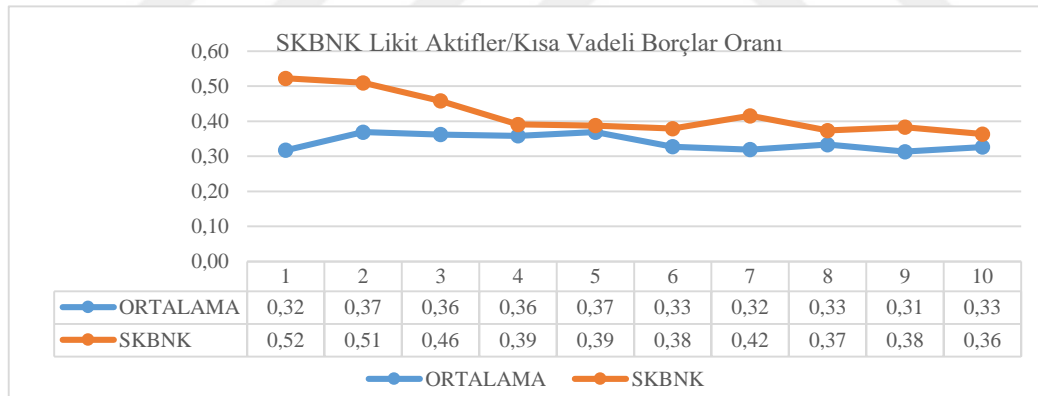
SKBNK' in likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 10 yıllık çalışma döneminde 2011(2,86) yılı haricinde tüm yıllarında negatif değerler almıştır. Bununla birlikte, SKBNK' in likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan oranlardan ilki *likit aktif/toplam aktif oranıdır*. Diğeri ise *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* oranıdır. Aşağıdaki Grafik 4.36'dan da, SKBNK' in toplam aktifleri içerisindeki likit değer oranlarının 2008-2017 döneminde genel olarak endeks bankaları ortalamalarının altında olduğu görülmektedir.

Grafik 4.36: SKBNK Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

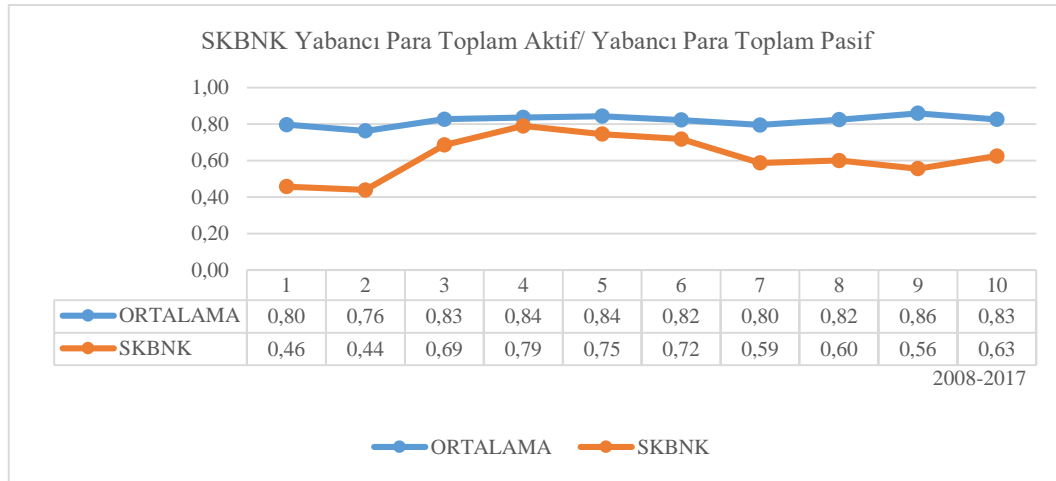
Öte yandan, SKBNK' in kısa vadeli yükümlülüklerini likit varlıkları ile karşılama oranına baktığımızda (Grafik 4.37), likit gücün düşük olduğu yıllarda bankanın kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama oranının 2011 yılı hariç 9 yıllık süreçte endeks bankaların ortalamalarının altında olduğu görülmektedir. Bu durum bankanın başarılı bir likidite yönetiminin olmadığını bir işaretidir.

Grafik 4.37: SKBNK Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

SKBNK' in piyasa risklerine olan dayanıklılığına bakıldığında, genellikle referans değerinin dalgalı bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo 4.9). Bununla birlikte, aşağıdaki Grafik 4.38' de bankanın yabancı aktiflerinin yabancı pasiflerine oranına baktığımızda bankanın 10 yıllık süreçte ulaştığı değerlerin yaklaşık 0,80'in üzerine çıkamadığı görülmektedir. Bununla birlikte, bu oran endeks bankaları ortalamalarının da oldukça altındadır.

Grafik 4.38: SKBNK Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

Analizlere çalışmada yer alan özel sermayeli bankaların sonuncusu olan Türkiye İş Bankası A.Ş. (ISCTR) ile devam edilmiş olup, ISCTR' ye ait analiz sonuçları ise aşağıdaki Tablo 4.10' da gösterilmiştir:

Tablo 4.10: Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

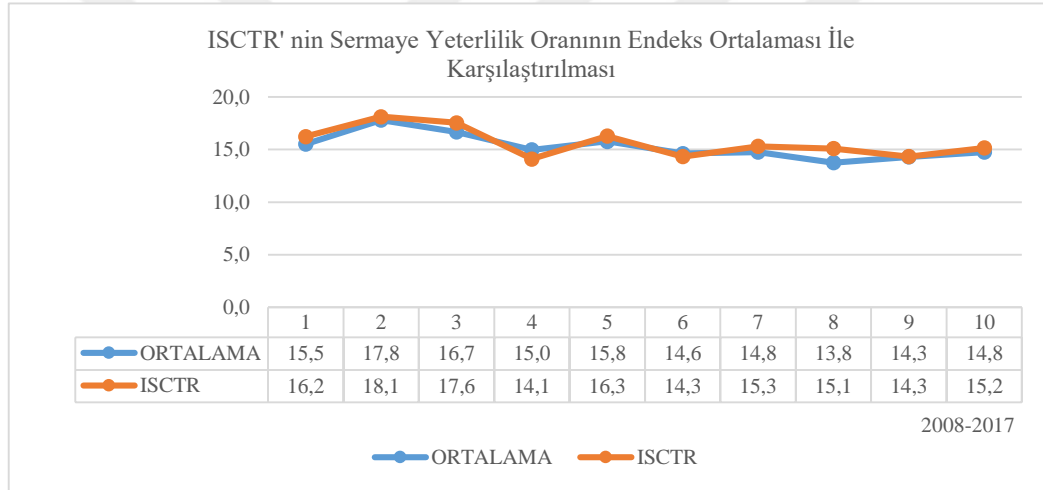
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş. (ISCTR)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	0,06	-1,26	0,07	-0,48	0,61	0,06	2,14	3,06	2,76	3,10
SYO1	16,2	18,1	17,6	14,1	16,3	14,3	15,3	15,1	14,3	15,2
SYO2	0,11	0,12	0,13	0,11	0,12	0,11	0,12	0,12	0,11	0,11
SYO3	0,09	0,10	0,11	0,10	0,11	0,10	0,11	0,10	0,10	0,10
SYO4	0,14	0,15	0,16	0,14	0,17	0,14	0,18	0,14	0,15	0,15
(A) Aktif Kalitesi	-3,32	-0,81	-0,90	-1,58	-2,47	-2,13	-2,72	-0,18	-1,03	0,38
AK1	0,46	0,41	0,46	0,54	0,57	0,60	0,61	0,65	0,60	0,61
AK2	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01
AK3	0,04	0,05	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
AK4	0,27	0,35	0,35	0,27	0,23	0,19	0,18	0,17	0,17	0,16
(M) Yönetim Kalitesi	0,57	1,48	1,61	-0,62	0,61	-0,32	0,67	1,01	0,71	-0,44
YK1	0,04	0,05	0,04	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
YK2	1751	2518	2830	1990	2972	2755	2961	2716	4136	4543
YK3	61,2	66,0	77,3	81,9	84,3	92,4	98,3	112	129	149
(E) Kârlılık	0,87	2,22	1,38	-2,03	0,65	0,68	1,72	1,50	4,66	2,13
K1	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
K2	0,15	0,18	0,17	0,12	0,15	0,14	0,12	0,10	0,14	0,13
K3	0,08	0,08	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,04	0,06	0,05
K4	0,66	0,89	0,72	0,53	0,83	0,80	0,83	0,69	1,26	1,38
(L) Likidite	12,63	7,35	6,83	1,49	0,34	2,13	4,14	1,55	3,72	1,31
L1	0,41	0,40	0,35	0,30	0,27	0,27	0,29	0,27	0,26	0,25
L2	0,52	0,51	0,46	0,39	0,39	0,38	0,42	0,37	0,38	0,36
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,10	-0,79	-0,51	-0,47	0,31	1,10	0,41	0,43	-1,38	-1,38
PRD1	0,03	0,03	0,03	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,02	0,03
PRD2	1,01	0,92	0,91	0,97	0,94	0,93	0,88	0,83	0,89	0,84
CAMELS Puanı	10,91	8,19	8,49	-3,70	0,07	1,51	6,35	7,37	9,44	6,96
CAMELS Derecelendirme Notu	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Tablo 4.10' dan da görüldüğü üzere, ISCTR' in 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, %14,1 oranının altına 10 yıllık süreç içerisinde hiç düşmemiştir. 2009 yılında ise en yüksek değer olan

%19,1' e ulaşmıştır. Bu verilere göre bankanın 10 yıllık dönemdeki sermaye yeterlilik oranları Basel II Kriterleri doğrultusundaki sermaye yeterlilik oranı olan %8' in oldukça üzerindedir. Bununla birlikte, ISCTR 'in referans değerleri incelendiğinde sermaye yeterliliğini temsil eden değerlerin 10 yıllık süreçte de 2009 (-1,26) ve 2011 (-0,48) haricinde genel olarak pozitif değerler aldığı görülmektedir.

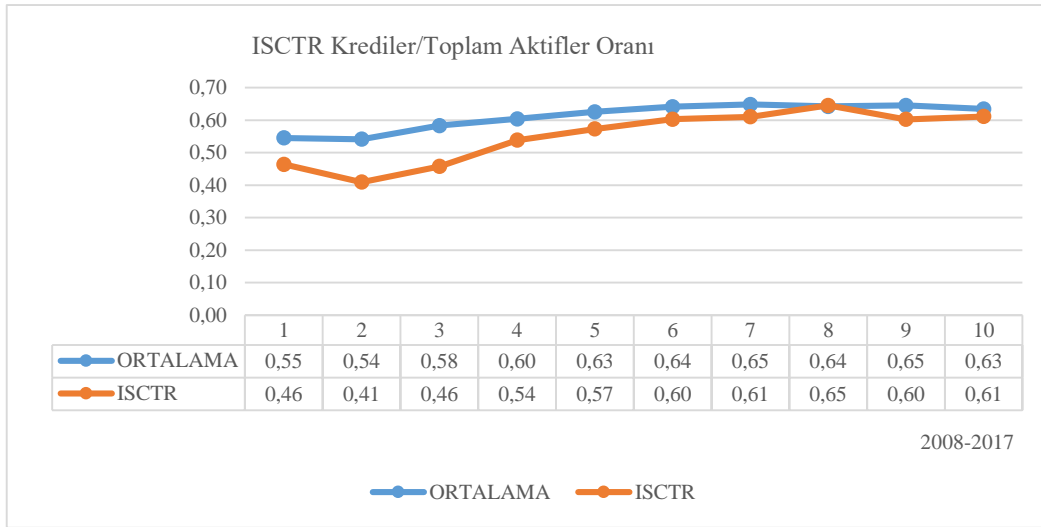
Öte yandan, çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksi bankalarının 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı ortalamaları ile bir karşılaştırma yapıldığında ise ISCTR' in sermaye yeterlilik oranının genel olarak bankaların endeks ortalamasına paralel bir performans gösterdiği aşağıdaki Grafik 4.39' de görülmektedir.

Grafik 4.39: ISCTR' in Sermaye Yeterlilik Oranı Karşılaştırması

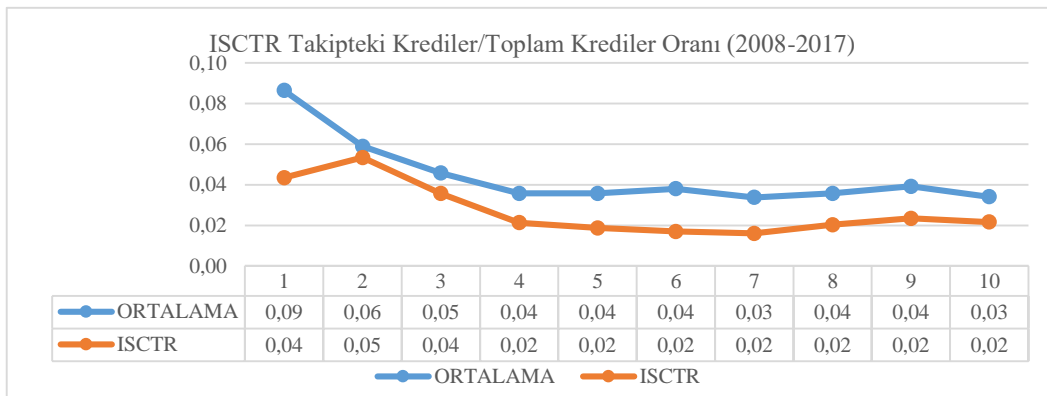
Diğer yandan, ISCTR 'in aktif kalitesine ilişkin referans değerleri 2008-2016 dönemi içerisinde hep negatif değerler alırken, sadece 2017 (0,38) yılında pozitif değer almıştır. Bununla birlikte, bankaların aktif kalitesinin değerlendirilmesinde en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks bankaları ile karşılaştırılarak, bir değerlendirme yapıldığında; ISCTR' in *krediler/toplam aktif* oranı 2015 yılı haricinde, 9 yıllık çalışma dönemi boyunca endeks bankaları ortalamalarının altında bir seyir izlediği görülmektedir. Bu sonuçları aşağıdaki Grafik 4.40' da görmek mümkündür.

Grafik 4.40: ISCTR Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Bu oranın, *takipteki krediler/toplam krediler* oranı ile birlikte analiz edilmesi bilindiği üzere daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki Grafik 4.41 incelendiğinde, endeks bankalarının ortalamalarının altında olan ISCTR' in *takipteki krediler/toplam krediler* oranı dolayısıyla ISCTR' in tahsilat servisinin iyi çalıştığını ve müşteri portföyü seçiminde özenli veya dikkatli davranıldığını söylemek mümkündür.

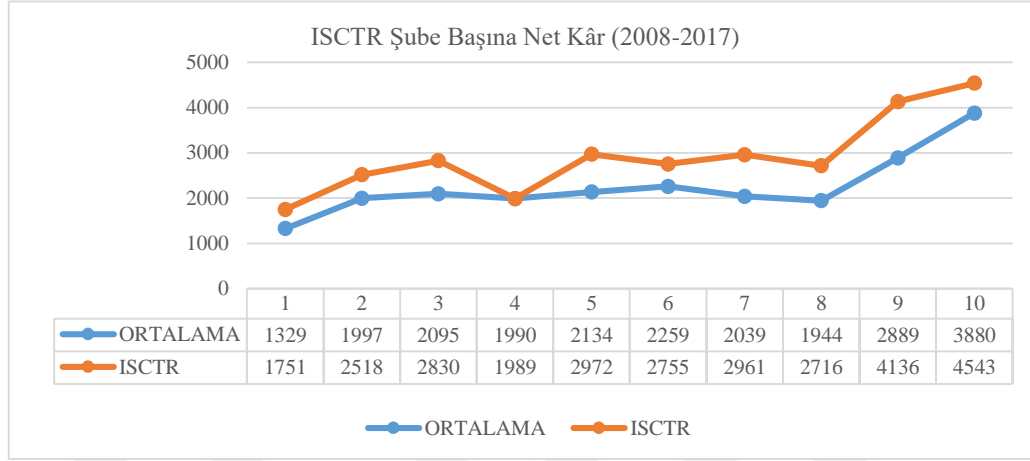
Grafik 4.41: ISCTR Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

Yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, ISCTR' in şube bazında kârlılığı çalışma kapsamındaki 10 yıllık süre boyunca hep endeks bankaların ortalama şube başına net kârlarının altında seyretmiştir. Söz konusu verileri ise aşağıda yer alan Grafik 4.42' de görmek mümkündür. Bu değerleri Grafik 4.41'daki veriler ile kıyasladığımızda, bankanın *takipteki krediler/toplam krediler*

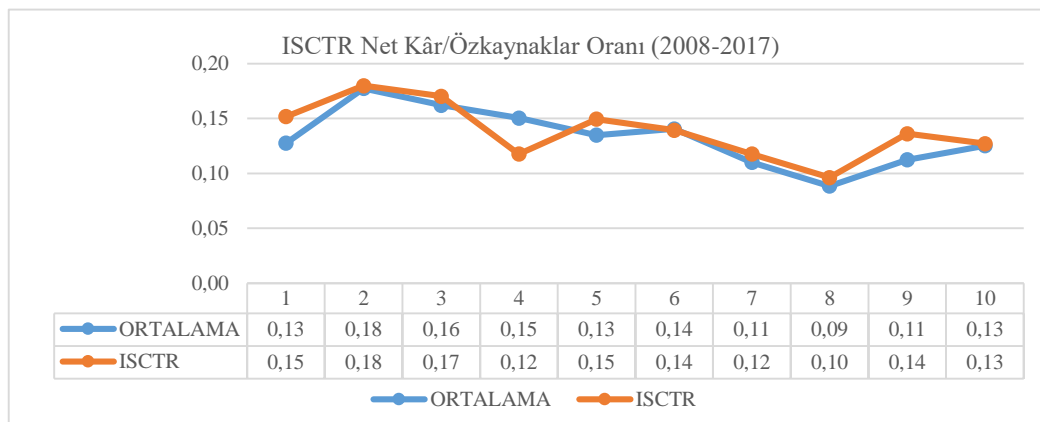
oranındaki riskli faaliyetlere bağı olarak şube kârlılıklarında artışlar görülmektedir.

Grafik 4.42: ISCTR Şube Başına Net Kârı (2008-2017)

ISCTR' in kârlılığa ilişkin referans değerleri incelediğinde, 2011(-2,03) yılı hariç tüm referans değerlerinin pozitif değer aldıkları görülmektedir. Bununla beraber, kârlılık faktörünün bileşenlerinden olan *net kâr/toplam aktif* ile *net kâr/öz kaynaklar* oranları bilindiği üzere banka kârlılık performanslarının değerlendirilmesi sürecinde en önem arz eden oranlar arasında yer almaktadırlar. Çalışma dönemi olan 2008-2017 yılları arasında SKBNK' in öz sermaye kârlılık oranları, endeks bankalarının kârlılık oranlarına kısmen uyumlu olsa da, dalgalı bir seyir izlemektedir (Grafik 4.43).

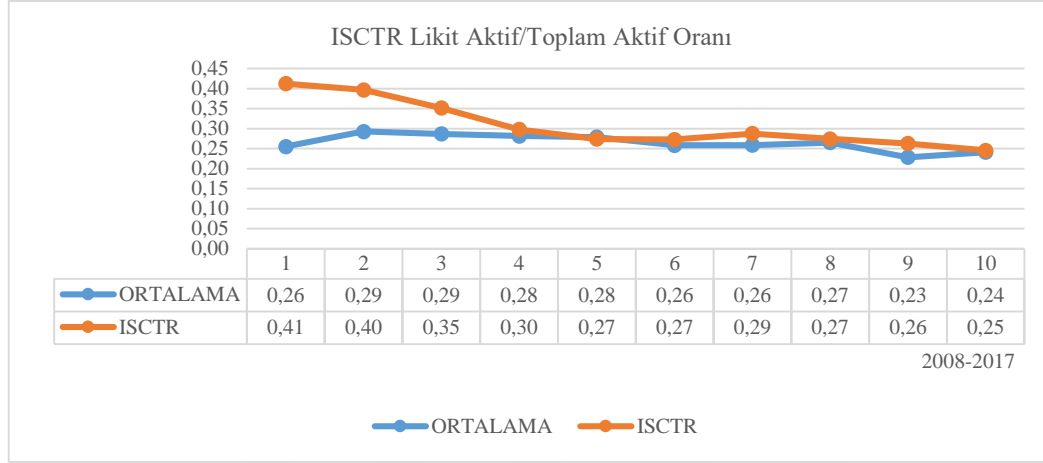
Grafik 4.43: ISCTR Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

ISCTR' in likidite faktörüne ilişkin referans değerleri 10 yıllık çalışma döneminde 2011(2,86) yılı haricinde tüm yıllarında negatif değerler almıştır.

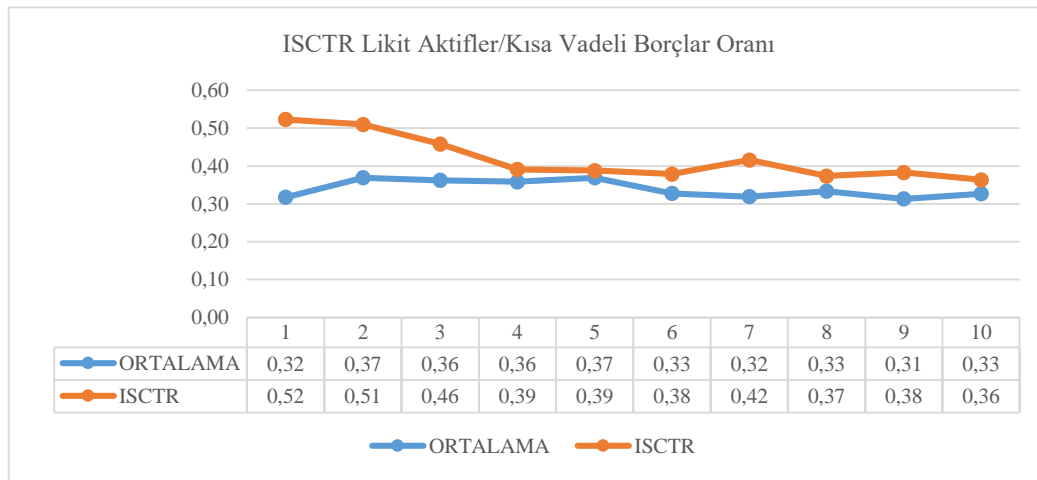
Bununla birlikte, ISCTR' in likidite faktörünün hesaplanmasında kullanılan oranlardan ilki *likit aktif/toplam aktif oranıdır*. Diğeri ise *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* oranıdır. Aşağıdaki Grafik 4.44'de, ISCTR' in toplam aktifleri içerisindeki likit değer oranlarının 2008-2017 döneminde genel olarak endeks bankaları ortalamalarının üstünde olduğu görülmektedir.

Grafik 4.44: ISCTR Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

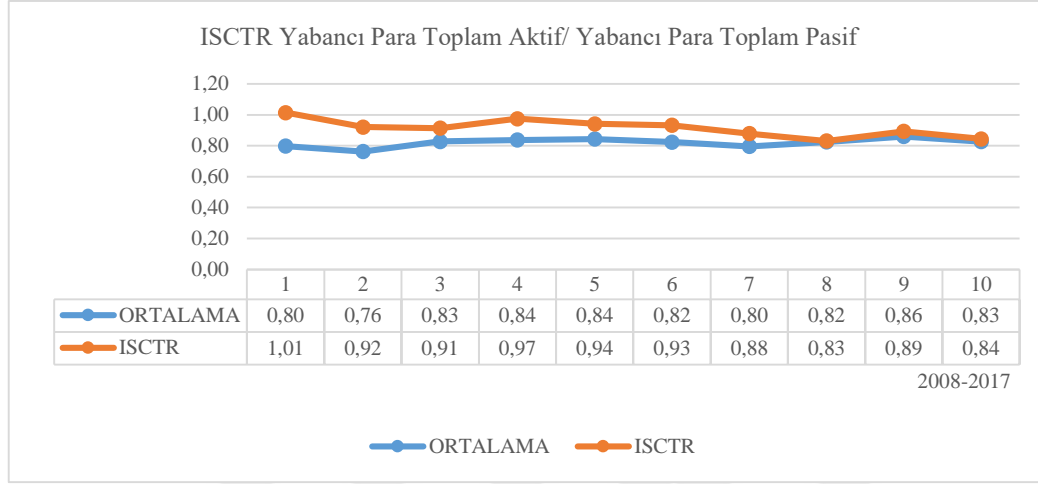
Öte yandan, ISCTR' in kısa vadeli yükümlülüklerini likit varlıkları ile karşılama oranına baktığımızda (Grafik 4.45), çalışma dönemine ilişkin 10 yıllık süreç boyunca endeks bankaların ortalamalarının üstünde olduğu görülmektedir. Bu durum bankanın başarılı bir likidite yönetiminin olduğunun bir işaretidir.

Grafik 4.45: ISCTR Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

ISCTR' in piyasa risklerine olan dayanıklılığına bakıldığında, genellikle referans değerinin dalgalı bir yapıya sahip olduğunu görmekteyiz (Tablo 4.10). Bununla birlikte, aşağıdaki Grafik 4.46' de bankanın yabancı aktiflerinin yabancı pasiflerine oranına baktığımızda bankanın 10 yıllık süreçte endeks bankaları ortalamalarına paralel değerler aldığı görülmektedir.

Grafik 4.46: ISCTR Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

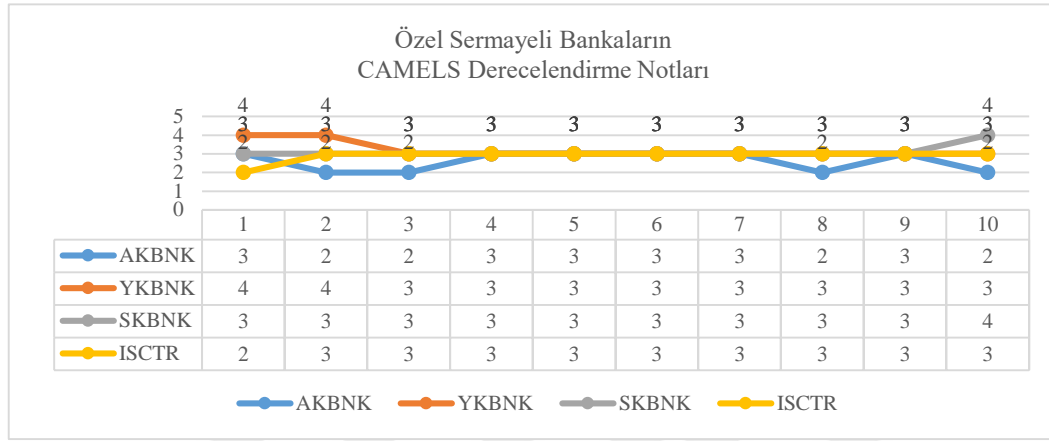
Nitekim, BİST Banka Endeksi' nde işlem gören ve yukarıda analizleri yapılan özel sermayeli bankaların (AKBNK, YKBNK, SKBNK ile ISCTR), CAMELS Derecelendirme Notları referans değerlerinden yararlanarak elde edilen CAMELS puanları Tablo 4.4' de yer alan dönüşüm ölçütleri aracılığıyla hesaplanmış ve aşağıda yer alan Grafik 4.47' de karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Grafik 4.47' dan görüldüğü üzere AKBNK' in 2009, 2010, 2015 ve 2017 yıllarındaki CAMELS derecelendirme notları "2" seviyesinde iken, ancak çalışma kapsamındaki diğer 6 yıllık süreçte CAMELS derecelendirme notu "3" seviyesine düşerek sabit bir hale gelmiştir. Bununla birlikte, ISCTR' in 2008 yılına ilişkin CAMELS derecelendirme notu "2" , çalışma kapsamındaki diğer 9 yılda ise "3" olarak gerçekleşmiştir.

Diğer yandan, SKBNK' in CAMELS derecelendirme notu 2017 yılında kritik bir değer olan "4" e düşerken, diğer 9 yıllık süreç boyunca daha iyi bir performans ile "3" seviyesindedir. YKBNK' in ise 2008 ve 2009 yıllarındaki CAMELS derecelendirme notları "4" iken, 2010-2017 döneminde notu "3" seviyesinde sabit hale dönüşmüştür. Ancak tüm özel sermayeli bankaların

performansları çalışma kapsamındaki 9 yıllık süreçte genel olarak en çok “3” değerini almıştır. Dolayısıyla “3” notu, söz konusu bankaların performansları ile ilgili sıkıntıları olduğunu, tatmin edici bir yapıda çalışmadıklarını ve olası ekonomik şoklara karşı yeterince dayanıklı olamayacaklarını göstermektedir. Bu nedenle tüm özel sermayeli bankalar düzenleme ve denetleme kuruluşlarının yakın gözetimine alınma eşliğindedirler.

Grafik 4.47: Kamu Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları

Analizlere Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli bankalardan Türkiye Garanti Bankası A.Ş. (GARAN), ICBC Turkey Bank A.Ş. (ICBCT), QNB Finansbank A.Ş. (QNBFB), ve Denizbank A.Ş. (DENİZ), ile devam edilmiştir. Bu bankalardan ilk olarak Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ele alınmış olup GARAN’ a ait analiz sonuçları Tablo 4.11’ de gösterilmiştir:

Tablo 4.11: Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’ nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

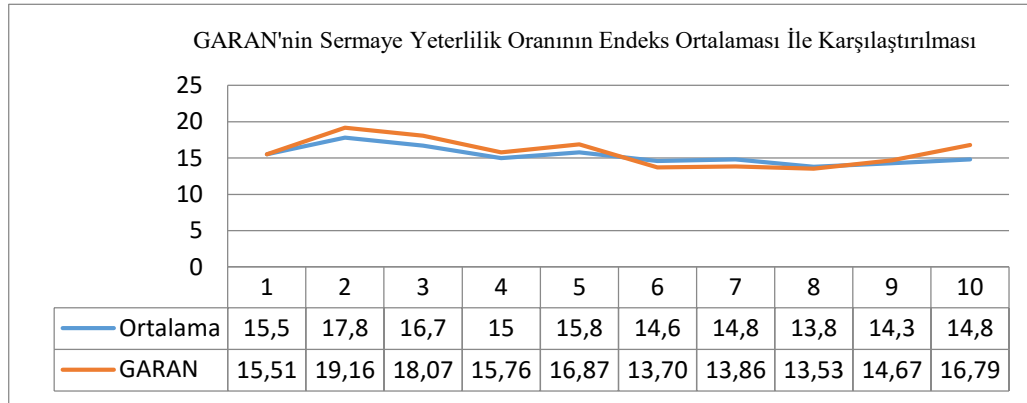
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş. (GARAN)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	-1,48	-1,10	-0,32	-0,12	0,14	-0,86	-0,57	1,77	3,15	4,22
SYO1	15,51	19,2	18,1	15,8	16,9	13,7	13,9	13,5	14,7	16,8
SYO2	0,10	0,12	0,12	0,11	0,12	0,10	0,11	0,11	0,11	0,12
SYO3	0,09	0,11	0,11	0,10	0,11	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11
SYO4	0,12	0,14	0,15	0,13	0,15	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14
(A) Aktif Kalitesi	-5,51	-2,47	-2,81	-3,57	-2,69	-2,08	-1,71	0,53	-1,32	0,20
AK1	0,53	0,46	0,51	0,56	0,56	0,58	0,58	0,61	0,65	0,64
AK2	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
AK3	0,02	0,05	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
AK4	0,28	0,33	0,30	0,23	0,23	0,18	0,19	0,19	0,17	0,15
(M) Yönetim Kalitesi	3,12	4,86	3,84	3,21	2,88	2,26	4,17	5,14	3,80	3,93
YK1	0,02	0,05	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
YK2	2604	3934	3940	3661	3600	3412	3672	3689	5318	6760
YK3	71,87	79,7	84,6	92,5	93,8	1067	120	144	167	192
(E) Kârlılık	24,96	2,66	2,78	2,47	0,14	0,15	2,59	4,56	5,00	4,66
K1	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02
K2	0,19	0,23	0,20	0,19	0,16	0,15	0,14	0,12	0,14	0,15

K3	1,36	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06
K4	0,45	0,74	0,81	0,80	0,80	0,79	0,88	0,86	1,23	1,52
(L) Likidite	5,07	8,34	-6,55	5,20	6,17	2,36	0,96	-0,35	-1,01	-0,98
L1	0,33	0,42	0,39	0,36	0,37	0,28	0,26	0,25	0,22	0,23
L2	0,39	0,52	0,48	0,45	0,48	0,37	0,35	0,35	0,29	0,31
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,26	0,34	1,25	0,99	0,43	0,84	0,42	1,75	1,94	2,37
PRD1	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
PRD2	0,97	0,93	0,99	0,98	0,94	0,95	0,88	0,90	0,86	0,83
CAMELS Puanı	26,43	12,6	-1,80	8,19	7,07	2,69	5,86	13,4	11,6	14,4
CAMELS Derecelendirme Notu	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2

Tablo 4.11’den görüldüğü üzere, GARAN’ ın 2008-2017 yılları arasında SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı, 13,5’in altına hiç düşmemiştir. 2009 yılında ise en yüksek değeri olan 19,2’ye ulaşmıştır. En düşük değerini ise 13,5 ile 2015 yılında almıştır. Basel II Kriterleri doğrultusunda belirlenen %8 sermaye yeterlilik oranının altına ilgi yıllar için hiç düşme göstermemiştir. Ancak, GARAN’ın sermaye yeterlilik oranının referans değeri incelendiğinde ise 2015 yılına kadar hep negatif olduğu 2015 yılından itibaren pozitif değerler aldığı gözlenmektedir.

Diğer yandan, BİST Banka Endeksini oluşturan bankaların 2008-2017 dönemine ilişkin Sermaye Yeterlilik Oranı Ortalamaları ile karşılaştırma yapıldığında ise GARAN’ ın endeks bankaları ortalaması ile genel olarak paralellik göster göstermektedir (Grafik: 4.48):

Grafik 4.48: GARAN Sermaye Yeterlilik Oranları ile Karşılaştırması

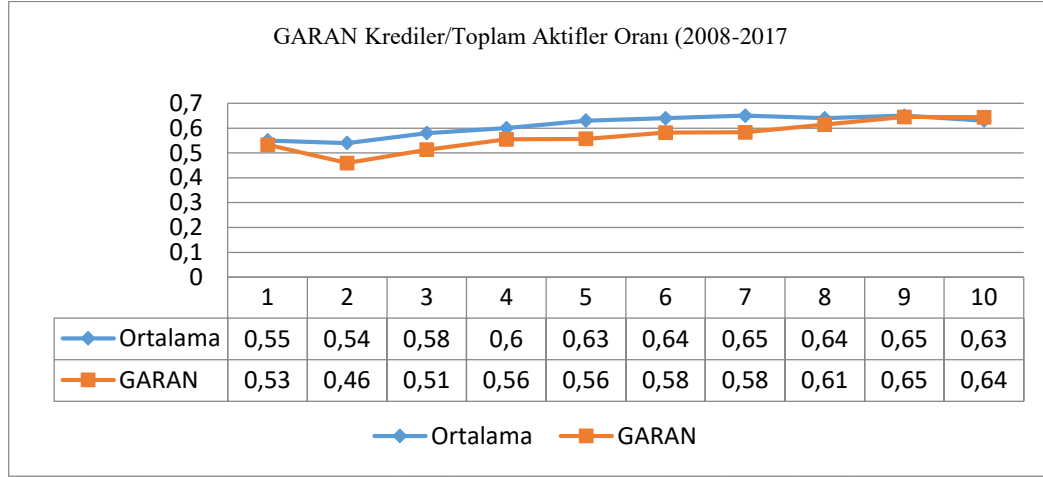

Diğer yandan, GARAN’ ın aktif kalitesine ilişkin referans değerlerine bakıldığında 2008-2017 döneminde hep negatif değer aldığı görülmektedir.

Ayrıca bankaların aktif kalitesi bileşeni için en önemli oranlardan birisi olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks ortalaması ile karşılaştırıldığında ise; grafik 4.49’dan da gözlemlenebileceği üzere 2016 yılına

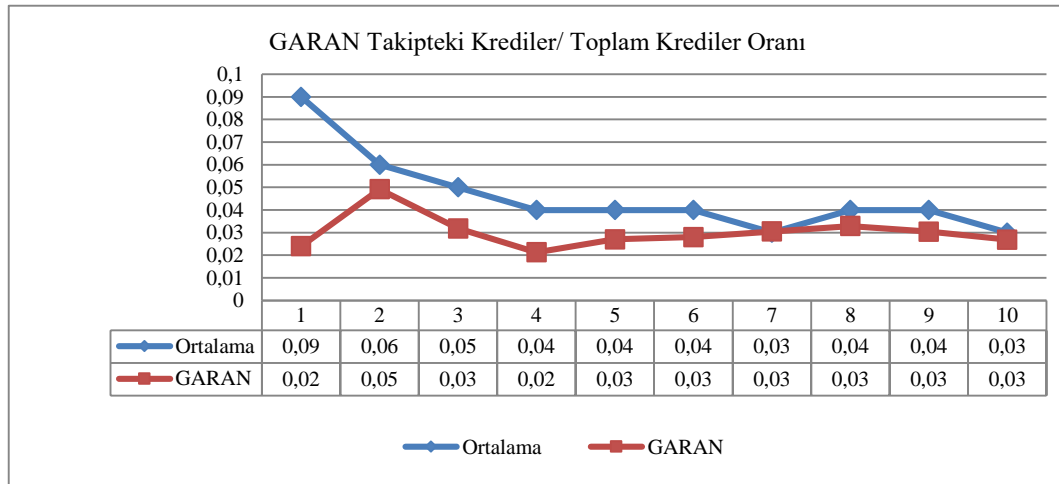
kadar GARAN'ın endeks ortalamasının altında kaldığı, 2016 yılında ise 0,65 değeri ile endeks ortalamasıyla aynı değeri aldığı görülmektedir.

Grafik 4.49: GARAN'ın Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Aktif kalitesi bileşenine ilişkin değerlendirme yapılırken takipteki krediler/toplam krediler oranının da analize dâhil edilmesi daha tutarlı sonuçlar vermektedir. Aşağıdaki grafik 4.50 incelendiğinde GARAN'ın takipteki kredi oranının 2008 yılında endeks ortalamasının çok altında kaldığı 2014 yılına kadar yakın değerler aldığı görülmektedir. 2014 yılında endeks ortalamasını yakalarken, 2014'den 2017 yılına kadar paralel bir trend izlediği ve benzer oranlar almaktadır.

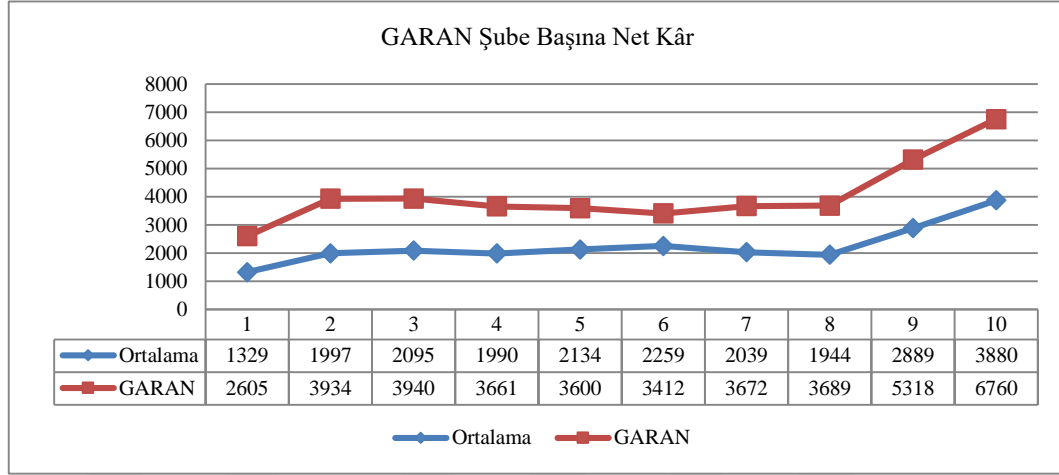
Grafik 4.50: Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

Yönetim kalitesi bileşeni incelendiğinde GARAN'ın şube bazında karlılığı 2008-2017 dönemi için endeks ortalamasının oldukça üzerinde seyretmiştir. GARAN'ın şube başına kârlılığını aşağıdaki grafik 4.51 üzerinde görmek

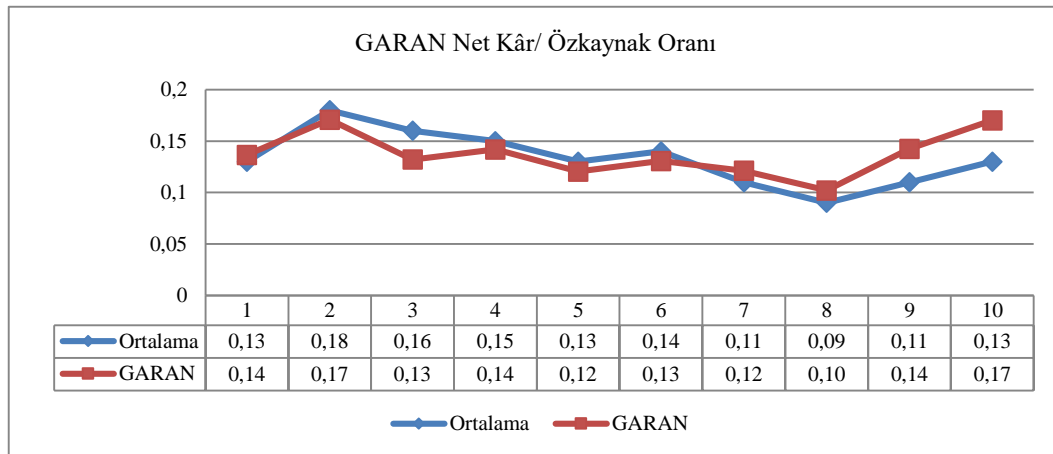
mümkündür. Bu değerlere göre bankanın başarılı bir yönetim performansı bulunmakta ve rakiplerine kıyasla başarılı bir yönetim stratejisi uygulamaktadır.

Grafik 4.51: GARAN Şube Başına Net Kâr (2008-2017)

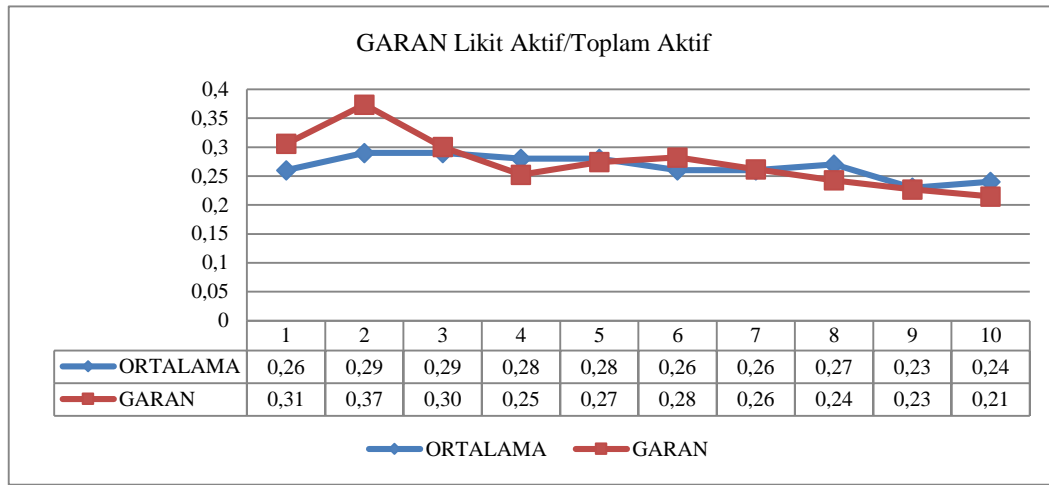
Kârlılığı temsil eden referans değerlerin 2008-2017 dönemi için dalgalı bir seyir izlediği, en yüksek değerini (24,96) ile 2008 yılında alırken, en düşük değerini (0,15) ile 2013 yılında aldığı görülmektedir. Kârlılık *bileşenlerinden net kâr/ toplam aktif ve net kâr/öz kaynaklar* oranları banka performansının belirlenmesinde en önemli oranlar olduğu bilinmektedir. Analiz dönemini kapsayan 2008-2017 yılları için genel olarak endeks ortalamasına yakın değerler alırken, 2010 yılında endeks ortalamasının belirgin şekilde altında kalmıştır. 2015 yılından itibaren ise yükselmeye başladığı ve endeks ortalamasının üzerinde bir seyir izlediği aşağıdaki Grafik 4.52’den görülmektedir.

Grafik 4.52: GARAN Net Kâr/Özkaynak Oranı (2008-2017)

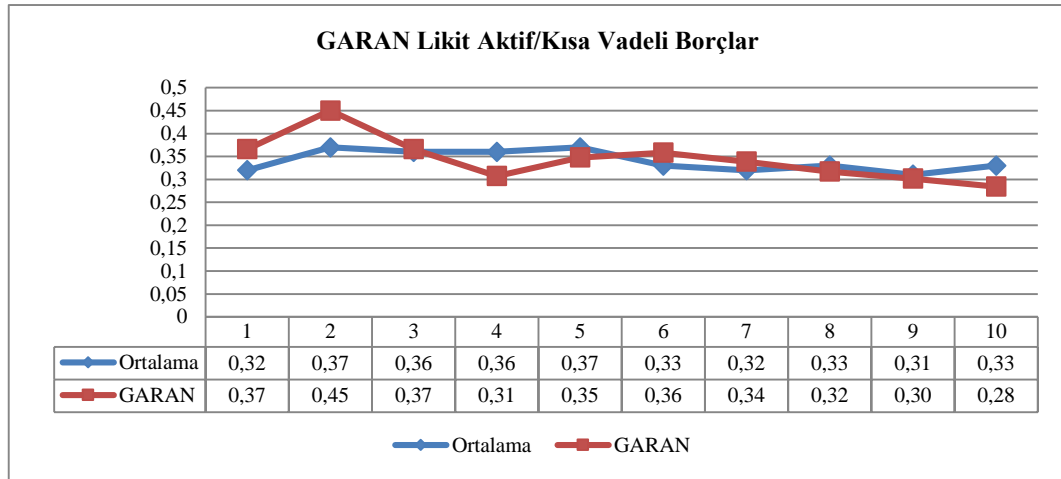
GARAN'ın likidite faktörü için referans değerlerine bakıldığında 2010 (-6,55), 2015(-0,35), 2016 (-1,01), ve 2017 (-0,98) yıllarında negatif değerler aldığı görülmektedir. GARAN'ın likidite bileşeni için *likit aktif/toplam aktif* oranı ve *likit aktif/ kısa vadeli borçlar* olmak üzere iki farklı oran hesaplanmıştır. Aşağıdaki Grafik 4.53 incelendiğinde, 2009 yılında endeks değerinin oldukça üzerinde bir değer alırken, 2010 yılından itibaren ise endeks ortalamasına paralel bir seyir izlemiştir. En düşük değerini ise 2017 yılında (0,21) puanla almıştır.

Grafik 4.53: GARAN Likit Aktif/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

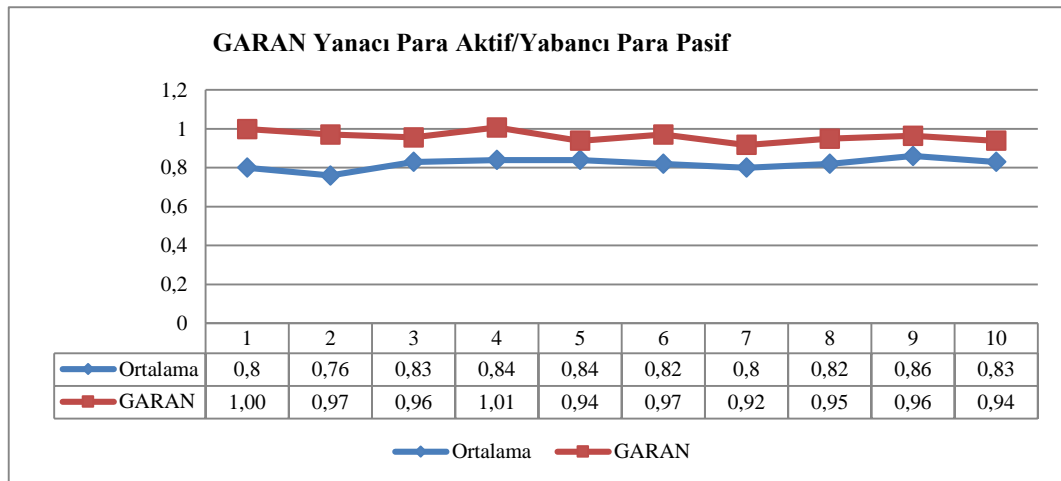
Likit aktif/kısa vadeli yükümlülükler oranında 2008-2017 dönemi için yaşanan değişim aşağıdaki Grafik 4.54'de şöyle görülmektedir; 2011 ve 2017 yıllarında sektör ortalamasının altında kalmıştır. 2008 yılından 2011 yılına kadar bariz bir düşme görülürken bir diğer yandan da 2009 yılında hem sektör ortalamasının üzerinde değer almış hem de ilgili dönem için en yüksek değerini almıştır.

Grafik 4.54: GARAN Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

CAMELS' in en son bileşeni olan piyasa riskine duyarlılık bileşenine bakıldığında ise 2008-2017 dönemi için GARAN dalgalı bir seyir izlemiştir. Analiz dönemi için hiç negatif değer almamıştır. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni için *yabancı para aktif/yabancı para pasif* oranına Grafik 4.55'e bakıldığında GARAN' ın endeks ortalamasının üzerinde dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2015 yılında diğer yıllara kıyasla daha bariz bir düşüş yaşansa da değerlerin 1'e yakın olduğu ve döviz kuru risklerine karşı hazırlıklı olduğu görülmektedir.

Grafik 4.55: GARAN Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

Tablo 4.11'de ki CAMELS Derecelendirme notlarına bakıldığında GARAN' ın 2010, 2011, 2012, 2013 ve 2014 yılları için 3 notu aldığı diğer yıllar için 2 notunu aldığı görülmektedir. 2 notu bankanın güçlü bir görünüme sahip

olduğunu gösterirken, 3 notu ise banka performansının bazı açılardan problemlili ve tatminkâr olmadığını göstermektedir. Bu durumda bankasının olası şok ve krizlerden etkilenebileceği anlamına gelmektedir.

Diğer bir yabancı sermayeli banka olan ICBC Turkey Bank A.Ş. (ICBCT) ile devam edilmiştir. 2008-2017 yılları için 2012 yılı hariç diğer tüm yıllarda ICBCT' nin negatif değer aldığı görülmüştür. CAMELS puanları açısından oldukça dalgalı bir seyir izlediği de Tablo 4.12'den görülmektedir.

Tablo 4.12: ICBC Turkey Bank A.Ş.' nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

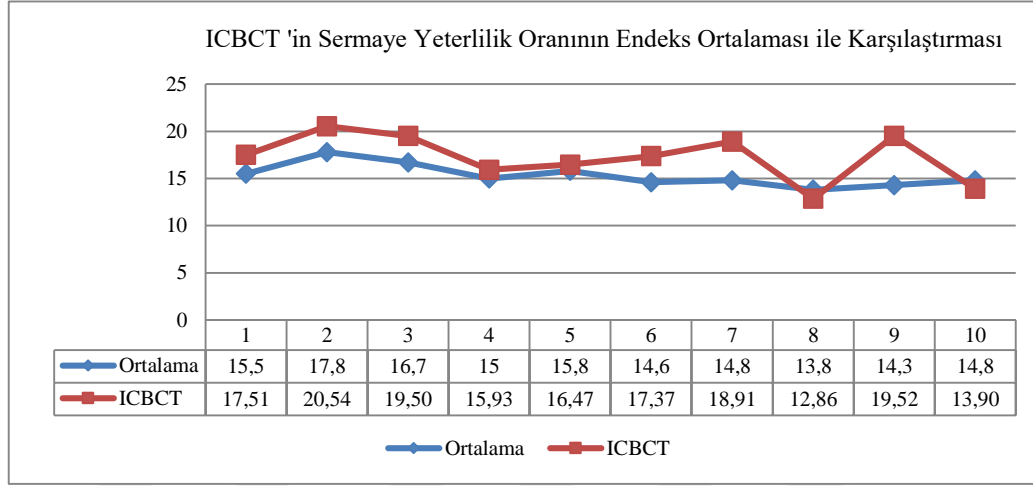
ICBC TURKEY BANK A.Ş. (ICBCT)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	5,79	11,2	8,04	4,49	3,58	8,03	9,65	-1,89	-1,73	-1,97
SYO1	17,5	20,5	19,5	15,9	16,5	17,4	18,9	12,9	19,5	13,9
SYO2	0,15	0,22	0,19	0,15	0,16	0,16	0,17	0,09	0,07	0,08
SYO3	0,12	0,19	0,16	0,12	0,13	0,15	0,16	0,08	0,07	0,08
SYO4	0,18	0,29	0,25	0,18	0,19	0,19	0,21	0,10	0,08	0,10
(A) Aktif Kalitesi	-3,23	4,03	4,43	3,69	5,55	-1,32	-0,14	-1,33	-4,31	-5,71
AK1	0,55	0,74	0,72	0,72	0,72	0,73	0,77	0,62	0,61	0,58
AK2	0,03	0,03	0,03	0,02	0,03	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
AK3	0,03	0,06	0,05	0,04	0,05	0,06	0,06	0,04	0,02	0,01
AK4	0,13	0,11	0,12	0,11	0,09	0,10	0,06	0,20	0,21	0,19
(M) Yönetim Kalitesi	-7,12	-4,43	-4,05	-2,83	-2,09	-0,86	-2,16	-3,82	-5,78	-6,24
YK1	0,03	0,06	0,05	0,04	0,05	0,06	0,06	0,04	0,02	0,01
YK2	87	290	324	560	592	1030	290	387	426	1097
YK3	23,9	32,2	40,7	56,0	61,7	57,4	57,0	51,3	76,8	76,3
(E) Kârlılık	-12,9	-8,9	-10,1	-9,4	1,9	-5,4	-9,5	-10,2	-10,6	-9,9
K1	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
K2	0,01	0,03	0,03	0,04	0,05	0,07	0,02	0,03	0,03	0,04
K3	0,06	0,08	0,05	0,04	0,32	0,06	0,05	0,03	0,03	0,03
K4	0,01	0,03	0,03	0,05	0,06	0,10	0,03	0,04	0,04	0,06
(L) Likidite	1,72	-5,85	-3,18	-4,36	-4,71	-1,58	-4,62	6,93	8,05	8,82
L1	0,27	0,20	0,22	0,22	0,22	0,24	0,20	0,36	0,35	0,37
L2	0,36	0,27	0,29	0,28	0,27	0,30	0,25	0,44	0,40	0,43
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	-1,85	-3,93	-1,95	-2,60	-1,37	-2,52	0,98	-1,74	0,86	-1,00
PRD1	0,04	0,03	0,03	0,02	0,03	0,02	0,04	0,02	0,02	0,02
PRD2	0,53	0,44	0,73	0,67	0,69	0,65	0,55	0,81	0,98	0,89
CAMELS Puanı	-17,6	-7,98	-6,8	-11	2,82	-3,69	-5,75	-12,1	-13,5	-16,0
CAMELS Derecelendirme Notu	4	3	3	4	3	3	3	4	4	4

Tablo 4.12'den görüldüğü üzere sermaye yeterlilik oranı referans değerleri 2008-2017 dönemi için dalgalı bir seyir izlemiş ve 2015,2016 ve 2017 yılları için negatif değer almıştır. SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı en yüksek değerini 20,5 ile 2009 yılında, en düşük değerini ise 12,9 ile 2015 yılında almıştır. İlgili dönem için Basel II Kriterleri çerçevesinde belirlenen oran olan %8'in altına hiç düşmemiştir.

ICBCT' nin sermaye yeterlilik oranının BİST Banka Endeksindeki bankaların ortalaması ile karşılaştırıldığında ise 2008-2017 dönemi için dalgalı bir

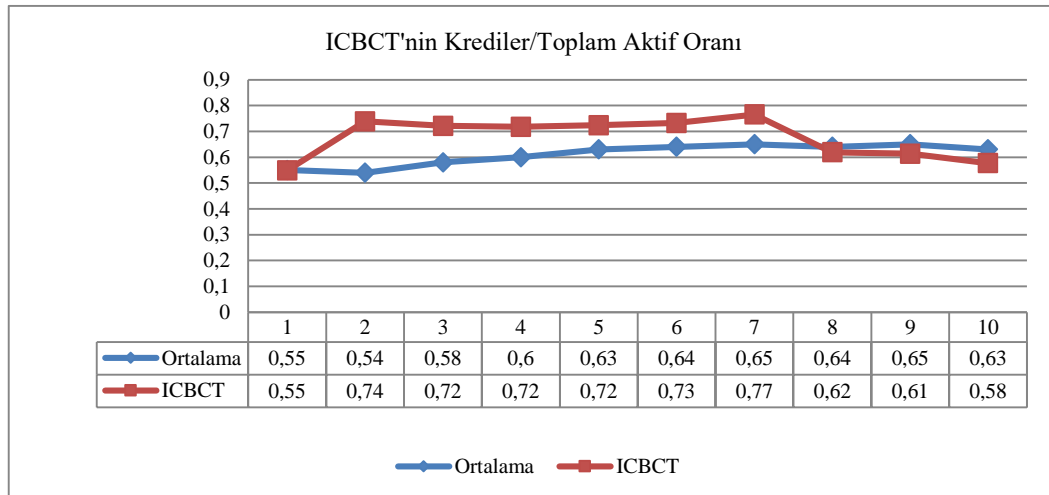
seyir izlediği ve genel olarak 2011, 2015 ve 2017 yılları hariç endeks ortalamasının üzerinde bir performans sergilediği Grafik 4.56'da görülmüştür.

Grafik 4.56: ICBCT' in Sermaye Yeterlilik Oranının Karşılaştırması

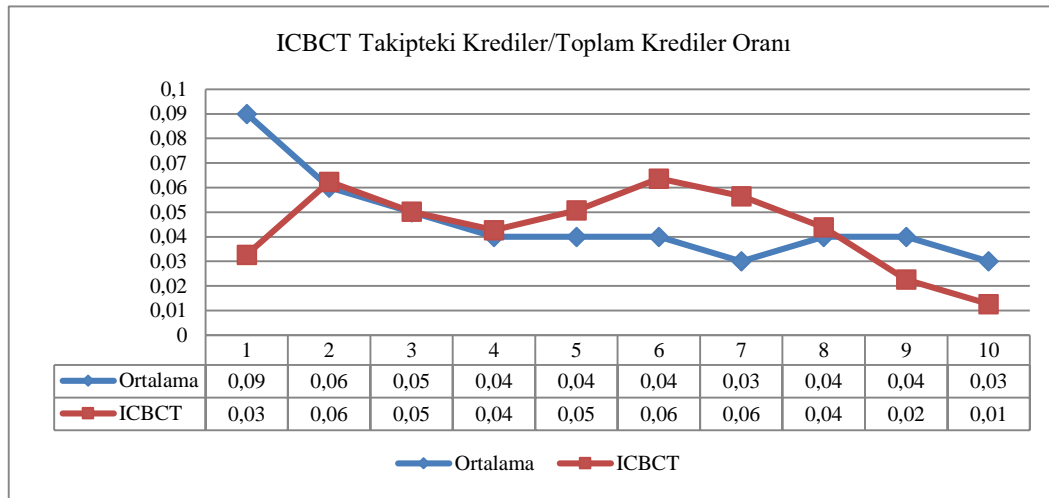
Bir diğer bileşen olan aktif kalitesi bileşenine bakıldığında ise aktif bileşenin referans değerlerinin 2008-2017 dönemi için 2008 (-3,23), 2013 (-1,32), 2014 (-0,14), 2015 (-1,33), 2016 (-4,31) ve 2017 (-5,71) yıllarında negatif değerler aldığı görülmektedir. Aktif kalitesi bileşeni değerlendirilirken hesaplanan oranlardan ilki olan *krediler/toplam aktif* oranına ilişkin değerler endeks ortalaması ile karşılaştırıldığında 2008 yılından itibaren bir yükselişe geçmiş ve endeks ortalamasının üzerinde bir performans göstermiştir. 2014 yılından sonra ise krediler/toplam aktif oranı endeks ortalamasının altına düştüğünü Grafik 4.57'den görmek mümkündür.

Grafik 4.57: ICBCT Krediler/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

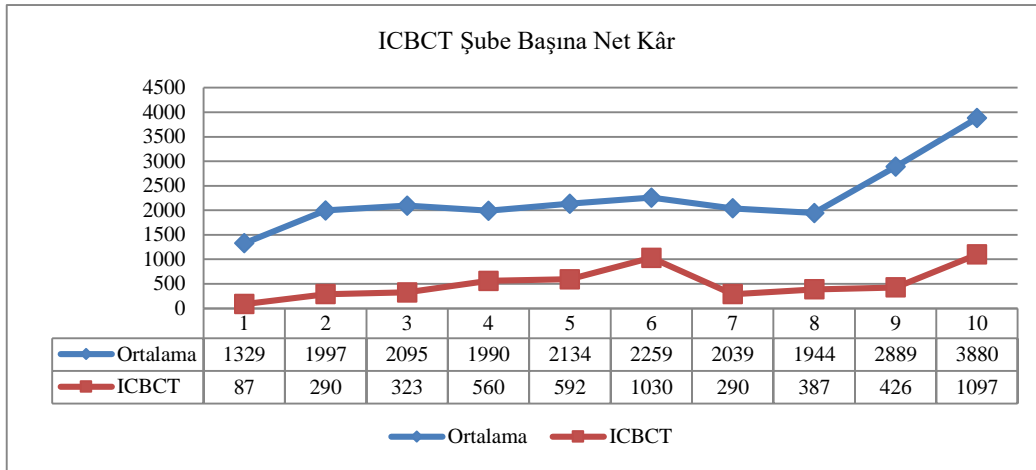
Aktif bileşeni hesaplamasında dikkate alınan diğer bir oran olan *takipteki krediler/ toplam krediler* oranına bakıldığında ise, ilgili analiz dönemi için sektör ortalaması ile karşılaştırıldığında oldukça dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Grafik 4.58’den de görüleceği üzere 2008 yılında sektör ortalamasının oldukça altında olan oran 2011 yılında itibaren de sektör ortalamasının üzerinde bir performans göstermiş fakat 2015 yılından itibaren yine sektör ortalamasının altına düşmüştür.

Grafik 4.58: ICBCT Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

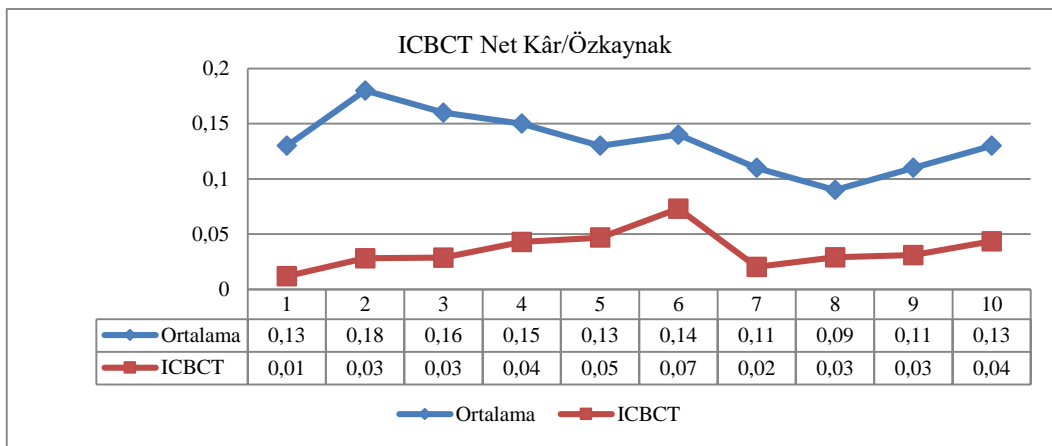
ICBCT’ nin yönetim kalitesi performansına bakıldığında referans değerlerin 2008-2017 dönemi için dalgalı bir seyir izlediği ve bütün yılların negatif değerler aldığı görülmektedir. Yönetim kalitesi bileşeni için Grafik 4.59’de *şube başına net kâr* oranlarına bakıldığında sektör ortalamasının altında bir performans gösterdiği görülmektedir. Bu değer ICBCT’ nin etkin bir yönetim performansı göstermediğinin ve başarılı bir yönetim stratejisinin bulunmadığını göstermektedir.

Grafik 4.59: ICBCT Şube Başına Net Kâr (2008-2017)

Kârlılığa ilişkin referans değerlerine bakıldığında dalgalı bir seyir izlediği ve 2012 yılı hariç diğer tüm yıllarda negatif değerler aldığı görülmektedir. Kârlılık bileşenini en iyi şekilde yansıtması açısından *net kâr/öz kaynak* oranına bakıldığında ise sektör ortalamasının oldukça altında bir performans gösterdiği görülmüştür. 2013 yılına kadar yükselme göstermiş ve 0,14 ile en yüksek değerini almıştır. 2015 yılında tekrar düşmüş ve sektör ortalamasının altında olsa da artmaya devam etmiştir (Grafik 4.59).

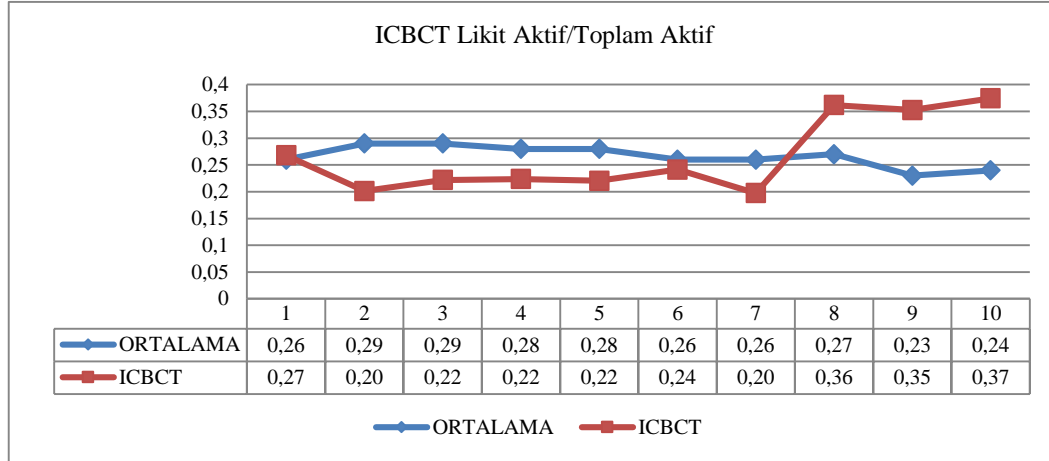
Grafik 4.60. ICBCT Net Kâr/Özkaynak (2008-2017)

ICBCT' in likidite bileşenine ilişkin referans değerlerine bakıldığında, 2009 yılından 2015 yılına kadar negatif değerler aldığı görülmektedir. Diğer yıllarda ki değerleri pozitifdir. ICBCT' in likidite bileşeninin hesaplanması için kullanılan oranlardan *likit aktifler/toplam aktifler* oranı Grafik 4.61'den görüleceği üzere ICBCT 10 yıllık çalışma döneminde oldukça dalgalı bir seyir izlediği

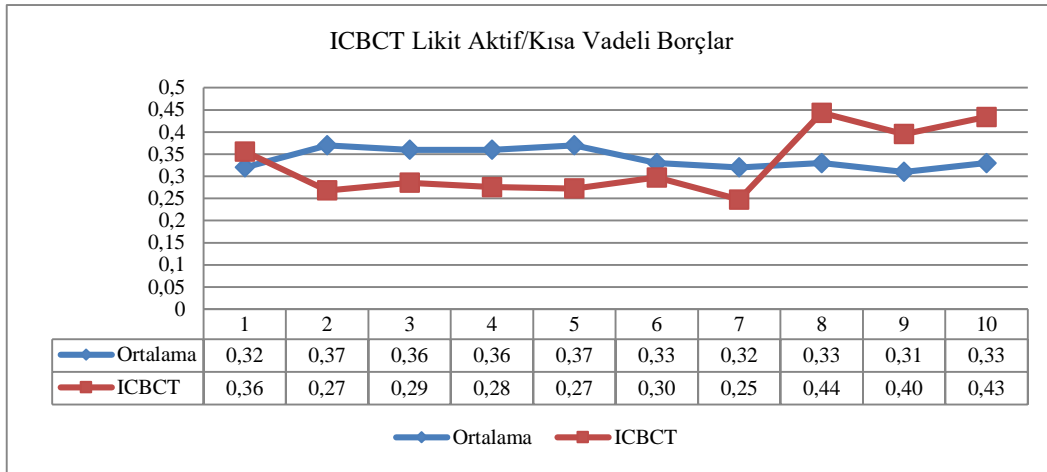
görülmektedir. 2014 yılına kadar sektör ortalamasının altında bir performans gösteren ICBCT, 2014 yılından itibaren hızlı bir yükselişe geçmiş ve sektör ortalamasının çok üstünde bir seyir izlediği görülmektedir. 2014 yılından itibaren likit aktiflerinde başarılı bir toparlanma olduğunu göstermektedir.

Grafik 4.61: ICBCT Likit Aktif/ Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

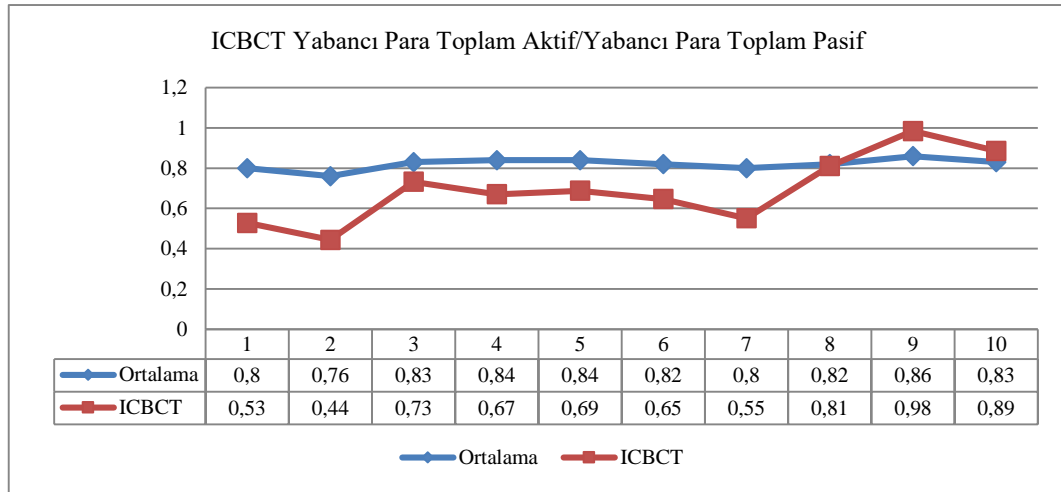
Likidite bileşeni için diğer oran olan *likit aktif/kısa vadeli borçlar* oranına bakıldığında, Grafik 4.62’de de görüldüğü gibi 2014 yılına kadar sektör ortalamasının altında düşük bir performans gösterdiği fakat 2014 yılında hızlı bir yükselişle sektör ortalamasının üzerinde bir performans sergilediği görülmektedir. 2014 yılı ICBCT için likidite bileşeni açısından başarılı bir toparlanma yılı olduğu ve sonrasındaki yıllarda da bu başarının devam ettiği görülmektedir. Banka likidite pozisyonunun artması ile likidite riskini azaltıcı bir strateji benimsediği söylenebilmektedir.

Grafik 4.62: ICBCT Likit Aktif/Kısa Vadeli Borçlar Yükümlülükler

ICBCT için CAMELS' in son bileşeni olan piyasa riskine duyarlılık bileşenin referans değerlerine bakıldığında, 2008-2017 dönemi için 2014 ve 2016 yılları hariç diğer tüm yılların negatif değerler aldığı görülmektedir. Piyasa riskine duyarlılık bileşenin hesaplanması için dikkate alınan oran *olarak yabancı para aktif/yabancı para pasif* oranına bakıldığında ise, sektör ortalamasının altında dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2009 yılında 0,44 ile en düşük değerini alırken 2014 yılından itibaren toparlanmaya başlamış ve ortalamasının üzerine çıkmıştır. 2016 yılında ise en yüksek değeri olan 0,98 değerini aldığı Grafik 4.63'den anlaşılmaktadır. Bu durum 2014 yılına kadar bankanın piyasa riskine aşırı duyarlı olduğunun ve olası risklere karşı hazırlıksız olduğunu sonucuna ulaşılmaktadır. Yabancı para aktif/yabancı para pasif oranının 2014 yılından itibaren yükselmeye başlaması hatta 1'ya yaklaşması bankanın döviz kuru risklerine karşı risk yönetimi stratejisini değiştirdiğini ve etkin bir risk yönetimi stratejisi uyguladığını göstermektedir.

Grafik 4.63: ICBCT Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

Tablo 4.12’den ICBCT Turkey Bank A.Ş.’ nin CAMELS puanlarına bakıldığında bankanın 2008-2017 dönemi için oldukça dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. 2012 yılı hariç analiz dönemi boyunca diğer tüm yıllara ait değerlerin negatif olduğu tespit edilmektedir. CAMELS Derecelendirme notlarına bakıldığında ise bankanın 2008, 2001, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında “4” puan aldığı diğer yıllarda ise “3” puan aldığı görülmektedir. Bu ICBC Turkey Bank’ın kötü bir finansal performans gösterdiğini ve ciddi problemleri olduğu anlamına gelmektedir. Problemleri alanlara yoğunlaşarak, iyileştirici stratejiler uygulanmalıdır.

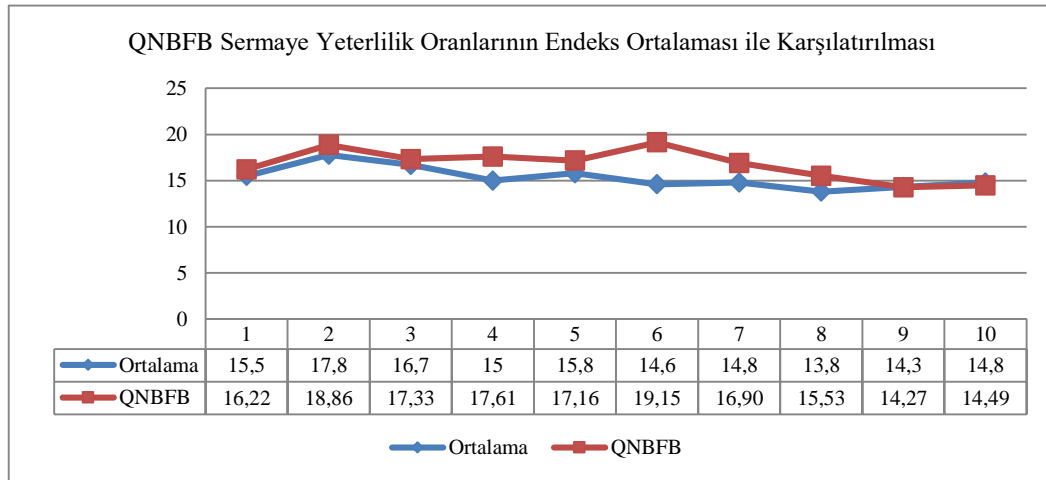
Bir diğer yabancı sermayeli özel banka olan QNB Finansbank A.Ş. (QNBFB)’ ye geçildiğinde ise, Tablo 4.13 incelendiğinde sermaye yeterlilik oranlarının 2013 yılından sonra azalmaya başladığı görülmektedir. SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranı en yüksek değerini 19,02 ile 2013 yılında alırken en düşük değerini ise 14,3 ile 2016 yılında almıştır. Sermaye yeterlilik oranlarını temsil eden referans değerlerin ise analiz dönemini kapsayan 10 yıllık süreçte 2009 ve 2016 yıllarında eksi değerler almıştır.

Tablo 4.13: QNB Finansbank A.Ş.' nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

QNB FİNANSBANK A.Ş. (QNBFB)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	0,24	-0,24	1,56	3,03	2,18	3,04	0,93	1,66	0,42	-0,30
SYO1	16,2	18,9	17,3	17,6	17,2	19,2	16,9	15,5	14,3	14,5
SYO2	0,11	0,12	0,14	0,13	0,13	0,12	0,11	0,11	0,10	0,09
SYO3	0,09	0,11	0,13	0,12	0,13	0,11	0,09	0,09	0,08	0,08
SYO4	0,14	0,16	0,18	0,16	0,17	0,15	0,15	0,14	0,13	0,12
(A) Aktif Kalitesi	-3,37	0,93	0,82	1,91	2,29	4,30	-5,28	-5,57	5,18	5,88
AK1	0,59	0,60	0,63	0,64	0,67	0,65	0,62	0,61	0,60	0,63
AK2	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,02	0,01
AK3	0,04	0,08	0,07	0,06	0,07	0,07	0,02	0,02	0,06	0,05
AK4	0,28	0,26	0,22	0,20	0,15	0,18	0,17	0,17	0,18	0,16
(M) Yönetim Kalitesi	-3,99	-0,48	0,63	1,04	1,03	-0,31	-3,59	-3,37	-0,43	0,11
YK1	0,04	0,08	0,07	0,06	0,07	0,07	0,02	0,02	0,06	0,05
YK2	792	1410	1864	1717	1553	1089	1334	1099	1966	3055
YK3	34,8	44,0	48,6	56,1	56,6	56,9	63,9	75,7	85,6	117
(E) Kârlılık	-4,30	-0,36	0,36	-0,30	-2,78	-7,51	-1,78	-2,23	-0,87	-0,71
K1	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
K2	0,13	0,18	0,17	0,15	0,12	0,10	0,10	0,08	0,12	0,14
K3	0,08	0,09	0,07	0,07	0,07	0,01	0,06	0,06	0,06	0,05
K4	0,24	0,41	0,43	0,37	0,35	0,27	0,31	0,24	0,39	0,53
(L) Likidite	0,50	5,16	3,00	1,20	1,40	0,01	1,30	1,14	1,60	-1,64
L1	0,26	0,36	0,30	0,29	0,28	0,24	0,30	0,32	0,24	0,22
L2	0,33	0,47	0,39	0,40	0,41	0,35	0,31	0,30	0,35	0,31
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	-0,95	-1,02	1,57	1,59	-1,13	0,52	-1,80	0,35	1,19	1,09
PRD1	0,04	0,05	0,05	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
PRD2	0,47	0,44	0,53	0,57	0,57	0,65	0,60	0,57	0,65	0,66
CAMELS Puanı	-11,9	3,99	7,93	8,47	2,99	-2,99	-10,2	-8,02	7,08	4,43
CAMELS Derecelendirme Notu	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3

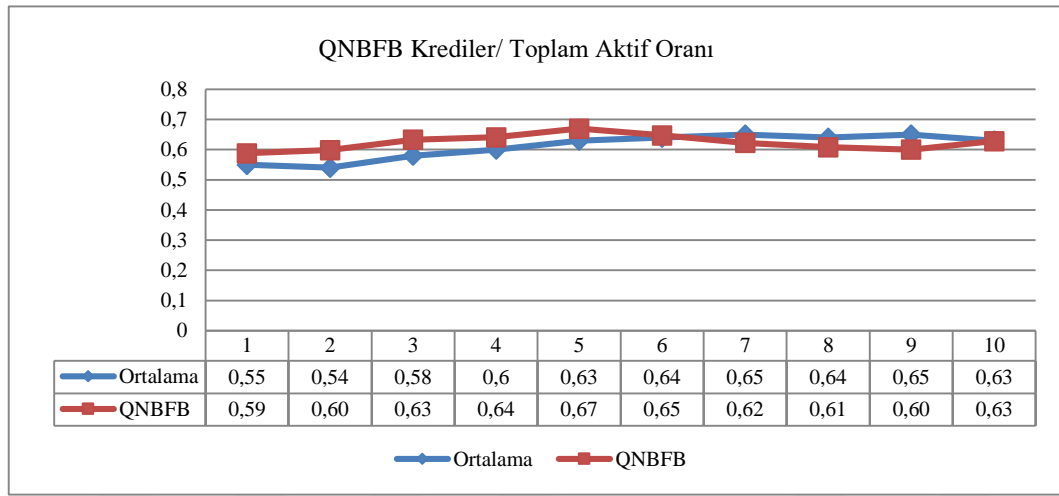
Bir diğer yandan, QNB Finansbank'ın sermaye yeterlilik oranları, BİST Banka Endeksindeki bankaların ortalamalarının alınması ile oluşturulan sektör ortalaması ile karşılaştırıldığında ise, sektör ortalamasının üzerinde dalgalı bir seyir izlemektedir. QNBFB' nin sermaye yeterlilik oranlarının sektör ortalamasına yakın değerler aldığı da Grafik 4.64'de görülmektedir:

Grafik 4.64: QNBFB Sermaye Yeterlilik Oranlarının ile Karşılaştırması

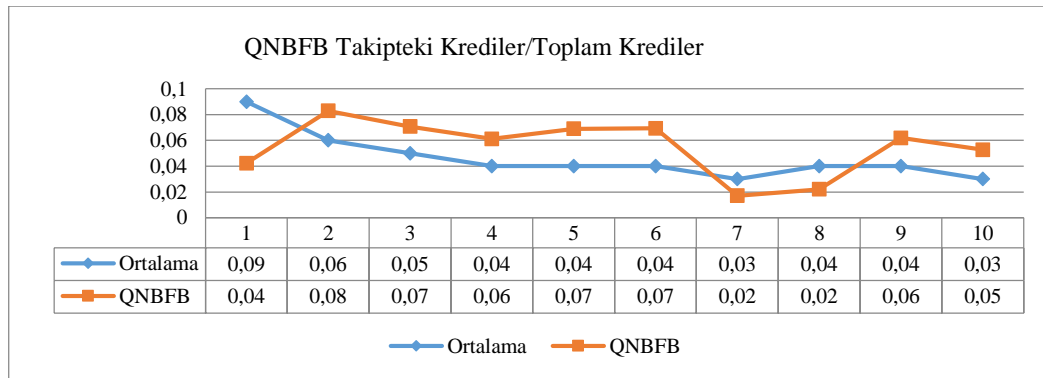
QNBFB' nin aktif kalitesi bileşeninin referans değerlerine bakıldığında 2008, 2014 ve 2015 yıllarının negatif değerler aldığı görülmektedir. Aktif kalitesi bileşeninin hesaplamasında dikkate alınan en önemli oranlardan *krediler/toplam aktif* oranı için Grafik 4.65 incelendiğinde, sektör ortalamasına yakın değerler aldığı görülmektedir. 2013 yılına kadar sektör ortalamasının üzerinde bir performans gösterirken 2013 yılından sonra ise sektör ortalamasının altında bir performans göstermiştir.

Grafik 4.65: QNBFB Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

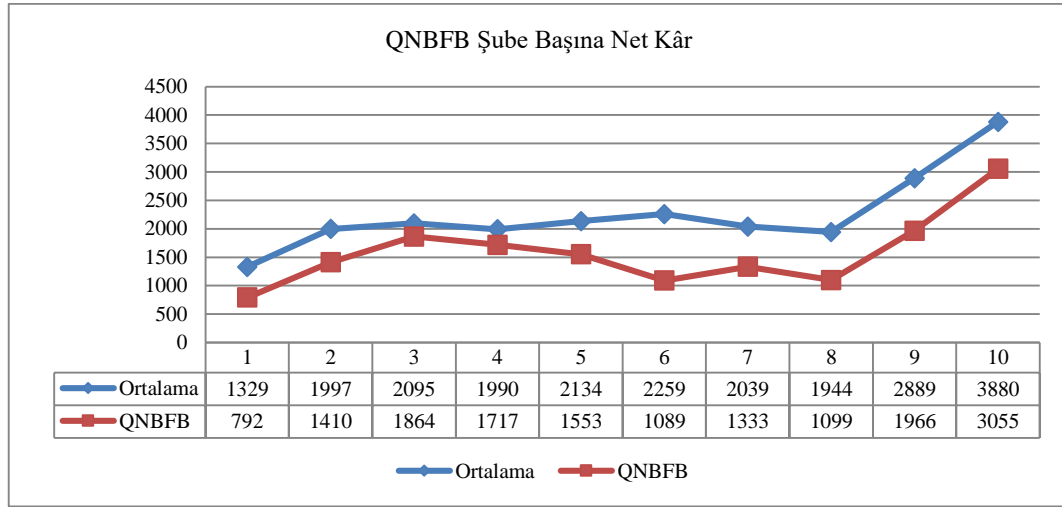
Aktif kalitesi bileşeninden daha sağlıklı sonuçlar elde edebilmek için hesaplanan bir diğer oran *takipteki krediler/ toplam krediler* oranıdır. Grafik 4.66'dan da görüleceği üzere, takipteki krediler/toplam krediler oranı oldukça dalgalı sert iniş ve çıkışları olan bir seyir izlemiştir. 2008, 2014 ve 2015 yılları hariç sektör ortalamasının üzerinde bir performans göstermiştir.

Grafik 4.66: QNBFB Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

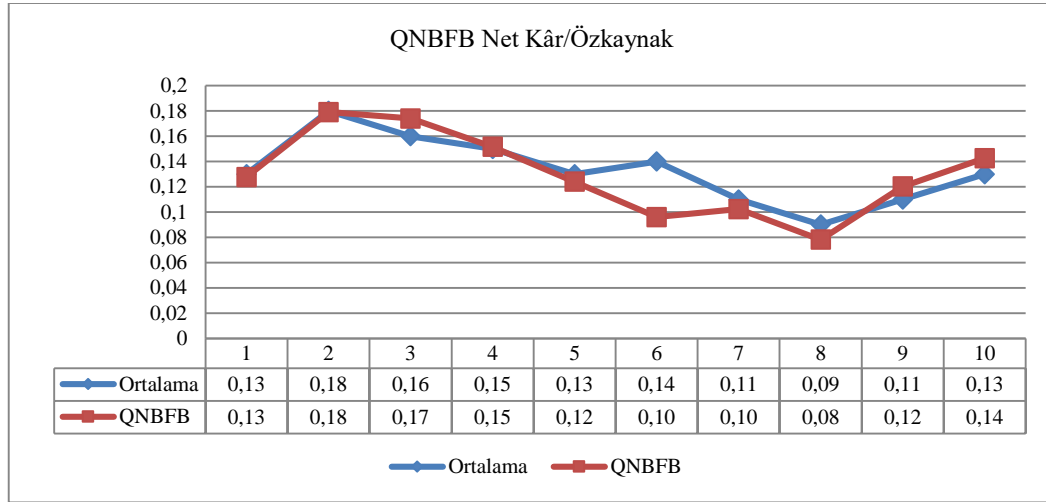
QNBFB 'nin yönetim kalitesi performansı incelendiğinde, 2008-2017 dönemine ilişkin 10 yıllık süreç boyunca *şube başına net kâr oranı*, sektör ortalamasının altında bir performans göstermiştir. Grafik 4.67 incelendiğinde, Bu dönemde en düşük performansını 2008 en yüksek performansı ile 2017 yılında göstermiştir. Sektör ortalamasının altında alan bu değer QNBFB'nin rakiplerine kıyasla düşük bir yönetim performansı gösterdiği ve etkin bir yönetim stratejisinin bulunmadığını ifade etmektedir.

Grafik 4.67: QNBFB Şube Başına Net Kâr (2008-2017)

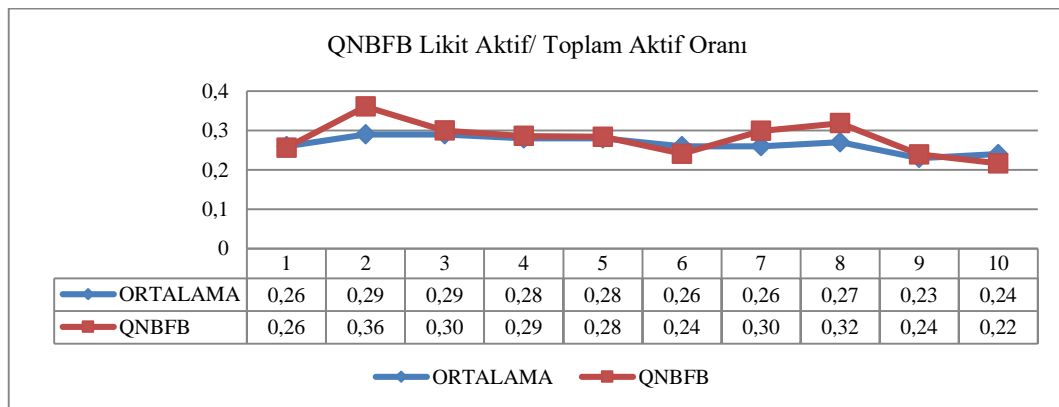
QNBFB için kârlılığa ilişkin değerler incelendiğinde, 2008-2017 dönemi boyunca 2010 yılı hariç diğer referans değerlerin negatif olduğu görülmektedir. Karlılık faktörünün bileşenlerinden *net kâr/özkaynak* oranı Grafik 4.68'den incelendiğinde, dalgalı bir seyir izlediği, genel olarak sektör ortalamasına yakın değerler aldığı en düşük performansı 2013 yılında gösterdiği görülmektedir. 2015 yılından itibaren aldığı değerlerin yükselişe geçtiği, 2016 ve 2017 yıllarında sektör ortalamasının üzerinde değerler alarak sektör ortalamasının üzerinde kârlar elde ettiği görülmektedir.

Grafik 4.68: QNBFB Net Kâr/Özkaynak (2008-2017)

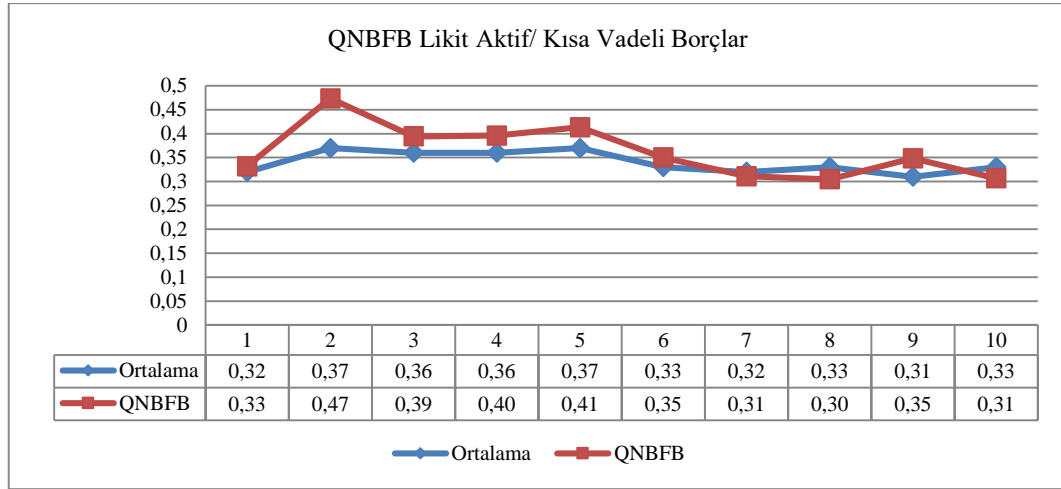
QNBFB için likidite değişkeni incelendiğinde analiz dönemini kapsayan 10 yıllık süreç içerisinde, 2009 yılından itibaren sert bir düşüş yaşandığı ve hatta 2017 yılında negatif değer aldığı görülmektedir. Likidite bileşeninin hesaplanması için kullanılan oranlardan ilki olan *likit aktif/toplam aktif* oranına bakıldığında genel olarak sektör ortalamasının üzerinde fakat dalgalı bir seyir izlediği Grafik 4.69'da da görülmektedir. En yüksek değerini 2009 yılında almış ve 2009 yılından sonra düşmeye başlamıştır. 2013 yılında sektör ortalamasının altına düşen likit aktif/toplam aktif oranı 2015'e tekrar yükselmiş ve 2015'den sonra düşmeye başlamıştır. 2017 yılında ise yine sektör ortalamasının altına inmiştir. Toplam aktifler içerisinde likit aktif oranının böyle dalgalı bir seyir izlemesi bankanın likidite krizlerine karşı duyarlı olduğunu ve olası kriz durumlarında önemli kırılmalar yaşayabileceğini göstermektedir. Bu bankanın likidite yönetiminde başarılı bir strateji izlemediğinin bir göstergesidir.

Grafik 4.69: QNBFB Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

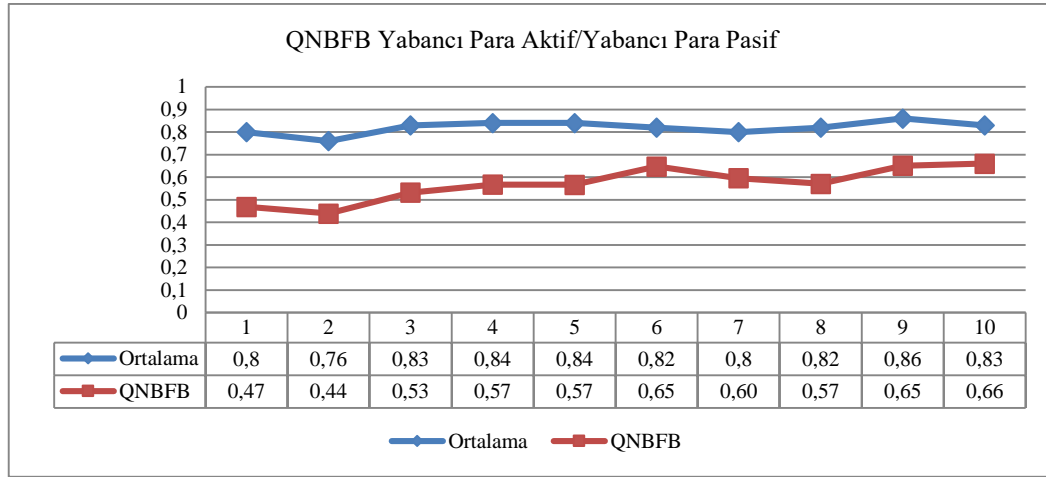
Likidite değişkeninin daha sağlıklı sonuçlar vermesi için hesaplanan bir diğer oran *likit aktif/kısa vadeli borçlar* oranıdır. Bu orana Grafik 4.70'den bakıldığında 2015 yılına kadar QNBFB'nin sektör ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. 2016 yılında tekrar yükselse de 2017 yılına gelindiğinde tekrar sektör ortalamasının altında bir performans göstermektedir. Bu durum bankanın 2015 ve 2016 yıllarında kısa vadeli yükümlülüklerini karşımada sektör ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

Grafik 4.70: QNBFB Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

QNBFB için piyasa riskine duyarlılık bileşenin referans değerlerine bakıldığında ise, 2010 (1,57), 2011 (1,59), 2015 (0,35), 2016 (1,19) ve 2017 (1,09) yılları dışında diğer yıllarda referans değerlerinin negatif olduğu görülmektedir. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni olan *yabancı para aktif/ yabancı para pasif* bileşenine Grafik 4.71'den bakıldığında, analiz dönemini kapsayan 10 yıllık dönem için sektör ortalamasının oldukça altında değerler aldığı görülmektedir. QNBFB, en düşük değerini sektör ortalamasına paralel olarak 2009 yılında almıştır. Sektör ortalaması ile aynı düşme tepkisini vermiştir. Bu durum bankanın döviz kuru risklerine hazır olmadığını ve bankanın döviz kuru riskine karşı başarılı bir strateji yürütemediğini göstermektedir. QNBFB, rakiplerinden daha geride bir performans göstermekte ve olası krizlere duyarlı olduğu görülmektedir.

Grafik 4.71: QNBFB Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

QNFBF' nin 2008-2017 dönemi için genel performansına Tablo 4.13'dan bakıldığında, CAMELS puanlarının 2008, 2013, 2014 ve 2015 yıllarında negatif değerler aldığı görülmektedir. CAMELS derecelendirme notunun ise sadece 2008 ve 2014 yıllarında "4" puan aldığı diğer bütün yıllarda ise "3" puan aldığı görülmektedir. Bu durum QNBFB' nin 3 notu, banka performansının bazı açılardan problemlili ve tatminkâr olmadığını göstermektedir. Bu durumda bankasının olası şok ve krizlerden etkilenebileceği anlamına gelmektedir.

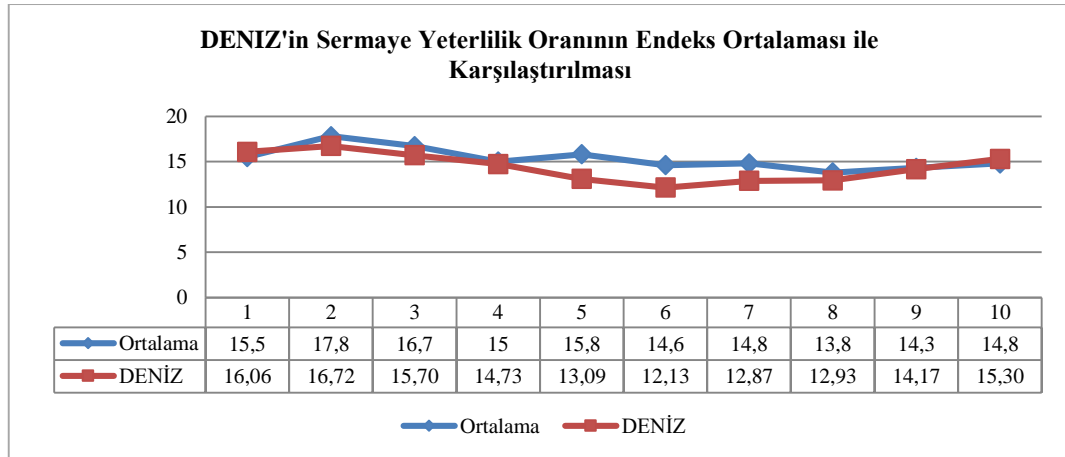
Son yabancı sermayeli mevduat bankası olan Denizbank A.Ş.'ye (DENİZ) gelindiğinde ise, sermaye yeterliliği oranı referans değerlerinin 2008-2017 yıllarını kapsayan 10 yıllık analiz dönemi için hep eksi değerler aldığı Tablo: 4.14'de de görülmektedir. SYO1 ile sembolize edilen sermaye yeterlilik oranlarına bakıldığında ise dalgalı bir seyir izlediği, en yüksek değerini 16,7 ile 2009 yılında en düşük değerini ise 12,1 ile 2013 yılında aldığı görülmektedir. Analiz dönemi boyunca Basel II Kriterleri çerçevesinde belirlenen sermaye yeterlilik oranı olan %8'in altına hiç düşmediği görülmektedir.

Tablo 4.14: Denizbank A.Ş.'nin 2008-2017 Yıllarına İlişkin CAMELS Puanları ve CAMELS Derecelendirme Notları

DENİZBANK A.Ş. (DENİZ)										
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) Sermaye Yeterliliği	-1,59	-2,00	-2,62	-1,15	-3,62	-5,26	-5,43	-4,03	-2,64	-2,06
SYO1	16,06	16,7	15,7	14,7	13,1	12,1	12,9	12,9	14,2	15,3
SYO2	0,09	0,11	0,11	0,10	0,10	0,08	0,08	0,07	0,08	0,08
SYO3	0,09	0,11	0,10	0,10	0,09	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08
SYO4	0,11	0,14	0,13	0,13	0,12	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10
(A) Aktif Kalitesi	-7,24	-3,80	-3,53	-4,71	-3,28	-4,98	-3,91	-3,59	-5,18	-3,91
AK1	0,64	0,65	0,65	0,64	0,64	0,66	0,64	0,66	0,67	0,69
AK2	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00
AK3	0,03	0,06	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
AK4	0,14	0,14	0,15	0,14	0,16	0,11	0,13	0,13	0,10	0,08
(M) Yönetim Kalitesi	-4,71	-2,68	-2,83	-2,26	-2,75	-3,00	-2,30	-1,65	-1,89	-1,82
YK1	0,03	0,06	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
YK2	856	1344	1233	1804	1180	1468	1311	1242	2019	2729
YK3	25,00	25,9	31,6	34,1	43,8	51,7	60,2	67,3	91,1	108
(E) Kârlılık	-1,71	3,19	1,49	8,50	-0,89	3,30	2,81	-0,84	-1,48	-1,11
K1	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
K2	0,15	0,20	0,17	0,23	0,13	0,17	0,13	0,10	0,13	0,15
K3	0,06	0,09	0,07	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
K4	0,48	0,84	0,86	1,48	1,01	1,41	1,31	0,47	0,42	0,57
(L) Likidite	-2,73	-5,16	-2,14	-1,95	-0,38	-1,98	-0,01	-0,50	-5,26	-1,96
L1	0,22	0,22	0,24	0,26	0,28	0,24	0,26	0,26	0,12	0,23
L2	0,27	0,27	0,30	0,32	0,35	0,29	0,32	0,32	0,30	0,28
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	-0,32	0,74	-0,27	0,48	0,35	-0,26	0,53	-0,15	0,57	0,49
PRD1	0,04	0,05	0,04	0,03	0,03	0,02	0,03	0,02	0,02	0,03
PRD2	0,72	0,70	0,70	0,76	0,85	0,78	0,80	0,80	0,86	0,84
CAMELS Puanı	-18,3	-9,71	-9,90	-1,09	-10,6	-12,2	-8,31	-10,8	-15,9	-10,4
CAMELS Derecelendirme Notu	4	3	3	3	4	4	3	4	4	4

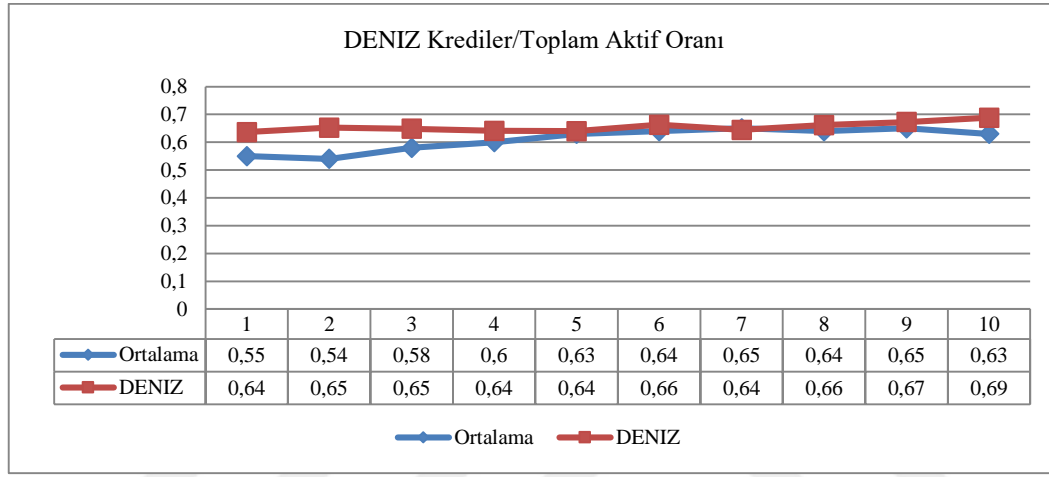
Diğer bir yandan DENİZ' in çalışma kapsamını oluşturan BİST Banka Endeksinde yer alan bankaların ortalamaları ile 2008-2017 dönemini kapsayan yıllar için sermaye yeterlilik oranları karşılaştırıldığında, genel olarak DENİZ' in sektör ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Rakiplerine kıyasla daha düşük bir performans gösterdiği Grafik 4.72'den görülmektedir.

Grafik 4.72: DENİZ Sermaye Yeterlilik Oranlarının Karşılaştırması

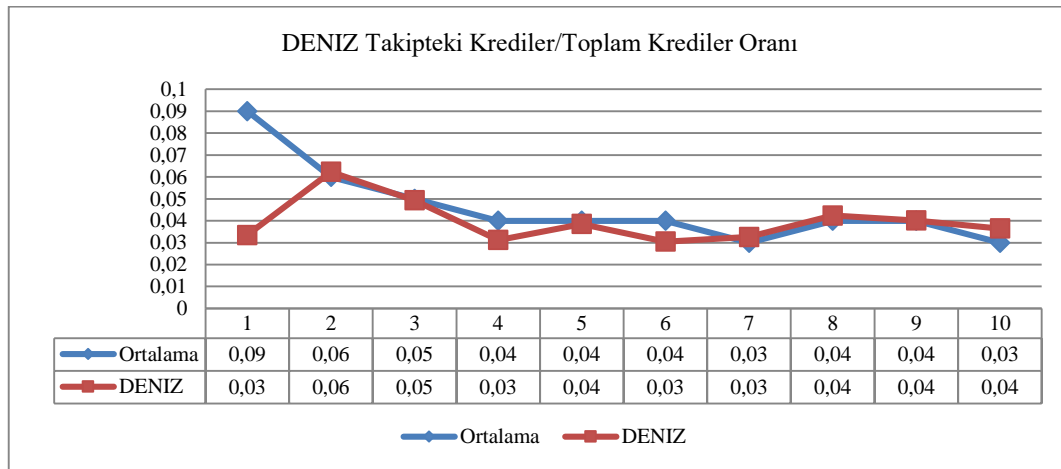
DENİZ' in aktif kalitesi bileşeni için referans değerlerine bakıldığında ise analiz dönemini kapsayan 10 yıllık süreç boyunca negatif değerler aldığı görülmektedir. Aktif kalitesi bileşenin değerlendirilmesi için dikkate alınan değişkenlerden birinci olan *krediler/toplam aktifler* oranı Grafik 4.73 'incelendiğinde, 2012 yılına kadar sektör ortalamasının üzerinde bir performans gösterdiği görülmektedir. 2012 yılından itibaren de ayrıca sektör ortalamasına daha yakın değerler aldığı ve sektör ortalamasına paralel bir seyir izlemektedir.

Grafik 4.73: DENİZ Krediler/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

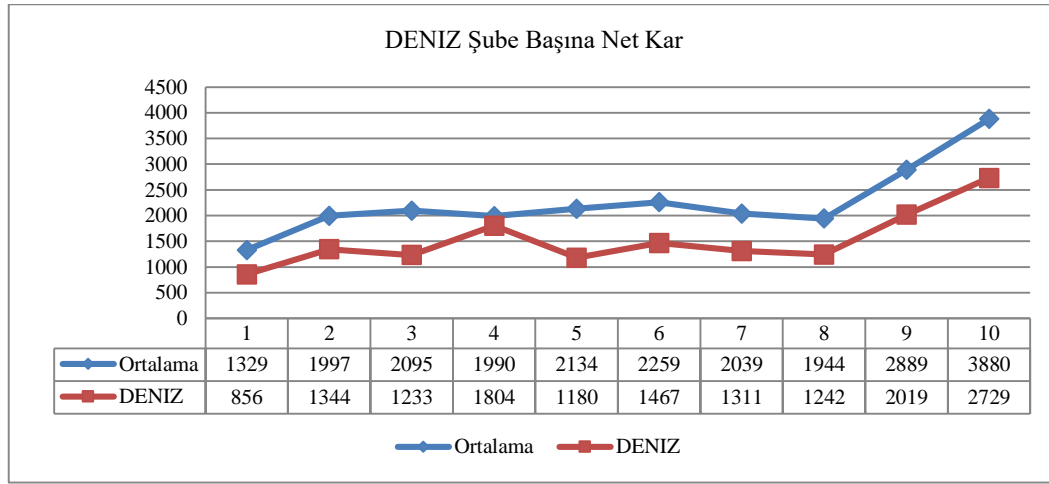
Aktif kalitesi bileşeni için dikkate alınan ikinci bileşen ise *takipteki krediler/toplam krediler* oranıdır. Grafik 4.74 incelendiğinde, Takipteki krediler/toplam krediler 2008 yılı hariç diğer yıllarda sektör ortalamasına yakın değerler aldığı ve oldukça dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. DENİZ, 2008 yılında sektör ortalamasının çok altında düşük bir performans göstermiştir.

Grafik 4.74: DENİZ Takipteki Krediler/Toplam Krediler Oranı (2008-2017)

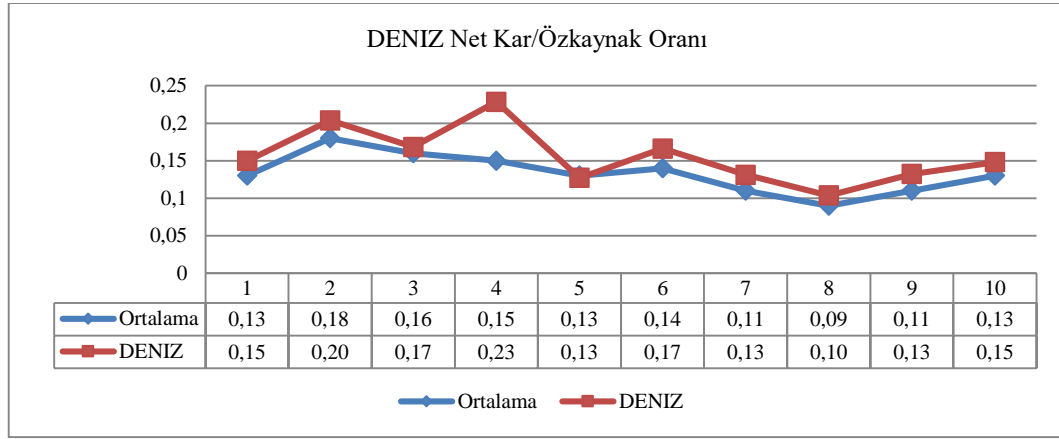
DENİZ için yönetim kalitesi bileşeni incelendiğinde, 2008-2017 yıllarını kapsayan analiz dönemi için bütün yıllarda referans değerlerin negatif değerler aldığı görülmektedir. Yönetim kalitesi bileşeni için *şube başına net kar* oranına bakıldığında, ilgili analiz yılları için genel olarak sektör ortalamasına paralel bir seyir izlediği fakat oldukça sektör ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Ortalamaya en yakın değeri 2011 yılında gösterdiği görülmektedir. DENİZ' in sektör ortalamasının altında kalarak rakiplerine kıyasla kötü bir yönetim performansı gösterdiği ve yönetim için başarılı bir stratejisinin bulunmadığı Grafik 4.75'den anlaşılmaktadır.

Grafik 4.75: DENİZ Şube Başına Net Kâr (2008-2017)

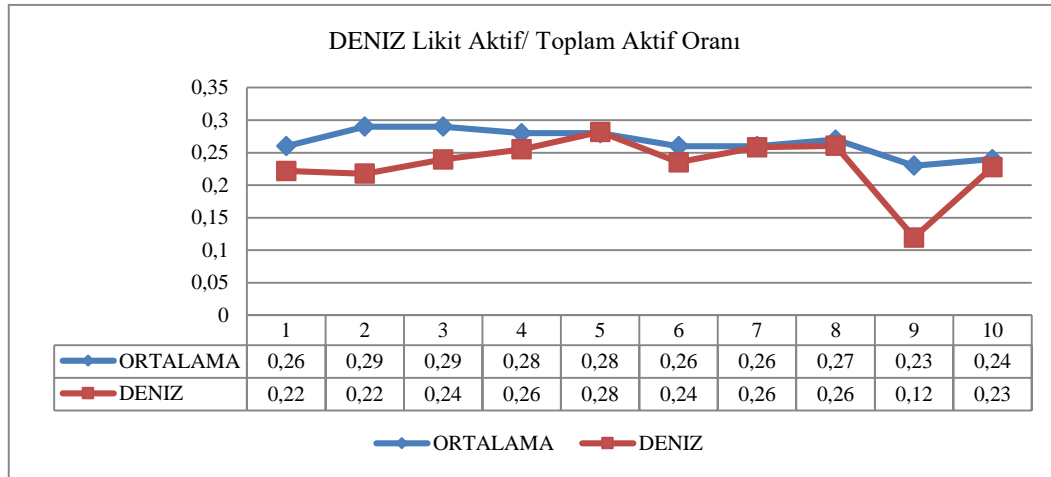
Kârlılığa ilişkin ilişkin referans değerlerine bakıldığında 2008-2017 dönemi için 2008 (-1,71), 2012 (-0,89), 2015 (-0,84), 2016 (-1,48) ve 2017 (-1,11) yıllarında negatif değerler aldığı görülmektedir. Ayrıca referans değerlerinden oldukça inişli çıkışlı dalgalı bir performans göstermiştir. Karlılık bileşeni için hesaplanan *net kar/öz kaynaklar* oranına Grafik 4.76'den bakıldığında, 2011 yılı hariç DENİZ'in sektör ortalamasına yakın değer aldığı, en yüksek değerini ise 2011 yılında almıştır. Referans değerlerde görülen dalgalı seyir net kâr/öz kaynaklar oranında da benzer şekilde görülmektedir.

Grafik 4.76: DENİZ Net Kâr/Özkaynaklar Oranı (2008-2017)

Likidite bileşeni için hesaplanan oranlardan birincisi olan *likit aktif/toplam aktif* oranına bakıldığında 2008 yılına kadar sektör ortalamasının oldukça altında kaldığı, 2008 ile 2015 yılına kadar sektör ortalamasına yakın değerler aldığı ve 2015 yılından sonra sert düşük yaşayıp ortalamasının oldukça altında bir performans gösterdiği Grafik 4.77'den görülmektedir. 2017 yılında ise tekrar ortalamaya yakın bir değer almıştır. DENİZ' in toplam aktiflerin içinde likit aktiflerin istikrarlı görünümüne sahip olmaması, olası likidite krizlerinden kötü etkileneceğini göstermektedir. Rakiplerine kıyasla kötü bir performans sergileyen bankanın başarılı bir likidite stratejisinin bulunmadığı çıkarılan diğer bir sonuçtur.

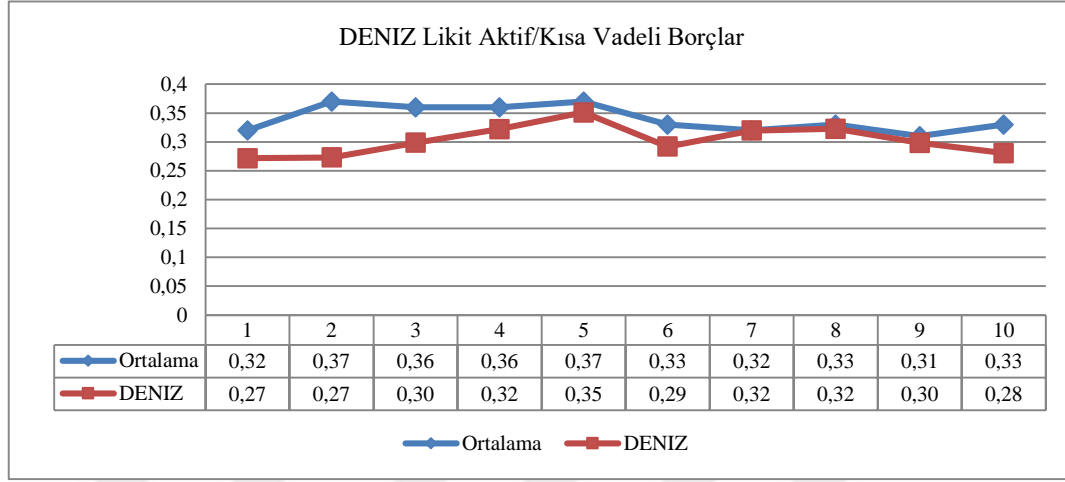
Grafik 4.77: DENİZ Likit Aktif/Toplam Aktif Oranı (2008-2017)

Likidite bileşeni için hesaplanan ikinci oran olan *likit aktif/kısa vadeli borçlar* oranına bakıldığında ise, 2012 yılına kadar sektör ortalamasının altında kalmıştır. Grafik 4.78'den de anlaşılacağı üzere, en yüksek değerini de 2012

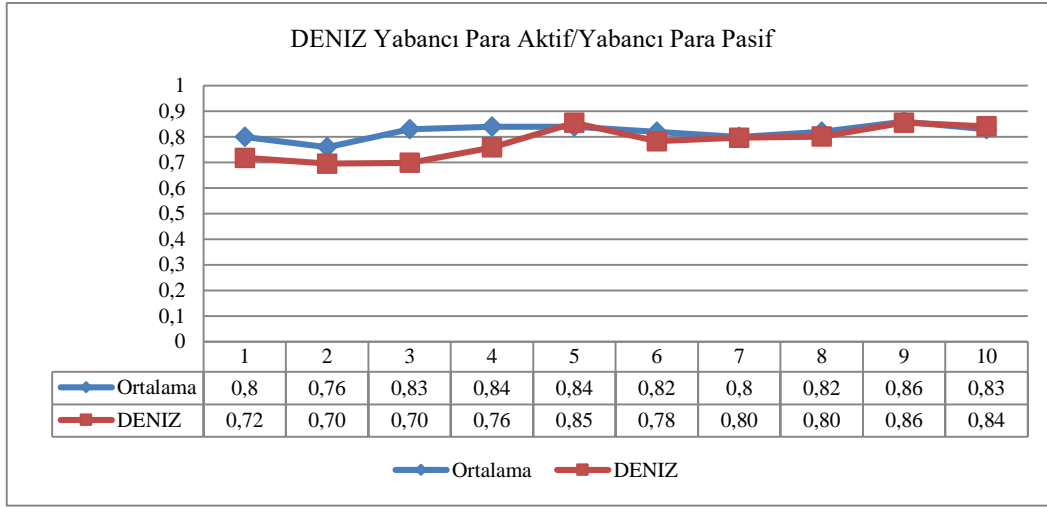
yılında aldığı görülürken 2012 yılından sonra ise ortalamaya yakın değerler aldığı görülmektedir.

Grafik 4.78: DENİZ Likit Aktif/Kısa Vadeli Yükümlülükler (2008-2017)

CAMELS yönteminin son bileşeni olan piyasa riskine duyarlılık bileşeni DENİZ için incelendiğinde, piyasa riskine ilişkin referans değerlerin 2008 (-0,32), 2010 (-0,27), 2013 (-0,26) ve 2015 (-0,15) yıllarında negatif değerler aldığı görülmektedir. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni için hesaplanan oran olan *yabancı para aktif/ yabancı para pasif* oranına bakıldığında 2012 yılına sektör ortalamasının altında kalırken 2012 yılından sonra sektör ortalamasını yakaladığı ve yakın değerler aldığı Grafik 4.79'den görülmektedir. 2012 yılına döviz kuru riskleri açısından kritik bir duruma sahipken 2012 yılından sonra toparlandığı ve rakiplerine karşı başarılı bir performans gösterdiği görülmektedir. Piyasa riskine duyarlılık bileşeni için süreç içerisinde başarılı bir strateji geliştirip uyguladığı da anlaşılmaktadır.

Grafik 4.79: DENİZ Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif

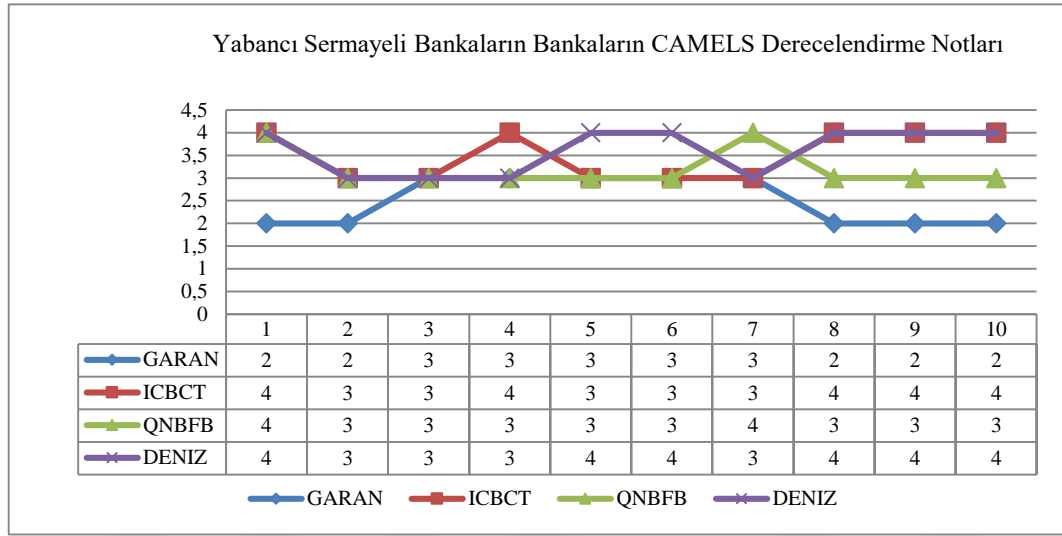

Türkiye’de kurulan yabancı sermayeli mevduat bankalarından sonuncusu olan Denizbank A.Ş’ nin CAMELS puanları ve notları Tablo 4.14’de görülmektedir. 2008-2010 döneminde bankanın CAMELS puanlarının eksi değerler aldığı ve oldukça dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. En yüksek CAMELS puanını -1,09 ile 2001 yılında alırken en düşük puanını -18,3 ile 2008 yılında almıştır. Analiz dönemini kapsayan 10 yıllık süreç içinde CAMELS notlarına bakıldığında ise Denizbank A.Ş. 2009, 2010,2011 ve 2014 yıllarında “3” puan diğer yıllarda ise “4” puan almıştır. 3 puan ile temsil edilen yıllar için bankanın bazı açılardan problemlili olduğunu ve tatminkâr düzeyde olmadığı göstermektedir. Bankanın olası şoklardan etkilenebileceğini ve dolayısıyla öncelikle problemlili alanların tespit edilmesini ve bu alanlara yönelik geliştirici stratejiler uygulanması gerektiğini göstermektedir. Denizbank’ın 4 puan aldığı yıllar için ise bankanın finansal performansının kötü olduğu tespit edilmektedir.

Grafik 4.80’de görüldüğü gibi Türkiye’de kurulan yabancı sermayeli bankalar birlikte incelendiğinde, analiz dönemini kapsayan 2008-2017 yılları arasındaki süreçte en iyi performansı Garanti Bankasının gösterdiği görülmektedir. Garanti Bankası’nın, 2008, 2009, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında aldığı CAMELS notu “2”dir. CAMELS notunun 2 olması bankanın genel olarak güçlü olduğunu ve finansal performansının başarılı olduğunu göstermektedir. QNB Finansbank’ın ilgili analiz yılları için genel olarak aldığı CAMELS puanı “3”dür. QNB Finansbank, sadece 2008 ve 2014 yıllarında “4” puan almış diğer yıllarda ise “3” puan almıştır. Bu bankanın genel olarak bazı alanlarda problemlilerinin olduğu ve performansının çok

tatmin edici olmadığını göstermektedir. Ayrıca bu not, bankanın olası şoklara karşı duyarlı olduğunun ve etkilenebileceğinin bir göstergesidir. ICBC Turkey Bank ve Denizbank'ın CAMELS puanları ise genel olarak "4" dür. Bu durum bu bankaların yönetim zaaflarının olabileceğinin bir göstergesi olup, temel finansal alanlarda performansı iyileştirecek önlemlerin alınması ve başarısızlık nedenlerini bertaraf edecek uygulamaların başlatılması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 4.80: Yabancı Sermayeli Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları

Bankaların finansal performanslarını değerlendirmek için analizde kullanılan 19 adet finansal oranın ağırlıkları alınarak hesaplanan CAMELS puanları Tablo 4.4’de ki performans puanlarının CAMELS Derecelendirme notuna dönüşümü tablosundan faydalanılarak CAMELS notuna dönüştürülmüştür. Analiz dönemi boyunca bankaların aldıkları notlar Tablo 4.15’te görülmektedir.

Tablo 4.15. 2008-2017 Dönemi Bankaların CAMELS Derecelendirme Notları

CAMELS	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
AKBNK	3	2	2	3	3	3	3	2	3	2
DENİZ	4	3	3	3	4	4	3	4	4	4
ICBCT	4	3	3	4	3	3	3	4	4	4
QNBFB	4	3	3	3	3	3	4	3	3	3
SKBNK	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4
GARAN	2	2	3	3	3	3	3	2	2	2
HALKB	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3
ISCTR	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
VAKBN	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3
YKBNK	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3

SONUÇ

Gelişmekte olan ülkelerde sermaye piyasalarının yeterli derinliğe ulaşamaması, bu piyasaların kuruluşları yerine para piyasası paydaşları olan ticari bankaların bu görevi üstlenmelerine neden olmaktadır. Dolayısıyla para piyasalarının en önemli kurumları olan ticari bankalar böylelikle gelişmekte olan ülkeler için modern finansal sistemin en önemli kurumları haline gelmektedirler. Dolayısıyla gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde bankacılık sisteminin yapısı ve kırılganlıkları büyük önem taşımakta ve ülkelerin finansal sistemleri hakkında bilgi vermektedir. Bu nedenle bankacılık sektörünün gözetim ve denetimi de büyük önem taşımaktadır.

Diğer yandan, söz konusu denetim ve gözetimlerin gerçekleştirilmesi sürecinde bankaların finansal performansları farklı yöntemler aracılığıyla bankaların finansal performanslarını ölçmek için birçok yöntemden faydalanılmaktadır ve bu yöntemler arasında en çok kullanılanı oran analizi yöntemi olmakla birlikte matematiksel ve istatistikî yöntemlerde kullanılmaktadır. İşte söz konusu bu yöntemlerden en yaygın olarak kullanılanı ise finansal oranları da temel alan CAMELS Derecelendirme Sistemi'dir. Aynı zamanda CAMELS Derecelendirme Sistemi, bankaların gözetim ve denetiminde genel durumun belirlenebilmesi için uzaktan gözetim yöntemi olarak kullanılan bir değerlendirme sistemidir. Bu nedenle bu çalışmada gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye' de faaliyet gösteren ve pay senetleri sermaye piyasasında işlem gören ticari bankaların finansal performanslarının ölçülerek finans yazınına katkı sağlanması amaçlanmış ve metodoloji kısmında yer alan süreçler izlenerek 2008 küresel finans krizini takip eden dönemde Borsa İstanbul A.Ş.' de işlem gören mevduat bankalarının performansları CAMELS Derecelendirme Sistemi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Analizler sonucunda elde edilen CAMELS sonuçlara göre çalışma kapsamındaki bankaların genel derecelendirme notlarının, tüm bankalar için "3" notu üzerinde bir kümelenme gösterdiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, kamu sermayeli bankalardan VAKBN' in 2008 küresel finans krizi öncesi ve başlangıcında daha iyi bir performans sergilediği görülmektedir. CAMELS derecelendirme notu değeri de bunu teyit etmektedir. Özellikle aktif kalitesi ile

yönetim kalitesi bileşenlerinde ulaşılan “2” notu ile derecelenen performanslar, söz konusu dönemde VAKBN’ in CAMELS derecelendirme notu üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Ancak HALKB’ in aynı dönemdeki performansı oldukça kötüdür ki, CAMELS derecelendirme notu “4” olarak gerçekleşmiştir. Diğer yandan, HALKB’ in 2012-2015 yılları faaliyetlerini oldukça kârlı bir şekilde sonuçlandığı görülmektedir. Dolayısıyla, HALKB’ in ilgili dönemde BİST banka endeksinde faaliyet gösteren diğer bankalara kıyasla daha iyi bir performans göstererek, kârlılığını maksimize edebildiği gözlemlenmektedir. Bununla beraber, her iki kamu sermayeli bankanın 2008-2017 dönemine ilişkin 10 yıllık süreçte benzer performanslar çizerek, “3” CAMELS derecelendirme notu ortalaması ile faaliyetlerini sürdürdüklerini söylemek mümkündür. Bu durum, kamu bankalarının yönetim faaliyetlerinin benzer bir şekilde yönlendirildiğinin de önemli bir işaretidir.

Öte yandan, çalışmada yer alan özel sermayeli bankalar olan; AKBNK, YKBNK, SKBNK ve ISCTR’ in yapılan analizler sonucundaki CAMELS derecelendirme notları incelendiğinde, en iyi performansı 10 yıllık çalışma süreci olan 2008-2017 döneminde AKBNK’ in gösterdiği gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde 10 yıllık sürecin 4 yılında “2” CAMELS derecelendirme notuna ulaşan AKBNK’ in özellikle likidite yönetiminde elde ettiği başarının, bankanın riskini minimize ederek, CAMELS derecelendirme notu üzerinde önemli bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte, 2008 yılında ISCTR’ de “2” CAMELS derecelendirme notu elde ederek, başarılı bir performans sergilermiştir. Bu durumu da, aynı dönemde ISCTR’ in likidite yönetim performansı ile ilişkilendirmek mümkündür. “2” notuna ulaşılan dönemlerde özellikle likidite yönetiminin etkin bir unsur olduğu gözlemlenmektedir. Her ne kadar yüksek likidite bulundurmak, kârlılığı olumsuz etkilemekte ise de, bu yönetim tercihi bankaların risklerini minimize etmede olumlu yönde bir katkı ile derecelendirme notları üzerinde pozitif bir etki yapmaktadır. Bununla birlikte, 2008-2017 döneminde, pay senetleri Borsa İstanbul A.Ş.’ de işlem gören bir diğer banka olan YKBNK’ in 2008 ve 2009 yıllarındaki CAMELS derecelendirme notlarının ise oldukça düşük olan “4” puanı olduğu tespit edilmiştir. Ancak, banka yönetimi izleyen yıllarda olumsuzlukları gidererek bankanın olumsuz puanında bir iyileştirme yapmış ve notu “3” derecesine çekerek bir istikrar yakalamıştır. Yine

de “3” CAMELS derecelendirme puanını çok iyi bir performans olarak değerlendirmek tabii ki mümkün değildir. Öte yandan, özel sermayeli diğer bir banka olan SKBNK’ in 2008-2017 yıllarını kapsayan 9 yıllık süreçte “3” CAMELS derecelendirme notuna denk gelen bir ortalama ile istikrarlı bir performans sergilediğini söylemek mümkündür. Bu performansı her ne kadar aktif kalitesi bileşeni üzerindeki olumlu sonuçlar ile ilişkilendirmek mümkünse de, 2017 yılında SKBNK’ in CAMELS derecelendirme notu”4” olan kritik değere gerilemiştir ki, bu durum bankanın yönetim faaliyetlerinde bir takım aksaklıklar olduğunun göstergesidir.

Diğer yandan, Türkiye’ de kurulmuş yabancı sermayeli bankaların finansal performansları incelendiğinde, en başarılı bankanın GARAN olduğu görülmektedir. Bankanın 2008 ve 2009 yıllarında “2” olan CAMELS derecelendirme notu izleyen yıllarda küresel finansal krizinin de etkisiyle “3” seviyesine düşmüştür. Ancak 2015-2017 döneminde bankanın finansal performansında yeniden bir toparlanma olmuş ve bu 3 yıllık dönemde GARAN’ in CAMELS derecelendirme notu tekrar “2” seviyesine yükselerek istikrarlı bir seyir izlemiştir. Hatta çalışma kapsamındaki tüm bankalar içerisinde 10 yıllık süreç içerisinde 5 yıl “2” notu almayı başaran tek bankadır. Bu başarıda yüksek kârlılık oranlarının ise büyük bir payı bulunmaktadır. Bununla birlikte, BİST banka endeksinde işlem gören Türkiye’ de kurulmuş yabancı sermayeli bankalar içerisindeki iki banka, ICBCT ve DENİZ en düşük finansal performanslara sahiptirler. 2008-2017 dönemine ilişkin 10 yıllık süreç içerisinde ICBCT ve DENİZ’ in CAMELS derecelendirme notları 5 yıl “4” seviyesinde olup, ayrıca bu iki bankanın CAMELS derecelendirme notları “3” seviyesinin üstüne de çıkamamıştır. Bunun sebebini ise Zorlu Holding’in 1997’de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’ndan (ÖİB) aldığı Denizbank’ ın, 2006 yılında Belçikalı Dexia’ya, 2008 küresel kriz sürecinde zora giren Dexia’ nın ise, Denizbank’ı 2012’de Rus Şekerbank’a satması ile sürekli el değiştirmesine bağlamak mümkündür. Zira bankanın farklı yönetim uygulamalarına maruz kalması nedeniyle iyi bir finansal performans sergilenememektedir. Her ne kadar bu bankaların sermaye yeterlilik oranları arzu edilen Basel Kriterlerinin (%8) üzerinde seyretse de, CAMELS bileşenlerine ilişkin diğer faktörlerde zayıflıkların olduğu da aşikârdır. Öte yandan, Türkiye’ de kurulmuş özel sermayeli bir diğer banka olan QNBFB ise

çalışma dönemi olan 2008-2017 yılları arasında genel olarak “3” CAMELS derecelendirme notuna sahip olarak, ortalama bir seyir izlemiştir.

Basel I, Basel II ve Basel III düzenlemeleri ile bankacılık sektöründe dünya çapında bankacılık denetimin kalitesini arttırmaya çalışan Basel Komitesi, üye ülkeler arasında düzenli işbirliğini geliştirmek üzere hizmet vermektedir. Basel Komitesi'nin aldığı kararlar ve yaptığı düzenlemeleri yaptırım içermediği gibi bir tavsiye niteliği taşımaktadır. Basel Komitesi'nin yaptığı düzenlemelere paralel olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluda bir takım düzenlemeler ile bankacılık sektöründeki uluslararası uygulamalara katılmaktadır. BDDK'nın yaptığı düzenlemeler ile özellikle de sermaye yeterlilik oranları üzerinde ki sıkı denetimi ile bankacılık sektörü olası krizlere karşı dirençli hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Basel I düzenlemesi ile 1988 yılında öngörülen sermaye yeterlilik oranı %8 olarak belirlenmiş ve sermaye yeterlilik oranlarının %8'in altına düşmemesi istenmiştir. BDDK tarafından da uygulanan bu oran ile bankaların sermaye yeterlilik oranları %8'in üzerinde bir seyir izleyerek başarılı bir trend yakalamıştır. Günümüz bankacılık sektöründe bankaların sermaye yeterlilik oranları %10'un üzerinde seyrederek başarılı bir gönünüm çizmektedir. Basel Komitesi'nin uygulamalarına bağlı olarak BDDK tarafında da uygulanan ve yapılan düzenlemeler neticesinde bankacılık sektörü sermaye yeterlilik oranları istenen oranlarda gelişmekte göstermektedir. Basel Komitesi'nin dünya çapında yaptığı uygulamalar ile Türkiye de de bankacılık sektörü güçlü bir yapı kazanmaya devam etmektedir.

Sonuç olarak, 2008-2017 döneminde BİST banka endeksinde işlem gören 10 bankanın finansal performanslarının genel olarak ortalama bir seyir izlediklerini söylemek mümkündür. Zira bu 10 bankanın 10 yıllık süreç içerisinde en yüksek aldıkları CAMELS derecelendirme notu “3” tür ve bu değer bilindiği üzere bankaların performanslarının bazı açılardan problemlili ve tatminkâr olmadığının bir işaretidir. Ayrıca bu not bankaların olası şoklardan etkilenebileceklerini de göstermektedir. Dolayısıyla denetçiler problemlili alanlara önemle yaklaşmalıdırlar. Bununla birlikte, CAMELS derecelendirme notları ile finansal performansları analiz edilen BİST banka endeksi bankalarının, piyasada

işlem gören pay senetleri fiyatlarına bağlı sermaye kayıp ve kazançları da göz önünde bulundurularak, CAMELS derecelendirme notları ile pay senedi getirileri arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı da izleyen çalışmalarda analiz edilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdullayev, Mezhahir (2013); "Türk Bankacılık Sektöründe Dezenflasyon Sürecinde CAMELS Analizi," *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 37, s.97-112.
- Ab-Rahim, Rossazana, Norlina Kadri, Amy-Chin-Ee-Ling ve Abdul Alim Dee (2018); "CAMEL Analysis on Performance of ASEAN Public Listed Banks," *International Business Research*; Cilt 11, Sayı 4, s.96-105.
- Acar, Safa (2017); "Bankacılık Sektöründeki Gelişmeler Siirt İlinde Bankacılık Sektörü," *International Journal of Academic Value Studies*, Cilt 3, Sayı 14, s.96-103.
- Ahsan, Mohammad Kamrul (2016); "Measuring Financial Performance Based on CAMEL: A Study on Selected Islamic Banks in Bangladesh," *Asian Business Review*, Cilt 6, Sayı 1, s. 47-56.
- Akbaş, Rahmi (2007); "Basel- II ve Amacı," <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/rahmi/001/> (Erişim Tarihi: 18.06.2019).
- Akgüç, Öztin (2012); *Banka Finansal Tablolarının Analizi*, Avcıol Basım Yayım, İstanbul.
- Akkaya, Murat ve Terane Azimli (2018); "Azerbaycan Bankacılık Sektöründe Likidite Riski Yönetimi," *International Journal of Economic and Administrative Studies*, Cilt 20, Sayı 20, s.217-232.
- Aktan, Bora ve Bora Bodur (2006); "Oranlar Aracılığı İle Finansal Durumunuzu Nasıl Çözümlersiniz? "Küçük İşletmeler İçin Bir Rehber", *Journal of Yasar University*, Cilt 1, Sayı 1, s.49-67.
- Altan, Mikail, Habib Yusufazari ve Aykut Bedük (2014); "Performance Analysis of Banks in Turkey Using Camel Approach" *14th International Academic Conference*, 28 October 2014, Malta, p. 21-32.
- Altemur, Necati, Süleyman Serdar Karaca ve Batuhan Güvemli (2018); "Türkiye'deki Yabancı Sermayeli Bankaların CAMELS Analizi İle Performanslarının Ölçülmesi," *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, Cilt 6, Sayı 1, s. 57-65.
- Altın, Hakan, Cemil Süslü ve Sevda Kutucuoğlu (2016); " Turkish Banking Sector Analysis of Global Financial Crisis Environment: Application of Camels," *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Business & Economics Journal*, Cilt S2, s. 457-475.
- Altınay, Ayşenur ve Bilge Leyli Elitaş (2018); "Türkiye ve Avrupa Özel Sermayeli Mevduat Bankalarının CAMELS Performans Değerlendirme Modeli ile Analizi" *22. Finans Sempozyumu*, 10-13 Ekim, Mersin, s.1245-1260.

- Alunöz, Utku (2013); “Türk Bankacılık Sistemindeki Asimetrik Bilgi Probleminin Oyun Teorisi Çerçevesinde Analizi,” *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 5, s. 1-20.
- Arabacı, Havva (2018); “Türkiye’de Bankacılık Sektörünün Gelişimi (2000-2016),” *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, s.25-42.
- Aspal, Parvesh Kumar ve Sanjeev Dhawan (2016); “CAMELS Rating Model For Evaluating Financial Performance of Banking Sector: A Theoretical Perspective,” *International Journal of System Modeling and Simulation*, Cilt 1, Sayı 3, s.10-15.
- Ayanoğlu, Yıldız (2013); “Bankaların Kuruluşu ve Organizasyon Yapısı,” *Bankaların Yönetimi ve Denetimi*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s.2-33, http://personel.klu.edu.tr/dosyalar/kullanicilar/omersinan.pehlivan/dosyalar/dosya_ve_belgeler/bankalarin%20yonetimi%20ve%20denetimi%20%281%29.pdf, (Erişim Tarihi: 08.04.2019).
- Aytekin, Sinan ve Şakir Sakarya (2013); “BİST’deki Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının 2001 Ve 2008 Finansal Krizleri Çerçevesinde CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Değerlendirilmesi,” *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s.25-58.
- Babu, Manju Rajan ve M. Ashok Kumar (2017); “Adequacy of CAMELS Rating System in Measuring the Efficiency of Banking Industry: A Retrospect,” *International Journal of Research in Arts and Science*, Cilt 3, Özel Sayı, s.3-6.
- BDDK (2010); *Piyasa Riski Ölçümleme Yöntemlerine İlişkin Analiz*, https://www.bddk.org.tr/ContentBddk/dokuman/duyuru_basel_0001_40.pdf, (Erişim Tarihi: 10.06.2019).
- Benli, Yasemin Keskin, Süleyman Serdar Karaca ve Dicle Nehir Bozan (2018); “Türkiye’de Katılım Bankalarının CAMELS Analizi ile Performanslarının Ölçülmesi” 22. *Finans Sempozyumu*, 10-13 Ekim, Mersin, s. 1173-1183
- BIS (2006); *International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards, A Revised Framework Comprehensive Version*, Basel.
- BIS (2018); *History of the Basel Committee*, <https://www.bis.org/bcb/history.htm> (Erişim Tarihi: 09.06.2019 ve 18.06.2019).
- Bothra, Princika ve Ashwinpurohit (2018); “A Camel Model Analysis of Selected Public and Private Sector Banks in India,” *International Journal of Management and Applied Science*, Cilt 4, Sayı 3, s. 1-9.
- Bucka, Pavel ve Martina Buckova (2011); “The Role of Banks In The World of Finance,” *Review of the Air Force Academy*, Cilt 19, Sayı 2, s.78-83.

- Bülüç, Ferda, Okan Özkan ve İsmail Ağırbaş (2017); “Oran Analizi Yöntemiyle Özel Hastane Finansal Performansının Değerlendirilmesi”, *International Journal of Academic Value Studies*, Cilt 3, Sayı 11, s.64-72.
- Çabuk, Adem (2013); “Oran Analizi,” *Mali Analiz*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s. 62-86, <http://asyo.afsu.edu.tr/wp-content/uploads/sites/4/2015/11/mali-analiz.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.07.2019).
- Christopoulos, Apostolos G., John Mylonakis ve Pavlos Diktapanidis (2011); “Could Lehman Brothers’ Collapse Be Anticipated? An Examination Using CAMELS Rating System,” *International Business Research*, Cilt 4, Sayı 2, s.11-19.
- Coşkun, Sevda Ateşoğlu Ve Sibel Karğın (2016); “Sınır Ötesi Birleşme ve Satın Almaların Bankaların Finansal Performansına Etkileri: Üç Banka Üzerinde CAMELS Analizi,” *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 69, s. 41-60.
- Çağıl ve Mukhtarov (2014); “Azerbaycan Ticari Bankacılık Sektörünün CAMELS Yöntemi İle Performans Analizi,” *Öneri*, Cilt 11, Sayı 41, s.77-94.
- Çinko, Murat ve Emin Avcı (2008); “CAMELS Dereceleme Sistemi ve Türk Ticari Bankacılık Sektöründe Başarısızlık Tahmini,” *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar*, Cilt 2, Sayı 2, s. 25-48.
- Dalak, Selda, Fatih Günay, Mehmet Beyazgül ve Erdiç Karadeniz (2018); “Türkiye’de “Faaliyet Gösteren Havayolu Şirketlerinde Finansal Analiz Tekniklerinin Kullanımı Üzerine Bir Araştırma,” *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, s.1-14.
- Dang, Uyen (2011); “The Camel Rating System in Banking Supervision A Case Study,” *Arcada University of Applied Sciences International Business*, Arcada, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38344/Dang_Uyen.pdf?sequence=1, (Erişim Tarihi: 10.08.2018).
- Daver, Gizay (2015); “Turkish Banking Sector Performance Analysis After the 2001 Crisis,” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Desta, Tesfatsion Sahlu (2016); “Financial Performance Of “The Best African Banks: A Comparative Analysis Through CAMEL Rating,” *Journal Of Accounting And Management*, Cilt 6, Sayı 1, s. 1 – 20.
- Ecer, Fatih (2013); “Türkiye’deki Özel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması: 2008-2011 Dönemi,” *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 171-189.
- Ege, İlhan, Emre Esat Topaloğlu ve Özlem Karakozak (2015); “CAMELS Performans Değerleme Modeli: Türkiye’deki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama,” *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 4, s.109-126

- Ertuğrul, Cemil, Evren İpek ve Olcay Çolak (2010); “Küresel Mali Krizin Türkiye Ekonomisine Etkileri,” *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Sayı 13, s.59-7.
- Ferrouhi, El Mehdi (2014); “Moroccan Banks Analysis Using CAMEL Model,” *International Journal Of Economics And Financial Issues*, Cilt 4, Sayı 3, s.622-627.
- Göçer, Kenan (2015); “Mali Tablolar Analizi: Pendik Belediyesi Örneği,” *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 1, s.139-161.
- Gökçe, Hilal ve İlhan Küçükkaplan (2018); “Türkiye’de Faaliyet Gösteren Bankaların Sağladığı Kredilerin Yapısı, Dağılımı ve Karlılığa Etkisi,” *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 32, s. 153-143.
- Gülhan, Ünal ve Evcan Uzunlar (2011); “Bankacılık Sektöründe Kârlılığı Etkileyen Faktörler: Türk Bankacılık Sektörüne Yönelik Bir Uygulama,” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, s.341-368.
- Gümüş, Fatih B. Ve Öner Nalbantoğlu (2015); “Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları Arasında Performans Analizi,” *AKÜ İİBF Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, s. 83-106.
- Gündoğdu, Aysel (2017); “Türkiye’de Mevduat Bankalarının Camels Analizi,” *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, s. 26-43.
- Helhel, Yeşim ve Mamisa Varshalomidze (2014); “Gürcistan’da Faaliyet Gösteren Yerli Sermayeli Özel Ticari Bankaların CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Değerlendirilmesi” *18. Finans Sempozyumu*, 15 - 18 Ekim 2014, Denizli, s.413-424.
- İmişiker, Serkan (2005); *Basel II ve Piyasalarımıza Olası Etkileri*, Yeterlik Etüdü, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi, Ankara.
- Kale, Süleyman (2017); “Türk Bankacılık Sektörünün Aracılık Fonksiyonu,” *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, s.209-220.
- Kandemir, Tuğrul ve Nuray Demirel Arıcı (2013); “Mevduat Bankalarında CAMELS Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010),” *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, s.61-87.
- KAP (2017); <https://www.kap.org.tr> , (Erişim Tarihi: 18.12.2016, 20.12.2016, 17.10.2018).
- Karaca, Süleyman Serdar, Necati Altemur ve Mustafa Çevik (2018); “Türkiye’de ki Mevduat Bankalarının CAMELS Analizi ile Finansal Performans Değerlendirmesi” *22. Finans Sempozyumu*, 10-13 Ekim, Mersin, s. 1261-1280.

- Karaçor, Zeynep Öztürk, Fatih Mangır, Şevket Süreyya Kodaz ve Mustafa Kartal (2018); “Kamusal ve Özel Sermayeli Bankaların CAMELS Performans Analizi: Türkiye Örneği,” *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi ICEFM Özel Sayısı*, Cilt 4, Sayı 2, s. 47-65.
- Karagül, Arman Aziz (2013); “Oran Analizi,” *Mali Analiz*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, s.62-86, <http://asyo.afsu.edu.tr/wp-content/uploads/sites/4/2015/11/mali-analiz.pdf>, (Erişim Tarihi: 30.07.2019).
- Karapınar, Aydın ve İsmail Çağrı Doğan (2015); “An Analysis on The Performance of The Participation Banks in Turkey,” *Accounting And Finance Research*, Cilt 4, Sayı 2, s. 24-33.
- Kartal, Mustafa Tevfik (2018); “Bankaların Finans Sektöründeki Önemi”, *Finansal İktisat* (Edit.: Hasan Dinçer ve Serhat Yüksel), Orion Kitapevi, Ankara, s. 5-27.
- Kaya, Yasemin Türker (2001); *Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi*, BDDK MSPD Çalışma Raporları, 2001/6, İstanbul.
- Korkmaz, Turhan (2012); *Sermaye Piyasası ve Menkul Değer Analizi*, Ekin Yayınevi, Bursa.
- Kutlu, Hüseyin Ali ve N. Savaş Demirci (2011); “Küresel Finansal Krizi (2007-?) Ortaya Çıkaran Nedenler, Krizin Etkileri, Krizden Kısmi Çıkış ve Mevcut Durum,” *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ekim, s.121-136.
- Külahi, Ezgi Arslan, Göksel Tiryaki ve Ahmet Yılmaz (2013); “Türkiye’de Basel I, II ve III Kurallarına Uyum Süreci,” *Öneri*, Cilt 10, Sayı 40, s.185-200.
- Lök, Hasan (2018); “Türkiye’de Yatırım Bankacılığı: TSKB Örneği,” *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 18, s. 413-426.
- Masood, Omar, Shahid Mohammad Khan Ghauri ve Bora Aktan (2016); “Predicting Islamic Banks Performance Through CAMELS Rating Model,” *Banks And Bank Systems*, Cilt 11, Sayı 3, s. 37-43.
- Muhmad, Siti Nurain ve Hafiza Aishah Hashim (2015); “Using The CAMEL Framework in Assessing Bank Performance in Malaysia,” *International Journal Of Economics Management And Accounting*, Cilt 23, Sayı 1, s.109-127.
- Nicolae, Baltes ve Rodean (Cozma) Maria-Daciana (2014); “Study Regarding The Financial Stability Of Commercial Banks Listed On Bucharest Stock Exchange Of CAMELS Rating Outlook,” *Journal Of International Studies*, Cilt 7, Sayı 3, s.133-143.
- O’Keefe, John ve James A. Wilcox (2009); “How Has Bank Supervision Performed And How Might It Be Improved,” <http://faculty.haas.berkeley.edu/wilcox/Papers/Wilcox/How%20Has%20Bank%20Supervision%20Performed%20OKeefe%20Wilcox%20042210.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.08.2018).

- Oğuz, Onur ve Armağan Canan (2016); “Türkiye’de finansal Sistem ve Bankacılık, *Para-Banka ve Finans*,” https://www.researchgate.net/publication/319262227_Turkiye'de_Finansal_Sistem_ve_Bankacilik, (Erişim Tarihi: 07.06.2019).
- Oğuz, Sefer (2017); “Bankacılık Kanunu Kapsamında Banka Yöneticilerinin Şahsi Sorumlulukları,” *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, s. 255-286.
- Okey, N, Precious O, Onyema JI (2019); Financial Soundness of Deposit Money Banks in Nigeria: The CAMELS Model Approach, *Journal Finance Marketing*, Volume 3, Issue 1, P. 1-8 <http://www.alliedacademies.org/articles/financial-soundness-of-deposit-money-banks-in-nigeria-the-camels-model-approach.pdf> (Erişim Tarihi: 28.12.2018).
- Özer, Özlem (2012); “Mali Tablolar Analizi: Bir Hastane Örneği,” *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, Sayı 6, s.183-199.
- Özince, Ersin (2005); “Finansal İstikrar, Basel II ve Bankalar Açısından Etkileri,” *Bankacılar Dergisi*, Sayı 53, s.18-22.
- Öztürk, Nurettin, Salih Barışık ve Havva Kılıç Darıcı (2010); “Gelişmekte Olan Piyasalarda Finansal Derinleşme Ve Büyüme İlişkisi: Panel Veri Analizi,” *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 12, s. 95–119.
- Özyürek, Hamide ve Elif Erdoğan (2011); “Finansal Kurumlarda Mali Analiz Ve Bir Uygulama,” *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, s.229-238.
- Pehlivan, Pınar (2013); “Türk Bankacılık Sektörü Verimliliğinin Rasyo Analizi Yöntemi İle İncelenmesi: 2005-2014,” *Dayanışma Dergisi*, Sayı 123, s.29-40.
- Roman, Angela ve Alina C. Şargu (2013); “Analysing The Financial Soundness Of The Commercial Banks İn Romania: An Approach Based On The CAMELS Framework,” *Procedia Economics And Finance*, Cilt 6, s. 703 – 712.
- Rostami, Malihe (2015); “CAMELS Analysis in Banking Industry,” *Global Journal Of Engineering Science And Research Management*, Cilt 2, Sayı 11, s. 10-267.
- Sakarya, Şakir (2010); “CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İMKB’deki Yerli Ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi,” *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi Prof.Dr. Alaeddin Yavaşca Özel Sayısı*, Haziran 2010, s. 7-21.
- Sarıkale, Hakan ve Betül İter (2018); “Finansal Analiz Sürecindeki Temel Mali Tablo Düzeltmelerinin Oran Analizine Etkisi,” *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1, s. 165-184.
- Sarıkamış, Cevat (2005); “Ülkemizde Finansal Analizin Başlangıcı,” *Bankacılar Dergisi*, Sayı 56, s.3-9.

- Sayed, Gazia Jamil ve Najmus Sahar Sayed (2013); “Comparative Analysis Of Four Private Sector Banks As Per CAMEL Rating,” *Business Perspectives And Research*, January-June, s. 31-46.
- Subbiramani, M, G. Ranjith ve Dr. A. Balagurusamy (2018); “A CAMEL Analysis on Performance of Public and Private Sector Banks (With Special Reference to Canara Bank and HDFC Bank),” *International Journal of Computational Research and Development*, Cilt 3, Sayı 1, s. 44-49.
- Sümer, Gökhan (2016); “Türk Bankacılık Sektörünün Tarihsel Gelişimi Ve Ab Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması,” *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 18, Sayı 2, s.485-508.
- Stephen, Oyedele Oloruntoba, Emerah Ajevata Apollos ve Adegoke.J.E (2016); “The CAMEL Rating Based Assessment Of The Performance Of Nigerian Banks in The Post Consolidation Era (2005-2014),” *International Journal Of Banking And Finance Research*, Cilt 2, Sayı 2, s. 12-19.
- Şargu, Alina Camelia ve Roman Angela (2013); “A Cross-Country Analysis Of The Banks’ Financial Soundness: The Case Of The CEE-3 Countries,” Published in The Annals of the University of Oradea, *Section Economic Sciences*, Tom XXII, 1st ISSUE.
- Şen, Ali ve Süleyman Solak (2011); “Ticari Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi: Türkiye Örneği,” *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt 48, Sayı 554, s. 51-70.
- Şen, Süleyman ve Ömür Süer (2016); “Mülkiyet Yapısı Bağlamında Türk Bankacılık Sektörünün Tarihçesi,” *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 8, Sayı 17, s. 448-462.
- Şimşek, M. Şerif ve Adnan Çelik (2015); *İşletme Bilimine Giriş*, Eğitim Yayınevi, Konya.
- TBB (2008); *50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Kesimi “1958-2007”*,Yayın No: 262, <https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/808/2tbb50yil.pdf>, s: 183 (Erişim Tarihi: 21.05.2019).
- TBB (2011); 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, Yayın No: 273, <https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/userfiles/file/Duzenlemeler/P461%20Bankacilik%20Kanunu.pdf>, (Erişim Tarihi: 28.09.2018).
- TBB (2012); *Türkiye’de Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı, Firma Davranışları ve Rekabet Analizi*, Yayın No: 280, <https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/796/rekabetKitap.pdf>, (Erişim Tarihi: 07.06.2019).
- TBB (2019); *Bankalarımız 2018*, Yayın No: 331, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7604/Bankalarimiz_2018.pdf, (Erişim Tarihi: 07. 06. 2019).
- TCMB (2018); *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarihçesi ve Görevleri*, Ankara.

- TCMB, *Oran Analizi*, <http://www3.tcmb.gov.tr/sektor/2017/Raporlar/oran.pdf> (Erişim Tarihi: 14.07.2019).
- Tiryaki, Betül (2006); “FACTORING İşlemleri ve Factoring İşlemlerinin Hukuki Niteliği,” *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, s.189-214.
- Torun, Melike (2017); “Basel II Uygulamalarının Bankacılık Sektörüne Etkileri,” *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s. 1-19.
- Turna, Fatma (2014); “Geçmişten Günümüze Merkez Bankaları Ve Modern Merkez Bankacılığının Bir Örneği: Avrupa Merkez Bankası,” *Journal of Life Economics*, Sayı 2, s.41-56.
- Tükenmez, Mine, Erhan Demireli ve Göktuğ Cenk Akkaya (2009); “Kamu Bankalarında CAMELS Performans Derecelendirme Sistemi Üzerine Bir İnceleme” *13. Ulusal Finans Sempozyumu*, 21-24 Ekim, Afyonkarahisar, S.379-388.
- Yardımcıoğlu, Mahmut, Hüseyin Korçarşlan ve Sabiha Annaç Göv (2015); “İslam Kalkınma Bankası,” *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s. 69-82.
- Yetiz, Filiz (2016); “Bankacılığın Doğuşu ve Türk Bankacılık Sistemi,” *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, s.107-117.
- Yıldırım, Oğuz (2015); “Türk Bankacılık Sisteminde Basel Kriterleri,” *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt 52, Sayı 609, s.9-21.
- Yüksel, Serhat, hasan Dinçer ve Ümit Hacıoğlu (2015); “CAMELS-Based Determinants For The Credit Rating of Turkish Deposit Banks,” *International Journal of Finance & Banking Studies*, Cilt 4, Sayı: 4, s.1-17.

EKLER

Ek 1: Türkiye’de Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması

Çalışmayı Yapan	Dönem	Sonuç
Çinko ve Avcı (2008)	1996-2000	TMSF’ye devredilen bazı bankaların faaliyetlerine devam eden bazı bankalara göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Sakarya (2010)	2005-2007	Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların sermaye yeterlilik oranlarının diğer bankalara kıyasla daha düşük olduğu ve piyasa riskine daha duyarlı olduğu sonucunu tespit etmiştir.
Şen ve Solak (2011)	1995-2008	CAMELS Derecelendirme sisteminin krizlerin tamamını tam olarak tahmin etmesinin zorluğuna rağmen, bankaların riskliliğini ölçmede oldukça başarılı olduğunu tespit etmişlerdir.
Abdullayev (2013)	2005-2008	Mevduat bankalarının 2005-2008 yılları arasındaki CAMELS değerleri devamlı iyileşen bir eğilim gösterdiği ve dört senenin etkinlik ortalaması alındığında kamu sermayeli mevduat bankalarının birinci sırada yer aldığı sonucuna ulaşmışlardır.
Aytekin ve Sakarya (2013)	1999-2004 2006-2011	2001 yerel krizi ve 2008 küresel finans krizinin mevduat bankalarının performanslarında dalgalanmalar a sebep olduğunu tespit etmişlerdir.
Ecer (2013)	2008-2011	Bankaların finansal etkinliklerinin belirlenmesinde en fazla etkiye sahip olan bileşen aktif kalitesi bileşeni olduğu ve bankaların performansını en az etkileyen bileşenin ise sermaye yeterliliği bileşeni olduğu sonucuna ulaşmıştır.
Kandemir ve Arıcı (2013)	2001-2010	Yabancı sermayeli mevduat bankaları aktif kalitesi ve yönetim kalitesi bileşenleri için en iyi performansı gösterirken, Kamu sermayeli mevduat bankaları ise kazançlar bileşeni için en iyi performansı gösteren banka grubu olduğunu ve bankaların 2001 krizinden sonra yüksek sermaye yeterlilik ve likidite oranlarına sahip olduklarını tespit etmişlerdir.
Altan vd., (2014)	2005-2012	En iyi sermaye yeterliliğine sahip bankanın Ada Bank olduğu ve aynı dönemde aktif kalitesi en yüksek banka ise Ziraat Bankası olarak tespit etmişlerdir.
Ege vd. (2015)	2002-2010	Sermaye yeterliliği en yüksek kamu sermayeli mevduat bankalarının olduğu, aktif kalitesi ve likidite açısından ise yabancı sermayeli mevduat bankalarının en iyi durumda olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Gümüş ve Nalbantoğlu (2015)	2002-2013	Yönetim kalitesi ve karlılık bileşenleri için gösterdikleri başarıdan dolayı en yüksek notu yerli özel bankaların aldığı sonucuna ulaşmışlardır.
Karapınar ve Doğan (2015)	2006-2011	Katılım bankalarının ilgili dönemde ticari bankalarla kıyaslandığında, ticari bankalara göre biraz daha kötü bir performans gösterdiğini tespit etmişlerdir.
Yüksel vd., (2015)	2004-2014	Varlık kalitesi, yönetim kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık gibi üç bileşenin kredi notlarını etkilediği fakat sermaye yeterliliği ve kazançlar bileşenlerinin etkilemediği sonucunu elde etmişlerdir.
Altın vd., (2016)	2007-2014	En iyi performansı kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankaları gösterdiğini ve Türk bankacılık sisteminin güçlü bir yapısı olduğunu tespit etmişlerdir.

Coşkun ve Karğın (2016)	2003-2010	Satın alma öncesi Denizbank, Finansbank ve ING Bank'ın CAMELS puanı ortalamaları mevduat bankalarının üzerindeyken, satın alma sonrasında bu puanlar ortalamasının altında değerler aldığı tespit edilmiştir.
Gündoğdu (2017)	2005-2015	2005 yılındaki ciddi zararlar nedeni ile Türk bankacılık sektörü açısından bir dönüm noktası olduğu, Ziraat Bankası en iyi gelişme gösteren banka olduğunu ve 2015 yılı baz alındığında ise en yüksek puana AKBANK'ın sahip olduğunu tespit etmiştir.
Altınay ve Elitaş (2018)	2013-2017	Türkiye'de faaliyet gösteren özel sermayeli mevduat bankalarının sermaye yeterliliği, aktif kalitesi ve likide bileşenleri için olumlu bir sonuç gösterdiği ve ayrıca Türk bankacılık karlılık oranlarının Avrupa bankacılık sektörü oranları ile karşılaştırıldığında Türk bankacılık sektörünün nispeten daha olumlu bir sonuç gösterdiğini tespit etmişlerdir.
Altınay vd. (2018)	2006-2016	2008 krizinin Türkiye'deki yabancı sermayeli bankalar üzerinde etkisinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır
Benli ve vd. (2018)	2010-2017	Genel olarak finansal performansları tek tek incelendiğinde en iyi performansı Türkiye Finans Katılım Bankasının gösterdiği, en kötü performansı ise Kuveyt Türk'ün gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.
Karaca vd. (2018)	2010-2017	Yerli sermayeli ve yabancı sermayeli iki banka grubunun da 2016-2017 yılları için en yüksek olan "1" puan derecesini aldıkları ve 2001, 2016 ve 2017 yılları içinde güçlü performans notunu aldıkları tespit edilmiştir.
Karaçor vd. (2018)	2003-2015	Kamusal sermayeli bankalar sermaye yeterliliği, yönetim yeterliliği ve likidite bileşenlerine göre daha iyi performans gösterirken, aktif kalitesi bileşeni için özel sermayeli bankaların daha iyi performans gösterdiği sonucuna Ulaşıldır.

Ek 2: Diğer Ülkelerde Bankaların Finansal Performanslarının CAMELS Derecelendirme Sistemi İle Analizine İlişkin Yazın Taraması

Çalışmayı Yapan	Dönem	Ülke	Sonuç
Christopoulos vd. (2011)	2003-2007	ABD	2007 yılını muhtemel en kötü yıl olarak tespit etmişlerdir. Yönetimin isteksiz, kredilerin şüpheli ve kötü olduğu, bankanın risklere ve dengesiz durumlara karşı savunmasız olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.
Dang (2011)	2007-2010	ABD	Elde edilen bulgular CAMEL derecelendirme sisteminin kullanışlı olduğunu ortaya koymuştur
Roman ve Şargu (2013)	2004-2011	Romanya	Sermaye yeterliliği açısından seçilen tüm bankaların iyi durumda olduğu ve gerçekleştirilen faaliyetlerden kaynaklanan potansiyel kayıpların absorbe etme kapasitelerinin arttığını tespit etmişlerdir
Sayed ve Sayed (2013)	2009-2011	Hindistan	CAMEL'in tüm parametrelerinde Kotak Mahindra Bank'ın diğerlerine kıyasla en iyi performansı gösterdiği görülmüştür.
Şargu ve Roman (2013)	2004-2011	Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti ve Romanya	CEE-3 ülkelerinde faaliyet gösteren bankaların istikrarlı bir durum kaydettiği sonucuna ulaşmışlardır.
Ferrouhi (2014),	2001-2011	Fas	CAMEL'in tüm parametreleri göz önüne alındığında 4,4 ortalamayla Credit Du Maroc (CDM) birinci sırada yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.
Helhel ve Varshalomidze (2014)	2007-2013	Gürcistan	Bankaların sadece içsel sebeplerden kaynaklı risklere değil ulusal ve uluslararası risklere de maruz kaldıklarını tespit etmişlerdir.
Nicolae ve Daciana (2014)	2011-2013	Bükreş	Bankalar için kredi riskinin hassasiyet noktası olduğu ve CAMELS modeli de göz önüne alındığında göstergeler üzerinde negatif etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir.
Muhmad ve Hashim (2015)	2008-2012	Malezya	Sermaye yeterliliği, varlık kalitesi, kazanç ve likiditenin Malezya bankalarının performansları üzerinde belirgin bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Rostami (2015)	2009-2014	İran	CAMELS modelinin yöneticilerin bir sektördeki finansal verileri ve organizasyonel konumu kontrol etmesi ve analiz etmesi için yardımcı olabileceği sonucuna ulaşmıştır.

Ahsan (2016)	2007-2014	Bangladeş	Bangladeş bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 3 islami bankanın performanslarının her açıdan güçlü olduğu sonucuna ulaşmıştır.
Desta (2016),	2012-2014	Afrika	Bankaların sermaye yeterliliği rasyosu ve kazançlar göstergeleri açısından güçlü ve tatmin edici bir durumda olduğunu; aktif kalitesi, yönetim ve likidite açısından daha az tatmin edici, eksik ve kritik derecede yetersiz durumda olduğunu tespit etmiştir.
Masood vd. (2016)	2015	Pakistan	Elde edilen sonuçlar Pakistan da faaliyet gösteren 6 İslami bankadan 2'sinin tatmin edici sonuçlar verdiği ve ayrıca fon ve emtia piyasasının geliştirilmesi konusunda güçlü bir ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşmışlardır.
Stephen vd. (2016)	2006-2012	Nijerya	Elde ettikleri sonuçlar birleşme ve satın almaların gelişmekte olan bankaların performansları üzerinde önemli bir etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir.
Ab-Rahim vd. (2018)	1997 -2011	ASEAN	Singapur'da halka açık bankaların benzerlerine kıyasla en yüksek performansa sahip olduğunu tespit edilmiştir.
Bothra ve Ashwinpurohit (2018)	2012-2013'den 2016-2017	Hindistan	Elde ettikleri sonuçlara göre, sermaye yeterliliği ve varlık kalitesi açısından SBI' nin ilk sırada yer aldığını tespit etmişlerdir.
Okey vd. (2018)	2000-2015	Nijerya	6 bankanın yani A, B, C, D, E ve G olarak isimlendirilen bankaların 5'li Likert ölçeğine göre tatmin edici olarak derecelendirildiği (2 puan), F,H, I ve J olarak isimlendirilen 4 banka için performanslarının daha az tatmin edici (3 puan) olduklarını tespit etmişlerdir
Subbiramani vd. (2018)	2013-2017	Hindistan	HDFC' nin Canara Bankası ile karşılaştırıldığında, kârlılık ve likidite açısından uygun bir işaret gösterdiği sonucuna ulaşırlarken bir diğer yandan da, sermaye yeterliliği bileşeni için ise sonuçları tam tersi olarak bulmuşlardır.

Ek 3: Vakıfbank T.O.A. CAMELS Puanın Hesaplanması

CAMELS BİLEŞENLERİ VE FİNANSAL ORANLAR	YILLAR									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(C) SERMAYE YETERLİLİĞİ										
Sermaye Yeterlilik Oranı	14,0532	15,2103	13,9415	13,2219	15,5600	13,2100	13,7300	14,2100	13,8800	14,9500
Özkaynak/Toplam Pasif	0,1088	0,1125	0,1117	0,1027	0,1095	0,0892	0,0915	0,0897	0,0888	0,0841
Özkaynak-Duran Aktif/Toplam Aktif	0,0889	0,0950	0,0961	0,0901	0,0969	0,0829	0,0867	0,0810	0,0811	0,0779
Özkaynak/(Mevduat-Mevduat Dışı Kaynak)	0,1299	0,1353	0,1358	0,1236	0,1348	0,1064	0,1092	0,1090	0,1079	0,1013
(A) AKTİF KALİTESİ										
Krediler/Toplam Aktif	0,5667	0,5126	0,5807	0,6224	0,6416	0,6343	0,6503	0,6644	0,6778	0,6642
Duran Varlıklar/Toplam Aktifler	0,0199	0,0175	0,0155	0,0126	0,0125	0,0063	0,0048	0,0087	0,0077	0,0062
Takipteki Krediler/Toplam Krediler	0,5159	0,0336	0,0551	0,0380	0,0406	0,0421	0,0393	0,0408	0,0448	0,0426
Finansal Varlıklar (Net)/Toplam Aktifler	0,2238	0,2818	0,2407	0,2107	0,1749	0,1626	0,1478	0,1372	0,1295	0,1190
(M) YÖNETİM KALİTESİ										
Takipteki Krediler/Toplam Krediler	0,5159	0,0336	0,0551	0,0380	0,0406	0,0421	0,0393	0,0408	0,0448	0,0426
Şube Başına Net Kar	1542,1029	2375,6587	1782,0157	2001,4838	1913,4677	1895,4354	2031,1792	2036,8620	3022,1277	4333,7066
Şube Başına Toplam Mevduat	70,7048	81,9303	75,0016	89,6162	90,3790	94,9162	102,7514	119,4815	134,0238	167,5048
(E) KARLILIK										
Net Kar/Toplam Aktif	0,0148	0,0192	0,0147	0,0146	0,0132	0,0116	0,0111	0,0099	0,0126	0,0143
Net Kar/Özkaynak	0,1365	0,1708	0,1321	0,1418	0,1203	0,1306	0,1212	0,1020	0,1424	0,1701
Toplam Faaliyet Gelirleri/Toplam Aktif	0,0628	0,0686	0,0620	0,0548	0,0584	0,0520	0,0484	0,0465	0,0486	0,0482
Net Dönem Karı (Zararı)/Ödenmiş Sermaye	0,3238	0,5179	0,4533	0,5444	0,5694	0,6513	0,7255	0,7496	1,1170	1,6069
(L) LİKİDİTE										
Likit Aktif/Toplam Aktif	0,3057	0,3735	0,3001	0,2524	0,2742	0,2822	0,2616	0,2427	0,2268	0,2146
Likit Aktif/Kısa Vadeli Borç	0,3660	0,4501	0,3661	0,3072	0,3478	0,3583	0,3387	0,3172	0,3019	0,2843
(S) PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK										
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/Toplam Aktif	0,0264	0,0323	0,0244	0,0224	0,0259	0,0221	0,0190	0,0216	0,0222	0,0218
Yabancı Para Toplam Aktif/Yabancı Para Toplam Pasif	0,9983	0,9709	0,9558	1,0069	0,9381	0,9709	0,9170	0,9495	0,9638	0,9385

C (SERMAYE YETERLİLİK ORANI)																	
SYR0																	
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	Toplam	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*Ss	Rasyo Toplam	Camels Puanı
2008	14,05	16,98	16,22	15,51	13,98	17,51	16,24	14,49	14,24	16,06	155,29	15,53	90,50	-9,50	-2,38	-4,25	-0,85
2009	15,21	21,04	18,86	19,16	15,83	20,54	18,13	16,08	16,52	16,72	178,09	17,81	85,41	-14,59	-3,65	-15,80	-3,16
2010	13,94	19,93	17,33	18,07	15,48	19,50	17,55	13,85	15,43	15,70	166,78	16,68	83,59	-16,41	-4,10	-15,56	-3,11
2011	13,22	16,79	17,61	15,76	13,85	15,93	14,11	12,93	14,88	14,73	149,80	14,98	88,27	-11,73	-2,93	-10,71	-2,14
2012	15,56	17,88	17,16	16,87	15,32	16,47	16,28	14,02	15,19	13,09	157,84	15,78	98,58	-1,42	-0,35	-9,64	-1,93
2013	13,21	14,71	19,15	13,70	13,31	17,37	14,34	13,05	15,32	12,13	146,29	14,63	90,30	-9,70	-2,42	-15,86	-3,17
2014	13,73	14,89	16,90	13,86	12,73	18,91	15,31	14,11	14,36	12,87	147,67	14,77	92,98	-7,02	-1,76	-14,76	-2,95
2015	14,21	14,46	15,53	13,53	13,04	12,86	15,10	13,06	12,91	12,93	137,63	13,76	103,25	3,25	0,81	-5,75	-1,15
2016	13,88	14,16	14,27	14,67	12,50	19,52	14,34	12,24	13,18	14,17	142,93	14,29	97,11	-2,89	-0,72	-5,44	-1,09
2017	14,95	15,79	14,49	16,79	13,59	13,90	15,16	14,29	13,37	15,30	147,63	14,76	101,27	1,27	0,32	-7,79	-1,56

SYR1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	Toplam	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*Ss
2008	0,11	0,13	0,11	0,10	0,08	0,15	0,11	0,12	0,10	0,09	1,10	0,11	99,26	-0,74	-0,18
2009	0,11	0,15	0,12	0,12	0,10	0,22	0,12	0,14	0,12	0,11	1,31	0,13	86,01	-13,99	-3,50
2010	0,11	0,16	0,14	0,12	0,10	0,19	0,13	0,12	0,12	0,11	1,29	0,13	86,39	-13,61	-3,40
2011	0,10	0,13	0,13	0,11	0,09	0,15	0,11	0,10	0,11	0,10	1,13	0,11	90,70	-9,30	-2,32
2012	0,11	0,14	0,13	0,12	0,11	0,16	0,12	0,13	0,12	0,10	1,23	0,12	88,72	-11,28	-2,82
2013	0,09	0,11	0,12	0,10	0,09	0,16	0,11	0,11	0,11	0,08	1,08	0,11	82,58	-17,42	-4,36
2014	0,09	0,12	0,11	0,11	0,10	0,17	0,12	0,11	0,10	0,08	1,11	0,11	82,48	-17,52	-4,38
2015	0,09	0,11	0,11	0,11	0,10	0,09	0,12	0,10	0,10	0,07	1,00	0,10	89,90	-10,10	-2,53
2016	0,09	0,11	0,10	0,11	0,09	0,07	0,11	0,10	0,10	0,08	0,97	0,10	91,97	-8,03	-2,01
2017	0,08	0,12	0,09	0,12	0,08	0,08	0,11	0,08	0,09	0,08	0,95	0,09	88,59	-11,41	-2,85

SYR3															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	Toplam	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,1299	0,1564	0,1366	0,1171	0,0923	0,1798	0,1359	0,1455	0,1259	0,1148	1,33	0,13	97,36	-2,64	-0,66
2009	0,1353	0,1825	0,1605	0,1435	0,1088	0,2915	0,1518	0,1697	0,1600	0,1424	1,65	0,16	82,20	-17,80	-4,45
2010	0,1358	0,1916	0,1776	0,1503	0,1170	0,2470	0,1628	0,1469	0,1520	0,1339	1,61	0,16	84,09	-15,91	-3,98
2011	0,1236	0,1575	0,1623	0,1335	0,1069	0,1801	0,1403	0,1183	0,1380	0,1279	1,39	0,14	89,02	-10,98	-2,74
2012	0,1348	0,1683	0,1747	0,1497	0,1248	0,1923	0,1664	0,1534	0,1667	0,1224	1,55	0,16	86,77	-13,23	-3,31
2013	0,1064	0,1337	0,1511	0,1268	0,1092	0,1918	0,1397	0,1323	0,1491	0,0919	1,33	0,13	79,88	-20,12	-5,03
2014	0,1092	0,1419	0,1485	0,1333	0,1175	0,2105	0,1794	0,1320	0,1329	0,0907	1,40	0,14	78,23	-21,77	-5,44
2015	0,1090	0,1309	0,1381	0,1334	0,1168	0,0994	0,1437	0,1229	0,1226	0,0875	1,20	0,12	90,51	-9,49	-2,37
2016	0,1079	0,1296	0,1279	0,1388	0,1036	0,0819	0,1458	0,1246	0,1201	0,0932	1,17	0,12	91,96	-8,04	-2,01
2017	0,1013	0,1421	0,1183	0,1434	0,097	0,0967	0,1475	0,0969	0,1163	0,0952	1,15	0,12	87,73	-12,27	-3,07

A (AKTİF KALİTESİ)																		
AKTF0																		
YIL	VAKBN	AKBN K	QNBFB	GARA N	HALK B	İCBC T	ISCT R	SKBNK	YKBN K	DENI Z	TOPLA M	Referan s	Endek s	S.S	Rasyo*s s	RASYO TOPLA M	CAMELS PUANI	YILLA R
2008	0,57	0,52	0,59	0,53	0,51	0,55	0,46	0,54	0,56	0,64	5,46	0,55	103,84	3,84	0,96	123,18	24,64	2008,00
2009	0,51	0,42	0,60	0,46	0,53	0,74	0,41	0,55	0,55	0,65	5,42	0,54	94,62	- 5,38	-1,34	-11,16	-2,23	2009,00
2010	0,58	0,47	0,63	0,51	0,61	0,72	0,46	0,62	0,59	0,65	5,83	0,58	99,54	- 0,46	-0,11	5,07	1,01	2010,00
2011	0,62	0,53	0,64	0,56	0,61	0,72	0,54	0,59	0,60	0,64	6,04	0,60	103,05	3,05	0,76	2,10	0,42	2011,00
2012	0,64	0,57	0,67	0,56	0,60	0,72	0,57	0,69	0,60	0,64	6,26	0,63	102,49	2,49	0,62	2,66	0,53	2012,00
2013	0,63	0,60	0,65	0,58	0,60	0,73	0,60	0,72	0,63	0,66	6,41	0,64	98,89	- 1,11	-0,28	-4,72	- 0,94	2013,00
2014	0,65	0,62	0,62	0,58	0,65	0,77	0,61	0,69	0,65	0,64	6,49	0,65	100,25	0,25	0,06	-9,64	- 1,93	2014,00
2015	0,66	0,61	0,61	0,61	0,67	0,62	0,65	0,69	0,66	0,66	6,43	0,64	103,36	3,36	0,84	-5,82	- 1,16	2015,00
2016	0,68	0,61	0,60	0,65	0,67	0,61	0,60	0,71	0,66	0,67	6,46	0,65	104,97	4,97	1,24	-9,71	- 1,94	2016,00
2017	0,66	0,61	0,63	0,64	0,66	0,58	0,61	0,63	0,63	0,69	6,35	0,63	104,65	4,65	1,16	-6,10	- 1,22	2017,00

AKTF1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,03	0,02	0,03	0,02	0,01	0,17	0,02	117,75	17,75	4,44
2009	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,17	0,02	105,55	5,55	1,39
2010	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,03	0,01	0,02	0,01	0,01	0,14	0,01	107,42	7,42	1,85
2011	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,12	0,01	103,03	3,03	0,76
2012	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,03	0,01	0,03	0,01	0,01	0,12	0,01	100,16	0,16	0,04
2013	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,03	0,01	0,01	0,09	0,01	70,87	-29,13	-7,28
2014	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,04	0,01	0,01	0,10	0,01	48,00	-52,00	-13,00
2015	0,01	0,00	0,00	0,01	0,02	0,00	0,02	0,03	0,01	0,00	0,12	0,01	75,59	-24,41	-6,10
2016	0,01	0,00	0,02	0,01	0,01	0,00	0,02	0,04	0,01	0,00	0,13	0,01	58,78	-41,22	-10,31
2017	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,00	0,10	0,01	64,72	-35,28	-8,82

M (YÖNETİM KALİTESİ)																		
YNT0																		
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss	RASYO TOPLAM	CAMELS PUANI	YILLAR
2008	0,52	0,03	0,04	0,02	0,05	0,03	0,04	0,05	0,04	0,03	0,86	0,09	596,62	496,62	148,99	169,19	16,92	2008,00
2009	0,03	0,04	0,08	0,05	0,05	0,06	0,05	0,08	0,07	0,06	0,59	0,06	57,06	-42,94	-12,88	10,75	1,07	2009,00
2010	0,06	0,02	0,07	0,03	0,04	0,05	0,04	0,07	0,03	0,05	0,46	0,05	120,44	20,44	6,13	7,72	0,77	2010,00
2011	0,04	0,02	0,06	0,02	0,03	0,04	0,02	0,06	0,04	0,03	0,36	0,04	106,23	6,23	1,87	11,49	1,15	2011,00
2012	0,04	0,01	0,07	0,03	0,03	0,05	0,02	0,04	0,03	0,04	0,36	0,04	113,60	13,60	4,08	7,18	0,72	2012,00
2013	0,04	0,01	0,07	0,03	0,01	0,06	0,02	0,05	0,04	0,03	0,37	0,04	114,53	14,53	4,36	2,94	0,29	2013,00
2014	0,04	0,02	0,02	0,03	0,02	0,06	0,02	0,06	0,03	0,03	0,32	0,03	123,58	23,58	7,08	11,94	1,19	2014,00
2015	0,04	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04	0,02	0,06	0,04	0,04	0,36	0,04	114,06	14,06	4,22	15,90	1,59	2015,00
2016	0,04	0,02	0,06	0,03	0,03	0,02	0,02	0,06	0,05	0,04	0,39	0,04	114,23	14,23	4,27	9,23	0,92	2016,00
2017	0,04	0,02	0,05	0,03	0,03	0,01	0,02	0,05	0,05	0,04	0,34	0,03	125,07	25,07	7,52	15,54	1,55	2017,00

YNT1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	1542,10	1963,77	791,81	2604,93	1633,92	87,10	1750,75	588,51	1469,36	856,16	13288,40	1328,84	116,05	16,05	6,42
2009	2375,66	3104,76	1410,23	3933,50	2489,34	290,31	2518,12	655,01	1853,43	1343,97	19974,33	1997,43	118,94	18,94	7,57
2010	1782,02	3128,73	1863,97	3940,30	2599,85	323,45	2829,85	654,80	2597,58	1232,58	20953,13	2095,31	85,05	-14,95	-5,98
2011	2001,48	2583,09	1717,13	3660,62	2628,66	559,68	1989,48	433,99	2526,33	1804,10	19904,56	1990,46	100,55	0,55	0,22
2012	1913,47	3123,65	1553,13	3600,26	3219,30	592,23	2971,79	930,86	2260,52	1179,80	21345,00	2134,50	89,64	-10,36	-4,14
2013	1895,44	3120,87	1089,38	3412,27	3252,82	1029,91	2755,43	709,09	3855,84	1467,47	22588,51	2258,85	83,91	-16,09	-6,44
2014	2031,18	3409,32	1333,48	3671,54	2541,45	290,00	2960,54	793,84	2050,03	1310,82	20392,19	2039,22	99,61	-0,39	-0,16
201	2036,86	3580,22	1099,33	3688,89	2453,44	386,73	2715,81	324,43	1908,73	1241,76	19436,19	1943,62	104,80	4,80	1,92
2016	3022,13	5771,91	1965,56	5317,93	2634,29	426,11	4136,00	461,16	3133,40	2018,87	28887,36	2888,74	104,62	4,62	1,85
2017	4333,71	7515,95	3054,80	6759,76	4180,31	1097,34	4542,95	410,81	4173,39	2729,03	38798,05	3879,81	111,70	11,70	4,68

YNT2															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	70,70	60,12	34,80	71,87	64,74	23,90	61,15	23,73	48,44	25,00	484,45	48,45	145,95	45,95	13,78
2009	81,93	63,61	43,97	79,71	65,70	32,22	66,04	25,94	48,73	25,86	533,69	53,37	153,52	53,52	16,06
2010	75,00	73,57	48,57	84,58	77,27	40,70	77,29	29,61	60,74	31,59	598,92	59,89	125,23	25,23	7,57
2011	89,62	82,86	56,08	92,50	85,92	56,00	81,86	33,38	70,03	34,13	682,37	68,24	131,33	31,33	9,40
2012	90,38	89,51	56,57	93,76	97,41	61,70	84,31	37,27	73,32	43,76	728,00	72,80	124,15	24,15	7,24
2013	94,92	106,77	56,86	106,69	114,89	57,41	92,42	40,51	90,95	51,72	813,12	81,31	116,73	16,73	5,02
201	102,75	114,40	63,94	120,07	115,23	57,02	98,34	43,39	104,81	60,20	880,16	88,02	116,74	16,74	5,02
2015	119,48	154,04	75,65	143,77	128,71	51,30	111,69	49,40	0,13	67,32	901,49	90,15	132,54	32,54	9,76
2016	134,02	188,92	85,62	166,56	155,87	76,89	129,08	59,11	126,91	91,05	1214,03	121,40	110,40	10,40	3,12
2017	167,50	230,84	116,62	191,66	199,41	76,34	149,38	72,26	195,55	107,96	1507,52	150,75	111,11	11,11	3,33

E (KAZANÇLAR)																		
KZNÇ0																		
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss	RASYO TOPLAM	CAMELS PUANI	YILLAR
2008	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	0,00	0,02	0,02	0,02	0,01	0,16	0,02	95,30	-4,70	-1,18	-22,29	-3,34	2008,00
2009	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,21	0,02	90,01	-9,99	-2,50	-9,32	-1,40	2009,00
2010	0,01	0,03	0,02	0,02	0,03	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,20	0,02	74,13	-25,87	-6,47	-19,31	-2,90	2010,00
2011	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,16	0,02	88,65	-11,35	-2,84	-9,32	-1,40	2011,00
2012	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02	0,01	0,16	0,02	81,48	-18,52	-4,63	-20,92	-3,14	2012,00
2013	0,01	0,02	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01	0,15	0,01	79,13	-20,87	-5,22	-10,98	-1,65	2013,00
2014	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,12	0,01	96,10	-3,90	-0,97	-0,70	-0,10	2014,00
2015	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01	0,09	0,01	110,37	10,37	2,59	11,92	1,79	2015,00
2016	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01	0,00	0,02	0,00	0,01	0,01	0,11	0,01	113,92	13,92	3,48	18,10	2,72	2016,00
2017	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01	0,12	0,01	118,57	18,57	4,64	25,05	3,76	2017,00

KZNÇ1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,14	0,15	0,13	0,19	0,02	0,01	0,15	0,15	0,18	0,15	1,28	0,13	106,98	6,98	1,75
2009	0,17	0,19	0,18	0,23	0,29	0,03	0,18	0,12	0,18	0,20	1,77	0,18	96,31	-3,69	-0,92
2010	0,13	0,16	0,17	0,20	0,25	0,03	0,17	0,12	0,21	0,17	1,62	0,16	81,49	-18,51	-4,63
2011	0,14	0,14	0,15	0,19	0,24	0,04	0,12	0,08	0,18	0,23	1,50	0,15	94,26	-5,74	-1,43
2012	0,12	0,13	0,12	0,16	0,23	0,05	0,15	0,13	0,13	0,13	1,35	0,13	89,20	-10,80	-2,70
2013	0,13	0,14	0,10	0,15	0,21	0,07	0,14	0,10	0,20	0,17	1,40	0,14	92,97	-7,03	-1,76
2014	0,12	0,13	0,10	0,14	0,14	0,02	0,12	0,09	0,10	0,13	1,10	0,11	110,13	10,13	2,53
2015	0,10	0,12	0,08	0,12	0,12	0,03	0,10	0,04	0,08	0,10	0,88	0,09	115,28	15,28	3,82
2016	0,14	0,15	0,12	0,14	0,12	0,03	0,14	0,04	0,11	0,13	1,12	0,11	126,72	26,72	6,68
2017	0,17	0,15	0,14	0,15	0,16	0,04	0,13	0,04	0,12	0,15	1,25	0,13	135,87	35,87	8,97

KZNÇ2															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,06	0,06	0,08	1,36	0,05	0,06	0,08	0,10	0,07	0,06	2,00	0,20	31,46	-68,54	-17,14
2009	0,07	0,07	0,09	0,07	0,07	0,08	0,08	0,02	0,08	0,09	0,72	0,07	94,71	-5,29	-1,32
2010	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06	0,05	0,07	0,07	0,07	0,07	0,66	0,07	94,43	-5,57	-1,39
2011	0,05	0,05	0,07	0,05	0,06	0,04	0,06	0,06	0,06	0,06	0,56	0,06	97,79	-2,21	-0,55
2012	0,06	0,05	0,07	0,05	0,06	0,32	0,07	0,09	0,05	0,06	0,88	0,09	66,61	-33,39	-8,35
2013	0,05	0,05	0,01	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,50	0,05	103,98	3,98	0,99
2014	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,07	0,04	0,05	0,52	0,05	93,40	-6,60	-1,65
2015	0,05	0,04	0,06	0,05	0,04	0,03	0,04	0,06	0,04	0,05	0,46	0,05	101,93	1,93	0,48
2016	0,05	0,04	0,06	0,05	0,04	0,03	0,06	0,06	0,04	0,05	0,49	0,05	99,88	-0,12	-0,03
2017	0,05	0,04	0,05	0,06	0,04	0,03	0,05	0,05	0,04	0,05	0,46	0,05	104,04	4,04	1,01

KZNÇ3															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,32	0,57	0,24	0,45	0,81	0,01	0,66	0,36	0,29	0,48	4,20	0,42	77,10	-22,90	-5,72
2009	0,52	0,91	0,41	0,74	1,33	0,03	0,89	0,31	0,36	0,84	6,34	0,63	81,67	-18,33	-4,58
2010	0,45	0,71	0,43	0,81	1,47	0,03	0,72	0,23	0,52	0,86	6,24	0,62	72,70	-27,30	-6,83
2011	0,54	0,60	0,37	0,80	1,62	0,05	0,53	0,12	0,53	1,48	6,64	0,66	82,01	-17,99	-4,50
2012	0,57	0,75	0,35	0,80	2,11	0,06	0,83	0,24	0,48	1,01	7,21	0,72	79,02	-20,98	-5,24
2013	0,65	0,77	0,27	0,79	2,28	0,10	0,80	0,21	0,84	1,41	8,14	0,81	80,02	-19,98	-4,99
2014,00	0,73	0,84	0,31	0,88	1,83	0,03	0,83	0,21	0,47	1,31	7,44	0,74	97,57	-2,43	-0,61
2015,00	0,75	0,81	0,24	0,86	1,86	0,04	0,69	0,09	0,44	0,47	6,24	0,62	120,09	20,09	5,02
2016,00	1,12	1,21	0,39	1,23	2,03	0,04	1,26	0,08	0,67	0,42	8,47	0,85	131,88	31,88	7,97
2017,00	1,61	1,51	0,53	1,52	3,24	0,06	1,38	0,10	0,83	0,57	11,34	1,13	141,74	41,74	10,43

L (LİKİDİTE)																		
LKDT0																		
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	İSCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss	RASYO TOPLAM	CAMELS PUANI	YILLAR
2008	0,31	0,21	0,26	0,33	0,15	0,27	0,41	0,24	0,16	0,22	2,55	0,26	119,83	19,83	9,92	17,60	3,52	2008,00
2009	0,37	0,39	0,36	0,42	0,16	0,20	0,40	0,25	0,16	0,22	2,93	0,29	127,64	27,64	13,82	24,79	4,96	2009,00
2010	0,30	0,45	0,30	0,39	0,18	0,22	0,35	0,25	0,18	0,24	2,87	0,29	104,70	4,70	2,35	10,58	2,12	2010,00
2011	0,25	0,42	0,29	0,36	0,20	0,22	0,30	0,32	0,21	0,26	2,82	0,28	89,63	-10,37	-5,19	-12,32	-2,46	2011,00
2012	0,27	0,39	0,28	0,37	0,23	0,22	0,27	0,20	0,28	0,28	2,79	0,28	98,30	-1,70	-0,85	-3,71	-0,74	2012,00
2013	0,28	0,30	0,24	0,28	0,30	0,24	0,27	0,17	0,25	0,24	2,58	0,26	109,31	9,31	4,65	9,32	1,86	2013,00
2014	0,26	0,30	0,30	0,26	0,30	0,20	0,29	0,18	0,25	0,26	2,59	0,26	101,05	1,05	0,52	3,58	0,72	2014,00
2015	0,24	0,32	0,32	0,25	0,20	0,36	0,27	0,19	0,24	0,26	2,65	0,27	91,55	-8,45	-4,22	-6,68	-1,34	2015,00
201	0,23	0,30	0,24	0,22	0,21	0,35	0,26	0,14	0,21	0,12	2,29	0,23	99,25	-0,75	-0,37	-2,17	-0,43	2016,00
2017	0,21	0,19	0,22	0,23	0,23	0,37	0,25	0,24	0,24	0,23	2,41	0,24	89,00	-11,00	-5,50	-11,97	-2,39	2017,00

LKDT1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	0,37	0,26	0,33	0,39	0,17	0,36	0,52	0,30	0,21	0,27	3,17	0,32	115,37	15,37	7,69
2009	0,45	0,48	0,47	0,52	0,19	0,27	0,51	0,31	0,22	0,27	3,69	0,37	121,94	21,94	10,97
2010	0,37	0,58	0,39		0,22	0,29	0,46	0,31	0,24	0,30	3,14	0,31	116,47	16,47	8,23
2011	0,31	0,52	0,40	0,45	0,24	0,28	0,39	0,41	0,28	0,32	3,58	0,36	85,72	-14,28	-7,14
20125	0,35	0,50	0,41	0,48	0,28	0,27	0,39	0,26	0,39	0,35	3,69	0,37	94,28	-5,72	-2,86
2013	0,36	0,38	0,35	0,37	0,28	0,30	0,38	0,21	0,36	0,29	3,28	0,33	109,34	9,34	4,67
2014	0,34	0,38	0,31	0,35	0,25	0,25	0,42	0,23	0,35	0,32	3,19	0,32	106,12	6,12	3,06
2015	0,32	0,40	0,30	0,35	0,25	0,44	0,37	0,25	0,33	0,32	3,34	0,33	95,08	-4,92	-2,46
2016	0,30	0,38	0,35	0,29	0,26	0,40	0,38	0,19	0,29	0,30	3,13	0,31	96,40	-3,60	-1,80
2017	0,28	0,37	0,31	0,31	0,29	0,43	0,36	0,29	0,33	0,28	3,27	0,33	87,06	-12,94	-6,47

S (PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK)																		
PRD0																		
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	İSCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss	RASYO TOPLAM	CAMELS PUANI	YILLAR
2008	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03	0,06	0,03	0,04	0,35	0,03	75,60	-24,40	-12,20	0,39	0,06	2008,00
2009	0,03	0,04	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,05	0,03	0,05	0,38	0,04	84,80	-15,20	-7,60	6,02	0,90	2009,00
2010	0,02	0,03	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04	0,34	0,03	72,08	-27,92	-13,96	-6,20	-0,93	2010,00
2011	0,02	0,03	0,04	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,28	0,03	81,28	-18,72	-9,36	0,76	0,11	2011,00
2012	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,30	0,03	86,85	-13,15	-6,57	-0,98	-0,15	2012,00
2013	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,25	0,02	90,02	-9,98	-4,99	3,97	0,59	2013,00
2014	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,03	0,02	0,03	0,26	0,03	71,73	-28,27	-14,14	-6,52	-0,98	2014,00
2015	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	0,02	0,24	0,02	90,30	-9,70	-4,85	2,73	0,41	2015,00
2016	0,02	0,01	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,22	0,02	98,75	-1,25	-0,62	5,41	0,81	2016,00
2017	0,02	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	0,03	0,26	0,03	84,56	-15,44	-7,72	-0,94	-0,14	2017,00

PRD1															
YIL	VAKBN	AKBNK	QNBFB	GARAN	HALKB	İCBCT	ISCTR	SKBNK	YKBNK	DENİZ	TOPLAM	Referans	Endeks	S.S	Rasyo*ss
2008	1,00	0,96	0,47	0,97	0,87	0,53	1,01	0,46	0,98	0,72	7,97	0,80	125,19	25,19	12,59
2009	0,97	0,95	0,44	0,93	0,90	0,44	0,92	0,44	0,94	0,70	7,63	0,76	127,24	27,24	13,62
2010	0,96	0,86	0,53	0,99	0,95	0,73	0,91	0,69	0,95	0,70	8,27	0,83	115,53	15,53	7,76
2011	1,01	0,79	0,57	0,98	0,97	0,67	0,97	0,79	0,87	0,76	8,37	0,84	120,25	20,25	10,12
2012	0,94	0,89	0,57	0,94	0,98	0,69	0,94	0,75	0,89	0,85	8,44	0,84	111,18	11,18	5,59
2013	0,97	0,82	0,65	0,95	0,92	0,65	0,93	0,72	0,85	0,78	8,23	0,82	117,91	17,91	8,96
2014	0,92	0,87	0,60	0,88	0,98	0,55	0,88	0,59	0,90	0,80	7,96	0,80	115,24	15,24	7,62
2015	0,95	0,92	0,57	0,90	0,97	0,81	0,83	0,60	0,89	0,80	8,24	0,82	115,16	15,16	7,58
2016	0,96	0,95	0,65	0,86	0,98	0,98	0,89	0,56	0,92	0,86	8,60	0,86	112,06	12,06	6,03
2017	0,94	0,85	0,66	0,83	0,97	0,89	0,84	0,63	0,82	0,84	8,26	0,83	113,56	13,56	6,78

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.S.'nin 2008-2017 Dönemine Ait CAMELS Derecelendirme Puanları ve Notları

CAMELS Bileşenleri ve Finansal Oranlar	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI	40,94	0,14	-3,04	-4,32	-4,71	-3,01	-4,05	0,14	0,99	0
(C) Sermaye Yeterliliği	-0,85	-3,16	-3,11	-2,14	-1,93	-3,17	-2,95	-1,15	-1,09	-1,56
(A) Aktif Kalitesi	24,64	-2,23	1,01	0,42	0,53	-0,94	-1,93	-1,16	-1,94	-1,22
(M) Yönetim Kalitesi	16,92	1,07	0,77	1,15	0,72	0,29	1,19	1,59	0,92	1,55
(E) Kârlılık	-3,34	-1,40	-2,90	-1,40	-3,14	-1,65	-0,10	1,79	2,72	3,76
(L) Likidite	3,52	4,96	2,12	-2,46	-0,74	1,86	0,72	-1,34	-0,43	-2,39
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	0,06	0,90	-0,93	0,11	-0,15	0,59	-0,98	0,41	0,81	-0,14
CAMELS Puanları	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(C) Sermaye Yeterliliği	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(A) Aktif Kalitesi	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(M) Yönetim Kalitesi	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(E) Kârlılık	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(L) Likidite	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
(S) Piyasa Riskine Duyarlılık	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

ÖZGEÇMİŞ

Zehra Hasçelik 1989 yılında Kdz. Ereğli’de doğdu. Liseyi Hacı Mehmet Ali ve Hacı Kadri Yılmaz Kardeşler Yabancı Dil Ağırlıklı Lisesi’nde tamamlayarak, 2008 yılında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İktisat Bölümünü kazandı. 2013 yılında mezun olarak, 2014 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans eğitimine başladı. Halen özel bir kurum da çalışmaktadır.

